

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

**V Ý R O Č N Í
Z P R Á V A
2 0 2 3**

cizp.cz

© Česká inspekce životního prostředí
Vydáno v roce 2024

Grafický design a sazba: Bohumír Golda, Šimon Dub (Růžolíčí Chrochtík s.r.o.) © 2024,
DTP zpracování: Růžolíčí Chrochtík s.r.o. © 2024

Základní spojení a kontakty:

Název zpracovatele:

Adresa ředitelství:

Telefonní spojení:

Web:

E-mail:

Zelená linka:

Úřední hodiny:

Název zřizovatele:

Česká inspekce životního prostředí

Na Břehu 267/1a, 190 00 Praha 9

222 860 111 (ústředna ředitelství)

www.cizp.cz

podatelna@cizp.cz

800 011 011

pondělí a středa 8.00–17.00, ostatní pracovní dny 8.00–14.00 na objednání

Ministerstvo životního prostředí

Úvodní slovo ředitele

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

s potěšením vám předkládám Výroční zprávu České inspekce životního prostředí, která přináší shrnutí klíčových aktivit a výsledků inspekce v uplynulém roce. Byl to rok plný výzev, ale také příležitostí. Domnívám se, že jsme dokázali řadu těchto příležitostí využít.

Od 1. 1. 2024 prošla inspekce náročnou reorganizací, kdy došlo k redukci celkem 33 míst, což znamenalo snížení stavu o přibližně 8 % zaměstnanců. V rámci této změny ztratila inspekce legislativní změnou kompetence v případě fyzických osob nepodnikajících při výkonu kompetencí podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a přišla o roli dotčeného orgánu v procesu EIA a SEA podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Uvedené změny mají za cíl posunout činnost inspekce od méně závažných případů a administrativní zátěže k řešení významnějších kauz. Snížení počtu pracovních míst zároveň umožnilo využít ušetřené finanční prostředky na zvýšení platů u části inspektorů. Přesto však vnímám, že současné podmínky stále neumožňují, aby byli inspektoři odměňováni na úrovni odpovídající náročnosti jejich práce.

Mezi důležité přínosy uplynulého roku patří naše role při přípravě novely zákona č. 167/2008 Sb., o ekologické újmě. Tato novela, která je nyní v legislativním procesu, usnadní aplikaci zákona a zejména zjednoduší celé řízení o ekologické újmě. Návrh novely rovněž počítá s variantou, že ve vymezených případech bude moci nápravná opatření realizovat sama inspekce, tedy odstranit ekologickou zátěž prostřednictvím dodavatele.

Naše práce rovněž zahrnovala vyšetřování mnoha závažných případů poškození životního prostředí, často ve spolupráci s Policií ČR. Některé z těchto případů získaly mediální pozornost, což podtrhuje naši snahu o co největší transparentnost a informovanost veřejnosti, i když jsme při poskytování informací výrazně omezení platnými právními předpisy.

Inspekce se nadále bude ve svých současných i budoucích plánech prioritně zaměřovat na řešení rozsáhlých kauz a závažných ekologických deliktů. Jedním z prioritních témat zůstává přeshraniční přeprava a nelegální ukládání odpadů na území České republiky. V oblasti agendy CITES dochází i ve spolupráci s Celní správou ČR a Policií ČR k neustálému posunu. Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika nadále zůstává jednou z chovatelských velmocí, naše činnost v této agendě je a bude velmi intenzivní. Navzdory zákonnému zákazu množení velkých kočkovitých šelem mimo zoologické zahrady se i s takovými případy stále v praxi setkáváme. Tento nežádoucí jev je nezbytné společnými silami všech zúčastněných orgánů zastavit.

V současné době dochází k modernizaci inspekční činnosti díky využití dronů, GPS a družicových dat. Tyto technologie nám umožňují efektivněji monitorovat ekologické problémy a získávat důkazní materiál i v obtížně přístupných oblastech. Drony například monitorují nelegální skládky, zatímco družicová data nám poskytují dlouhodobý přehled o stavu vybraných lokalit. Tato inovativní řešení zlepšují naši schopnost reagovat na ekologické hrozby a zároveň zefektivňují práci našich inspektorů.

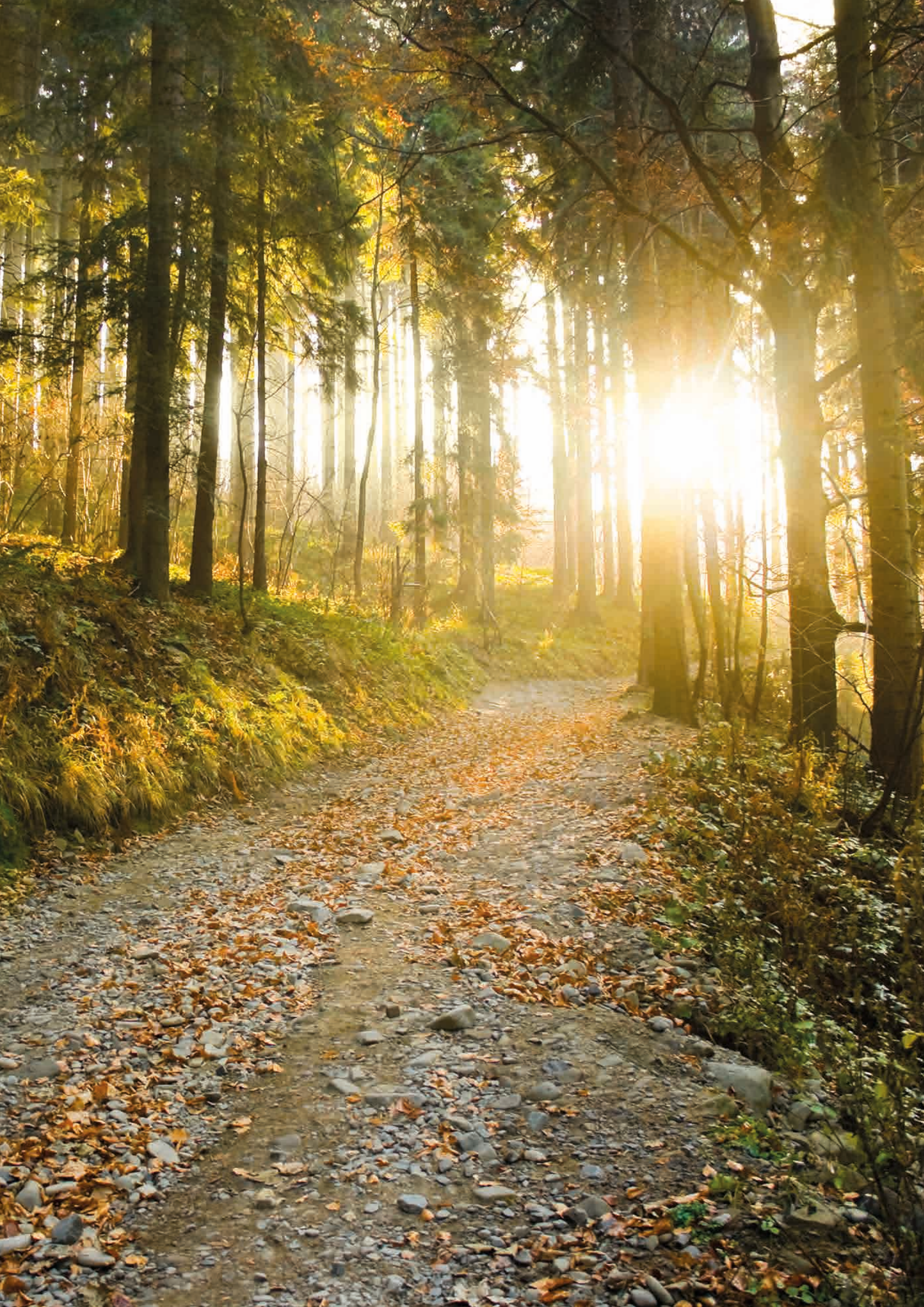
Do budoucna bych rád změnil přístup inspekce k ukládání sankcí, abychom se více přiblížili osvědčeným západním modelům, které kladou důraz na prevenci a spolupráci. Takový přístup například zahrnuje řešení drobnějších pochybení formou napomenutí při prvním provinění a citelnou pokutou při opakovaném přestupku. Zvažujeme rovněž alternativní způsoby stanovení maximálních pokut, například na základě celkového obrátu společnosti. Zisky některých společností totiž často převyšují i vysoké milionové pokuty, což způsobuje, že se jim stále vyplatí pokračovat v nezákonné činnosti bez ohledu na možná rizika postihu. Podle evropských standardů, se kterými se ztotožňuji, se však škodlivá činnost nesmí vyplácet, a proto je podle mého názoru nutné tuto situaci změnit.

Na závěr bych rád vyjádřil upřímné poděkování všem svým kolegům za jejich neúnavnou práci a odhodlání, které projevují každý den. Bez jejich odbornosti, nasazení a oddanosti ochraně životního prostředí by žádného z uvedených cílů nebylo možné dosáhnout.

Petr Bejček, ředitel ČIŽP

Přehledné informace o činnosti v letech 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet inspektorů (konečný k 31. 12.)	409	408	396	389	394
Počet kontrol	16 896	11 784	11 231	12 622	12 583
Všechna rozhodnutí (pokutová a ostatní rozhodnutí vč. o poplatcích) v právní moci:	8 607	2 444	1 690	2 511	2 518
Všechny pokuty, které nabyly právní moci	2 532	2 041	1 673	2 160	2 138
Počet ostatních pravomocných rozhodnutí (ostatní rozhodnutí vč. o poplatcích)	6 075	403	17	351	380
Celková částka pokut v právní moci v Kč	112 329 717	87 604 415	79 387 735	109 624 411	96 508 188
Ostatní pravomocná rozhodnutí:	412	309	244	318	341
Počet zastavení, nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	71	75	55	65	66
Počet odebrání / zabavení v právní moci	119	104	101	132	147
Počet opatření k nápravě v právní moci	222	130	88	121	128
Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)	657	667	742	878	749
Ostatní vydaná odborná vyjádření	5 538	4 378	5 179	3 860	4 015
Počet přijatých podnětů a petic	3 493	2 972	2 853	2 489	2 773
Počet podaných podnětů orgánům státní správy z vlastní kontrolní činnosti	309	293	250	274	253
Počet podaných trestních oznámení	18	11	14	15	5
Počet havárií a mimořádných situací	369	315	457	385	368
Počet přijatých žádostí o informace (z. č. 106/1999 Sb. a z. č. 123/1998 Sb.)	362	382	316	311	278
Počet přijatých stížností na činnost ČIŽP či inspektory - § 175 správního řádu	57	54	50	30	41
Počet relevantních oznámení protiprávního jednání	0	0	0	0	0
Celkový počet zaměstnanců k 31.12	557	546	564	533	536
Vzdělanostní struktura (% vysokoškolsky vzdělaných ze všech zaměstnanců)	81,50	82,00	78,90	82,00	82,00
Bezpečnost práce/úrazy (úrazová četnost na 100 zaměstnanců)	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00
Míra neplánované absence zaměstnanců (nemoci, úrazy), (% z plánovaného časového fondu)	3,84	3,45	3,53	4,30	4,20
% dobrovolné fluktuace (očisťuje se o nucené odchody vč. z organizační změny, odchody do důchodu)	6,00	5,70	4,40	5,60	6,52
Celkové rozpočtové prostředky ČIŽP v Kč	509 237 482,82	509 493 637,56	511 907 997,05	555 655 482,39	488 701 029,27

Obsah

Úvodní slovo	4
Přehledné informace o činnosti v letech 2019-2023	5
Obsah	7
1 Charakteristika činnosti	8
1.1 Úloha ČIŽP	8
1.2 Organizační struktura	10
1.3 Intenzita inspekční činnosti	12
2 Přehled činnosti oblastních inspektorátů	13
3 Jednání se zainteresovanými subjekty	14
3.1 Spolupráce s veřejností – podněty a poskytování informací	14
3.2 Spolupráce se státními institucemi, odbornými a zájmovými organizacemi	20
3.3 Mezinárodní spolupráce	20
3.4 Komunikace s veřejností a médii	24
4 Činnost ČIŽP za rok 2023 podle odborných oddělení	25
4.1 Ochrana ovzduší, ochrana klimatického systému Země a ochrana ozonové vrstvy	26
4.2 Ochrana vod a prevence závažných průmyslových havárií	33
4.3 Odpadové hospodářství, chemické látky a biocidní přípravky	47
4.4 Ochrana přírody a CITES	65
4.5 Ochrana lesa	81
4.6 Účast ČIŽP na řešení havárií	99
4.7 Integrované agendy	100
5 Etika a integrita, protikorupční aktivity, řešení stížností a ochrana dat	114
5.1 Etika a integrita	114
5.2 Protikorupční program	115
5.3 Řešení stížností	115
5.4 Ochrana dat a soulad s legislativou	116
6 Výběrová řízení a dodavatelský řetězec	118
7 Zaměstnanécké prostředí a lidské zdroje	120
7.1 Personální řízení	122
7.2 Vzdělávání	125
7.3 Bezpečnost práce	126
8 Energetická a materiálová náročnost působení ČIŽP	129
9 Ekonomika	130
9.1 Čerpání prostředků v roce 2023	130
9.2 Celkové zhodnocení příjmů	133
10 Účetní závěrka k 31. 12. 2023	134
Kontakty	144
Seznam zkratk	146

1 Charakteristika činnosti

1.1 Úloha ČIŽP

Organizace ČIŽP

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) byla zřízena v roce 1991 zákonem č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů. ČIŽP je organizační složkou státu, přímo podřízenou Ministerstvu životního prostředí ČR a dle zákona o ČIŽP je rozdělena na ústředí (nazývané od r. 1993 ředitelstvím) a oblastní inspektoráty (OI), kterých je od roku 1995 až doposud deset. Jsou jimi OI Praha, OI České Budějovice, OI Plzeň, OI Ústí nad Labem, OI Hradec Králové, OI Havlíčkův Brod, OI Brno, OI Olomouc, OI Ostrava a OI Liberec.

Ředitelství má v organizaci ČIŽP postavení řídicího, organizačního a metodického orgánu. Metodickou činnost na ředitelství ČIŽP vykonávají tzv. odborná oddělení, která jsou rozdělena na dva odbory. Jedním z nich je odbor technické ochrany životního prostředí a integrované prevence, do kterého patří oddělení ochrany ovzduší, oddělení ochrany vod, oddělení odpadového hospodářství a oddělení integrovaných agend. Druhým odborem je pak odbor ochrany přírody, lesa a CITES[1], který se skládá z oddělení ochrany přírody, oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES a oddělení ochrany lesa.

Inspekční činnost je poté vykonávána inspektory ČIŽP na jednotlivých inspektorátech. Obecně se 40–45 % časového fondu inspektora určeného k dozorové - kontrolní činnosti plánuje předem. Zbytek kapacity kontrolní činnosti je ponechán na plnění úkolů, které se v průběhu roku vyskytnou a povinností inspekce je se jimi zabývat (například neplánované kontroly, včetně např. kontrol provádění autorizovaných měření emisí, podněty ze strany veřejnosti upozorňující na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, operativně zadávané dílčí tematické úkoly MŽP apod.). Často velmi náročné je například šetření havárií.

Právní rámec činnosti ČIŽP

Právní koncepce ochrany životního prostředí, jíž je ČIŽP součástí, vychází z principu samostatné úpravy pro jednotlivé složky životního prostředí dle tzv. složkových zákonů (viz úvody k jednotlivým složkám v Plánu činnosti pro rok 2023 www.cizp.cz/Plany-cinnosti). Navíc je nutné uvést obecné právní předpisy, které dopadají na činnost ČIŽP jako celku. ČIŽP, jako specializovaný správní orgán, který vykonává činnost preventivní, kontrolní a sankční v oblasti ochrany životního prostředí, je povinna jednat v souladu s těmito obecnými právními předpisy.

Mezi obecné právní předpisy náleží zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje obecný rámec správních řízení a je základním právním předpisem v oblasti správního práva. Dalším obecným právním předpisem pro činnost ČIŽP je zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje průběh provádění kontroly. Dalším neméně významným právním předpisem je zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje projednávání přestupků. Právo na informace, včetně informací o životním prostředí, je ze strany veřejnosti uplatňováno zejména prostřednictvím tzv. informačních zákonů, kterými jsou zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve

znění pozdějších předpisů. Vzhledem k činnosti ČIŽP jakožto mj. orgánu prevence při ochraně životního prostředí je nutné k obecným právním předpisům uvést dále zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Prevenční a sankční činnost ČIŽP

Činnost ČIŽP v oblasti ochrany životního prostředí spočívá v činnosti prevenční a činnosti kontrolní a sankční.

Prevenční činnost v širším pojetí spočívá v samotné existenci ČIŽP. Možnost provedení kontroly a následné sankcionování subjektu za porušení právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí, je předpokládaným a chtěným tlakem na dodržování těchto předpisů. Dále je prevenční činnost ČIŽP realizována formou komunikace s veřejností, ať už jde o dotazy, poskytování informací či přijímání podnětů upozorňujících na poškozování nebo ohrožování životního prostředí.

Hraničním institutem mezi prevenční a sankční činností je ukládání nápravných opatření. Z pohledu správního práva nejsou nápravná opatření formou trestu, jsou však vždy spojena s protiprávním jednáním či stavem a s omezením práv subjektu něco konat nebo stanovením povinností subjektu něco nekonat. Jejich ukládáním dochází k předcházení rozsáhlejšího poškození životního prostředí nebo k nápravě stavu, kdy k poškození životního prostředí již došlo, ale tento stav může být zhojen.

Druhou rovinnou činnosti ČIŽP je činnost kontrolní a sankční. Tato činnost je realizována převážně na oblastních inspektorátech ČIŽP. Kontrolní činnost je prováděna inspektory ČIŽP na základě pravomocí stanovených v jednotlivých složkových zákonech a vychází z činnosti plánovací a z činnosti na základě podnětů veřejnosti, které jsou velmi významnou skupinou případů. Kontrola je vykonávána v souladu s kontrolním řádem. Pokud inspektor ČIŽP v průběhu kontroly zjistí, že kontrolovaný subjekt porušil právní předpisy, a ČIŽP je příslušná k projednání tohoto protiprávního jednání, zahájí řízení o přestupku.

Pokud není ČIŽP k projednání protiprávního jednání příslušná, oznámí zjištěné skutečnosti příslušnému správnímu orgánu nebo věc příslušnému správnímu orgánu předá. Těmito orgány mohou být dle pravomocí uvedených ve složkových zákonech zejména obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, Státní plavební správa, Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP), Krajské hygienické stanice, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, správy národních parků a jiné. Pokud je k projednání věci příslušných více správních orgánů, typicky ČIŽP a obec s rozšířenou působností (ORP) nebo ČIŽP a jiný orgán ochrany přírody, je rozhodné, který z těchto orgánů první zahájil řízení o přestupku. Správní řízení je vedeno v souladu se zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a správním řádem.

Proti rozhodnutím ČIŽP, jakožto orgánu rozhodujícím v prvním stupni, je možné podat odvolání. Odvolacím orgánem je a o odvolání zpravidla rozhoduje Ministerstvo životního prostředí. Na Ministerstvu životního prostředí vedou odvolací řízení zejména specializované odbory výkonu státní správy (OVSS), těch je celkem pět a mají vzájemně vymezenou územní působnost, kdy území každého kraje spadá vždy pouze pod jeden odbor výkonu státní správy.

V rámci odvolacího řízení může být prvostupňové rozhodnutí vydané ČIŽP (vždy i pouze částečně) potvrzeno, zrušeno a věc vrácena k novému projednání, nebo zrušeno a řízení zastaveno, nebo změněno, nikdy však v neprospěch obviněného. Ve výjimečných případech může o odvolání rozhodnout samotná ČIŽP, a to bude-li odvolání beze zbytku vyhověno a žádnému účastníku řízení nehrozí tímto rozhodnutím újma.

V případě, že se někdo cítí být rozhodnutím odvolacího orgánu zkrácen na svých právech, nelze již proti tomuto rozhodnutí dále podat odvolání, ale taková osoba se může se u správního soudu domáhat zrušení takového rozhodnutí nebo vyslovení jeho nicotnosti. Řízení před správními soudy upravuje zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

[1] Aktivita ČIŽP vyplývající z Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES - Convention on International Trade in Endangered Species)

1.2 Organizační struktura

ČIŽP je členěna na 10 oblastních inspektorátů, dvě pobočky a ředitelství. K 31. 12. 2023 zaměstnávala 536 osob, z toho 417 tvořili odborní zaměstnanci.

Oblastní inspektoráty:

Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Brno, Olomouc, Ostrava, pobočky Zlín a Karlovy Vary.

Vedoucí služebního úřadu s výkonem služby v České inspekci životního prostředí je jmenován státním tajemníkem.

Přehled kompetencí odborných oddělení ochrany životního prostředí

Odborná oddělení ochrany životního prostředí

Kompetence ČIŽP		Ovzduší	Voda	Odpady	Integrovaná prevence	Příroda	Les
Dozor	Kontroly, revize, prověrky, šetření apod.	●	●	●	●	●	●
Sankce	Pokuty právnickým osobám	●	●	●	●	●	●
	Pokuty fyzickým osobám	●		●		●	●
	Omezení nebo zastavení činnosti, provozu	●	●		●	●	●
Opatření	Opatření k nápravě zjištěných nedostatků a dále také závažných stavů dle vodního zákona	●	●	●	●	●	●
	Zadržení a zabavení nelegálních exemplářů ohrožených druhů živočichů či rostlin					●	
	Odebrání nedovoleně držených jedinců, odebrání výrobků	●			●	●	
Evidence havárií	A spolupráce při jejich řešení	●	●				
Stanoviska	Stanoviska, vyjádření, souhlasy pro jiné orgány	●	●	●	●	●	●
Podněty	Řešení podnětů	●	●	●	●	●	●

1.3 Intenzita inspekční činnosti

V roce 2023 provedla ČIŽP celkem 12 583 kontrol a vydala 2 518 pravomocných rozhodnutí, z toho 2 138 rozhodnutí o pokutě.

V porovnání s rokem 2022 nedošlo k výraznějšímu nárůstu či poklesu celkového počtu kontrol a počtu vydaných pravomocných rozhodnutí o pokutě.

Celkový počet inspektorů ČIŽP v roce 2023 byl 394. Na jednoho inspektora tedy připadlo v průměru cca 32 kontrol. ČIŽP v roce 2023 vydala celkem 4 015 stanovisek a vyjádření, z toho bylo 749 stanovisek a vyjádření k procesu EIA.

Počty kontrol dle oblastních inspektorátů – přehled za 5 let

	2019	2020	2021	2022	2023
OI Praha	2 221	1 353	1 532	1 766	1 736
OI České Budějovice	1 293	907	853	910	915
OI Plzeň	1 635	1 137	1 150	1 338	1 384
OI Ústí nad Labem	1 564	1 055	967	1 279	1 261
OI Hradec Králové	1 782	1 610	1 272	1 657	1 616
OI Havlíčkův Brod	1 405	1 012	1 089	1 212	1 181
OI Brno	2 064	1 454	1 248	1 313	1 488
OI Olomouc	1 227	977	810	902	836
OI Ostrava	1 705	1 226	1 212	1 452	1 314
OI Liberec	900	590	634	698	804
Ředitelství	669	463	417	95	48

Pozn. Uvádí se za 5 let, vzestupně

Meziroční srovnání výše uložených pokut – přehled za 5 let

	Počet uložených pokut	Počet pokut v právní moci	Celková výše pokut v právní moci (Kč)
2023	2 209	2 138	96 508 188
2022	2 208	2 160	109 624 411
2021	1 712	1 673	79 387 735
2020	2 109	2 041	87 604 415
2019	2 630	2 532	112 329 717
2018	2 641	2 547	100 274 621

Pozn. Uvádí se za 5 let, sestupně

2 Přehled činnosti oblastních inspektorátů

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet kontrol	Vyjádření		Pokuty			Ostatní rozhodnutí			Počet mimořádných událostí (z hlediska zákonnů o ovzduší) a havárií (dle vodního zákona)	Počet řešených podnětů	Počet podaných podnětů orgánům státní správy z vlastní kontrolní činnosti	Počet podaných trestních oznámení
			Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)	Ostatní vyjádření	Všechny pokuty vydané ve sledovaném období	Všechny pokuty, které nabyly právní moci ve sledovaném období	Celková částka pokut v právní moci (Kč)	Počet zastavení, nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	Počet odebrání / zabavení v právní moci	Počet opatření k nápravě v právní moci				
Praha	51	1 736	164	1 035	197	202	19 837 360	0	5	20	39	676	32	0
České Budějovice	31	915	38	175	163	154	6 547 720	39	4	19	19	237	20	0
Plzeň	35	1 384	37	269	214	204	6 186 330	0	2	10	4	188	13	1
Ústí nad Labem	42	1 261	46	389	220	198	14 128 000	11	0	15	29	308	14	0
Hradec Králové	35	1 616	92	158	261	251	9 624 380	6	6	8	75	318	31	0
Havlíčkův Brod	29	1 181	83	268	261	256	8 794 340	0	3	8	13	252	35	0
Brno	44	1 488	126	795	220	211	9 123 698	2	0	22	59	443	30	0
Olomouc	26	836	43	203	151	155	5 762 700	1	1	6	34	207	14	0
Ostrava	39	1 314	65	516	300	288	10 545 530	2	4	9	86	306	25	2
Liberec	25	804	53	170	110	107	4 675 830	5	0	9	10	179	36	0
Celkem OI ČÍŽP	357	12 535	747	3 978	2 097	2 026	95 225 888	66	25	126	368	3 114	250	3

3 Jednání se zainteresovanými subjekty

3.1 Spolupráce s veřejností

Významnou částí činnosti ČIŽP je řešení podnětů upozorňujících na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, prošetřování stížností i vyřizování žádostí o informace a petic. Tyto agendy jsou nedílnou součástí činnosti ČIŽP ve všech složkách oblastních inspektorátů ČIŽP i ředitelství ČIŽP.

3.1.1 Podněty

Česká inspekce životního prostředí prošetřuje podněty upozorňující na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, a to v právním rámci:

- zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád),
- zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů,
- speciálních zákonů na ochranu jednotlivých složek životního prostředí.

Podněty jsou důležitým prvkem komunikace ČIŽP s veřejností. Občanská veřejnost upozorňuje mnohdy na porušení zákona, které by jinak zůstalo skryto. Podněty jsou východiskem pro další postup ČIŽP (pro vnější kontrolní činnost). Pokud byly šetřením ČIŽP shledány důvody k zahájení řízení z moci úřední, pak je zpravidla zahájeno přestupkové řízení sankční povahy a případně správní řízení o uložení opatření k nápravě. Podněty, k jejichž prošetření ČIŽP nedisponuje zákonnými kompetencemi, jsou postoupeny k prošetření jiným věcně příslušným orgánům veřejné správy. ČIŽP také podává podněty jiným orgánům státní správy z vlastní iniciativy, a to v případech, kdy při své kontrolní činnosti zjistí skutečnosti nasvědčující porušování právních předpisů v oblastech, které nespádají do její působnosti.

Podnět k prošetření může sdělit ČIŽP jakákoliv fyzická osoba, fyzická osoba podnikající i právnická osoba. Informace k podávání podnětů má ČIŽP zveřejněny na svých internetových stránkách v sekci „**Obráťte se na nás**“ (<https://www.cizp.cz/obratte-se-na-nas>). V roce 2023 byla zavedena nová možnost podání podnětu ČIŽP, a to prostřednictvím **elektronického formuláře** (<https://www.cizp.cz/form/podnet>) dostupného na webu ČIŽP. Jedná se o snadno dostupný, rychlý a efektivní nástroj pro nahlášení možného porušování právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí.

Počty přijatých podnětů

ČIŽP přijala v roce 2023 celkem 2 778 podnětů. Nezřídka nastává situace, kdy ČIŽP obdrží podnět, k jehož prošetření nedisponuje zákonnými kompetencemi. Takové podněty jsou postoupeny k prošetření věcně a místně příslušnému orgánu státní správy. V roce 2023 se jednalo o 401 podnětů. Počet podnětů přijatých a postoupených jednotlivými oblastními inspektoráty a ředitelstvím ČIŽP v roce 2023 je zobrazen v níže uvedené tabulce. Největší počet podnětů v roce 2023 řešil, obdobně jako v letech předcházejících, oblastní inspektorát ČIŽP Praha.

Počet podnětů přijatých jednotlivými OI a ředitelstvím v roce 2023

Oblastní inspektorát	Podněty přijaté	Podněty postoupené pro nepřislusnost
Praha	581	63
České Budějovice	237	36
Plzeň	188	20
Ústí nad Labem	286	35
Hradec Králové	273	49
Havlíčkův Brod	204	15
Brno	365	62
Olomouc	156	31
Ostrava	295	33
Liberec	147	27
Ředitelství	46	30
Celkem	2 778	401

Jeden podnět může upozorňovat na ohrožení nebo poškození více složek životního prostředí, a je tak řešen několika odbornými odděleními. Údaje o tom, jak se jednotlivá oddělení podílela na řešení podnětů přijatých v roce 2023, jsou uvedeny v následující tabulce.

Na řešení podnětů přijatých v roce 2023 se jednotlivá oddělení OI a ředitelství podílela následovně

Oblastní inspektorát	ochrany ovzduší	ochrany vod	odpadového hospodářství	ochrany přírody	ochrany lesa	integrovanych agend
Praha	87	108	156	280	41	4
České Budějovice	22	37	50	111	15	2
Plzeň	26	30	60	67	5	0
Ústí nad Labem	35	46	73	130	24	0
Hradec Králové	40	65	102	92	18	1
Havlíčkův Brod	55	42	28	116	10	1
Brno	103	79	106	134	19	2
Olomouc	23	39	51	81	11	2
Ostrava	44	44	63	132	20	3
Liberec	14	44	42	66	10	3
Ředitelství	9	10	18	6	1	2
Celkem	458	544	749	1 215	174	20

Hlavní témata podnětů prošetřovaných v roce 2023

Ve složce **ochrany ovzduší** řešila ČIŽP nejčastěji podněty týkající se obtěžování emisemi pachových látek znečišťujících ovzduší a prašností z průmyslových areálů. Dále se zabývala tmavostí kouře při spalování odpadu a nepovoleným provozem stacionárních zdrojů.

Ve složce **ochrany vod** inspekce nejčastěji prošetřovala podněty na ohrožení vod v důsledku vypouštění odpadních vod, a to jak do vod povrchových, tak do vod podzemních. Dále byly řešeny podněty na dodržování minimálních zůstatkových průtoků při provozu malých vodních elektráren a nezabezpečené skladování závadných látek.

Ve složce **odpadového hospodářství** ČIŽP šetřila podněty občanů, které se týkaly nakládání s odpady, obaly, chemickými látkami a chemickými směsmi (včetně biocidních přípravků). Jednalo se zejména o nelegální navážky odpadů či o nepovolené terénní úpravy s využitím odpadů, nakládání s autovraky bez povolení a nedodržování povinností v oblasti zpětného odběru elektrozařízení a pneumatik. V oblasti dozoru chemické legislativy bylo významnými tématy prodej pájek s obsahem olova a kauza s obsahem 1,3-butadienu ve zkapalněném ropném plynu.

Ve složce **ochrany přírody** se inspekce nejčastěji zabývala podněty k prošetření kácení dřevin rostoucích mimo les, ořezů, zásahů do kořenového systému, zahrnutí nadzemních částí dřevin při zemních pracích a jiných forem poškozování přírody. Řešeny byly i zásahy do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin.

Složka **ochrany lesa** řešila především podněty na prověření těžebních zásahů v lesích, často ve spojení s poškozením lesní půdy, dále navážky odpadů a provádění terénních úprav na lesních pozemcích a neoprávněné využití pozemků určených k plnění funkce lesa k jiným účelům.

V kompetencích **integrovaných agend** ČIŽP řešila podněty na neohlášení úniků nebo přenosů znečišťujících látek do integrovaného registru znečišťování, i podněty na možnou ekologickou újmu způsobenou ztrátou podzemních vod vyhotovováním vrtů pro tepelná čerpadla a pro odběry podzemních vod.

Vývoj počtu podnětů v letech 2019–2023 podle jednotlivých OI a ředitelství ČIŽP

Klesající trend v počtu přijatých podnětů za poslední tři roky se v loňském roce zvrátil a téměř dosáhl úrovně roku 2021. Vývoj počtu přijatých podnětů za období 5 let je znázorněn v následující tabulce. Zájem veřejnosti o ochranu životního prostředí je veskrze pozitivním jevem, byť z pohledu ČIŽP znamená vysoké nároky na personální kapacity.

Vývoj počtu přijatých podnětů v letech 2019–2023 podle jednotlivých OI a ředitelství ČIŽP

Oblastní inspektorát	2019	2020	2021	2022	2023
Praha	943	656	563	498	581
České Budějovice	216	204	213	214	237
Plzeň	232	260	226	165	188
Ústí nad Labem	337	276	270	229	286
Hradec Králové	328	336	284	262	273
Havlíčkův Brod	279	224	256	215	204
Brno	381	374	359	305	365
Olomouc	167	144	150	158	156
Ostrava	325	281	284	264	295
Liberec	162	163	196	125	147
Ředitelství	123	54	52	54	43
Celkem	3 493	2 972	2 853	2 489	2 775

Pozn. Uvádí se za 5 let, vzestupně

Zelená linka

S účinností od 1. 9. 2008 je na ČIŽP realizovaná tzv. zelená linka (800 011 011). Jedná se o přímé a bezplatné telefonické spojení ČIŽP s občanskou veřejností. Linka je prioritně využívána k přijímání podnětů od občanů. Jejím prostřednictvím jsou rovněž vyřizovány dotazy občanů týkající se problematiky životního prostředí a současně jsou touto formou občané informováni o zákonných kompetencích ČIŽP. Linka je v provozu každý všední den od 8:00 do 16:00 hodin.

3.1.2 Poskytování informací

V roce 2023 Česká inspekce životního prostředí vyřizovala celkem 278 žádostí o informace, z toho 16 žádostí v režimu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a 262 žádostí v režimu zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Kromě informací, které ČIŽP poskytuje podle výše uvedených informačních zákonů, ČIŽP s veřejností komunikuje prostřednictvím tiskových a výročních zpráv, brožur, letáků, provozováním bezplatné telefonní „Zelené linky“ apod.

Podávání informací přispívá k vytvoření silnější zpětné vazby ČIŽP s veřejností. Hlavními cíli je udržovat kontakty s odbornou i laickou veřejností a se sdělovacími prostředky, v rámci možností zajišťovat zodpovězení dotazů týkajících se kontrolních a dozorových pravomocí ČIŽP a objektivně informovat o výsledcích kontrolní činnosti ČIŽP.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Ve smyslu § 18 odst. 1 uvedeného zákona ČIŽP tímto zveřejňuje Výroční zprávu za rok 2023 o své činnosti na úseku poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů:

Požadované údaje dle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2023

Počet podaných žádostí o informace	16
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	3 a 2 částečná odmítnutí
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	/
Opis podstatných částí každého rozsudku ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení	/
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	/
Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	2 Obě stížnosti podány z důvodu tvrzeného částečného poskytnutí požadovaných informací. Jedné stížnosti bylo podle § 16a odst. 5 zákona zcela vyhověno a informace poskytnuty. O druhé stížnosti rozhodovalo MŽP, které postup ČIŽP podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona potvrdilo.
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona	1 žádost o informace byla vzata zpět.

Poskytování informací podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Dle tohoto zákona bylo v roce 2023 přijato 262 žádostí. Nejvíce žádostí vyřizoval Oblastní inspektorát ČIŽP Hradec Králové a ředitelství ČIŽP, nejméně Oblastní inspektorát ČIŽP Liberec.

Přehled počtu žádostí o informace za rok 2023 dle jednotlivých OI

	Celkový počet žádostí	Počet žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb.	Počet žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb.
Praha	25	0	25
České Budějovice	19	0	19
Plzeň	18	0	18
Ústí nad Labem	29	0	29
Hradec Králové	62	0	62
Havlíčkův Brod	15	0	15
Brno	16	0	16
Olomouc	16	0	16
Ostrava	19	0	19
Liberec	12	0	12
Ředitelství	47	16	31
Celkem	278	16	262

Vývoj počtu žádostí o informace od roku 2019 do roku 2023

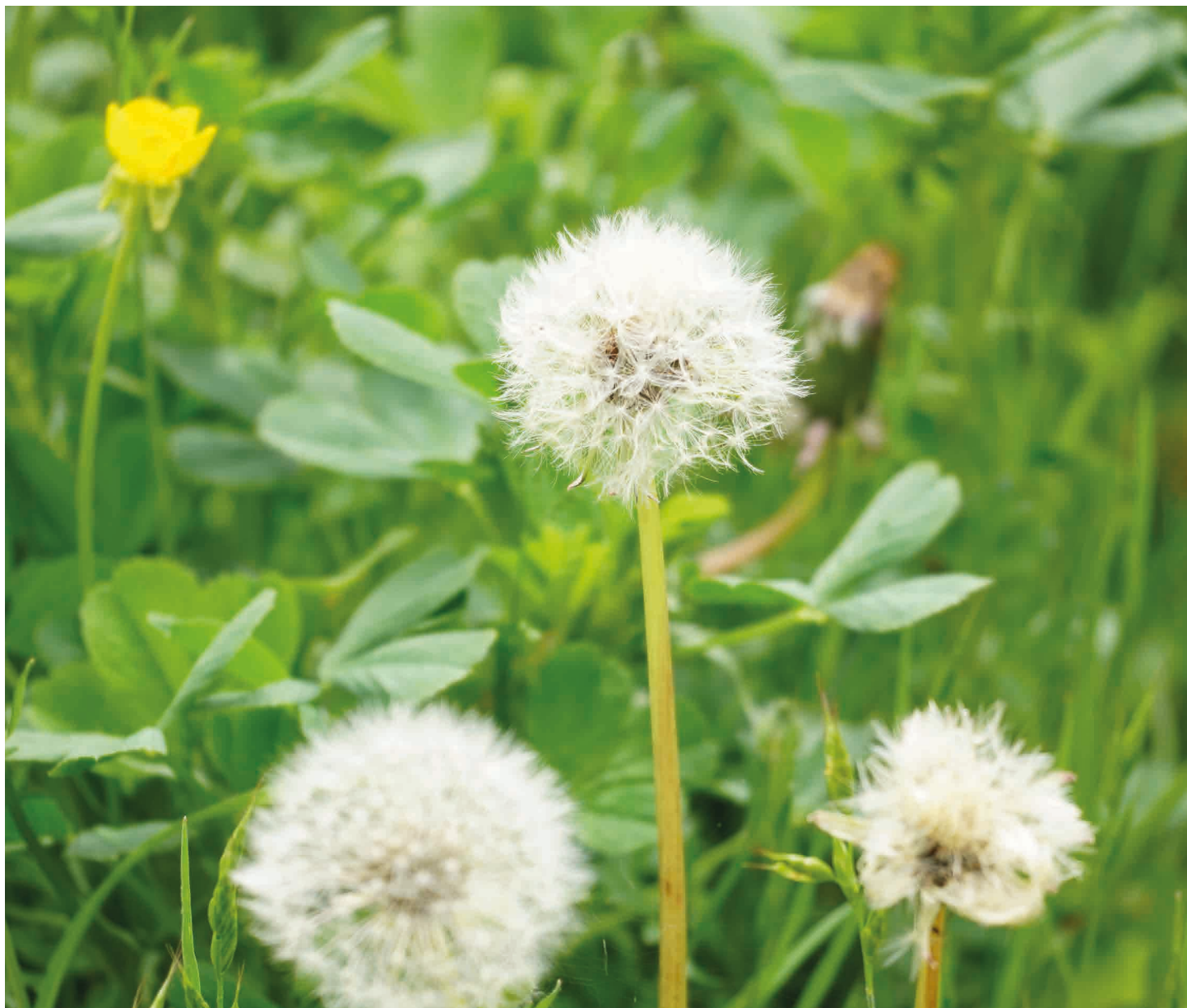
Celkový počet žádostí o informace meziročně klesl. Oproti roku 2022 ČIŽP přijala o 29 méně žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb. a o 4 méně žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. Přestože počet žádostí klesl, zájem veřejnosti v oblasti poskytování informací je stále poměrně vysoký.

Vývoj počtu žádostí o informace od roku 2019 do roku 2023

Rok	Celkový počet přijatých žádostí	Počet žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb.	Počet žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb.
2023	278	16	262
2022	311	20	291
2021	329	23	306
2020	382	15	367
2019	362	13	349

Pozn. Uvádí se za 5 let, sestupně

3.2 Spolupráce se státními institucemi, odbornými a zájmovými organizacemi

Česká inspekce životního prostředí spolupracuje s řadou organizací při plnění svých úkolů, konzultuje s odbornými institucemi a spolupracuje na společných vzdělávacích projektech s neziskovými organizacemi.

- ▶ <http://www.cizp.cz/Institute-verejne-spravy>
- ▶ <http://www.cizp.cz/Vedecke-a-vzdelavaci-institute>
- ▶ <http://www.cizp.cz/Neziskove-organizace>

3.3 Mezinárodní spolupráce

Rok 2023 byl prvním, který byl po dvou „covidových“ letech zcela bez restrikcí. Zaměstnanci ČIŽP **uskutečnili v roce 2023 celkem 35 zahraničních cest** do několika tradičních, ale i několika nových destinací. Jednalo se o cesty k našim nejbližším sousedům na Slovensko, do Německa a Polska, do Belgie, Itálie, Francie, Španělska, Švédska a Finska a v rámci širší Evropy pak do Chorvatska, Severní Makedonie či Bosny a Hercegoviny. Zaměstnanci ředitelství (ŘDT) ČIŽP i oblastních inspektorátů byli po celý rok aktivní také v online prostředí.

Spolupráce v rámci **sítě IMPEL** je jednou z našich nejvýznamnějších zahraničních aktivit. V IMPEL jsou zastoupeny organizace členských států EU, přistupujících a kandidátských zemí EU, zemí EEA a EFTA, jež se zabývají implementací a prosazováním práva životního prostředí. Posláním IMPEL je přispívat k ochraně životního prostředí tím, že se podílí na efektivní implementaci a prosazování práva životního prostředí EU prostřednictvím budování kapacit, sdílením správné praxe, vývojem a šířením příruček a nástrojů, prosazováním spolupráce a poskytováním zpětné vazby zákonodárcům a regulátorům o praktičnosti a prosaditelnosti environmentální legislativy. Jádrem činnosti jsou jednotlivé projekty vedené expertními týmy (ET).

V roce 2023 uspořádal IMPEL dvě zasedání Valného shromáždění (VS). 25. zasedání proběhlo hybridní formou ve dnech 8.–9. června ve Stockholmu a v termínu 28.–30. listopadu bylo v podobě virtuální konference z Madridu vedeno 26. zasedání.

Zaměstnanci ČIŽP se na projektové práci IMPEL podílejí v expertních týmech O vzduší a průmysl (Industry & Air), Odpady a přeshraniční přeprava odpadů (Waste & TFS), Voda a půda (Water & Land), Ochrana přírody (Nature Protection) a Průřezové nástroje a přístupy (Cross Cutting Tools & Approaches). Jsou rovněž zapojeni do externího projektu – SWEAP.

V průběhu roku 2023 participovala inspekce prostřednictvím svých zaměstnanců na **8 projektech, v jejichž rámci pracovala v 15 pracovních skupinách.** Díky tomu se mohla podílet na činnosti a získávat cenné informace v oblastech, jako jsou Zlepšování kvality ovzduší, Poučení se z průmyslových havárií, WEEE Článek 17 Free-riders projekt (implementace článku 17 směrnice WEEE (2012/19/EU), Přeprava plastového odpadu, Opatření pro vymáhání, Setkání národních kontaktních bodů, Výroční konference W&TFS, Strategická síťová spolupráce, Sanace vody a půdy, Boj proti nezákonným činnostem spojeným s loveckou turistikou, Testování a zlepšování navrhovaného

plánovacího nástroje pro inspekce lokalit Natura 2000 (NIRAM) a Plán pro sérii projektů o invazních nepůvodních druzích, Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími živočichy, Implementace směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích v rámci evropských letišť, Kam zmizeli vlci? a Geoprostorové zpravodajství pro posuzování škod na životním prostředí (GIEDA).

Mimo spolupráci s IMPEL navštívil inspektor oddělení ochrany ovzduší OI ČIŽP Ústí nad Labem v červnu 37. zasedání německo-české pracovní skupiny pro ochranu ovzduší v německém Regensburgu věnované výměně informací o přeshraničním znečišťování ovzduší a revizi směrnice o kvalitě ovzduší.

V oblasti odpadového hospodářství (OOH) se do mezinárodní spolupráce v IMPEL ET Odpady a přeshraniční přeprava odpadů významnou měrou zapojuje vedoucí OOH ŘDT ČIŽP. Jako zástupce vedoucího ET a současně vedoucí pracovní skupiny Setkání národních kontaktních bodů, a také z pozice zástupce vedoucího Řídicí skupiny ET, se za ČIŽP v průběhu roku zúčastnil několika pracovních jednání a konferencí, které organizačně spoluzajišťoval a na kterých také aktivně vystupoval. Jednalo se například o „Waste & TFS National Contact Points (NCPs) Best Practice Meeting & Steering Group Meeting“ a „Waste & TFS Conference 2023 and the Steering Committee Meeting & National Contact Point (NCP) Meeting“, kterého se zúčastnil společně s inspektorkou tohoto oddělení.

Inspekce je již tradičně zapojena i do **LIFE SWEAP**, externího projektu koordinovaného IMPEL. Vedoucí OOH ŘDT ČIŽP s kolegyní z oddělení aktivně sledují proces testování GPS sledovačů k monitoringu vnitrostátního pohybu odpadů na území republiky a zpracovávají za ČR pravidelný roční report inspekčních dat určený pro databázi SWEAP. Česká republika je mezi zeměmi, ve kterých se nově vyvinutá aplikace „SWEAP APP“ určená k hlášení inspekčních údajů týkajících se monitoringu pohybu odpadu, zkouší v praxi.

Mimo spolupráci s IMPEL se vedoucí OOH ŘDT ČIŽP v březnu ve slovenské Smolenici osobně zúčastnil setkání odborníků na environmentální kriminalitu Visegrádské skupiny „Envispecialisté V4“ zaměřeného na vyšetřování nelegálního obchodu s odpady, které pořádal Odbor pro odhalování nebezpečných látek a environmentální kriminality Národní centrály pro speciální kriminalitu Prezidia Policajného zboru Ministerstva vnitra Slovenskej republiky. V září se vedoucí OOH OI ČIŽP Liberec s kolektivem zaměstnanců v německém Zittau zúčastnili pravidelného, již „19. přeshraničního workshopu o oběhovém hospodářství a skládkování“.

V oblasti ochrany vody (OOV) pokračovala spolupráce ČIŽP v ET Voda a půda v pracovní skupině „Water and Land Remediation“, se kterou se ředitel OI ČIŽP Ostrava zúčastnil ve Skopje v Severní Makedonii listopadové konference „IMPEL Water & Land Remediation Conference“. V rámci pracovní skupiny se podílel na procesu zpracování metodiky použití dalších dvou sanačních metod – „Thermal Desorption“ a „Phytoremediation“. V rámci ET Průmysl a ovzduší se inspektorka oddělení ochrany vod (OOV) OI ČIŽP Brno zúčastnila 15. ročníku semináře „Lesson Learnt from Industrial Accidents – LLFA“, který se konal v květnu v Marseille ve Francii. Spolupráce v oblasti průmyslových havárií je spjata s odvětvím odpadového hospodářství, ochrany vody i ovzduší. Tento seminář se konal na téma průmyslové havárie v objektech skladujících odpad.

Mimo spolupráci s IMPEL se inspektor OOV OI ČIŽP Ostrava zúčastnil v březnu v polské Vratislavi 30. porady pracovní skupiny G3 – Havarijní znečištění **Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním** k aktualizaci Mezinárodního varovného a poplachového plánu Odry. V srpnu pak absolvovala inspektorka OOV ŘDT ČIŽP v německých Drážďanech 65. poradu pracovní skupiny Havarijní znečištění vod (H) **Mezinárodní komise pro ochranu Labe**, na kterém se diskutovalo havarijní znečištění vod na národních úrovních a Mezinárodní varovný a poplachový plán Labe. Inspektoři OOV OI ČIŽP Ostrava se dále v září v německém Schwedt-Criewen dále zúčastnili konference **Budoucnost Odry** a v říjnu další, již 31. porady pracovní skupiny G3 – Havarijní znečištění **Mezinárodní komise pro ochranu Odry** před znečištěním. Uskutečnilo se v německém Oybinu a kromě Havarijního plánu Odry bylo projednáváno také varování v souvislosti s masovým namnožováním zlaté řasy *Prymnesium parvum*. Listopadové jednání pracovní skupiny Ochrana vod **Slovensko-české komise pro hraniční vody** v Liptovském Jánu na Slovensku mělo na programu rekapitulaci činnosti za rok 2023 a výsledky monitoringu a harmonizace výstupů společných měření. Tohoto jednání se zúčastnila vedoucí OOV OI ČIŽP Brno.

V oblasti ochrany přírody byli zaměstnanci ČIŽP aktivní jak v rámci projektů IMPEL, tak mimo tuto síť. V ET Ochrana přírody se inspektoři oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES (CITES) ŘDT ČIŽP a OOP OI ČIŽP Praha zapojují tradičně velmi aktivně. V roce 2023 se zúčastnili **celkem 10 prezenčních setkání pracovních skupin a několika vybraných online mítinků**. Jednání ET Ochrana přírody vč. projektových mítinků pracovních skupin proběhlo v květnu v Římě a následně v listopadu v holandském Haagu. Jednání skupiny Boj proti nezákonným činnostem spojeným s loveckou turistikou a Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími živočichy se zúčastnili

inspektoři CITES ŘDT ČIŽP, setkání pracovní skupiny Testování a zlepšování navrhovaného plánovacího nástroje pro inspekce lokalit Natura 2000 (NIRAM) a Plán pro sérii projektů o invazních nepůvodních druzích a pracovní skupiny Implementace směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích v rámci evropských letišť absolvovaly dvě inspektorky OOP OI ČIŽP Praha. Setkání pracovní skupiny Kam zmizeli vlci? se zúčastnila inspektorka OOP OI ČIŽP Praha. V červnu se ve španělském Santiagu de Compostela zúčastnila inspektorka OOP OI ČIŽP Praha workshopu pořádaného pracovní skupinou Testování a zlepšování navrhovaného plánovacího nástroje pro inspekce lokalit Natura 2000 (NIRAM) a Plán pro sérii projektů o invazních nepůvodních druzích. V prosinci proběhla v rámci pracovní skupiny Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími živočichy **společná inspekce teraristické burzy v německém Hammu**, které se zúčastnil inspektor CITES ŘDT ČIŽP.

Mimo spolupráci s IMPEL se v dubnu zúčastnil inspektor CITES ŘDT ČIŽP z pozice člena kontrolního a sankčního orgánu CITES ČR **44. jednání WTEG** (Wildlife Trade Enforcement Group – Skupina pro prosazování práva v oblasti obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami) **pořádaného Europlem** v holandském Haagu. V prosinci hostil Generální sekretariát Interpolu ve francouzském Lyonu **34. zasedání pracovní skupiny Interpol pro trestnou činnost poškozující volně žijící a planě rostoucí druhy** (Wildlife Crime Working Group – WCWG), kterého se opět zúčastnil inspektor CITES ŘDT ČIŽP. Společnost Lesy města Chebu s. r. o. připravila v červnu v areálu lovecké chaty města Cheb v Bavorsku v lokalitě Alten Egerer Waldes již tradiční setkání, na němž se skupina 11 inspektorů oddělení ochrany lesa (OOL) OI a ŘDT ČIŽP seznámila s metodami ochrany a pěstování lesa s ohledem na biodiverzitu v lesích města Cheb na území SRN.

ET Průřezové přístupy a nástroje IMPEL uspořádal za podpory Evropské komise a ve spolupráci se svými partnerskými sítěmi EUFJE, EnviCrimeNet, EPA Network a ENPE **Konferenci 4 Sítí (4 Networks Conference)**. Mezinárodní setkání na téma Spolupráce při posilování prosazování práva v oblasti životního prostředí se zúčastnily organizace z více než 44 zemí za osobní účasti 230 delegátů a 189 delegátů připojených virtuálně. Konference se konala v září v Římě a za ČIŽP se osobně zúčastnili vedoucí OOH ŘDT ČIŽP a ředitel odboru vnitřních služeb ŘDT ČIŽP. Na činnosti nového projektu pracovní skupiny Geoprostorové zpravodajství pro posuzování škod na životním prostředí (GIEDA – Geospatial Intelligence for Environmental Damage Assessment) začali spolupracovat dva inspektoři ČIŽP. Ředitel odboru technické ochrany životního prostředí a integrované prevence (OTOIP) ŘDT a vedoucí oddělení podpory inspekční činnosti a chemické bezpečnosti (OPIČCHB) ŘDT, který se v ČIŽP aktivně věnuje problematice využití dronů při inspekční činnosti a zpracování získaných dat z pozorování, se hybridního setkání pracovní skupiny v září v Římě zúčastnili online.

Inspekční činnost v oblasti chemické bezpečnosti, a to zejména v rámci **Evropské agentury pro chemické látky** (ECHA - European Chemicals Agency), je jednou z dalších oblastí, do které se zaměstnanci ČIŽP na mezinárodní úrovni pravidelně a významně zapojují. Vedoucí OPIČCHB ŘDT ČIŽP se s inspektorem OOH OI ČIŽP Brno v červnu zúčastnili 44. setkání členů **Fóra pro výměnu informací o vymáhání práva v rámci ECHA**. V listopadu se ředitel OTOIP ŘDT ČIŽP společně s inspektorem OOH OI ČIŽP Brno zúčastnili Školení pro národní koordinátory pro projekt REF-12 o kontrole dovozu a školení pro školitele v oblasti prosazování předpisů o kontrole dovozu. Všechna jednání se konala v Helsinkách ve Finsku v sídle ECHA. Vedoucí OPIČCHB ŘDT ČIŽP s inspektorem OOH OI ČIŽP Brno v listopadu dále využili nabídky virtuální účasti na **45. plenárním zasedání Fóra pro výměnu informací o prosazování** pořádaného ECHA. Ředitel OTOIP ŘDT ČIŽP se v říjnu zúčastnil online **Evropského summitu o vymáhání 2023**, který se uskutečnil v Bruselu.

Za oblast integrovaných agend (OIA) se odborníci z řad zaměstnanců ČIŽP zúčastnili konference Proces IPKZ v SR a v ČR. Tzv. **Slovensko-české BAT FÓRUM 2023**, které se konalo v září na Štrbském Plese na Slovensku, se tematicky věnovalo výměně praktických i legislativních zkušeností obou zemí na poli integrované prevence, nejlepším dostupným technikám a oblastem životního prostředí, kterých se integrovaná prevence dotýká. Do akce pojaté jako mezinárodní workshop se aktivně zapojilo **8 inspektorů z ředitelství a oblastních inspektorátů Ostrava, Brno, Hradec Králové, Havlíčkův Brod a Plzeň**.

V dubnu 2023 Ministerstvo životního prostředí přivítalo **zástupce ukrajinské nevládní organizace**, svou prezentaci k problematice IPPC představili i inspektoři OIA ŘDT ČIŽP.

V červnu hostilo ředitelství ČIŽP **reprezentanty etiopského Ministerstva vodohospodářství a energetiky**. Etiopští vyslanci se zajímali zejména o zdroje pitných vod, jejich úpravu, distribuci a způsob, jakým je v ČR chráníme proti průmyslovému znečištění. Ředitel ČIŽP společně s vedoucím OOV OI ČIŽP Praha prezentovali legislativu ČR v oblasti nakládání s vodami, činnost inspekce v oblasti ochrany vod, kdy jedním z témat byla také technická a finanční náročnost sanací po znečištění podzemních vod a zemin.

V září se na půdě ČIŽP konalo pracovní setkání se **zástupci magistrátu města Jinju Korejské republiky**, na kterém představitelé vedení ČIŽP společně s odborníky z OTOIP, OOP a CITES ŘDT ČIŽP návštěvníky seznámili s činností inspekce v ČR.

Zahranční cesty se zpravidla uskutečňují z důvodu zabezpečení smluvních závazků ČR v rámci mezinárodních organizací, úmluv a protokolů na jedné straně a aktivit přímo souvisejících s členstvím v EU na straně druhé. Celkově ČIŽP vynaložila v roce 2023 na zahraniční cesty částku 220 088,48 Kč.

3.4 Komunikace s veřejností a médii

V roce 2023 bylo inspekcí vydáno 42 tiskových zpráv a odpovězeno na 290 dotazů médií.

ČIŽP byla dle společnosti Toxin zmiňována v 2 757 příspěvcích v médiích. Z toho 187 příspěvků bylo odvysíláno v rozhlasu, 203 v televizi, 218 na sociálních sítích, 376 článků bylo publikováno v tištěných denících a regionálních titulech, 1 774 v online titulech.

Média se v roce 2023 nejvíce zajímala o tato témata: nelegální nakládání s odpady, nelegální dovoz odpadu do ČR, znečištění povrchových vod, úhyn ryb, obtěžující zápach, nelegální kácení, vltaviny a nelegální obchod s ohroženými druhy zvířat a rostlin.

Den otevřených dveří na půdě ředitelství ČIŽP v Praze

V září 2023 ČIŽP zorganizovala na půdě ředitelství v Praze a OI ČIŽP České Budějovice „Den otevřených dveří“ pro žáky a studenty, kteří se tak mohli lépe seznámit s prací inspektorů. V průběhu roku se inspekce zúčastnila několika akcí pro veřejnost, kde šířila osvětu o ochraně životního prostředí a činnosti úřadu. Pro účely osvěty rovněž inspekce v roce 2023 zahájila komunikaci s veřejností prostřednictvím sociálních sítí Instagram, LinkedIn a X.

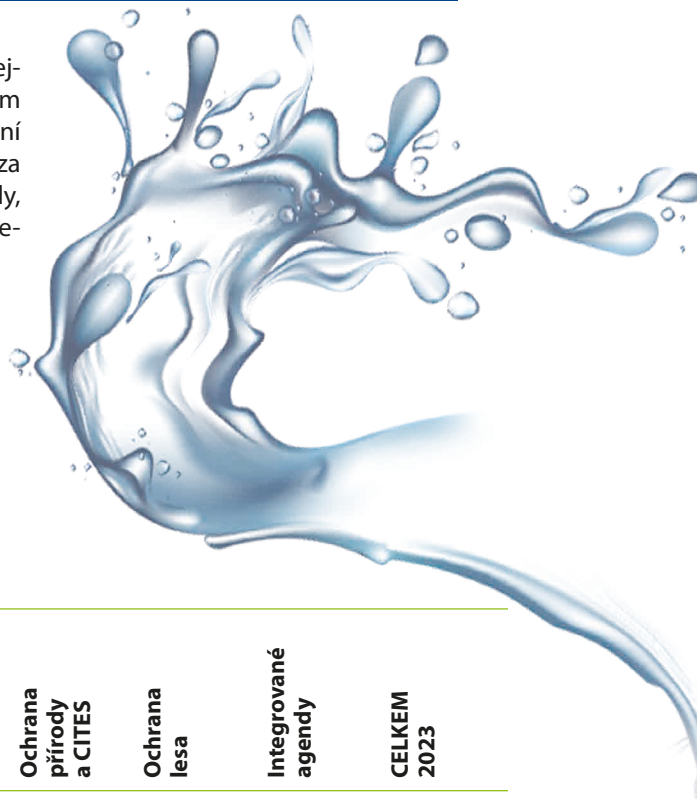
Den otevřených dveří na půdě OI České Budějovice

Prezentace činnosti ČIŽP na výstavě Země živitelka v Českých Budějovicích za účasti ředitele ČIŽP Petra Bejčka a ministra Petra Hladíka

4 Činnost ČIŽP za rok 2023 podle odborných oddělení

Z pravomocných rozhodnutí jsou v kapitole 4 vybrány příklady nejvyšších uložených pokut jednotlivými inspektoráty ČIŽP právníckým a fyzickým podnikajícím osobám či rozhodnutí, kde došlo k omezení nebo zastavení provozu/činnosti. Tato rozhodnutí jsou uvedena za každou složku ochrany životního prostředí (ovzduší, voda, odpady, les, příroda) a za každý inspektorát ČIŽP. Příklady rozhodnutí za integrované agendy jsou uvedeny za ČIŽP.

Přehled činnosti ČIŽP za rok 2023 dle složek

	Ochrana ovzduší	Ochrana vod	Odpadové hospodářství	Ochrana přírody a CITES	Ochrana lesa	Integrované agendy	CELKEM 2023	
Počet inspektorů (vedoucí oddělení + inspektoři; konečný stav k 31. 12.)*	75	83	89	83	45	17	392	
Počet kontrol	3 196	2 501	2 947	2 359	955	625	12 583	
Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)	vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	749	749	
Ostatní vyjádření	2 097	722	147	120	64	865	4 015	
Pokuty	Všechny vydané pokuty	337	435	661	652	65	59	2 209
	Všechny pokuty, které nabyly právní moci	326	417	654	624	61	56	2 138
	Celková částka pokut v právní moci (Kč)	12 012 500	16 690 368	42 305 000	12 668 700	10 033 000	2 798 620	96 508 188
Ostatní rozhodnutí	Počet zastavení nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	1	0	/	30	35	0	66
	Počet odebrání / zabavení v právní moci	0	/	/	147	/	/	147
	Počet opatření k nápravě v právní moci	3	26	3	29	67	0	128
Počet mimořádných událostí (z hlediska zákonů o ovzduší) a havárií (dle vodního zákona)	131	237	/	/	/	/	368	

*Pozn.: V počtu inspektorů nejsou zahrnuti pozice referentů spol. státní správy a samosprávy, ředitelů oblastních inspektorátů a ředitelů odborů.

/ - Složka nemá kompetenci tuto činnost vykonávat

4.1 Ochrana ovzduší, ochrana klimatického systému Země a ochrana ozonové vrstvy

4.1.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2023

Kontrolní činnost v roce 2023 byla inspektory složky ochrany ovzduší v oblastech vlastní ochrany ovzduší, ochrany ozonové vrstvy a klimatického systému Země prováděna v plném rozsahu působností uvedených v platných a účinných právních předpisech zahrnujících uvedené oblasti ochrany životního prostředí. Kontrolováno bylo jak plnění povinností stanovených přímo účinnými obecně závaznými národními právními předpisy, tak i předpisy EU, dále pak plnění povinností uvedených v povolení k provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Provedeno bylo celkem 3 196 kontrol, z toho 1 323 (41,4 %) plánovaných a 1 873 (58,6 %) neplánovaných.

Počty a rozložení kontrol provedených v roce 2023 na jednotlivé oblasti působnosti odpovídaly závažnosti provozovaných činností a jejich vlivu na životní prostředí. Nejvíce byly kontrolovány stacionární zdroje uvedené v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší (1 734 kontrol), s tím související výkon činnosti osob s autorizací k měření emisí a zpracování odborných posudků (62 kontrol) a dále osob s autorizací ke zpracování rozptylových studií (1 kontrola). V roce 2023 byly rovněž kontrolovány stacionární zdroje neuvedené v příloze č. 2 k zákonu č. 201/2012 Sb. (534 kontrol). Inspektory oddělení ochrany ovzduší bylo v roce 2023 zkontrolováno 237 zařízení s integrovaným povolením podle zákona o integrované prevenci a v 216 případech byly předmětem kontroly zároveň povinnosti stanovené zákonem č. 201/2012 Sb. V menší míře pak probíhaly kontroly dodržování podmínek ochrany klimatického systému Země (365 kontrol, z toho 79 kontrol zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a 286 kontrol osob zacházejících s fluorovanými skleníkovými plyny) a ochrany ozonové vrstvy – stratosférického ozonu (25 kontrol). V souvislosti s kontrolami dodržování povinností při zacházení s regulovanými látkami a fluorovanými skleníkovými plyny byly kontrolovány 4 osoby vykonávající činnosti, na které je požadována certifikace Ministerstvem životního prostředí. Dále bylo provedeno 18 nezařaditelných kontrol do žádné z výše uvedených skupin. Inspektori oddělení ochrany ovzduší se rovněž spoluúčastnili 427 integrovaných kontrol spolu s ostatními technickými složkami (oddělení odpadového hospodářství, oddělení ochrany vod).

Výsledkem kontrol provedených v roce 2023 a kontrol provedených v předchozím období s přesahem v řízení do roku 2023 bylo 326 pravomocných rozhodnutí o pokutách za porušení povinností v ochraně ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země.

V roce 2023 nabylo právní moci celkem 506 přestupků v celkové částce 12 012 500 Kč. V roce 2023 bylo zahájeno 312 pravomocných rozhodnutí s celkovou částkou 10 307 500 Kč, v roce 2022 bylo zahájeno 13 pravomocných rozhodnutí s celkovou částkou 1 555 000 Kč a před rokem 2022 bylo zahájeno 1 pravomocné rozhodnutí s celkovou částkou 150 000 Kč.

Celková výše pokut uložených inspektory za porušení podmínek stanovených zákonem č. 201/2012 Sb. dosáhla výše 8 283 500 Kč, za porušení podmínek stanovených zákonem č. 76/2002 Sb. dosáhla výše pokut 2 183 000 Kč, za porušení podmínek stanovených zákonem č. 73/2012 Sb. byla výše pokut 1 513 000 Kč, a za porušení podmínek stanovených zákonem č. 383/2012 Sb. byla udělena jedna pokuta ve výši 10 000 Kč. Dále v roce 2023 nabyly právní moci dvě pokuty, jedna za porušení podmínek stanovených zákonem č. 255/2012 Sb. ve výši 20 000 Kč a druhá za porušení podmínek stanovených zákonem č. 500/2004 Sb. ve výši 3 000 Kč.

4.1.2 Přehled plnění složkových úkolů

4.1.2.1 Ochrana ovzduší

V **oblasti ochrany ovzduší** byly v roce 2023 složkové úkoly plněny jako součásti pěti skupin složkových úkolů, a to (1.) kontrola provozování zdrojů na základě povolení orgánu ochrany ovzduší a v souladu s těmito povoleními, (2.) dodržování stanovené úrovně znečišťování (emisních limitů a emisních stropů) a technických podmínek, které emisní limity a emisní stropy nahrazují nebo doplňují, (3.) zjišťování úrovně znečišťování ovzduší, (4.) evidenční a oznamovací povinnosti a (5.) ostatní povinnosti osob provozujících stacionární zdroje znečišťování ovzduší a zákazy vybraných činností.

1. Kontroly provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

Při kontrolách bylo v 57 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které jsou uvedeny v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, a k jejichž provozu je požadováno povolení orgánu ochrany ovzduší, **provozovali zdroje bez povolení**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 2 768 000 Kč.

Při kontrolách bylo v 65 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které jsou uvedeny v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, a k jejichž provozu je požadováno povolení orgánu ochrany ovzduší, **provozovali zdroje v rozporu s povolením**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 2 992 000 Kč.

Při kontrolách bylo v 36 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování s integrovaným povolením **provozovali zdroje v rozporu s podmínkami ochrany ovzduší uvedenými v integrovaném povolení**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 2 193 000 Kč.

V roce 2023 byla vyhlášena smogová situace pro aglomerace uvedené níže v tabulce a k regulaci nebylo přikročeno.

Oblast		Smogová situace trvání h	Regulace trvání h
Aglomerace PM ₁₀	O/K/F-M 7. 12. 2023	6	0
Aglomerace PM ₁₀	Třinecko 7. 12. 2023	3,5	0
Zóna PM ₁₀	Moravskoslezsko 7. 12. 2023	25	0
O ₃	Ústecký kraj 12. 9. 2023	16	0

Bylo vydáno jedno pravomocné rozhodnutí o zastavení provozu zdroje.

2. Kontroly dodržování stanovené úrovně znečišťování a technických podmínek

V 21 případech bylo zjištěno nedodržení emisního limitu. Za prokázané přestupky byly uděleny pokuty v celkové výši 560 000 Kč. Ve čtyřech případech bylo prokázano nedodržení technické podmínky provozu, za které byly uloženy pokuty v celkové výši 85 000 Kč.

Kontrola dodržování předepsané úrovně znečišťování (specifických emisních limitů) a vlivu zdrojů na ovzduší byla prováděna též měřeními prováděnými pracovníky oddělení ochrany ovzduší ředitelství ČIŽP. Přímými měřeními byly stanoveny koncentrace devíti znečišťujících látek (8× plynné látky, 1× tuhé látky) a laboratorně bylo analyzováno patnáct vzorků látek obtěžujících zápachem. Za účelem zjištění vlivu zdrojů emitujících látky obtěžující zápachem na ovzduší bylo inspektory ochrany ovzduší ředitelství odebráno a dynamickou olfaktometrií analyzováno patnáct vzorků odebrané vzdušiny. Jednalo se o zdroj, kterému nejsou stanoveny specifické emisní limity látek obtěžujících zápachem. Výsledky těchto měření sloužily pro objektivizaci úrovně znečišťování při řešení podnětů.

3. Kontroly zjišťování úrovně znečišťování ovzduší

Českou inspekci životního prostředí bylo v roce 2023 kontrolováno **dodržování povinnosti zjišťovat a vyhodnocovat úroveň znečišťování ovzduší** přímým měřením prostřednictvím autorizovaných osob jednorázovými měřeními nebo kontinuálním měřením zajišťovaným provozovatelem. Povinností provozovatelů zdrojů bylo pře-

dávat ve stanovené lhůtě inspekci protokoly s výsledky měření. V 50 případech bylo zjištěno porušení povinnosti provést jednorázové měření emisí. V řízeních byla za toto porušení uložena částka ve výši 755 000 Kč. Ve 46 případech nebyla provozovateli zdrojů dodržena povinnost předat inspekci protokol s výsledky měření, za toto porušení byla uložena částka ve výši 265 000 Kč. Tři případy pozdního předání protokolů byly řešeny formou napomenutí.

4. Kontroly evidenční a oznamovací povinnosti

Nedodržení povinnosti **vedení / uchování provozní evidence nebo neohlášení údajů souhrnné provozní evidence** bylo prokázáno provozovatelům stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší ve 146 případech, kdy byly uloženy pokuty v celkové částce 736 000 Kč, a to konkrétně za neohlášení údajů souhrnné provozní evidence prostřednictvím ohlašovacího systému ISPOP. Ve 14 případech bylo řešeno nevedení a neuchování provozní evidence zdroje znečišťování v plném rozsahu, uložena částka byla ve všech případech absorbována při souběhu více přestupků do přestupku nejzávažnějšího.

5. Kontroly ostatních povinností osob provozujících stacionární zdroje znečišťování ovzduší

Při výkonu inspekční činnosti bylo zjištěno porušení ostatních povinností a zákazů při ochraně ovzduší. V pěti případech bylo zjištěno spalování nepovolených materiálů v otevřeném ohništi, pokuty za porušení tohoto zákazu dosáhly výše 67 500 Kč.

Při kontrolách bylo zjištěno, že při provozu spalovacích zdrojů neuvedených v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší, tj. s tepelným příkonem do 300 kW, bylo spácháno sedm přestupků. Jednalo se o spalování odpadu ve zdroji, ve kterém to není povoleno, nebo o spalování paliv nesplňujících požadavky na kvalitu či požadavky stanovené výrobcem spalovacího zdroje. Dále nebyla v jednom případě provedena kontrola technického stavu a provozu spalovacího zdroje odborně způsobilou osobou, jeden přestupek se týkal provozu spalovacího zdroje nesplňujícího minimální požadavky stanovenými přílohou č. 11 zákona o ochraně ovzduší a nakonec nebyly provozovatelem spalovacího zdroje předloženy na vyžádání informace o jeho provozu. Celková částka za tyto přestupky činila 45 000 Kč.

Na základě kontrolního řádu byla za neposkytnutí potřebné součinnosti pro výkon kontroly uložena jedna pokuta ve výši 20 000 Kč.

4.1.2.2 Ochrana klimatického systému Země

Nástroji **ochrany klimatického systému Země** – prevence úniku skleníkových plynů, plynů absorbujících záření v infračervené oblasti – je kontrola dodržování podmínek při zacházení s fluorovanými skleníkovými plyny a dodržování podmínek stanovených pro zařízení zařazená do systému obchodování s povolenkami na skleníkové plyny.

Za nedodržení povinností při zacházení s fluorovanými skleníkovými plyny bylo uloženo celkem 38 pokut v celkové výši 898 000 Kč. Jednalo se ve velké většině o porušení povinnosti provést kontroly těsnosti na zařízení s obsahem F-plynů ve stanoveném termínu. Další pokuty byly uloženy za porušení povinností při dovozu zařízení s obsahem F-plynů ze zemí mimo EU. Pokuta za použití F-plynu s vysokým potenciálem globálního oteplování při servisu chladicího zařízení byla udělena jedné certifikované osobě, a to 10 000 Kč.

Za oblast zákona o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů byla uložena jedna pokuta ve výši 10 000 Kč za porušení ohlašovací povinnosti.

4.1.2.3 Ochrana ozonové vrstvy

Ochrana ozonové vrstvy (stratosférického ozonu) před účinkem látek, které ji poškozují („regulovaných látek“), představuje prevenci úniku regulovaných látek ze zařízení, které tyto látky, zejména jako chladiva a hasiva, obsahují. Regulované látky jsou postupně nahrazovány látkami s nižší hodnotou potenciálu poškozování ozonové vrstvy („ODP“) a počty provozovaných zařízení s jejich obsahem klesají. Přesto je jeden druh regulovaných látek stále využíván pro kritická použití jako hasiva („halony“). S ohledem na všeobecné omezování jejich použití bylo v této oblasti provedeno relativně méně kontrol než v případě zařízení s obsahem fluorovaných skleníkových plynů.

Za nedodržení povinností při zacházení s regulovanými látkami byly vydány 3 pokuty v celkové částce 605 000 Kč. Jeden případ s porušením povinnosti vlastnit při vývozu halonu 1301 vývozní licenci, druhý případ za porušení povinnosti zajistit předání halonu 1301 ke zneškodnění osobě s oprávněním k této činnosti. Ve třetím případě se jednalo o nedodržení lhůty pravidelných kontrol těsnosti na zařízení s obsahem látek poškozujících ozonovou vrstvu.

Českou inspekci životního prostředí, jakožto správcem poplatku za dovoz a výrobu regulovaných látek, bylo kontrolováno dodržování poplatkové povinnosti osob, kterými byly regulované látky uváděny na trh. Ve čtyřech případech byla stanovena povinnost zaplatit poplatky v celkové výši 10 752 Kč za dovezené halony pro kritická použití.

4.1.3 Přehled plnění specifických úkolů

Vzhledem k rozsahu složkových úkolů, které pokrývají veškerou kontrolní činnost inspektorů ochrany ovzduší v oblastech ochrany ovzduší, klimatického systému Země a ozonové vrstvy, nebyly na rok 2023 žádné specifické úkoly uloženy.

4.1.4 Významné případy podle výše uložené pokuty a rozhodnutí o zastavení provozu

OI Praha

ČIŽP uložila společnosti Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., nemocnici Středočeského kraje, pokutu ve výši 270 000 Kč za překročení emisních limitů těžkých kovů.

OI České Budějovice

ČIŽP uložila společnosti Gienanth Czechia s.r.o., provozovna Zdíky, pokutu 650 000 Kč za překročení roční projektované kapacity spotřeby organických rozpouštědel v letech 2019 až 2021 při provozu zdroje znečišťování ovzduší zabývajícím se aplikací nátěrových hmot, současně provozovatel nepředal inspekci protokol z jednorázového měření emisí v termínu.

OI Plzeň

ČIŽP uložila společnosti Plzeňská teplárenská a.s., provoz Teplárna Plzeň, pokutu 600 000 Kč za provoz zařízení v rozporu s podmínkami integrovaného povolení spočívajícími v neoprávněném použití kódů poruch, překročení délky omluvené doby pro odstranění poruch, nedodržení emisních limitů, případ byl spojen se složitým dokazováním a časově náročným vyhodnocováním podkladů.

OI Ústí nad Labem

ČIŽP uložila společnosti FIBRAN s.r.o., provozovna Havraň, pokutu 260 000 Kč za provoz zdroje zabývajícím se výrobou extrudovaného polystyrenu bez povolení a neohlášení údajů souhrnné provozní evidence prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností.

Ol Liberec

ČIŽP uložila společnosti RAVY CZ a.s., provozovna Liberec Růžodol I, pokutu ve výši 70 000 Kč za provoz bez povolení, nezjištění úrovně znečišťování, nepředložení provozní evidence a neohlášení údajů souhrnné provozní evidence prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností při provozu spalovacích zdrojů o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od více než 0,3 MW do 5 MW.

Ol Hradec Králové

ČIŽP uložila společnosti ARGO-HYTOS s.r.o., provozovna Vrchlabí, pokutu 150 000 Kč za nepovolený provoz více zdrojů, nedodržení emisního limitu pro fugitivní emise těkavých organických látek a nezjišťování úrovně znečištění při provozu technologie tryskání a odmašťování.

Technologie tryskání a odmašťování provozovny ve Vrchlabí

Ol Havlíčkův Brod

ČIŽP uložila společnosti STERIS AST CZ s.r.o., provozovna Košíkov, pokutu 85 000 Kč za přestupky spáchané při provozu technologie emitující těkavé organické látky, spalovacího zdroje a zdroje přímého procesního ohřevu, týkajících se provozu bez povolení, nezajištění jednorázového měření emisí, provozní a souhrnné provozní evidence.

Ol Brno

ČIŽP uložila společnosti Ernst Leopold s.r.o., provozovna Blansko, pokutu 150 000 Kč za provoz slévárny šedé litiny v rozporu s podmínkami integrovaného povolení, spočívající v nevyhovujícím technickém stavu zařízení k omezení emisí tuhých znečišťujících látek.

Ol Olomouc

ČIŽP uložila společnosti RESALTA Czech Republic s.r.o., provozovna Hlubočky, pokutu ve výši 90 000 Kč za provoz spalovacích zdrojů znečišťování ovzduší v rozporu s povolením provozu, nepředložení požadovaného dokumentu při kontrole a neohlášení údajů souhrnné provozní evidence prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností.

Ol Ostrava

ČIŽP uložila společnosti KOMTERM Technology, s.r.o., provozovna „Energetika Kopřivnice“, pokutu ve výši 240 000 Kč za provoz zařízení s integrovaným povolením „Energetika Kopřivnice“ v určitém časovém úseku bez integrovaného povolení a v rozporu s podmínkami integrovaného povolení, spočívajícími v nedodržení emisních limitů a nezajištění neprodlené nápravy.

Oddělení ochrany ovzduší ředitelství

ČIŽP uložila společnosti ČEZ, a.s. pokutu 500 000 Kč za přestupek na úseku ochrany ozonové vrstvy a klimatického systému Země, protože společnost nezajistila předání regulované látky určené ke zneškodnění osobě oprávněné k takovému úkonu ve stanoveném termínu.

Zastavení provozu

V roce 2023 nabylo právní moc jedno rozhodnutí o zastavení provozu zdroje, konkrétně společnosti Slezské kame-nolomy a.s., provozovna Mikulovice, bylo uloženo zastavit provoz zdroje povrchových úprav, a to do doby nabytí právní moci rozhodnutí o povolení provozu vydané krajským úřadem.

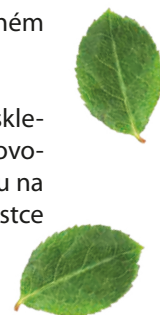
4.1.5 Závěry kontrolní činnosti

Provedenými kontrolami pokryla ČIŽP celý rozsah své působnosti v oblastech ochrany ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země, stanovený jak v přímo účinných národních obecně závazných právních předpisech, tak i v předpisech EU.

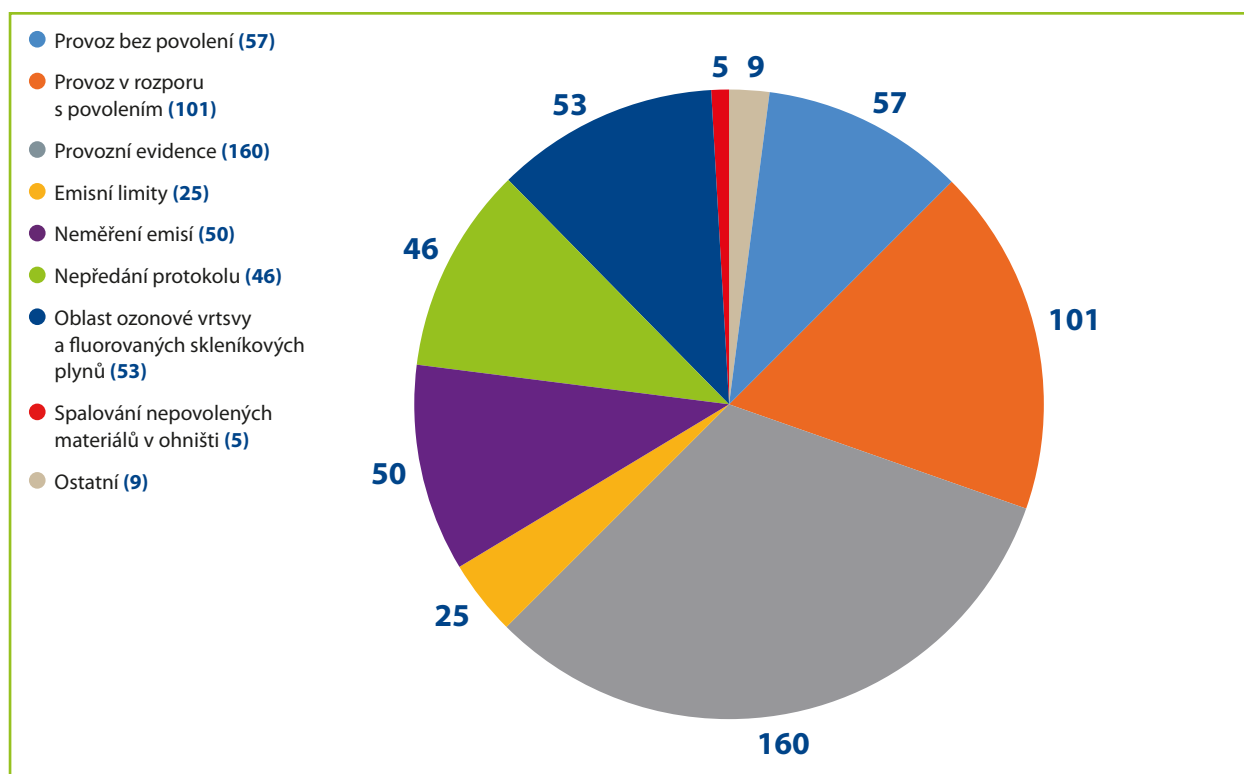
V porovnání s rokem 2022 je znatelný mírný nárůst inspekční činnosti. Konkrétně v roce 2022 bylo celkem provedeno 2 946 kontrol a projednáno 465 přestupků formou pravomocných pokut, v roce 2023 to bylo 3 196 kontrol a nabylo právní moci 506 přestupků v celkové částce 12 012 500 Kč.

Na podobné úrovni ve srovnání s rokem 2022 se udržují počty případů provozování zdrojů znečišťování ovzduší bez povolení. Mírný nárůst je pak patrný u zjištěných provozů v rozporu s povolením, stejně jako u evidenční a oznamovací povinnosti (nepředání souhrnné provozní evidence v termínu, nevedení provozní evidence v plném rozsahu), které společně tvořily více než polovinu všech zjištěných porušení.

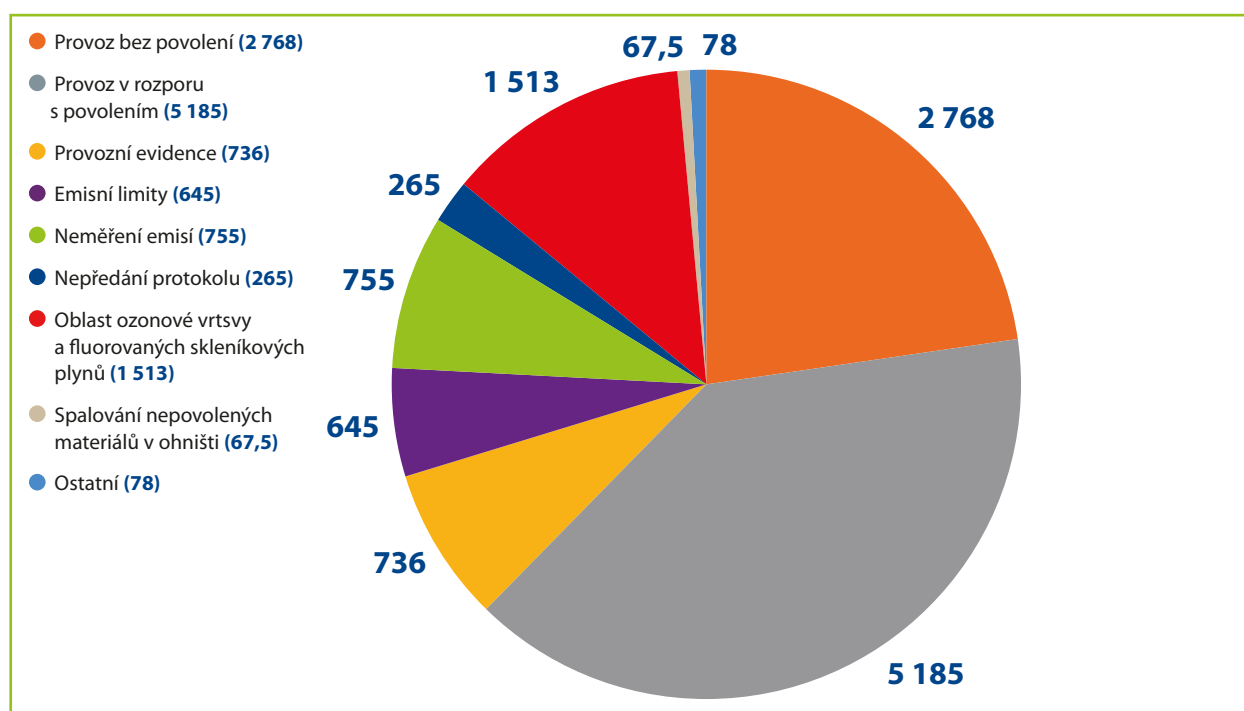
Pozornost byla inspekcí věnována ochraně klimatického systému Země, a to jak prevenci úniku fluorovaných skleníkových plynů, tak dodržování podmínek provozovatelů zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. I přesto že je užívání regulovaných látek poškozujících ozonovou vrstvu na ústupu, byly v roce 2023 projednány tři přestupky za porušení podmínek pro nakládání s nimi, a to v celkové částce 605 000 Kč.

**Počty přestupků v oblasti ochrany ovzduší,
ozonové vrstvy a klimatického systému Země,
projednané v roce 2023 v řízeních o pokutách**

**Pokuty uložené za porušení podmínek ochrany ovzduší,
ozonové vrstvy a klimatického systému Země podle
přestupků v roce 2023 (v tis. Kč)**

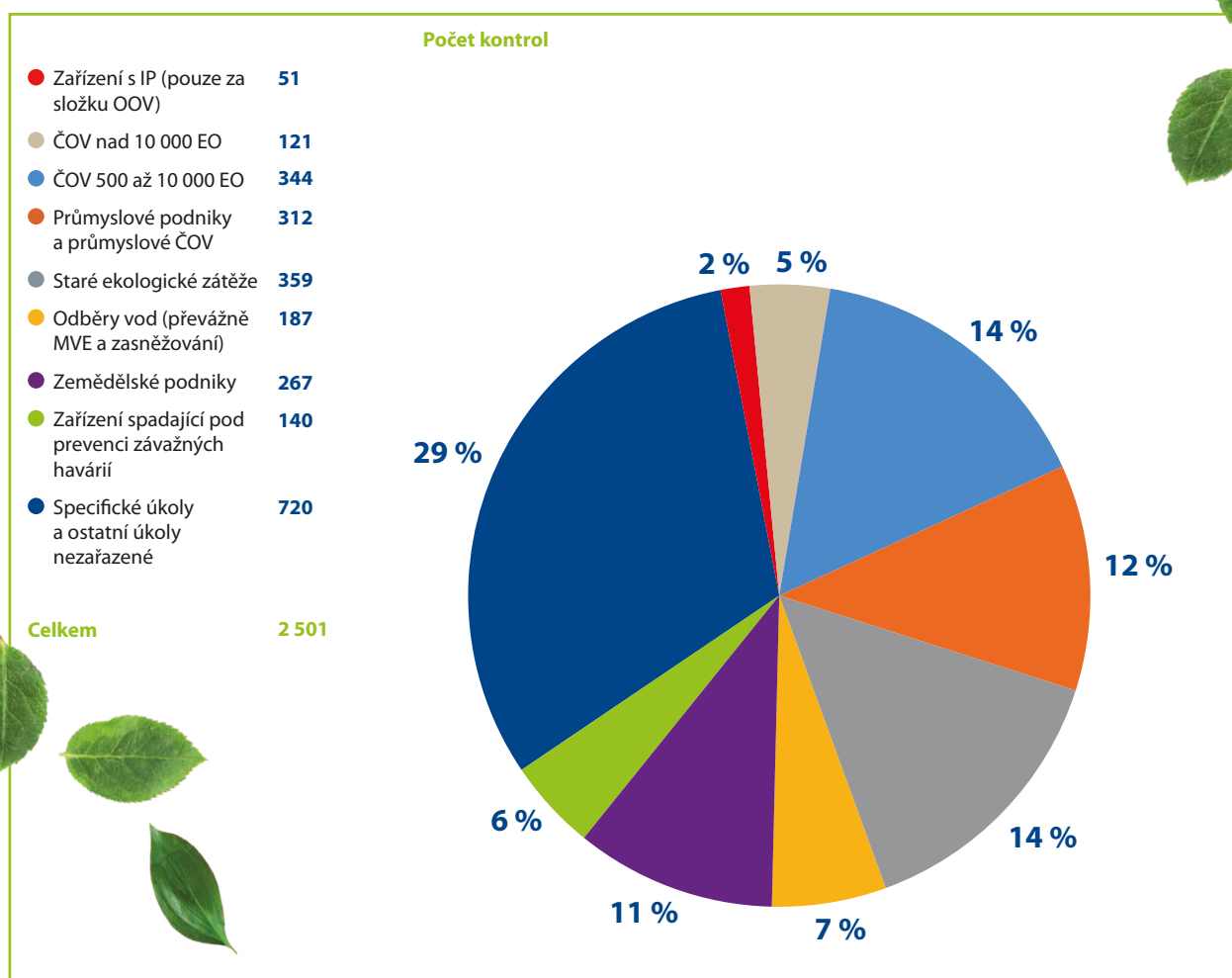
4.2 Ochrana vod a prevence závažných průmyslových havárií

4.2.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2023

V oddělení ochrany vod (OOV) se na kontrole dodržování povinností daných zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách, a zákonem č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, v roce 2023 podílelo 77 inspektorů. Při kontrolní činnosti se inspektoři přednostně zaměřovali na nejvýznamnější problémy v oblasti ochrany vod na celém území České republiky a to jak v rámci naplánovaných hlavních a složkových úkolů, tak i v rámci specifických úkolů, které se zaměřují na problémy v jednotlivých krajích. V roce 2023 bylo provedeno celkem 2 501 kontrol, z nichž 1 172 bylo plánovaných. Současně se inspektoři OOV ve spolupráci s ostatními odbornými složkami ČIŽP podíleli na 441 kontrole dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci.

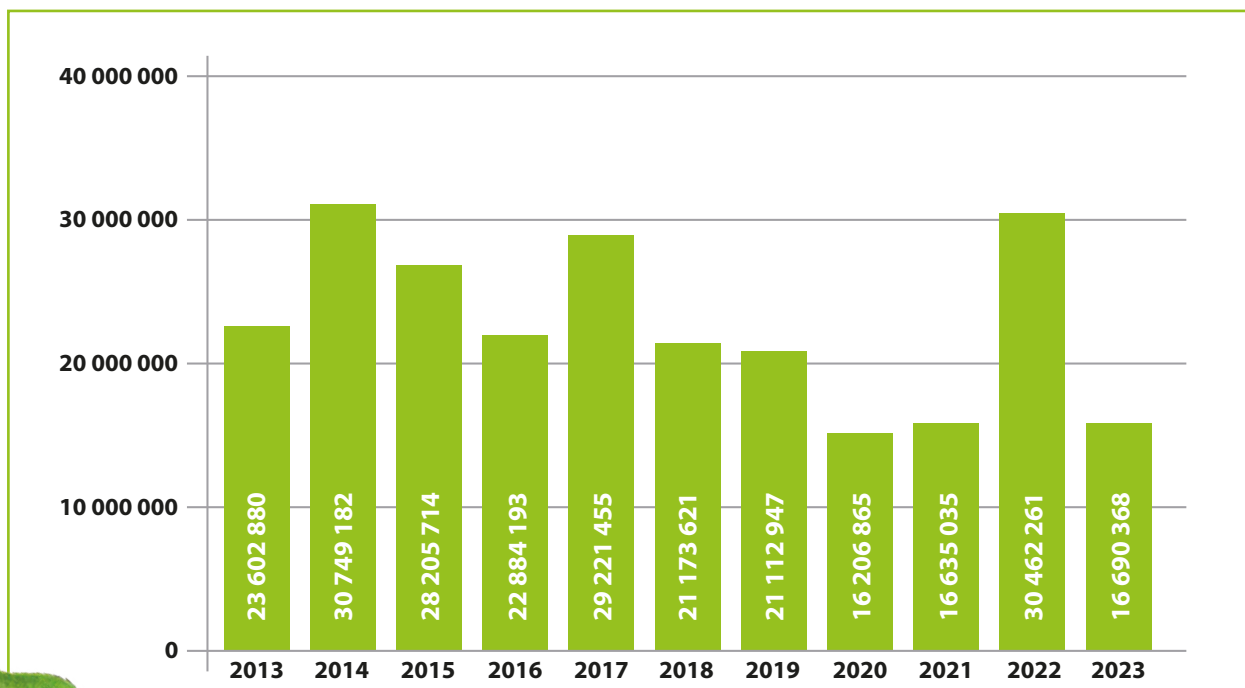
Počty a rozložení kontrol odpovídaly závažnosti provozů a jejich dopadu na životní prostředí. Nejvíce bylo kontrol čistíren odpadních vod, průmyslových provozů včetně těch, které jsou pod díkcí zákona o prevenci závažných havárií, odběrů vod, zemědělství a lokalit s výskytem starých ekologických zátěží.

Rozdělení realizovaných kontrol v roce 2023

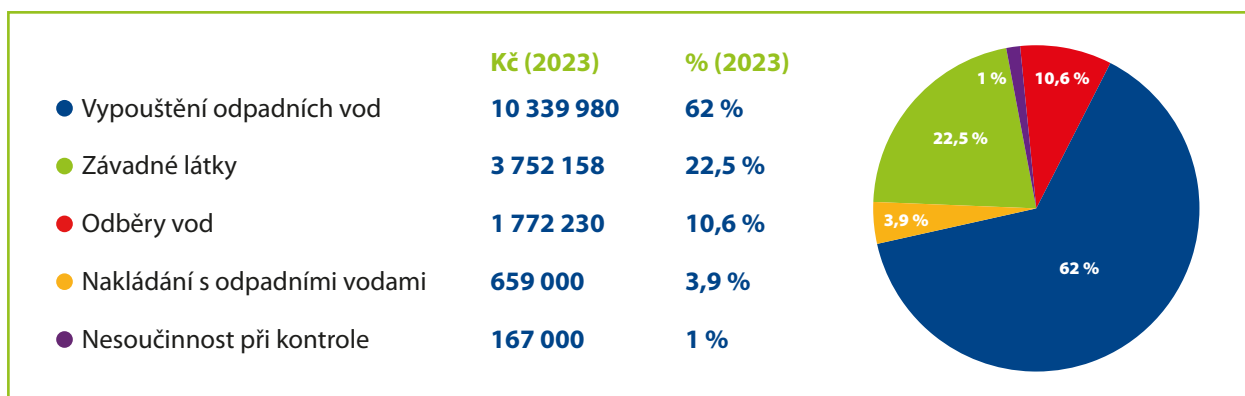
Na základě kontrolní činnosti bylo zahájeno 446 řízení o přestupcích a vydáno 417 pravomocných rozhodnutí o pokutě v celkové výši uložených sankcí 16 690 368 Kč. Inspektoři OOV navíc spolupracovali na vydání 10 rozhodnutí v rámci kontrol podniků s integrovaným povolením (IP), která jsou evidována v kapitole 4.7. Převážná část pokut byla OOV uložena na základě výsledků neplánovaných kontrol. Pro odstranění zjištěných nedostatků a závadných stavů bylo v roce 2023 vydáno 29 rozhodnutí s uložením termínovaného opatření k nápravě, z nichž v roce 2023 nabylo právní moci 26 rozhodnutí.

Výše pokut v právní moci (v Kč)

Z pohledu spáchaných přestupků lze výši pokut v právní moci procentuálně rozdělit do pěti základních kategorií, mezi které patří odběry vod (odběry povrchových a/nebo podzemních vod v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), vypouštění odpadních vod (vypouštění odpadních vod z ČOV, ze septiků a/nebo z volných kanalizačních výustí v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), nakládání s odpadními vodami (likvidace odpadních vod z bezodtokých jímek bez doložení způsobu jejich odstranění, likvidace odpadních vod v rozporu se zákonem o vodách, například vývoz na zemědělské pozemky), závadné látky (nakládání se závadnými látkami v podobě neprovedení zkoušek těsnosti skladovacích zařízení, nevyhotovení havarijního plánu, neprovedení přiměřených opatření, aby závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod) a nesoučinnost při kontrole (porušení ustanovení § 10 odst. 2 zák. č. 255/2012 Sb.).

Poměrné rozdělení pokut v právní moci do pěti základních kategorií dle spáchaných přestupků

Podstatnou součástí činnosti inspektorů ve složce ochrany vod představuje řešení podnětů, které ve většině případů mají pouze lokální a nevýznamný vliv na životní prostředí, ale jejich řešení bývá často časově a administrativně náročné. Podrobněji je uvedeno v kapitole 3.

Inspektoři OOV v roce 2023 zpracovali celkem 1 962 vyjádření, a to jak samostatně za OOV (722), tak i v rámci souhrnných vyjádření (1 240), která se týkala stanovisek k ukončovaným ekologickým smlouvám, sanačním projektům, zprávám ze sanačních zásahů, připravovaným projektům v rámci dotačních titulů, dokumentaci EIA/SEA, žádostem o vydání či změnu integrovaného povolení atd.

Inspektoři OOV spolupracují s ostatními státními úřady a institucemi (např. vodoprávními úřady všech stupňů, Státním úřadem životního prostředí ČR, Ministerstvem financí ČR, Ministerstvem životního prostředí, Podniky Povodí, s. p., Hasičským záchranným sborem, Policií ČR, Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, krajskými úřady, regionálními báňskými úřady atd.).

V roce 2023 prováděla inspekce v rámci akce „MACO CLEAN WATERS – Bezpečně u vody“ v součinnosti s poříčním oddělením Policie ČR prováděla kontroly zaměřené na prevenci znečišťování vod plavidly.

V rámci mezinárodní spolupráce se inspektoři OOV setkávají s orgány ochrany životního prostředí sousedních států a účastní se jednání mezinárodních komisí na ochranu vod. V květnu 2023 se zástupci OOV oblastního inspektorátu Brno zúčastnili v Marseille semináře pořádaného v rámci „Marseille 15th LLFA's 2023 IMPEL“, který byl věnovaný průmyslovým haváriím a poučením z jejich průběhu. Seminář byl zaměřený na průmyslové havárie v zařízeních pro nakládání s odpady, dále haváriím způsobených nefunkčním řídicím systémem a haváriím spojeným s nestandardními operacemi, jako jsou najíždění nebo přerušení provozu, opravy, apod. Další zahraničních účasti jsou podrobněji popsány v kapitole 3.3.

4.2.2 Přehled plnění hlavních a složkových úkolů

Kontroly zdrojů znečišťování složek životního prostředí s platným integrovaným povolením

Pod zákon o integrované prevenci spadají z hlediska ochrany vod nejvýznamnější zdroje znečištění. Zaměření kontrol bylo zvoleno na základě specifických podmínek zařízení a požadavků oblastních inspektorátů. Kontroly prováděné inspektory OOV byly zaměřeny na plnění podmínek vodohospodářské části integrovaného povolení (IP), a to zejména na dodržování povolení k odběrům podzemních a povrchových vod, vypouštění odpadních vod, nakládání se závadnými látkami, na ověření platnosti IP, kontrolu provozních řádů, aktuálnost havarijních plánů a jejich vypracování dle vyhlášky č. 450/2005 Sb.

V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 492 inspekčních šetření. Inspektoři OOV provedli ve spolupráci s ostatními odbornými složkami 441 integrovaných kontrol, samostatně provedli dalších 51 kontrol. Právní moci nabylo celkem 40 sankčních rozhodnutí uložených OOV v souhrnné výši uložených pokut 1 860 000 Kč. Nejčastěji zjišťovaným přestupkem bylo překračování emisních limitů ve vypouštěných odpadních vodách do veřejné kanalizace. Podrobné informace týkající se kontrol provedených podle zákona o integrované prevenci jsou uvedeny v kapitole 4.7. V roce 2023 OOV byla uložena dvě napomenutí a jedno opatření k nápravě.

Kontrola nejvýznamnějších komunálních čistíren odpadních vod velikosti nad 10 000 EO

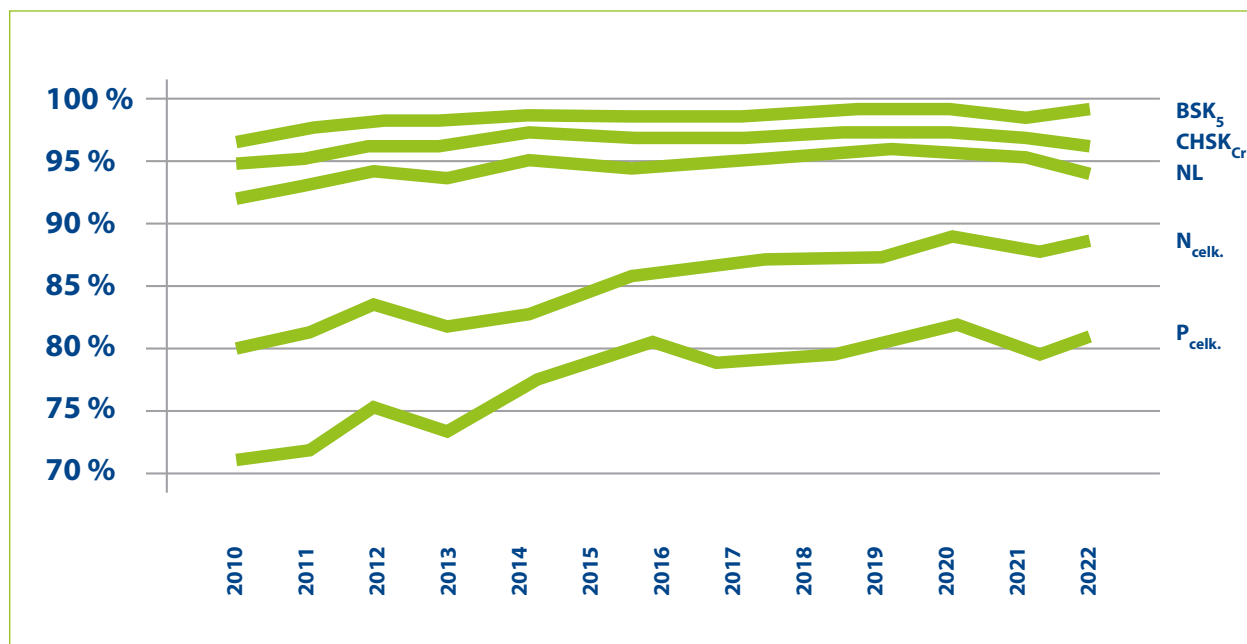
Cílem kontrol zaměřených na nejvýznamnější komunální čistírny odpadních vod (ČOV) je fyzické prověření vodoprávního stavu ČOV, plnění směrnice Rady č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., s důrazem na zjištění skutečného stavu provozu těchto ČOV v produkovaném a vypouštěném znečištění z jednotlivých zdrojů a všech dalších možných skutečností, které mohou ovlivňovat funkci ČOV a tím i množství vypouštěného znečištění.

V roce 2023 bylo provedeno 121 kontrol komunálních ČOV nad 10 000 ekvivalentních obyvatel (EO), z toho bylo pět kontrol provedeno neplánovaně. Na základě provedených kontrol byly uloženy čtyři pravomocné pokuty v celkové výši 165 000 Kč. Přestupky se týkaly překročení povolených emisních limitů u ukazatelů znečištění stanovených v příslušných vodoprávních povoleních, za vypouštění odpadních vod bez příslušného povolení vodo-

právního úřadu nebo absenci havarijního plánu. Vzhledem k počtu uložených pokut ve vztahu k počtu provedených kontrol lze konstatovat, že u zdrojů této kategorie nedochází k častým a významným porušením na úseku vodního zákona. Ve sledovaném roce 2023 nebylo uloženo žádné napomenutí a ani opatření k nápravě.

U ČOV s velikostí nad 10 000 EO jsou kontroly prováděny v pravidelných intervalech – z jejich výsledků jednoznačně vyplývá, že díky realizovaným rekonstrukcím stavebních i technologických celků ČOV dochází k postupnému zlepšování kvality vypouštěných odpadních vod na výstupu z ČOV, a tím také i k výraznému snížení vypouštěného znečištění do vod povrchových. Výše uvedené vychází i z pozorovatelného trendu rostoucí účinnosti čištění odpadních vod, a to zvláště u hojně diskutovaného ukazatele celkového fosforu (viz schematický graf průměrné účinnosti odstraňování znečišťujících látek). Potřeba vyšší účinnosti odstraňování rozpuštěného fosforu a dusíku dále zůstává důležitým tématem v oblasti čištění odpadních vod.

Bilance účinnosti 2010 až 2022

Účinnost čištění městských odpadních vod u těchto ČOV byla 98,5 % v ukazateli BSK₅, 95,4 % v ukazateli CHSK_{Cr}, 97,8 % v ukazateli NL, 81,9 % v ukazateli N_{celk.} a 87,4 % v ukazateli P_{celk.}.

Kontrola komunálních čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO

Fyzická kontrola vodoprávního stavu čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO byla zaměřena především na dodržování podmínek povolení vodoprávního úřadu ke zřízení těchto vodních děl, dodržování podmínek povolení k vypouštění odpadních vod z nich ve vazbě na způsob jejich provozování a na sledování jejich provozu a všech dalších skutečností, které mohou ovlivňovat funkci ČOV a tím i množství vypouštěného znečištění.

V rámci tohoto úkolu bylo v roce 2023 provedeno celkem 344 kontrol, z toho bylo 117 kontrol neplánovaných. Primárně byly prováděny kontroly a evidence dosud nekontrolovaných čistíren, kontrolovaných čistíren před delší dobou, kontroly na základě obdržovaných podnětů nebo také čistíren, u kterých bylo v minulosti shledáno porušení právních předpisů. Na základě provedených kontrol bylo vydáno celkem 73 pravomocných rozhodnutí o pokutě v celkové výši 3 400 000 Kč, z toho jedno rozhodnutí za nesoučinnost při kontrole ve výši sankce 7 000 Kč. V roce 2023 OOV byla uložena dvě napomenutí a žádné opatření k nápravě.

V rámci trvalého trendu patří mezi nejčastější přestupky překračování stanovených emisních limitů, překračování vypouštěného objemu odpadních vod, nedodržení stanoveného monitoringu vypouštěných odpadních vod, a to jak co do četnosti odběru, tak do samotného stanovování jednotlivých ukazatelů znečištění nebo odběru vzorků neoprávněnou osobou. Jako další přestupek bývá často zastoupeno i vypouštění odpadních vod bez příslušného povolení vodoprávního úřadu.

Z celkového přehledu vyplývá, že zásadnější pochybení v provozování těchto zařízení se vyskytují trvale a pravidelně u těch ČOV, které jsou provozovány obcemi, městskými nebo dobrovolnými svazky obcí. Vodárenské společnosti na základě dlouhodobých zkušeností, odborností pracovníků, jak rozsahem, tak i dostupností technických prostředků, častěji provozují čistírny bez výraznějších nedostatků a bez technologických výkyvů s vlivem na kvalitu vypouštěných odpadních vod.

Nedostatečné odstraňování biogenních prvků ($P_{\text{celk.}}$, $N_{\text{celk.}}$ a $N\text{-NH}_{4+}$) je stálým a trvalým problémem v oblasti čištění odpadních vod. Pro menší ČOV zařazené v úkolu „ČOV od 500 do 10 000 EO“ nejsou v nařízení vlády č. 401/2015 Sb. stanoveny maximální ani přípustné hodnoty koncentrace fosforu. Mnoho menších ČOV technologií pro odstraňování fosforu vůbec nedisponuje a ani není sledováno množství vypouštěného fosforu. Tuto neuspokojivou situaci by mohla řešit revize směrnice Evropského parlamentu a Rady o čištění městských odpadních vod 91/271/EHS, která mimo jiné navrhuje nové požadavky na terciální čištění odpadních vod, a to i emisní standard pro celkový fosfor ve vyčištěných odpadních vodách.

Vzhledem ke zvýšenému zájmu o životní prostředí obecně roste v několika posledních letech i počet obdržených podnětů od občanů, které se týkají stavu povrchových i podzemních vod, na které ČIŽP reaguje provedením neplánovaných kontrol.

Pohled na neudržovanou vnitřní část technologie

Kontrola průmyslových subjektů nakládajících se závadnými látkami

Kontroly byly zaměřeny převážně na významné průmyslové areály, ve kterých se skladují, nebo se manipuluje se závadnými látkami ve větším rozsahu. Součástí úkolu byla i kontrola průmyslových ČOV (neutralizační nebo dekulgační stanice). Tyto kontroly byly zaměřeny především na plnění podmínek povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových i do kanalizací. Nedílnou součástí byly prověrky průmyslových subjektů provozující čpavkové hospodářství (zimní stadiony nebo chladírenské provozy).

Nezabezpečení IBC kontejnerů v blízkosti dešťové vpusti

V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 312 kontrol. V jejich rámci bylo prověřeno 16 subjektů s čpavkovým hospodářstvím a 27 subjektů s neutralizační stanicí. Nejčastějším nedostatkem byla absence havarijního plánu pro případy havárie, překračování emisních limitů ve vypouštěných odpadních vodách, nedovolené vypouštění odpadních vod bez povolení a neplnění povinností při zacházení se závadnými látkami (vodohospodářské zabezpečení nádrží proti úniku skladovaných látek, zkoušky těsnosti nádrží apod.). V roce 2023 nabylo právní moci 58 rozhodnutí v celkové výši 2 480 000 Kč. V roce 2023 byla uložena čtyři opatření k nápravě a dvě rozhodnutí o nesoučinnosti při kontrole v celkové výši 100 000 Kč.

Kontrola realizace sanací starých ekologických zátěží a dlouhodobých havárií na podzemních vodách

ČIŽP je pověřena v součinnosti s ministerstvy životního prostředí a financí dohledem nad procesem odstraňování závadných stavů na lokalitách starých ekologických zátěží (SEZ). K financování SEZ se stát zavázal při privatizaci státních podniků a za tím účelem s nimi uzavřel ekologickou smlouvu. Kromě těchto lokalit věnuje ČIŽP pozornost i lokalitám tzv. dlouhodobých havárií, jejichž sanace se daří řešit prostřednictvím dotačních titulů Státního fondu životního prostředí (SFŽP), resp. Operačních programů životního prostředí EU. Dále se ČIŽP účastní dohledu nad lokalitami, na kterých je závadný stav způsoben činností vojsk Sovětské armády v minulém století.

Cílem tohoto úkolu je mít k dispozici aktuální přehled o provádění sanačních prací na lokalitách starých ekologických zátěží, ke kterým ČIŽP vydala rozhodnutí k provedení nápravných opatření. Následný dozor probíhá formou zpravidla čtvrtletních kontrolních dní ve spojení s fyzickou prohlídkou lokality. Přestože z 327 uzavřených ekologických smluv bylo 207 ukončeno, stále bylo ke konci roku 2023 evidováno 120 ekologických smluvních závazků, v jejichž rámci na lokalitách probíhají v různém stupni rozpracovanosti sanační práce. Velmi problémově se jeví lokality, kde již byla vyčerpána garance finančních prostředků na sanaci a sanace je přerušena. Její pokračování může být zajištěno pouze v případě zajištění dalších finančních prostředků. Přerušování nebo zastavení sanace se projevuje jako rizikový faktor zpětné kontaminace již vysanovaných prostor. Dokončení sanací se na některých lokalitách oddaluje, a to s ohledem na nově zjištěné skutečnosti nebo z jiných důvodů. Termínové plnění nápravných opatření je obtížně realizovatelné a termíny se posouvají až k hranici roku 2035. Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí (MŽP) vyhlásují pro každý rok priority zadání ekologických veřejných zakázek a střednědobý výhled do 2025+ včetně zásobníku projektů na 5 až 10 let.

V roce 2023 bylo v rámci tohoto úkolu provedeno 359 kontrol a vydáno 7 rozhodnutí na sanaci nebo prodloužení termínu opatření k nápravě. Na základě protokolárního ukončení sanačních prací ukončilo Ministerstvo financí ČR dvě ekologické smlouvy: Synthomer, a. s., a Iveco Czech Republic, a. s.

Ze strany ČIŽP byly protokolárně ukončeny sanační práce na lokalitách OZ Chemie Horní Počernice, KOVOŠROT GROUP CZ, s. r. o. – provozovny Chomutov a Děčín, HARTMANN – RICO, a.s., lokalita Most, Innomatics, s. r. o., UNIPETROL RPA, s. r.o. - ČS PHM Ostrava – Muglinovská.

K prioritně sledovaným lokalitám se řadily mimo jiné skládka styrenových sudů Nelahozeves společnosti ORLEN Unipetrol, a. s. (po přerušování sanace probíhá překlenovací monitoring), SPOLANA, a. s. (příprava sanačního zásahu v prostoru Petrochemie, Starý závod, nově zjištěné ohnisko v závodě PVC, probíhá projekt údržby v prostoru bývalých budov kontaminovaných dioxiny), ORLEN Unipetrol, a. s., lokalita Litvínov, Laguny DIAMO (skládka odpadů z bývalé rafinerie, ze strany ČIŽP je opakovaně požadována kolmatace známých netěsností v podzemní těsnící stěně a privilegovaných cest a netěsností při bázi kolektoru), SAP Mimoň, spol. s r. o. (vyčerpána garantovaná částka, navýšení garance nebylo schváleno, pokračuje soudní spor nabyvatele s Ministerstvem financí ČR).

Vzorkovací práce

Kontrola odběrů vod (zejména povrchových)

Tento úkol byl cílen na problematiku odběrů vod se zaměřením na dodržování stanovených podmínek vodoprávních povolení (dodržování minimálního zůstatkového průtoku) včetně dodržování povoleného množství odebíraných vod, ať už povrchových, nebo podzemních. V letních měsících se kontrolovaly zejména odběry vod pro provoz malých vodních elektráren. V zimním období byly prováděny kontroly odběru vod v lyžařských střediscích, kde je využívána voda k umělému zasněžování sjezdovek. V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 187 kontrol, z toho 97 neplánovaných. Právní moci nabylo 33 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 1 126 540 Kč, z toho jedno rozhodnutí za nesoučinnost při kontrole se sankcí ve výši 20 000 Kč. Ve dvou případech byla uložena opatření k nápravě. Nejčastěji bylo zjištěno překračování množství odebíraných vod nebo odběr vod zcela bez platného povolení pro zásobování pitnou či užitkovou vodou. U provozů malých vodních elektráren docházelo v důsledku nedodržování podmínek stanovených pro provoz zařízení k podkročení minimálního zůstatkového průtoku v tocích.

Nedodržení minimálního zůstatkového průtoku vody v toku

Kontrola zemědělských podniků z hlediska plnění požadavků vodního zákona

Úkol byl zaměřen na plnění požadavků vodního zákona, především na zajištění bezpečného nakládání se specifickými závadnými látkami, které se v oboru zemědělství produkují, nebo je s nimi zacházeno. Předmětem tohoto úkolu byly kontroly zemědělského hospodaření z hlediska požadavků vodního zákona. U vybraných provozů byly kontroly zaměřeny především na vodohospodářské zabezpečení skladů minerálních a statkových hnojiv, digestátu, fugátu, fermentačních kalů, objemných krmiv, skladů ropných látek včetně provozů areálových stanic pohonných hmot, skladů přípravků na ochranu rostlin, polních

složišť, stájových prostor, hnojných koncovek atd. Dále byla pozornost zaměřena rovněž na problematiku nakládání s vodami, kdy byla zjišťována existence vodoprávní a provozní dokumentace, jejich platnost a úplnost. V roce 2023 byl úkol rozšířen o kontroly subjektů, které se zabývají chovem ryb. Zaměření těchto kontrol se týkalo dodržování manipulačních řádů, nakládání s vodami a vnášení závadných látek do povrchových vod.

V roce 2023 bylo celkem provedeno 267 kontrol. Bylo uloženo 71 pravomocných rozhodnutí v celkové výši 2 599 948 Kč. Dále byla uložena čtyři nápravná opatření a jedno napomenutí.

Hlavními zjišťovanými nedostatky bylo nedovolené nakládání se závadnými látkami (skladování, manipulace), provozování vodního díla v rozporu s vodním zákonem, neaktuální dokumentace (havarijní plány, zkoušky těsnosti jímek) nebo nedovolený odběr podzemních vod.

U zemědělských subjektů probíhají také kontroly podmíněnosti, které provádí ÚKZÚZ a které se rovněž týkají nakládání se závadnými látkami dle vodního zákona. ČIŽP se snaží výběr subjektů upravit tak, aby se předcházelo kontrole jednoho subjektu různými kontrolními orgány ve stejném termínu.

Inspektoři OOV se v rámci kontrol zaměřili také na osvětu. Kontrolované osoby byly seznamovány s nejdůležitějšími povinnostmi vyplývajícími z vodního zákona a jeho prováděcích předpisů. I z tohoto důvodu se zvyšuje úroveň znalostí zákonných předpisů zemědělských podnikatelů na úseku ochrany vod.

Nezabezpečení polního hnojiště

Kontrola dodržování zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií

Kontroly vykonávala ČIŽP ve spolupráci s orgány integrované inspekce (Státním úřadem inspekce práce a oblastními inspektoráty práce, Českým báňským úřadem a obvodními báňskými úřady, krajskými hygienickými stanicemi a hasičskými záchrannými sbory krajů) a krajskými úřady.

Kontroly byly prováděny dle zákona č. 224/2015 Sb., který zapracovává aktuální evropské předpisy, zejména pak Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2012/18/EU, o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek.

Plán kontrol na rok 2023 byl schválen Ministerstvem životního prostředí ČR. Podle tohoto plánu mělo být provedeno 133 kontrol u zařazených subjektů. Cílem bylo prověřit provozovatele spadající do skupiny A i B. Celkem bylo provedeno 140 kontrol i včetně neplánovaných.

Kontroly byly v roce 2023 zaměřeny zejména na:

- kontrolu havarijních plánů a souvisejících provozních předpisů a postupů v souvislosti s aktuální situací (jestli jsou aktuální, jestli jsou zaměstnanci podle nich v případě mimořádné situace schopni postupovat, kdy došlo k jejich prověření atd.);
- kontrolu nastavení systému řízení nestandardního provozu (nezbytné ošetřit jednotlivé kroky, uzavírání, omezování, odstávka a najíždění provozu, protože se jedná o rizikové procesy z hlediska bezpečnosti.);
- kontrolu plánování a provádění údržby a investic do bezpečnosti, protože nepříznivá ekonomická situace může vést k jejich odkládání;
- změny v množství a logistice nebezpečných látek;
- zjištění, zda bezpečnostní dokumentace obsahuje pokyny pro postup a zabezpečení, které je nebo by bylo možné aplikovat během mimořádné situace, to znamená nestandardních úkonů při provozu;
- zjištění, zda provozovatel věnuje pozornost také evidenci nehod, úrazovosti, cvičení a havarijní připravenosti, zejména pak plnění opatření přijatých k prevenci vzniku závažné havárie;
- fyzickou kontrolu objektu.

Během roku 2023 došlo k pěti závažným haváriím, při kterých došlo k explozím, požárům, únikům nebezpečné látky a zranění osob. Jedna nahlášená událost byla provozovatelem posouzena jako porucha technického zařízení, zpráva o vzniku a dopadech závažné havárie byla zaslána na krajský úřad, který rozhodne, zda se bude jednat o závažnou havárii dle zákona č. 224/2015 Sb. V některých případech bylo kontrolní činností ČIŽP zjištěno porušení povinností stanovených zákonem o prevenci závažných havárií a byl předán podnět na příslušný krajský úřad. V dalších případech bude správní řízení vedeno ČIŽP. Méně závažné nedostatky byly odstraňovány během kontrol. V průběhu provádění kontrol se potvrdilo, že inspekční činnost v rámci tohoto úkolu má pozitivní dopad na předcházení havarijních a mimořádných stavů.

Také v roce 2023 se konaly koordinační schůzky k sestavování plánu kontrol na další kalendářní rok na jednotlivých oblastních inspektorátech ČIŽP. Při kontrolní činnosti a celkově ve výkonu této agendy dle zákona o prevenci závažných havárií funguje mezi ČIŽP a všemi dotčenými orgány státní správy dobrá spolupráce, vyplývající z aktivity složek i jejich součinnosti.

4.2.3 Přehled plnění specifických úkolů – shrnutí

Významný podíl na kontrolní činnosti, plánované i neplánované, připadá na prověrky v rámci specifických úkolů, které si oblastní inspektoráty plánují samy na základě dlouholetých zkušeností s opakovanými nedostatky kontrolovaných subjektů při dodržování příslušných ustanovení vodního zákona. V roce 2023 bylo v rámci tohoto úkolu uskutečněno 720 kontrol, z nichž 155 bylo plánovaných na základě zjištění opakovaných porušení z minulých let.

Podobně jako v minulých letech se inspektoři OOV při kontrolách zaměřili na rekreační objekty a stravovací zařízení (OI České Budějovice a OI Liberec), veřejné čerpací stanice (OI Plzeň), vypouštění odpadních vod z volných kanalizačních výpustí (OI Plzeň, OI Liberec, OI Ostrava), autoservisů (OI Plzeň), komunálních čistíren odpadních

vod do 500 EO (OI Ústí nad Labem, OI Plzeň, OI Havlíčkův Brod, OI Brno, OI Ostrava) a těžebních prostorů (OI Plzeň, OI Ústí nad Labem, OI Olomouc), bioplynových stanic (OI Havlíčkův Brod), malých vodních elektráren (OI Liberec).

Zjištěné přestupky se v nejvyšší míře objevovaly při vypouštění odpadních vod při provozu ČOV v menších obcích a v oblasti kontrol rekreačních zařízení. Jednalo se o přestupky týkající se vypouštění odpadních vod bez povolení, nedodržení bilančních a koncentračních limitů stanovených v povolení, neměření míry znečištění vypouštěných odpadních vod, nedodržení intervalu vzorkování, nedovolené odběry podzemních vod, nepředložení dokladů o likvidaci odpadních vod z jímek, vypouštění splaškových vod do vod podzemních nebo povrchových, neprovedení zkoušek těsnosti jímek a nádrží na skladování závadných látek.

Jako příklad lze uvést přestupek provozovatele horského hotelu KODREA v Nových Hutích v regionu OI České Budějovice. Kontrola proběhla na základě podnětu. Provozovatel zařízení nakládal s vodami bez vodoprávního povolení v období od 1. 5. 2022 do 9. 3. 2023. Následkem těchto deliktů docházelo k opakovanému vypouštění nečistěných odpadních vod do otevřené meliorační stoky s odtokem do Vydřího potoka, který se nachází ve zvláště chráněném území CHKO Šumava, na hranicích NP Šumava a PP Písecká slať. Lokalita Nové Hutě patří do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Docházelo tak opakovaně k ohrožení životního prostředí. Za tento přestupek dle ust. § 125a odst. 1 písm. b) vodního zákona mu byla udělena pokuta ve výši 560 000 Kč s nabytím právní moci dne 24. 11. 2023.

V roce 2023 bylo vydáno 138 rozhodnutí v právní moci. Součet výše pokut dosáhl 5 058 880 Kč, z toho dvě rozhodnutí za nesoučinnost při kontrole byla ve výši 30 000 Kč. Dále byla uložena tři napomenutí a osm rozhodnutí o patření k nápravě. Z výsledků kontrolní činnosti je zřejmé, že je potřebné v regionech provádět tyto kontroly, protože provozovatelé menších provozů se stále nedostatečně seznamují při své podnikatelské činnosti s příslušnými ustanoveními vodního zákona.

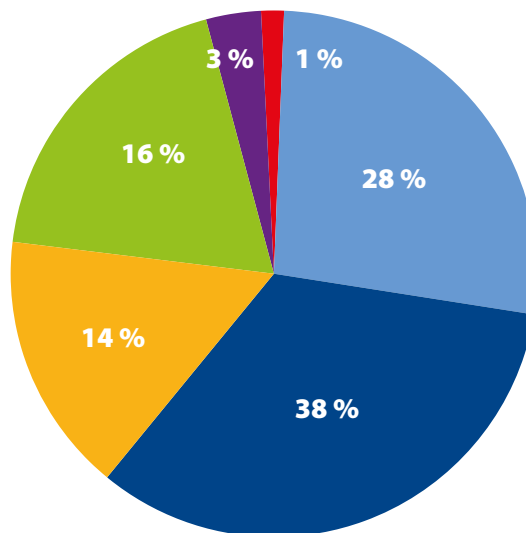
Únik palmového oleje a vzorkování

Z pohledu spáchaných přestupků v rámci specifických úkolů lze výši pokut v právní moci procentuálně rozdělit do šesti základních kategorií, mezi které patří **ČOV do 500 EO** (vypouštění odpadních vod z ČOV v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), **odpadní vody bez ČOV** (vypouštění odpadních vod ze septiků a/nebo volných kanalizačních výústí v rozporu s povolením a/nebo bez povolení, nebo likvidace odpadních vod z bezodtokých jímek

bez doložení způsobu jejich odstranění), **závadné látky** (nakládání se závadnými látkami v podobě neprovedení zkoušek těsnosti skladovacích řízení, nevyhotovení havarijního plánu, neprovedení přiměřených opatření, aby závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod), **odběry vod** (vod podzemních nebo povrchových bez povolení nebo v rozporu s povolením), **úpravy toků** (úpravy vodního toku bez povolení) a **nesoučinnost při kontrole** (porušení ustanovení § 10 odst. 2 zák. č. 255/2012 Sb.).

Poměrné rozdělení pokut v právní moci do pěti základních kategorií dle spáchaných přestupků

● Splaškové vody bez ČOV	38 %
● ČOV do 500 EO	28 %
● Odběry vod	16 %
● Závadné látky	14 %
● Úprava toků	3 %
● Nesoučinnost při kontrole	1 %

4.2.4 Významné případy

Nejvyšší pravomocné pokuty ve složce ochrany vod po jednotlivých OI

Název oblastního inspektorátu	Subjekt	Uložená částka v právní moci	Datum nabytí právní moci
OI Liberec	Městská sportovní Turnov, s.r.o.	721 150,00 Kč	16. 6. 2023
OI Praha	1. vodohospodářská společnost, s.r.o.	600 000,00 Kč	19. 1. 2023
OI České Budějovice	KODREA s.r.o.	560 000,00 Kč	24. 11. 2023
OI Brno	Metaldyne Oslavany, spol. s r.o.	490 000,00 Kč	21. 4. 2023
OI Plzeň	KLAUS Timber a.s.	200 000,00 Kč	1. 7. 2023
OI Ostrava	HAVÍŘOVSKÁ STAVEBNÍ s.r.o.	160 000,00 Kč	18. 9. 2023
OI Hradec Králové	Vamberecká voda s.r.o.	150 000,00 Kč	27. 12. 2023
OI Ústí nad Labem	Sedlecký kaolin a.s.	100 000,00 Kč	4. 10. 2023
OI Olomouc	provozovatel autoservisu a pneuservisu	80 000,00 Kč	4. 1. 2023
OI Havlíčkův Brod	Agentura7.cz s.r.o.	80 000,00 Kč	26. 1. 2023

Nejvyšší uložené sankce u jednotlivých OI (uvedené v sestupném pořadí podle výše pokuty):

OI Liberec: Městská sportovní Turnov, s.r.o.

Při kontrole sportovně rekreačního areálu provozovaného společností Městská sportovní Turnov, s. r. o., bylo inspekcí zjištěno, že společnost odebírala podzemní vodu bez příslušného povolení (celkem bylo odebráno 14 423 m³ podzemní vody), nakládala se závadnými látkami bez schváleného havarijního plánu a že provozovala odlučovač ropných látek v rozporu s podmínkami platného povolení, tj. neprovádění monitoringu kvality vypouštěných vod (nezajištění odběru vzorků a jejich následné analýzy). Za výše uvedené přestupky byla společnosti uložena pokuta

ve výši 721 150 Kč. Společnost se proti rozhodnutí inspekce odvolala, OVSS MŽP ale pokutu potvrdil v plném rozsahu a ta se stala dne 16. 6. 2023 pravomocnou. Inspekce v daném případě hodnotila nejenom závažnost spáchaných přestupků, ale i skutečnost, že společnost přijala nezbytná opatření k nápravě zjištěného nezákonného stavu, tj. předložila schválený havarijní plán, povolení k odběru podzemní vody a smluvní zajištění k provádění monitoringu vypouštěných odpadních vod z odlučovače ropných látek.

Ol Praha: 1. Vodohospodářská společnost, s.r.o.

Za vypouštění odpadních vod z ČOV Chýně v rozporu s platným rozhodnutím byla 1. vodohospodářské společnosti, s.r.o., uložena pokuta ve výši 600 000 Kč. Inspekce prokázala, že společnost v roce 2021 celkem 13× překročila stanovené limity, a to i mnohonásobně. Jednalo se o překročení limitů „m“ v ukazatelích CHSKCr, BSK5, NL, N-NH4+ a Pcelk.. Obviněné společnosti přitížilo, že odtok z ČOV Chýně je zaústěn do Strahovského rybníka, kterým protéká Litovický potok, který je zařazen nařízením vlády č. 71/2003 Sb. mezi kaprovité vody, a dále skutečnost, že Litovický potok protéká přírodní památkou Hostivické rybníky. Společnost se proti rozhodnutí ČIŽP odvolala, nicméně OVSS MŽP rozhodnutí inspekce potvrdilo a toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 19. 1. 2023.

Ol České Budějovice: KODREA s.r.o.

Inspekce uložila pokutu ve výši 560 000 Kč společnosti KODREA s. r. o. za vypouštění odpadních vod bez příslušného povolení z rekreačního zařízení „Horský hotel Kodrea“ v Nových Hutích. Společnost vypouštěla cca 201 m³ odpadních vod bez povolení příslušného povolení vodoprávního úřadu do melioračního příkopu s odtokem do Vydřího potoka bez předchozího předčištění. Odpadní splaškové vody obsahují koncentrace nespécifikovaných organických látek, dále biogenní prvky, bakterie a dále např. farmaka. Tyto látky mají negativní vliv na faunu a flóru. Inspekce přihlédla k tomu, že se přestupek stal ve zvláště chráněném území CHKO Šumava, na hranicích NP Šumava a PP Písecká slat'. Vydří potok je podle ustanovení nařízení vlády č. 71/2003 Sb. zařazen mezi vody lososovité, přičemž toto zařazení je dle předmětného nařízení provedeno za účelem zvýšení ochrany těchto vod. Dále bylo mimo jiné přihlédnuto k tomu, že společnost se přestupku dopustila opakovaně. Společnost se proti rozhodnutí inspekce odvolala a OVSS MŽP rozhodnutí inspekce potvrdila a pokuta nabyla právní moci dne 24. 11. 2023.

Ol Brno: Metaldyne Oslavany, spol. s r.o.

Společnost provozující zařízení pro povrchové úpravy v Oslavanech porušila podmínky integrovaného povolení dle zákona č. 76/2002 Sb. tím, že překročila stanovené emisní limity a zároveň neprovedla odběr a analýzu vzorku vypouštěné odpadní vody z neutralizační stanice do toku Oslava. K překročení hodnoty „m“ došlo v ukazatelích znečištění RL, NL, CHSKCr, Mo, Zn, Mn a to i několikanásobně. Dále došlo k překročení hodnoty „p“ v ukazateli znečištění Mo. Inspekce přihlédla k tomu, že vodní tok Oslava je dle vyhlášky č. 178/2012 Sb. zařazen jako významný vodní tok a že vypouštěná odpadní voda obsahovala těžké kovy, které jsou většinou silně toxické pro vodní prostředí a u kterých dochází k akumulaci v říčních sedimentech a organismech. Společnost byla již v minulosti za obdobný přestupek sankciována. Pokuta dle zákona č. 76/2002 Sb. ve výši 490 000 Kč nabyla právní moci dne 21. 4. 2023.

Ol Plzeň: KLAUS Timber a.s.

Společnost provozuje pilu v Dražkově, ve které inspekce zjistila porušení zákonných povinností na úseku vodního zákona. Konkrétně se společnost dopustila přestupku tím, že nakládala s podzemními vodami bez příslušného povolení vodoprávního úřadu, kdy odebrala celkem 432,4 m³ této podzemní vody. Dále nedodržela podmínky a povinnosti stanovené v rozhodnutí, tj. sledovat kvalitu předčištěných splaškových odpadních vod, nedisponovala schváleným havarijním plánem a zacházela v areálu pily se směsí závadných látek na vodohospodářsky nebezpečné manipulační ploše. Zároveň nedisponovala příslušným povolením k vypouštění předčištěné splaškové odpadní vody z ČOV a jako vlastník vodního díla nedodržela podmínky a povinnosti, za kterých bylo vodní dílo (studna) povolena. Za výše uvedené inspekce uložila společnosti KLAUS Timber a.s. pokutu ve výši 200 000 Kč, která nabylo právní moci dne 1. 7. 2023.

Ol Ostrava: HAVÍŘOVSKÁ STAVEBNÍ s.r.o.

Inspekcí bylo zjištěno, že společnost provedla zasypání drobného vodního toku levostranného přítoku Osinského potoka v délce 50 m a upravila levý břeh vodního toku navážkami (např. zemina, stavební a demoliční navážky), čímž změnila příčný profil koryta vodního toku a uložila do vodního toku předměty, kterými došlo k ohro-

žení plynulosti odtoku vod. Inspekce zhodnotila skutečnost, že společnost nekontaktovala příslušného správce vodního toku a vodoprávní úřad a provedla zásah do vodního toku bez řádného projednání a bez odpovídající technické dokumentace. Vzhledem k absenci výše uvedeného může vždy dojít k ohrožení či poškození zákonem chráněného zájmu, tj. ochrany vodních toků a koryt. Inspekci uložena pokuta ve výši 160 000 Kč byla potvrzena OVSS MŽP a dne 18. 9. 2023 nabyla právní moci.

OI Hradec Králové: Vamberecká voda s.r.o.

Za překračování emisních limitů stanovených ve vodoprávním povolení u vypouštěných odpadních vod byla společnosti Vamberecká voda s.r.o. uložena inspekci pokuta ve výši 150 000 Kč, která nabyla právní moci dne 27. 12. 2023. U vypouštěné odpadní vody z ČOV Vamberk do vodního toku Zdobnice byla několikrát překročena hodnota „m“ u ukazatele znečištění Pcelk. a také byla překročena stanovená roční bilance v tomto ukazateli. Vodní tok Zdobnice je dle nařízení vlády č. 71/2003 Sb. stanovenou povrchovou vodou vhodnou pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů. Za překročení emisních limitů byla společnost na této ČOV sankcionována opakovaně.

Vypouštění důlních vod spojených s těžbou kaolinu

OI Ústí nad Labem: Sedlecký kaolin a.s.

Společnost Sedlecký kaolin a.s. se dopustila přestupku tím, že na třech lokalitách v rozporu s platným povolením vypouštěla důlní vody do vod povrchových. Konkrétně se jedná o lokalitu Osmoza-Jih, kde docházelo k neplnění podmínky stanovené v ukazateli pH a zároveň k překračování emisního limitu u hodnoty „m“ u ukazatele znečištění Fe. Dále u lokality Jimlíkov IV-VI, kde bylo zjištěno překračování emisních limitů u ukazatelů znečištění RL, NL a pH. U lokality Jimlíkov-sever byl překročen emisní limit u ukazatele znečištění NL. Jedná se o poměrně dlouhodobý a rozsáhlý problém spojený s těžbou kaolinu na Karlovarsku. Velmi problematické se jeví vypouštění důlních vod v období intenzivních srážek, kdy v důsledku malé kapacity některých retencí dochází k úniku vod s extrémně vysokými hodnotami nerozpuštěných látek („bílé vody“) a k havarijnímu zhoršení jakosti místních vodotečí (Jimlíkovský popř. Vlčí potok). Za výše uvedené byla společnosti uložena pokuta ve výši 100 000 Kč, která dne 4. 10. 2023 nabyla právní moci.

OI Olomouc: Fyzická osoba podnikající provozující autoservis a pneuservis

ČIŽP uznala fyzickou osobu podnikající vinnou, jelikož nečinila odpovídající opatření při zacházení se závadnými látkami, kdy umístěním nezajištěného vraku užitkového automobilu, ze kterého docházelo k úkapům provozních kapalin (ropných látek), se dopustila znečištění podzemních vod studny, a dále skladováním dalších ropných látek bez náležitého vodohospodářského zabezpečení nezabránila jejich možnému úniku do půdy. Dále nakládala v této provozovně se závadnými látkami bez schváleného havarijního plánu. Za výše uvedené a také za jiná porušení zákona o odpadech, byla této osobě uložena pokuta ve výši 80 000 Kč, která nabyla právní moci dne 4. 1. 2023.

OI Havlíčkův Brod: Agentura7.cz s.r.o.

Společnost provozující areál dětského letního tábora v rekreačním středisku JISKRA vypouštěla odpadní vody (splšky) z místa pod vlastní nefunkční čistírnou odpadních vod do

Vypouštěná odpadní voda z rekreačního střediska do vodního toku – řeka Oslava

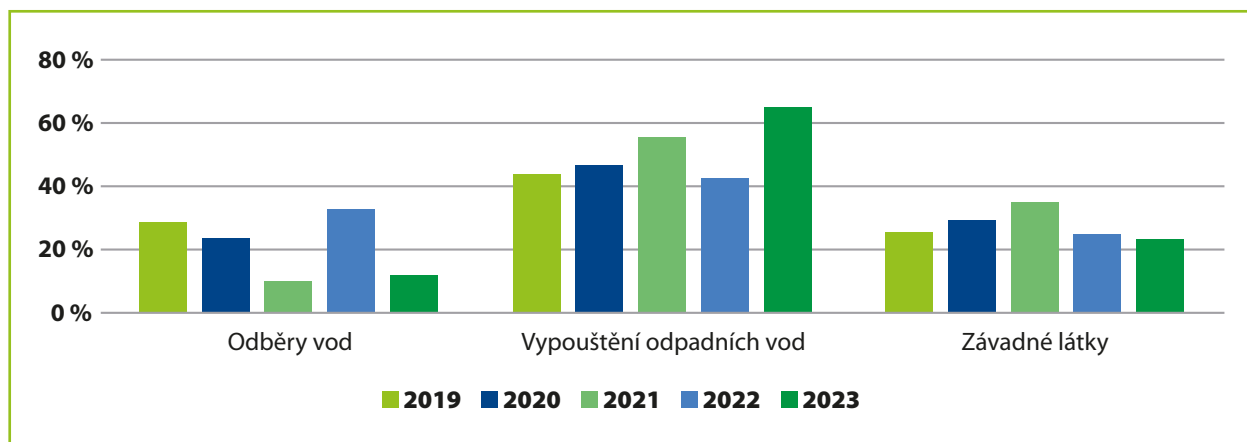
vod povrchových, slepého říčního ramene řeky Oslavy, a následně do řeky Oslavy, bez příslušného povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Řeka Oslava je dle nařízení vlády č. 71/2003 Sb. zařazena jako vodní tok vyžadující zvýšenou ochranu jakosti vod pro podporu života ryb a dalších vodních živočichů. Za výše uvedené byla společnosti uložena pokuta ve výši 80 000 Kč, která nabyla právní moci dne 26. 1. 2023.

4.2.5 Závěry kontrolní činnosti

Zaměření a objem kontrol byl v roce 2023 shodný s předchozími roky. Při plánování kontrolní činnosti se kladl důraz na kontroly hlavních znečišťovatelů vypouštějících odpadní vody a dále na významné průmyslové a zemědělské podniky. Z kontrolních zjištění vyplynulo, že tyto významné zdroje nemají trvale velké problémy s dodržováním legislativy. To je dáno jednak zodpovědnějším přístupem těchto subjektů k ochraně životního prostředí a také soustavnou činností inspekce zaměřenou na tuto oblast. Většina problematických případů vzniká z neplánovaných kontrol prováděných na základě podaných podnětů a havárií. V těchto případech je šetření, zjišťování důkazů a dalších podkladů mnohem časově a administrativně náročnější. V případě řešení podnětů se jedná o případy s méně významným dopadem na životní prostředí.

Celkové výsledky revizní činnosti OOV v průběhu roku 2023 ukázaly, že nejvíce přestupků bylo řešeno za nedovolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových z provozů menších ČOV, často provozovaných obcemi, a za odběry podzemních vod. Z výsledků kontrol vyplývá, že bude třeba dohlížet na řádné nakládání s odpadními vodami i u relativně malých ČOV (nad 500 EO), do kterých jsou často dováženy obsahy bezodtokových jímek z jejich „spádové“ oblasti, či jež víceméně historicky zpracovávají částečně i odpadní vody z místních provozoven (rekreační zařízení, hotely, průmyslová a zemědělská malovýroba, služby apod.). Mezi dlouhodobé problémy lze stále zahrnout nedostatečné odkanalizování obcí nebo způsob likvidace odpadních vod zvláště u rekreačních středisek.

Poměrné rozdělení výše pokut podle nejčastějších přestupků v porovnání mezi roky 2019, 2020, 2021, 2022 a 2023

Mezi nejčastější nedostatky v oblasti nakládání se závadnými látkami patří neučinění přiměřených opatření při jejich skladování a manipulaci, absence schváleného havarijního plánu a neprovádění zkoušek těsnosti nádrží určených pro skladování nebezpečných látek.

V průběhu roku 2023 byl i nadále sledován a vyhodnocován aktuální stav při odstraňování starých ekologických zátěží. Za poměrně zásadní skutečnost pro rok 2023 lze označit obdobně jako v předešlém roce stagnaci řešení starých ekologických zátěží, a to především vinou omezování financování nových činností. U některých významných lokalit byly sanace pozastaveny, resp. probíhaly v omezeném rozsahu.

Přestože u subjektů zařazených pod zákon o prevenci závažných havárií bylo v roce 2023 zaznamenáno pět havárií, lze přínos inspekčního dozoru prováděného v rámci zákona o prevenci závažných havárií hodnotit jako účinný pro předcházení havarijním a mimořádným stavům.

I přes tato zjištění ČIŽP setrvává v systémovém dozoru významných zdrojů znečištění a systematicky „vyhledává“ nové zdroje znečištění při terénních šetřeních.

V následujících letech budou inspektoři OOV spolupracovat s ostatními orgány ochrany životního prostředí a v rámci prevence poučovat a informovat podnikající subjekty i širokou veřejnost o povinnostech vyplývajících z legislativy tak, aby kontrolované subjekty dostaly možnost samy aktivně chránit životní prostředí. Kontroly na úseku ochrany vod jsou stále výrazným preventivním nástrojem vedoucím ke společenské ochraně zásob podzemních i povrchových vod.

4.3 Odpadové hospodářství, chemické látky a biocidní přípravky

4.3.1 Přehled kontrolní a správní činnosti v roce 2023

Inspekční činnost oddělení odpadového hospodářství (OOH) byla i v roce 2023 standardně plánovaná a dělena do celkem osmi tematických složkových úkolů, které zahrnují dozorované zákony. Plánované kontroly jsou selektivně cíleny na vybrané prioritní oblasti či konkrétní subjekty. Kritérii pro výběr a zaměření inspekční činnosti jsou obecně jednak legislativní požadavky na obligatorní provádění kontrol vybraných subjektů (IPPC) či oblastí (přeprava odpadů), konkrétní problémové či nové oblasti dozoru (např. požadavky MŽP), zkušenosti s vybranými oblastmi z předchozích období či historie subjektu. Primárně tak jde o cílené selekce pro plánované kontroly, a to na základě dostupných analytických podkladů či spolupráce s jinými orgány. Dále si oblastní inspektoráty mohou vybrat specifické úkoly podle vlastního zdůvodněného uvážení. Kontrolní terénní činnosti se v celé ČR věnuje cca 80 inspektorů.

Inspektoři na úseku odpadového hospodářství provedli celkem 2 947 kontrol. Celkem 40 % kontrol připadalo na plánovanou kontrolní činnost, zbytek tvoří zejména podněty a další neplánované kontroly související např. s jinými šetřeními. Jednalo se o kontroly dodržování legislativy v oblasti odpadového hospodářství, výrobků s ukončenou životností, obalů a chemických látek. V loňském roce řešila složka odpadového hospodářství a chemické bezpečnosti celkem 746 podnětů, tedy o 20 % více než v předchozím roce. Inspektoři OOH se ve 366 případech účastnili kontrol podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Inspekce podala rovněž 130 podnětů jiným orgánům státní správy.

V roce 2023 bylo zahájeno 658 řízení a vydáno bylo 661 rozhodnutí o uložení sankci. Nejvíce řízení standardně připadalo na zákon o odpadech (412 řízení), zákon o VUŽ a obalový zákon (99 řízení). V oblasti chemické legislativy bylo zahájeno 83 přestupkových řízení. Právní moci nabylo v roce 2023 celkem 654 rozhodnutí o pokutě, tedy více než v předchozím roce. Ve třech případech bylo uloženo opatření k nápravě.

Právní moci ve sledovaném období nabyly pokuty v celkové výši 42 305 000 Kč. Celková výše pokut byla – při srovnání s rokem 2022 – v podstatě stejná. Nejvyšší uložená pravomocná pokuta byla ve výši 6 000 000 Kč za porušení nařízení o přepravě odpadů ve spojení se zákonem o odpadech.

4.3.2 Přehled plnění složkových úkolů

Zařízení k odstraňování odpadů

V roce 2023 bylo provedeno celkem 142 kontrol u zařízení určených k odstranění odpadů. Jednalo se především o skládky odpadů, spalovny odpadů, dále různé druhy povolených způsobů úprav odpadů před konečným odstraněním. Za zjištěná porušení u zařízení, v nichž dochází k finálnímu odstranění odpadů, byla vedena přestupková řízení o uložení pokuty, kdy pravomocná výše sankcí uložených 31 rozhodnutími ke konci roku činila 4 575 000 Kč.

Většina zařízení k odstranění odpadů je provozována na základě integrovaného povolení dle zákona o integrované prevenci, u zjištěných nedostatků a závad bylo obecně konstatováno porušení podmínek integrovaného povolení na úseku odpadového hospodářství. V rámci kontrol skládek jsou mnohdy prováděny kontroly přidružených zařízení v areálu skládky, nejběžněji jde o nakládání s odpady jako např. mechanicko-biologická/fyzikální úprava odpadů, biodegradace, solidifikace, kompostování.

Odstranění odpadů skládkováním

Celkem bylo provedeno 93 kontrol skládek odpadů, kdy byly prověřeny jak skládky aktivně provozované, rekultivované, tak také skládky v režimu následné péče. Kontroly proběhly u všech skládek nebezpečných odpadů. Ke konci roku nabylo právní moci 20 rozhodnutí o pokutách ve výši 2 818 000 Kč.

Nedostatky zjišťované kontrolami skládek spočívají zejména v následujících pochybeních: překročení velikosti aktivní plochy, ukládání biologicky rozložitelných odpadů na skládky, nepřekrývání skládkovaných odpadů inertním materiálem/odpadem, nedostatečné rozhrnování a hutnění uložených odpadů, neudržení plynotěsnosti tělesa skládky, nezabezpečení plynových studní tak, aby nedocházelo k úniku skládkového plynu, zaslání nepravdivého hlášení o odpadech. Nebyl dostatečným způsobem zpracován tzv. základní popis odstraňovaného odpadu, nebyly nedoloženy rozborů a ani stanoveny kritické ukazatele.

Dalšími závažnými zjištěními v rozporu se zákonnými požadavky bylo neopodstatněné zadržování průsakových vod v tělese skládky, nepřekrytí odpadního azbestu nebo zjištění odpadu, který sedimentací uvolňoval kapalnou fázi (8 % sušiny). Bylo zjištěno dokonce přijetí a uložení odpadů na skládce, přestože byl provoz skládky přerušen.

V roce 2023 pokračovala spolupráce s NCOZ a vrchním státním zastupitelstvím v trestních řízeních týkajících se skládky odpadů v Litvínově a realizované státní zakázky při odstranění SEZ.

V případě nezrekultivované Skládky odpadů Slavičín je s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových řešeno pravidelné zabezpečení odvozu skládkových vod z jímky průsakových vod na ČOV a dochází k postupným krokům vedoucím k realizaci celkové rekultivace skládky.

V roce 2023 došlo k několika požárům skládek, kdy ve většině případů došlo k samovznícení uloženého směsného komunálního odpadu (nedostatečné překrytí odpadů na aktivní ploše skládky).

Jako problematické se jeví některé legislativní nejasnosti v oblasti ukládání výmětů na skládky, kdy vstupem do zařízení k třídění jsou jednak průmyslové odpady, komunální odpady a odpady ze zahraničí a odpady, kdy původci mají povolené upuštění od třídění. Pak lze v praxi jen velmi obtížně určit a zkontrolovat, jaký podíl výmětů lze na skládky legálně ukládat.

V porovnání s jinými způsoby nakládání s odpady představuje skládkování poměrně nízké náklady na odstranění, dlouhodobě se stále jedná o neekonomičtější způsob nakládání s odpadem a dochází mj. k rychlému naplňování stávajících kapacit zařízení.

Termické odstranění odpadů

V rámci kontrol zařízení k odstranění odpadů proběhlo osm kontrol spaloven odpadů nebezpečných odpadů (průmyslových a zdravotnických). Za provozování zařízení v rozporu s IP nebo v rozporu s provozním řádem byly uloženy tři pravomocné sankce ve výši 1 350 000 Kč a jedno napomenutí. Kontrolami bylo např. zjištěno soustřeďování nebezpečného odpadu kat. č. 180103* na místě a způsobem, který byl v rozporu s provozním řádem.

Úpravy odpadů před odstraněním

Za rok 2023 bylo provedeno 42 kontrol zařízení provádějících fyzikálně-chemickou úpravu odpadů (dekontaminaci, neutralizaci, deemulgaci, vakuové odpadparksy apod.). V právní moci bylo ke konci roku sedm rozhodnutí v souhrnné výši pokut 407 000 Kč. ČIŽP při kontrolách zaměřených na nakládání s kapalnými odpady spolupracuje s příslušnými celními úřady.

V provozu deemulgační stanice a dekontaminační plochy bylo např. zjištěno, že prostor/místo určené k nakládání s nebezpečným odpadem kat. č. 130208* nebylo vybaveno aktuálně platným identifikačním listem příslušného nebezpečného odpadu dle přílohy č. 21 vyhl. č. 273/2021 Sb. a nádoby určené k soustřeďování nebezpečných odpadů kat. č.: 150202 N a 130208 N nebyly označeny dle přílohy č. 20 vyhl. č. 273/2021 Sb.

Při kontrole povinností dle zákona č. 25/2008 Sb. o integrovaném registru znečišťování (zákon o IRZ) bylo zjištěno, že subjekt nevedl v letech 2021 a 2022 evidenci pro ohlašování přenosů znečišťujících látek v odpadech a neohlásil únik nebo přenos znečišťující látky (Ni) za rok 2022 v odpadních vodách určených k čištění mimo provozovnu.

Zařízení k využívání odpadů

V rámci kontrol zaměřených na využívání odpadů bylo provedeno celkem 266 kontrol, z tohoto počtu bylo 83 kontrol provedeno na základě přijatých podnětů. Inspekcí byla kontrolována zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů (kompostárny, bioplynové stanice, aplikace kalů do půdy), dále využívání stavebních odpadů a výkopových odpadních zemin v rámci rekultivace území, terénní úpravy či zasypávání, zařízení na úpravu a recyklaci stavebních odpadů (recyklační zařízení), recyklaci plastů, třídění odpadů a výrobu alternativních paliv a v neposlední řadě i mobilní zařízení k využívání odpadů.

Za zjištěné nedostatky bylo vedeno 112 přestupkových řízení. V roce 2023 nabylo právní moci celkem 94 pokut, jejich celková výše činí 15 024 000 Kč.

Ze zjištění inspekce vyplývá, že stejně jako v minulých letech se kontrolované subjekty nejčastěji dopouští porušení zákona o odpadech tím, že nakládají s odpady v místech k tomu neurčených (např. nepovolené terénní úpravy). Mezi další porušení patří předání odpadu neoprávněné osobě, případně převzetí odpadu neoprávněnou osobou, evidenční pochybení (nepředložení průběžné evidence o odpadech, nezaslání ročního hlášení o odpadech nebo ohlášení chybných údajů apod.). U schválených zařízení dle § 21 odst. 2 zákona o odpadech pak ČIŽP nejčastěji zjišťuje porušení provozního řádu, a to např. překročením stanovené roční nebo okamžité kapacity, soustředováním odpadů mimo plochy stanovené provozním řádem, nezjišťováním kvality přijímaných odpadů, neprováděním hodnocení kvality výstupů ze zařízení nebo nezpracováním hodnocení rizika pro danou lokalitu.

Využití biologicky rozložitelných odpadů

Kontroly u zařízení určených k využití biologicky rozložitelných odpadů se zaměřovaly na řádný průběh zpracování v kompostárnách (vč. malých zařízení a komunitních kompostáren), v bioplynových stanicích anebo na dodržování povinností pro nakládání s kaly z ČOV určených pro aplikaci do půdy. Bylo provedeno celkem 53 kontrol. Prověřeno bylo 34 kompostáren, dále jedno komunitní a pět malých zařízení, osm bioplynových stanic a v pěti případech se řešilo použití kalů na zemědělské půdě. Z vedených přestupkových řízení celkem 21 rozhodnutí v roce 2023 nabylo právní moci v celkové sumě 1 242 000 Kč.

Kompostárny

Výše sankcí uložených 17 pravomocnými rozhodnutími provozovatelům kompostáren dosáhla v roce 2023 výše 1 022 000 Kč. Kontroly byly zaměřeny na soulad provozování kompostáren s podmínkami platného souhlasu a se schválenými provozními řády. Při kompostování bylo zjištěno převážně porušení provozního řádu nebo podmínek souhlasu. Konkrétně byly zjištěny nedostatky zejména ve vytváření zakládek, a to v dlouhé časové prodlevě od příjmu resp. navezení odpadu do kompostárny, dokonce až po více než 13 měsících.

Nesoulad s provozním řádem představují např. překročení maximální kapacity výrobní haly, překročení procentuálního podílu kalů a gastroodpadů pro výrobu kompostů, nakládání v zařízení s odpady, se kterými nemohlo být v zařízení nakládáno, shromažďování hotového kompostu v kontejnerech na neschváleném místě, absence dokladů ke každé dodávce kalů prokazujících, že nevykazují nebezpečnou vlastnost infekčnost, nevedení bilance provozních kontaminovaných odpadních vod z kompostování, nevedení bilance dešťových vod z plochy kompostárny shromažďovaných v jímce srážkových vod, nevedení průběžné evidence o odpadech a způsobech nakládání s odpady, nezajištění vhodných technických opatření u hygienizačního boxu.

Bioplynové stanice

Při prověřování provozů bioplynových stanic (BPS) bylo zjištěno minimum nedostatků při nakládání s bioodpadem, převážně gastroodpadem. Do konce roku 2023 nabylo právní moci 2 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 50 000 Kč.

Terénní úpravy a zasypávání odpady

Problematika terénních úprav souvisí zejména s velkými realizovanými stavbami na území České republiky, tedy s výstavbou liniových staveb, rychlostních komunikací, inženýrských sítí a dálnic. Na tuto problematiku nejčastěji směřují podané podněty, které oddělení odpadového hospodářství řeší (cca 50 %). Většina podnětů v této oblasti je oprávněná, jelikož se jedná o nelegální návozy na pozemky a o nepovolené terénní úpravy či zasypávání značného rozsahu, kdy dochází k masivnímu navážení až tisíce tun stavebních odpadů. Zároveň je s touto problema-

tikou spojeno nejvíce správních řízení a jsou zde udělovány i jedny z nejvyšších sankcí. Nelegální způsob využití odpadů formou terénních úprav či rekultivací bylo předmětem 46 přestupkových řízení, právní moci nabylo v loňském roce 41 sankcí ve výši 9 542 000 Kč.

Výrazné nedostatky jsou dlouhodobě zjišťovány především v oblasti nakládání se stavebními a demoličními odpady, při jejich nelegálních návozech na terén, kdy jde o velké objemy odpadních materiálů (řádově i několik tisíc tun stavebních a demoličních odpadů). Důvody vzniku nelegálních navážek jsou zejm. finančního charakteru (snížení nákladů na likvidaci a dopravu), mnohdy však jen neochota absolvovat administrativní postup s povolením terénních úprav u příslušného stavebního úřadu nebo schválením zařízení k zasypávání podle zákona o odpadech.

V mnoha případech inspekce často a opakovaně naráží na ne zcela dostatečnou činnost příslušných stavebních úřadů (absence stavebních povolení k terénním úpravám, problematické demoliční výměry). Mnohdy také musí ČIŽP řešit kontrolní činnosti problémy, které by primárně měly být řešeny na místní úrovni stavebním úřadem (popř. obecním úřadem či obcí s rozšířenou působností). Tyto orgány mají časovou a místní dostupnost, a to vč. kontrolních kompetencí a v řadě případů by tak šlo předejít problémům s protizákonným jednáním.

Recyklace odpadů

V roce 2023 bylo provedeno 83 kontrol zařízení provádějících úpravy zejména stavebních odpadů. V rámci využívání stavebních odpadů dochází, stejně jako v předchozích letech, k rozvoji recyklačních center, která zpracovávají stavební odpady na recykláty, kdy dochází k ukončení odpadového režimu (přechod odpad – výrobek). Dále byla kontrolována zařízení na zpracování plastových odpadů. Proběhly také kontroly v zařízeních ke zpracování dřevěných odpadů, na zpracování jedlých olejů a tuků či využívající kovové odpady v metalurgii (odpadní rhodium, zbytkové stříbro). Problémy a chyby byly zjištěny v evidenci odpadů, příp. její nevedení, v ročních hlášeních o produkci a nakládání s odpady, v překračování okamžité nebo roční kapacity zařízení a dále neutříděné shromažďování produkovaných odpadů. Vedeno bylo 35 řízení, ve 29 případech sankce nabyly právní moci a jejich souhrn činil 3 850 000 Kč. Z této celkové částky byly dvě pokuty pořádkové (nedoložení dokladů ve stanoveném termínu či nezúčastnění se ohlášené kontroly bez řádné omluvy) v celkové výši 740 000 Kč.

Energetické využití odpadu

V roce 2022 byla zkontrolována zařízení k energetickému využití odpadů, zařízení určená ke spalování odpadů k výrobě alternativních paliv. V této oblasti se uskutečnily tři kontroly.

Mobilní zařízení k využívání odpadů

Problematika mobilních zařízení k využívání odpadů je obdobná jako u mobilních zařízení ke sběru odpadů s tím rozdílem, že u těchto zařízení může často na výstupu z nich docházet k ukončení odpadového režimu, tedy k situaci, kdy se za splnění určitých podmínek z odpadu stává výrobek, což je důležitý krok směrem k udržitelnému nakládání s odpady a oběhovému hospodářství. Provozovatelé mobilních zařízení ale k využívání odpadů za výrobky často vydávají pouze upravené odpady, které sice prošly mobilním zařízením (nejčastěji dochází pouze ke změně fyzikálních vlastností odpadů), ale nesplňují stanovená kritéria pro dané výrobky. Opětovně dochází i k zaměňování funkce mobilního zařízení za zařízení stacionární (zařízení vázané k určité adrese nebo pozemkům), kdy provozovatelé umístí mobilní zařízení na pozemek, dle jejich názoru, vhodný a zde vykonává svoji činnost, místo aby vykonávalo úpravu odpadů přímo u původce odpadů nebo v jiném stacionárním zařízení. V roce 2023 bylo zkontrolováno pět mobilních zařízení k využívání odpadů. Vedena byla čtyři přestupková řízení, sankce nabyly právní moci ve třech případech a jejich souhrn činil 390 000 Kč.

Zařízení ke sběru odpadů (včetně skladů odpadů)

V roce 2023 bylo provedeno celkem 209 kontrol (o 17 kontrol více, než v roce 2022) zařízení ke sběru odpadů (včetně mobilních zařízení), skladů ostatních a nebezpečných odpadů, obchodníků nebo zprostředkovatelů. 23 kontrol z uvedeného počtu bylo provedeno na základě přijatých podnětů, přičemž čtyři podněty upozorňovaly na možnou nelegální činnost. Zahájeno bylo 79 řízení o uložení sankce a právní moci nabylo 74 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 7 478 000 Kč. Z této celkové částky bylo šest pokut pořádkových (nedoložení dokladů ve stanoveném termínu či nezúčastnění se ohlášené kontroly bez řádné omluvy) v celkové výši 995 000 Kč.

Inspekce svou činnost zaměřila na potenciálně problémová zařízení a sklady odpadů. Jedním z nejčastěji zjištěných a opakujících se porušení v roce 2023 bylo nedodržení schváleného provozního řádu zařízení, a to hlavně v souvislosti s překročením okamžité a maximální kapacity zařízení. Stále se v rámci kontrol setkáváme s nedostatečným označením zejména soustředovaných nebezpečných odpadů, včetně grafických symbolů nebezpečnosti a nevybavení míst jejich shromažďování identifikačními listy nebezpečných odpadů. Dalšími opakovanými zjištěními jsou nedostatečné údaje na informační tabuli zařízení ke sběru odpadů, například neuvedením úplného seznamu odpadů, které lze v zařízení vykupovat. V oblasti výkupu odpadů od fyzických osob se naopak vyskytuje stále méně pochybení při identifikaci osob předávajících odpady (v roce 2023 identifikována pouze dvě porušení) a rovněž bylo zaznamenáno méně případů hotovostních plateb oproti minulým rokům (v roce 2023 identifikována pouze tři porušení).

Inspektoři se při kontrolách zaměřili i na dodržování nových povinností vyplývajících pro provozovatele sběrů kovových odpadů z platné legislativy. Z těchto kontrol vyplynulo, že provozovatelé zařízení vůbec neplní nebo plní pouze částečně požadavky v souvislosti s kamerovým systémem, kterým musí být povinně vybaveny všechna zařízení ke sběru kovových odpadů (v roce 2023 identifikováno pět porušení zákona o odpadech).

Problémová se obecně stále jeví mobilní zařízení ke sběru odpadů, která jsou slabým článkem zejména v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady. Tento systém do značné míry umožnil různé způsoby nelegálního nakládání s nebezpečnými odpady. I když se systém pro evidenci přeprav nebezpečných odpadů SEPNO snaží sledovat jejich cesty od původce až k jejich konečnému využití či odstranění, je tato snaha často mařena předáváním odpadů mezi provozovatelem mobilního zařízení a stacionárním zařízením, mobilními zařízeními navzájem (i když je takové předávání odpadů podle nového zákona o odpadech zakázáno) nebo přeprava odpadů není provozovatelem mobilního zařízení do stacionárního zařízení ohlášena, což trasování přepravy značně ztěžuje. Rovněž přetrvávají problémy s podáváním ročními hlášeními o nakládání s odpady, která jsou buď chybná, nebo nejsou podána vůbec, což přehledy o předávání odpadů kontrolním orgánům komplikují. V případech zařízení ke sběru odpadů a skladů ostatních a nebezpečných odpadů je stále klíčová soustavná kontrolní činnost, která podporuje dodržování předpisů v této oblasti odpadového hospodářství.

V rámci tohoto složkového úkolu byla nejvyšší pravomocná pokuta udělena ve výši 1 300 000 Kč provozovateli mobilního zařízení. Sankce byla uložena za fiktivní nakládání s velkým množstvím (desítky tisíc tun) několika druhů odpadů převážně stavebního charakteru v mobilním zařízení (dle zjištění inspekce se jednalo o odpady převzaté do tohoto zařízení), přičemž reálně společnost s odpady nenakládala prostřednictvím mobilního zařízení, ale na pozemcích v k. ú. Libeň, kde docházelo k jejich soustředování, třídění a upravování drcením. Soustředování stavebních odpadů na předmětných pozemcích v k. ú. Libeň neměl odvolatel povoleno, a nakládal tedy s těmito odpady mimo zařízení určená pro nakládání s danými odpady. Sankce byla potvrzena odvolacím orgánem.

Nelegální soustředování velkého množství stavebních odpadů v rozporu s požadavky platné legislativy v k.ú. Libeň

Zařízení ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností

V roce 2023 inspektoři ČIŽP provedli celkem 101 kontrol v oblasti vozidel s ukončenou životností (jedná se o nárůst oproti roku 2021 a 2022, kdy bylo provedeno 82 a 83 kontrol). 42 z uvedených kontrol bylo zaměřeno na prošetření obdržených podnětů. Většina (36 podnětů) upozorňovala na nelegální nakládání s vozidly s ukončenou životností. V problematice nakládání s vozidly s ukončenou životností bylo v roce 2023 zahájeno 35 řízení o uložení pokuty a nabylo právní moci 29 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 2 030 000 Kč. V dalších osmi případech ČIŽP uložila pokuty za neumožnění kontroly, případně za nepředložení požadovaných dokladů při kontrole (v celkové výši 305 000 Kč). Nejvyšší pokutu ve výši 450 000 Kč inspektoři ČIŽP uložili provozovateli zařízení ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností za pochybení při skladování velkého množství vozidel s ukončenou životností a také za chybné vedení evidence.

Více než polovina provedených kontrol byla zaměřena na prošetření nelegálního nakládání s vozidly s ukončenou životností. V některých případech bylo zjištěno, že je za nelegální nakládání s vozidly s ukončenou životností zodpovědná fyzická osoba. Jelikož ČIŽP nemá v této oblasti kompetenci ke kontrole fyzických osob, předává zjištění místně příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

V případech, kdy je zjištěno nelegální nakládání s vozidly s ukončenou životností u podnikajících osob, vede inspekce s těmito osobami přestupková řízení a ukládá sankce. Při kontrolách je inspektory zjišťována nelegální demontáž vozidel zakoupených v zahraničí (často po havárii nebo ve špatném technickém stavu), vozidel uložených v tzv. depozitu (tj. dočasně vyřazených z provozu) i vozidel přijatých do povolených zařízení. Hlavním účelem nelegální demontáže je získání náhradních dílů. U vozidel přijatých do povolených zařízení je problém v tom, že mohou být rozebírána na jiných lokalitách, než se nachází povolené zařízení, a jinými subjekty, než je provozovatel. Při tomto zjištění pak ČIŽP ukládá sankce jak osobě, která nelegální demontáž provádí, tak i provozovateli povoleného zařízení, jelikož poskytl vozidla s ukončenou životností převzatá k ekologické likvidaci jiným osobám, která povolením k provozu zařízení nedisponují. V oblasti nelegálního nakládání ČIŽP uložila pokutu ve výši 300 000 Kč společnosti, která přijímala, skladovala a demontovala vozidla s ukončenou životností (některá z nich obsahovala nebezpečné látky nebo součásti), přestože nedisponovala potřebným povolením příslušného krajského úřadu. Jednalo se minimálně o 18 ks vozidel s ukončenou životností, která byla původně převzata do povoleného zařízení jiného subjektu.

ČIŽP v roce 2023 také kontrolovala zařízení ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností povolená příslušným krajským úřadem, celkem bylo provedeno 46 těchto kontrol. Inspektoři při nich obdobně jako v minulých letech zjišťovali pochybení při skladování a demontáži vozidel s ukončenou životností (např. skladování na sobě více než dvou vozidel s ukončenou životností, případně skladování a demontáž vozidel s ukončenou životností na jiných plochách, než vymezuje provozní řád zařízení), překročení stanovené kapacity, nedodržení provozní doby zařízení, nezhodnocení VIN kódu u vozidel s ukončenou životností, pochybení při vedení evidence a ohlašování údajů z ní, nevkládání údajů do MAISOH ve stanoveném rozsahu, případně pochybení při pořizování a vkládání fotodokumentace (např. nezaslání fotodokumentace ve stanoveném termínu nebo rozsahu). V roce 2023 bylo také zjišťováno předání vozidel s ukončenou životností z povolených zařízení neoprávněným osobám. ČIŽP například řešila případ povoleného zařízení, při kterém zjistila, že vozidla s ukončenou životností byla demontována a skladována mimo místa vymezená schváleným provozním řádem, byla vršena na sebe více než dvě vozidla, nebyly znehodnoceny VIN kódy dle provozního řádu, nebezpečné odpady nebyly označeny v souladu s legislativou, dále byly zjištěny chyby v podaném ročním hlášení, do MA ISOH nebyly vkládány veškeré požadované údaje a byly zjištěny nedostatky při pořizování fotodokumentace. Za tato pochybení byla provozovateli zařízení uložena pravomocná pokuta ve výši 180 000 Kč.

Soustředování více než dvou vozidel s ukončenou životností na sobě v rozporu s právními předpisy

Zpětný odběr výrobků včetně zpracovatelů

V rámci problematiky zpětného odběru vybraných výrobků (elektrozařízení, baterie a akumulátory a pneumatiky) ČIŽP kontroluje především osoby, které uvádějí jednotlivé výrobky na trh (tj. dovozce a přeshraniční přepravce), poslední prodejce, provozovatele míst zpětného odběru a také zpracovatele těchto výrobků, a to se zaměřením na plnění povinností dle zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (zákon o VUŽ). V roce 2023 inspektoři provedli v této oblasti 131 kontrol, z čehož 19 z nich bylo zaměřeno na prošetření obdržovaných podnětů. Podněty nejčastěji upozorňovaly na možný „free riding“ vybraných výrobků (především elektrozařízení), nelegální nakládání s vybranými výrobky a na nefunkčnost míst zpětného odběru pneumatik.

V níže uvedené tabulce jsou zachyceny počty kontrol podle jednotlivých druhů výrobků podléhajících zpětnému odběru, přičemž některé kontroly se mohly týkat více výrobků.

Zpětný odběr výrobků	Počty kontrol
Elektrozařízení	71
Pneumatiky	52
Baterie a akumulátory	18
Celkem	131

V roce 2023 inspektoři ČIŽP zahájili celkem 33 řízení o uložení pokuty a uložili 35 pravomocných pokut v celkové výši 957 000 Kč. Dalších pět pokut bylo uloženo za neposkytnutí součinnosti při kontrole. Nejvyšší pokuta ve výši 150 000 Kč byla uložena zpracovateli elektrozařízení, který ho provozoval v rozporu s provozním řádem, konkrétně soustřeďoval elektroodpady mimo skladovací a manipulační plochy vymezené provozním řádem. Uvedenému provozovateli zařízení byla již za stejné porušení uložena pokuta v roce 2021.

Pneumatiky

V oblasti zpětného odběru pneumatik inspektoři zkontrolovali pět dovozců či přeshraničních přepravců pneumatik, 26 posledních prodejců, 28 provozovatelů míst zpětného odběru, 1 zpracovatele odpadních pneumatik a ve čtyřech případech prošetřovali podezření na nelegální nakládání s pneumatikami. Často bývá kontrolovaný subjekt zároveň posledním prodejcem a provozovatelem místa zpětného odběru. Na problematiku zpětného odběru pneumatik obdržela inspekce sedm podnětů, z nichž tři upozorňovaly na nefunkčnost míst zpětného odběru (odmítnutí převzetí, případně podmínění zpětného odběru poplatkem nebo nákupem nových pneumatik).

U míst zpětného odběru inspektoři ověřují, zda jsou tato místa veřejně přístupná, funkční a zda je zpětný odběr pneumatik prováděn bezplatně. ČIŽP dále kontrolovala dovozce a přeshraniční přepravce pneumatik, u kterých bylo podezření, že své povinnosti vůbec neplní (tzv. „free riders“), a také ty, kteří plní povinnosti v individuálním systému (zejména kontrola zajištění minimální sběrné sítě, minimální úrovně zpětného odběru, evidenčních povinností apod.). U posledních prodejců pneumatik je pak kontrolována především povinnost informovat konečného uživatele o zajištění zpětného odběru.

V oblasti zpětného odběru pneumatik inspekce uložila šesti pravomocnými rozhodnutími pokuty v celkové částce 175 000 Kč. Například byla uložena pokuta ve výši 70 000 Kč provozovateli zařízení k protektorování pneumatik za to, že neohlásil provoz zařízení, a také za to, že neprokázal, že předal odpady, které produkuje, v odpovídajícím množství a stanoveným způsobem (jednalo se o odpady kategorie ostatní i nebezpečný). Dále ČIŽP uložila pokutu 50 000 Kč individuálně plnícímu výrobcu pneumatik za nesplnění minimální úrovně zpětného odběru.

Elektrozařízení, baterie a akumulátory

V rámci zpětného odběru elektrozařízení ČIŽP provedla 71 kontrol, z čehož 32 kontrol bylo zaměřeno na kontrolu povinností výrobce dle zákona o VUŽ (tj. především dovozci a přeshraničním přepravci), 30 kontrol na povinnosti posledních prodejců, 14 kontrol na povinnosti provozovatelů míst zpětného odběru a 11 kontrol zaměřených na povinnosti provozovatelů zařízení ke zpracování elektrozařízení a zařízení určených na přípravu k opětovnému použití. V oblasti baterií a akumulátorů zkontrolovali inspektoři ČIŽP celkem 18 subjektů. Kontroly byly nejčastěji

zaměřeny na kontrolu povinností výrobce, tj. podezření na free riding baterií a akumulátorů (10 kontrol). Inspekce se také setkává s nelegálním nakládáním s elektrozařízeními, bateriemi a akumulátory ve sběrných kovářích, kdy jsou tyto výrobky s ukončenou životností, případně jejich části nelegálně přebírány, rozebírány a nejsou soustředovány odděleně od ostatních druhů odpadů.

V oblasti těchto komodit ČIŽP zahájila v roce 2023 celkem 28 řízení o přestupku a právní moci nabylo 30 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 817 000 Kč. Uložené pokuty se nejčastěji stejně jako v minulých letech týkaly tzv. „free ridingu“ elektrozařízení a baterií. ČIŽP například uložila pokutu 50 000 Kč dovozci akumulátorů za neplnění povinností souvisejících se zajištěním zpětného odběru. Inspektoři dále pokutovali posledního prodejce, který opakovaně porušil povinnost zajistit při prodeji nového elektrozařízení zpětný odběr „kus za kus“. Kontrolou bylo zjištěno, že si poslední prodejce účtoval za zajištění zpětného odběru pračky částku 199 Kč. Zpětný odběr má být ale pro konečného uživatele bezplatný. Tomuto poslednímu prodejci udělila inspekce pokutu 80 000 Kč, kterou v plném rozsahu potvrdil odvolací orgán.

Kontroly průmyslových podniků a jiných původců odpadů

V průběhu roku 2023 bylo provedeno 829 kontrol původců odpadů. Zjištěné nedostatky byly v rámci přestupkového řízení sankcionovány vydáním rozhodnutí o pokutě nebo vytýkány formou napomenutí. Celkem bylo do konce roku pravomocných 184 sankcí dosahujících sumy 5 742 000 Kč. Zahrnuto je šest napomenutí bez peněžitého trestu.

Nejmarkantnější podíl kontrol původců odpadů představovaly v roce 2023 velké průmyslové podniky se širokým výrobním spektrem v různých odvětvích (těžký, chemický, lehký průmysl, automobilový průmysl, potravinářský průmysl, stavební průmysl, autoservisy aj.), dále zemědělské podniky. Většina původců disponuje integrovaným povolením, tudíž nejsou zjišťována závažná porušení, často též velcí producenti spolupracují se specializovanými ekology. ČIŽP plánované kontroly cílí prioritně na subjekty produkující větší množství odpadů, tzn. významné producenty. Kontrolovány jsou ale i subjekty s menší produkcí, např. servisy, služby, pohostinství.

Zjištěná porušení zákona o odpadech u původců odpadů byla různorodá, nejběžněji se vyskytovaly nedostatky jako neutříděné shromažďování odpadů či nedokonalé třídění vznikajících odpadů, chybné zařazení odpadu podle druhu a kategorie a nenakládání s odpadem podle jeho skutečných vlastností, neplnění evidenčních a ohlašovacích povinností (nevedení průběžné evidence, chybného vedení evidencí, neúplná nebo nepodaná hlášení o produkci a nakládání s odpady ve stanovené lhůtě a rozsahu), nezaslání hlášení o množství zpracovaných rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností ve stanovené lhůtě), neoznačování nebezpečných odpadů, nezpracování identifikačního listu nebezpečného odpadu, nevybavení míst nakládání s nebezpečnými odpady identifikačními listy nebezpečných odpadů, předání odpadů do nepovoleného zařízení, nezabezpečení soustředovaných odpadů před odcizením, únikem nebo znehodnocením, nezajištění předání běžně produkovaného komunálního odpadu písemnou smlouvou před vznikem, neuzavření písemné smlouvy před vznikem komunálního a stavebního odpadu, který původce sám nezpracuje, nezajištění třídění pěti složek komunálních odpadů (papír, plast, sklo, biologicky rozložitelné odpady, kovy) pro návštěvníky provozoven.

Demoliční odpady

Jako původci jsou zahrnuti stavební společnosti, které v rámci stavebních činností produkují významné množství demoličních odpadů. Za nedostatky související právě s produkcí a následnou manipulací se staveními a demoličními odpady, vč. azbestového odpadu vzniklého při rekonstrukcích objektů, bylo vydáno 44 pravomocných rozhodnutí o pokutách ve výši 2 099 000 Kč. V podstatě se jedná o nejzávažnější zjištění porušení zákona o odpadech při neoprávněném nakládání se stavebními a demoličními odpady mimo zařízení určené pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu podle zákona o odpadech.

Azbest

Za neodborné nakládání při postupu demoličních prací během odstraňování odpadů s obsahem azbestu byl původce (právnícká osoba) potrestán sankcí. Konkrétně při destruování boletických panelů, které obsahují azbest, neprovedl opatření proti úniku azbestových vláken do ovzduší, resp. nezajistil, aby do ovzduší nebyla uvolňována azbestová vlákna nebo azbestový prach, ale se vzniklým odpadem s obsahem azbestu nakládal ve směsi se stavebním odpadem jako s odpadem kategorie ostatní. Inspekce v dané oblasti nekontroluje činnosti fyzických osob při nakládání s azbestem.

Zdravotnické odpady

V souvislosti s produkcí zdravotnických odpadů nabyla právní moci čtyři rozhodnutí se souhrnnou pokutou o výši 151 000 Kč.

Nebezpečné kapalné odpady

V rámci kontrol nakládání s kapalnými nebezpečnými odpady se ČIŽP zaměřila na galvanovny nebo závody povrchových úprav. Zkontrolované subjekty disponovaly vlastním předčisticím zařízením/neutralizací (předčištění vod před vypuštěním do kanalizace a provádění kontroly limitů vypouštěných odpadních vod). Oplachy, které nejsou předány jako odpad, jsou upravovány na vlastních neutralizačních stanicích, příp. vlastní neutralizační stanici upravovány jak lázně, tak oplachy, nebo byly další oplachy čištěny na ionexové jednotce a vráceny zpět do výroby. Lze konstatovat, že z kontrolovaných původců žádný nevypouštěl oplachy nebo lázně přímo do kanalizace, ale prováděl předčištění na vodních dílech. Provoz vodního díla pro nakládání se zvláště závadnými látkami je tak realizován na základě manipulačních a provozních řádů podle zákona o vodách, vypouštění do kanalizace je prováděno na povolení vodoprávního úřadu. V této oblasti nebylo zjištěno porušení zákona o odpadech. Nicméně v provozech původců bylo v některých případech zjištěno, že odpadní funkční lázně, popř. i některé první oplachy jsou předávány jako kapalné nebezpečné odpady externím zařízením. V takových případech dochází k největším problémům při prokazování transparentního zneškodnění kapalných odpadů v oprávněných zařízeních, záměně kapalných odpadů za odpadní vody a nedovolenému vypouštění či ředění. Této oblasti se OOH věnuje při své kontrolní činnosti.

Kontrola nakládání s odpady v rámci starých ekologických zátěží (SEZ)

Produkce odpadů je kontrolována rovněž v rámci sanací starých ekologických zátěží (SEZ), kdy v roce 2023 inspektoři OOH dle zákona o odpadech prokontrolovali soulad se zákonnými požadavky u 30 akcí SEZ, celkem se zúčastnili 40 kontrolních dní.

ČIŽP pravidelně kontroluje toky jednotlivých druhů a kategorií odpadů (převážně kategorie nebezpečný), které vznikají v rámci realizace sanací starých ekologických zátěží. Kontrolami je prověřeno nakládání se sanačními odpady, např. jako výplňový materiál po vyjmutí kontaminovaných konstrukcí, dále je u vytipovaných SEZ kontrolován následný tok sanačních odpadů mimo místa vzniku.

Obce

Inspekční činnost je každoročně zaměřena na nakládání s komunálními odpady a na nastavení obecního systému odpadového hospodářství. V roce 2023 bylo provedeno 107 kontrol obcí a právní moci nabylo 17 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 345 000 Kč.

Kontroly byly zaměřeny na zajištění míst pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, tj. nebezpečných odpadů, papíru, plastu, skla, kovů, biologicky rozložitelných odpadů (BRO) a jedlých olejů a tuků. Většina obcí má místa soustředování komunálních odpadů nastavena v obecně závazné vyhlášce (OZV).

Nejběžněji bylo zjištěno, že obce měly nastavený obecní systém odpadového hospodářství obecně závaznou vyhláškou, současně měly stanovený poplatek za provoz obecního systému odpadového hospodářství samostatnou obecně závaznou vyhláškou, a to za občana a rekreační objekt. Dále bylo zjištěno, že obcemi nebyla využívána možnost stanovení poplatku za množství produkovaných komunálních odpadů, nevyužívaly však možnost zřídit prostory, tzv. ReUse centra. Biologicky rozložitelné odpady převážně předávaly do zařízení určeného pro nakládání s odpady a současně byly do domácností rozdány kompostéry. Zjištěno bylo také nepodané hlášení o produkci a nakládání s odpady. Některé obce zajistily nakládání se stavebními odpady, využívaly možnost předávat směsné komunální odpady a objemné odpady na skládku za snížený poplatek, v některých případech umožňovaly zapojení právnických a podnikajících fyzických osob do obecního systému nakládání s odpady. Obce dále nesledovaly procentuální množství odděleně soustředovaných recyklovatelných složek komunálních odpadů, plnily povinnost informovat občany obce jednou ročně o systému odpadového hospodářství a jeho výsledcích.

Sankce byla mj. uložena v případě, kdy obec převzala na základě kupní smlouvy s fyzickou osobou podnikající výkopovou zeminu a nakládala s ní mimo zařízení, které je určené pro nakládání s daným druhem a kategorií od-

padu, neboť tento odpad byl využit k terénním úpravám jiných pozemků, aniž by byla tato činnost v souladu, popř. povolena podle stavebního zákona a zákona o odpadech.

Nelegální nakládání s odpady

Nejčastějšími zjištěními při kontrolách nakládání s odpady jsou činnosti prováděné v rozporu se zákonem o odpadech, obecně je lze popsat jako nelegální způsoby zacházení s odpady. Protiprávní jednání může být odhaleno kontrolní činností i v zařízení povoleném, které nedodržuje stanovená pravidla a vymezené prostory pro provoz zařízení nakládání s odpady či se odchyluje (ojediněle nebo systematicky) od nastavených postupů ve schválené provozované technologii.

Primárně jsou kontrolami inspekce odhaleny činnosti spočívající v manipulaci a nakládání s odpadními materiály, které nejsou žádným způsobem povolené státní autoritou, resp. probíhají bez jakéhokoliv schválení orgánem veřejné správy, bez oznámení či ohlášení. Nelegální nakládání s odpady mimo zákonné možnosti je kvalifikováno dle zákona o odpadech jako porušení ust. § 13 odst. 1 písm. b) zákona č. 541/2020 Sb. Nejběžněji se v praxi jedná o nepovolené terénní úpravy, nelegální rekultivace pozemků, nezákonný sběr a skladování odpadů, uložení odpadů formou neschváleného zasypávání, navážení demoličních odpadů a odpadních zemin (bez znalosti kvalitativních vlastností) na nezabezpečený přírodní terén, příp. i na půdu určenou k zemědělským účelům. Navážení kontaminovaných zemin a návozy směsných stavebních sutí se znečišťujícími příměsemi dochází k významně negativnímu ovlivnění přirozených ekosystémů a k ohrožení složek životního prostředí v dané lokalitě, případně též k ohrožení lidského zdraví. Kontrolované osoby se mylně domnívají, že v případě výkopových zemin či „recyklátů“ ze stavebních a demoličních odpadů, doloží-li vyhovující analýzy dle prováděcí vyhlášky k zákonu o odpadech, jedná se „automaticky“ o vedlejší produkt, přitom jde stále o odpad, jen upravený. Navíc jsou chemické analýzy mnohdy dokládány dodatečně.

Nepovolené jednání spočívá převážně v předávání odpadů mimo zařízení určená k nakládání s odpady, např. zbavení se odpadů odložením, jejich ponecháním, opuštěním, drcením a rozhrnováním nebo vypouštěním, maskováním zahrnováním, zahrabáváním, zastíraným účelovým využitím nebo prohlašování odpadů za vedlejší produkty, nebo dokonce falešné deklarování odpadů jako výrobků. Zákon o odpadech definuje striktně možnosti aplikace institutů „vedlejší produkt“ nebo „výrobek z odpadů“, které lze použít pouze pro řádné ukončení odpadového režimu jednoznačně dokladovatelným a prokazatelným způsobem bez pochybností. Bohužel finanční zisky nebo úspory při nelegálním postupu při nakládání s odpady jsou velice lákavé. Ze strany původců se jedná o velké množství (tisíce až desetitisíce tun), proto hledají možnosti za hranou zákona, jak se co „nejlevněji“ odpadů zbavit.

Dalšími způsoby nelegálního nakládání s odpady je pálení odpadů přímo v otevřených ohništích nebo v kotlích k vytápění. Nelegálním způsobem likvidace odpadů je též použití drtičů kuchyňských odpadů nebo použití vyslužilých pneumatik k zabudování do terénu.

Nelegální nakládání s odpady bylo prvořadým a stěžejním předmětem min. 285 kontrol. Za odhalené a prokázané nelegální postupy při nakládání s odpady bylo v roce 2023 vydáno 113 pravomocných rozhodnutí a výše uložených pokut činí 13 623 000 Kč.

Podněty přijímané inspekci z 80 % upozorňují právě na závadný nelegální výskyt odpadů s ohrožením životního prostředí a na různé způsoby počínání při likvidaci a zbavování se odpadů mimo zákonné regule. Značná část podnětů souvisí se stavební činností, tj. s nakládáním se stavebními a demoličními odpady, odpadními výkopovými zeminami, odpadními asfalty, struskami použitými k rekultivaci, odpady s nadlimitním obsahem škodlivin, zejména těžkých kovů nebo polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU).

Řada podání poukazuje na tzv. černé skládky – pokud není zjištěn odpovědný subjekt, dojde v souladu se zákonnými kompetencemi k předání podnětu postoupením na příslušné ORP.

Chemický zákon a biocidy

Součástí kontrolní činnosti ČIŽP je i problematika chemické bezpečnosti a dozoru nad trhem. Zahrnuje zákony a nařízení EU upravující nakládání s chemickými látkami, chemickými směsmi a předměty obsahujícími tyto látky. Jedná se zejména o chemický zákon č. 350/2011 Sb., zákon o biocidech č. 324/2016 a související přímo použitelné evropské předpisy – nařízení č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezení látek (nařízení REACH), nařízení č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek (nařízení CLP), nařízení č. 648/2004 o detergentech, nařízení č. 528/2012 o biocidech a další.

ČIŽP provedla v rámci agendy chemických látek a dozoru nad trhem ve sledovaném roce celkem 662 kontrol. Proti roku 2022 se jedná o 6% pokles. Nařízení REACH se týkalo 43 % kontrol (registrace látek, bezpečnostní listy, omezené a povolené látky; celkem 288 kontrol). 31 % kontrol se týkalo nařízení CLP, (klasifikace, balení a označování látek, celkem 204 kontrol). Biocidní přípravky byly kontrolovány ve 42 případech (64 výrobků) a detergenty ve 45 případech.

Ze systému Safety Gate obdržela inspekce 340 oznámení o nebezpečných výrobcích. Na jejich základě bylo provedeno 65 kontrol nebezpečných nepotravinářských výrobků z 95 oznámení, a to podle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků.

V roce 2023 nabylo právní moci 90 pokut (včetně dvou napomenutí) uložených za porušení chemického zákona, zákona o biocidech a kontrolního řádu (zákon č. 255/2012 Sb.) v celkové výši 2 505 000 Kč (pokles o 15 % proti roku 2022). Ve sledovaném roce bylo zahájeno 87 přestupkových řízení. Z pravomocných pokut se 25 % porušení týkalo chybného označení chemických látek a směsí (dle nařízení CLP), dále 20 % porušení nevyhovujících bezpečnostních listů z hlediska požadavků nařízení REACH a 18 % neoznámení chemických směsí toxikologickým střediskům.

Inspekce pokračovala i v roce 2023 ve spolupráci s Evropskou agenturou pro chemické látky (ECHA), konkrétně s Fórem pro výměnu informací o prosazování a podskupiny pro biocidy. Pracovníci inspekce se aktivně účastnili několika pracovních skupin fóra a také pravidelných zasedání.

Kontrolní projekty

V roce 2023 se ČIŽP zúčastnila celoevropského projektu REACH-EN-FORCE 11 (REF-11) organizovaného agenturou ECHA. Cílem byly kontroly bezpečnostních listů chemických látek a směsí uváděných na trh v ČR. Projekt byl zaměřen zejména na změny v bezpečnostních listech souvisejících s nařízením EU č. 2020/878. Kontroly se týkaly také scénářů expozice a aktualizace bezpečnostních listů.

Ve sledovaném období provedli inspektoři ČIŽP v rámci tohoto projektu 45 kontrol a KHS 1 kontrolu. Ze 46 zkontrolovaných bezpečnostních listů jich 11 nebylo v souladu s požadavky nařízení REACH (24% nesoulad).

Druhý významný projekt se týkal POPs a omezených látek. Konkrétně byl zaměřen na některá omezení látek dle přílohy XVII nařízení REACH (např. dichlormethan, olovo, D4/D5 atd.) a dále na omezení obsahu POPs ve výrobcích (perfluorované látky, polybromované difenyly, chlorované parafiny s krátkým řetězcem). Tento projekt byl rozdělen do dvou samostatných kontrolních akcí. V první fázi bylo zkontrolováno devět subjektů (28 výrobků), u žádného výrobku nebylo zjištěno překročení limitů z přílohy XVII nařízení REACH. V druhé fázi byly kontrolovány předměty s vánoční tematikou z plastových materiálů (z hlediska obsahu ftalátů, bromovaných organických sloučenin atd.), analýzy 22 výrobků nepotvrdily ani v tomto případě přítomnost omezených látek.

Kromě předem naplánovaných projektů byly v roce 2023 provedeny i tematické kontroly týkající se konkrétní problematiky nebo druhu výrobků. Jedná se např. o kontroly pájek s obsahem olova, jejichž uvádění na trh reguluje nařízení REACH (prodej jen pro profesionální použití). Ve sledovaném období bylo na základě podnětu provedeno 48 kontrol (část byla přesunuta do roku 2024), z toho 52 % vykazovalo porušení nařízení REACH.

Z hlediska omezení olova provedla ČIŽP ve spolupráci s Policií ČR několik kontrol z vlastní iniciativy nebo na základě podnětů ze strany veřejnosti v oblasti používání olověných broků jakožto střílna v mokřadech nebo jejich bezprostřední blízkosti. Šetření proběhla zejména u organizátorů lovu ptactva a dále na pozemcích střelnic, které se nacházejí v blízkosti mokřadů. Důvodem omezení používání olověných broků v mokřadech byly zejména široce rozšířené otravy vodního ptactva. Nový požadavek evropského nařízení REACH začal platit 15. února 2023. Při kontrolách nebylo zjištěno žádné porušení tohoto omezení.

Obaly

Inspektoři ČIŽP zkontrolovali v roce 2023 celkem 92 subjektů z hlediska plnění povinností stanovených zákonem o obalech. Dvě z těchto kontrol byly provedeny na základě obdržení podnětů upozorňujících na tzv. free riding obalů. V roce 2023 ČIŽP zahájila za porušení zákona o obalech 51 řízení o uložení správního trestu a uložila 48 pokut v celkové výši 812 000 Kč a čtyři napomenutí. V pěti případech byly uloženy pokuty za neposkytnutí součinnosti při kontrole (tj. nepředložení požadovaných dokladů nebo informací nebo neumožnění kontroly).

Provedené kontroly byly zaměřeny především na tzv. free riding obalů, tj. na kontrolu subjektů, u kterých bylo podezření, že povinnosti k obalům, které uvádí na trh v ČR, neplní. Jedná se především o povinnosti související se zajištěním zpětného odběru obalů a recyklace a využití a odpadů z obalů. V oblasti free ridingu obalů ČIŽP v roce 2023 kontrolovala dovozce balených výrobků (např. cukrovinek, kosmetiky, textilu, elektrozařízení a kuchyňských potřeb) a prodejce baleného zboží (potravin, nápojů, kávy, krmiv, hnojiv apod.). Kontrolované osoby mohou inspekci při kontrolách prokázat, že se na ně vztahuje výjimka dle § 15a zákona o obalech, a to v případě, že uvedly na trh nebo do oběhu v ČR méně než 300 kg obalů za kalendářní rok a zároveň jejich roční obrat, resp. roční úhrn čistého obratu nepřekročil 25 000 000 Kč. V těchto případech pak nemusí osoby zajišťovat zpětný odběr a využití odpadů z obalů a povinnosti s tím související. Tuto výjimku využilo při kontrolách v roce 2023 celkem 12 subjektů.

V rámci této problematiky jsou také kontrolovány osoby zapsané v Seznamu osob dle § 14 odst. 1 zákona o obalech, které mají plnit své povinnosti dané zákonem o obalech individuálně. V roce 2023 bylo provedeno 13 těchto kontrol. Při těchto kontrolách je často zjišťováno neplnění povinnosti využití odpadů z obalů ve stanoveném rozsahu, případně neplnění ohlašovací povinnosti.

Nejvyšší sankci uložili inspektoři v roce 2023 dovozci cukrovinek z Makedonie a Turecka, který nezajišťoval zpětný odběr obalů ani využití odpadů z obalů, ani neplnil další povinnosti s tím související. Až po kontrole ČIŽP začal tento dovozce své povinnosti plnit. V tomto případě se jednalo o dovozce většího množství obalů (cca desítek tun) včetně plastových a papírových prodejních obalů. Inspekce mu uložila pokutu ve výši 125 000 Kč. Při ukládání pokut je posuzována míra zvýhodnění obviněného oproti ostatním subjektům, kteří své povinnosti plní (s ohledem na množství, druhy a charakter obalů, pro které nebylo zajištěno využití odpadů z obalů). Inspektoři v roce 2023 ukládali pokuty i dalším dovozcům baleného zboží (např. kosmetiky, oděvů, obuvi, hraček, vína). ČIŽP rovněž zjišťovala pochybení u internetových prodejců a také u dalších prodejců (především potravin).

Přeshraniční přeprava odpadů

OOH provádí ze své působnosti kontroly zaměřené na plnění povinností související s přeshraniční přepravou odpadů především u odesílatelů a příjemců odpadů podle nařízení EU o přepravě odpadů č. 1013/2006 (dále „nařízení“). Jedná se o kontroly prováděné u původců odpadů nebo zařízení, kteří obchodují s odpady (dovoz a vývoz). ČIŽP dále prováděla i kontroly na základě informací o zachycených nedovolených přepravách v rámci území ČR i dalších států. V takových případech ČIŽP spolupracuje s MŽP a Celní správou ČR, se kterou rovněž spolupracuje při provádění silničních kontrol. Na základě spolupráce s Celní správou ČR probíhají také na jejich podnět následné kontroly u osob podílejících se zejména na nedovolené přepravě odpadů. Účelem kontrol ČIŽP bylo zejména prověřit dodržování pravidel nařízení (zejm. zákazy a omezení, zařazení odpadů apod.) vč. požadovaného dokladování přepravy. Zaměření je tradičně zejména na přeshraniční přepravu do ČR z jiných členských států EU a prokazování konečného využití odpadů. Průběžně rovněž pokračovala spolupráce mezi ČIŽP, celními úřady a orgány činnými v trestním řízení v případech nedovolené přepravy odpadů. Inspekce poskytuje odbornou součinnost při vyšetřování envirokriminality v této oblasti.

V roce 2023 bylo provedeno celkem 77 kontrol zaměřených na přeshraniční přepravu. Celkem 69 kontrol se týkalo odesílatelů a příjemců odpadů, převážně se jednalo o subjekty přepravující odpady v režimu tzv. zeleného seznamu. Další kontroly byly zaměřeny na kontrolu přepravců v rámci spolupráce s Celní správou ČR a kontroly z identifikované nedovolené přepravy odpadů.

Celkem bylo v rámci tohoto složkového úkolu zahájeno 29 přestupkových řízení. Právní moci nabylo 25 sankcí v celkové výši 7 318 000 Kč.

Nejvíce případů souviselo s nedovolenou přepravou odpadů prováděnou v režimu tzv. zeleného seznamu, jež byla provedena v rozporu s přepravním dokladem, popř. se jednalo o přepravy odpadů bez oznámení a souhlasu (odpady nespĺňovaly kritéria zeleného seznamu). Jedná se tak obvykle o případy předstíraného využití odpadů, jež jsou do ČR (obvykle zbytkové odpady) dováženy jako odpady k využití. Nejčastěji jsou zneužívána povolení pro zařízení pro sběr a úpravu odpadů, kdy je předstírán příjem a úprava odpadů v těchto zařízeních. Často jsou odpady pouze papírově/fiktivně převzaty do zařízení pro úpravu odpadů, následně jsou překlasifikovány na jiný druh odpadu s českým původem a jsou předány jiným subjektům k dalšímu nakládání (skládkování, energetickému využití, rekultivaci apod.). Ve skutečnosti jsou tak odpady také skrytě odstraněny a vykázány jako využitě, nebo jsou pouze dovezeny a ponechány bez dalšího v zařízení pro úpravu či skladování odpadů.

Dalším častým porušením zákona zjišťovaným v rámci přepravy odpadů, a to i v případech pouze v rámci ČR, je neoznačení vozidla převážejícího odpad. Označení vozidla však není jedinou povinností dopravců odpadů, během přepravy jsou mimo jiné zodpovědní i za to, aby byl řidič vybaven řádně a správně vyplněnými příslušnými doklady. Stejně jako v případech odesílatelů a příjemců se inspektoři setkávají s chybami v dokladech u přeprav realizovaných v režimu zeleného seznamu: není zde správně uveden příjemce, deklarace odpadu, hmotnost, způsob využití odpadu, podpisy odesílatele atd.

Nejvyšší pokuta byla uložena v souvislosti s případem, kdy ČIŽP provedla inspekční šetření na části pozemku v k.ú. Bochov, Ústecký kraj, u společnosti PROIN Stružná s.r.o. (viz kapitola 4.3.4).

4.3.3 Přehled plnění specifických úkolů – shrnutí

Kromě celorepublikově řešených složkových úkolů si jednotlivé OI ČIŽP stanovují specifické úkoly, které odpovídají zejména lokálním potřebám, opakujícím se problémům v regionu, případně specificky vybranému subjektu. V rámci specifických úkolů byly v roce 2023 kontrolovány např. evidenční nesrovnalosti mezi původci a zařízeními (popř. mezi dvěma zařízeními navzájem), staré ekologické zátěže, terénní úpravy, přeshraniční přeprava odpadů, ukládání odpadů z třídění na skládku, obce, nakládání s kapalnými nebezpečnými odpady a konkrétní původci odpadů. Tyto akce mají mimo standardní inspekční činnost, která vede přímo k zahájení přestupkových řízení, také charakter terénního monitoringu nebo zjištění dalších poznatků pro další inspekční šetření, poskytování zpětné vazby z terénu MŽP, popř. pro spolupráci s dalšími orgány státní správy nebo OČTŘ.

4.3.4 Významné případy

V následující kapitole je uveden přehled nejvyšších pokut uložených odděleními odpadového hospodářství jednotlivých oblastních inspektorátů ČIŽP.

OI Praha

Společnosti FCC Regios, a.s., byla uložena pokuta ve výši 1 800 000 Kč dle § 37 odst. 4 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci za porušení povinnosti dle ust. § 16 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Společnost při provozování skládky odpadů Úholičky porušila závazné podmínky integrovaného povolení, když v době kontroly nebyly sektory skládky č. 2 a č. 3 ve IV. etapě uzavřené a nadále v daném prostoru tělesa skládky byly hutněny a překrývány navezenými odpady, přestože již došlo k překročení max. výškové kvóty pro výstavbu skládky a příslušné sektory měly být uzavřeny. Dále byla identifikována větší než povolená plocha pro ukládání odpadů. ČIŽP rovněž zjistila nedostatečný překryv odpadů inertním odpadem mimo aktivní plochu skládky.

Společnosti WEST1 Construction s.r.o. byla uložena pokuta ve výši 1 500 000 Kč za ukládání neupravených stavebních a demoličních odpadů v místech (na pozemcích k. ú. Koleč) neurčených pro nakládání s odpady. Nakládáno bylo s různými druhy stavebních a demoličních odpadů (dřevem, zemínou a kamením, betonem, cihlami, směsí nebo oddělenými frakcemi betonu, cihel, tašek a keramických výrobků aj.) v množství odpadů v řádu nižších desetitisíců tun, přičemž jejich nakládání spočívalo např. v soustředování, třídění, řízeném ukládání odpadů (rozhrovnání a tvarování tělesa) atd. Subjekt se proti pokutě inspekce odvolal, MŽP sankci následně potvrdilo.

Ukládání stavebních a demoličních odpadů v místech k tomu neurčených

OI České Budějovice

Společnosti Růžov a.s. byla uložena pokuta ve výši 150 000 Kč za zadržování vyššího množství průsakových vod v tělese skládky. Skládku odpadů byla tedy provozována v rozporu se stanovenými technickými podmínkami ČSN 83 8033, která stanoví, že zadržování průsakových vod v tělese skládky je nepřípustné.

Jímka průsakových vod ze skládky odpadů

OI Plzeň

Společnosti Písky – Skviřín, s.r.o., byla uložena pokuta 780 000 Kč za nepovolené využití 13 000 t ocelářské strusky ke zpevnění cest při rekultivaci pískovny. Rozbory zadané ČIŽP prokázaly nadlimitní přítomnost chromu a vanadu. Pokutě předcházela pokuta 390 000 Kč z roku 2021 za neoprávněné převzetí této strusky. I když subjekt o vlastnostech strusky věděl, nepředal ji oprávněné osobě, ale rozvezl ji po areálu, přičemž se hájil mimo jiné tím, že jím zadané rozbory překročení limitů neprokázaly. Inspekci se podařilo tyto rozbory zpochybnit z důvodu nekvalitního vzorkování. Pokuta byla potvrzena odvolacím orgánem.

OI Ústí nad Labem

ČIŽP při inspekčním šetření, které provedla u společnosti PROIN Stružná s.r.o. na části pozemku v k. ú. Bochov, Ústecký kraj, zjistila, že se v areálu zařízení nachází řádově několik stovek až tisíc tun různých druhů odpadů neznámého původu, např. podrcené různobarevné elektrické odpadní kabely, směsi podrcených odpadů papíru, plastu, textilu, molitanu, polystyrenu a dalších odpadů. Zařízení bylo primárně určeno k recyklaci mj. kabelového odpadu mokrou separací měděných a hliníkových částic z plastu. Nejzávažnějším zjištěním inspekce bylo, že obviněný přijal do zařízení směs odpadů přeshraničně přepravených z Německa bez potřebného oznámení a souhlasu všech dotčených příslušných orgánů. Jednalo se o odpad (směsi halogenovaných a nehalogenovaných plastů z drcení

Odpady z nedovolené přepravy podléhající pro přepravu do ČR oznámení a souhlasu MŽP

kabelů s dalšími příměsemi), který byl nesprávně dovážen v režimu tzv. zelený seznam. Dovezený odpad pak byl navíc dlouhodobě v zařízení skladován bez prokázání následného využití. Společnost nedodržovala ani další povinnosti stanovené zákonem o odpadech, např. nevedla provozní deník zařízení v daném rozsahu, překračovala roční povolenou kapacitu zařízení, soustřeďovala v zařízení plastové odpady v rozporu s povolením, nepodávala pravdivé a úplné hlášení o produkci a nakládání s odpady. ČIŽP této společnosti uložila sankci ve výši 6 000 000 Kč.

OI Hradec Králové

Společnost Technistone, s.r.o., se zabývá výrobou konglomerovaného (umělého) kamene a za tímto účelem přijímala a ve výrobě využívala odpady (střepy skla/zrcadel). Společnost nepožádala v souladu s přechodným ustanovením § 153 odst. 2 zákona o odpadech o souhlas ve smyslu § 21 odst. 2 zákona o odpadech, nebyla tak od roku 2022 osobou oprávněnou k převzetí odpadů, přesto je přijímala. Dodávky odpadních střepev skel/zrcadel byly i předmětem přeshraniční přepravy, která však byla provedena v rozporu s nařízením o přepravě odpadů. ČIŽP zde zjistila i další pochybení: předávání produkovaných odpadů osobě, která k jejich převzetí nebyla oprávněna, nezabezpečení pevných a kapalných odpadů, nezařazení produkovaného odpadu v souladu s Katalogem odpadů, uvádění nepravdivých údajů v hlášeních o odpadech. Za zjištěné protiprávní jednání byla společnosti uložena pokuta ve výši 350 000 Kč.

OI Havlíčkův Brod

Společnosti AGROSPOL ÚTĚCHOVICE spol. s r.o. jakožto původci odpadů byla za neplnění základních povinností při nakládání s odpady rovnou na třech provozovnách uložena pokuta ve výši 70 000 Kč. Jednalo se o neoddělené soustředování produkovaných odpadů dle jednotlivých druhů a kategorie, nezajištění místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu (biologicky rozložitelných odpadů a odpadních kovů) vzniklého v rámci provozovny. Dále byla zjištěna pochybení při vedení průběžné evidence a ohlašování údajů z ní a chybné zařazení kovového odpadu pod nevhodné katalogové číslo.

OI Brno

V roce 2023 nabyla po odvolání, právní moci pokuta ve výši 350 000 Kč uložena společnosti JOGA LUHAČOVICE s.r.o., provozovateli kompostárny. Společnost provozovala zařízení s názvem „Regionální kompostárna Slavičín“ v rozporu s podmínkami rozhodnutí vydanými příslušným krajským úřadem, např.:

- překročilo maximální kapacitu výrobní haly,
- překročilo procentuální podíl kalů a gastroodpadů pro výrobu kompostů,
- nakládalo v zařízení s odpady, se kterými nebylo povoleno v zařízení nakládat,
- nemělo od každé dodávky odpadních kalů požadované doklady,
- nevedlo bilanci provozních odpadních vod a bilanci dešťových vod,
- nevedlo průběžnou evidenci o odpadech a způsobech nakládání s odpady za zařízení.

Společnosti Franver, s.r.o., byla v roce 2023 pravomocně uložena pokuta ve výši 250 000 Kč za provozování mobilní drticí linky demoličních odpadů bez příslušného povolení k jejímu provozu. Pokuta byla zároveň uložena za nakládání s demoličním odpadem v k. ú. Veselí nad Moravou v letech 2021, 2022 a 2023 bez příslušného povolení k provozování zařízení ke sběru a využívání demoličních odpadů.

Nepovolené zařízení na stavební a demoliční odpady

OI Olomouc

Při kontrolách provedených v roce 2020 a 2021 bylo zjištěno, že společnost EKOTERMEX, a. s. neoprávněně nakládala s nebezpečnými odpady pocházejícími ze zdravotnictví v množství cca 160 m³ (čtyři zaplachtované kontejnery) na pozemku k. ú. Pustiměř, aniž by byl tento pozemek zařízením ve smyslu zákona o odpadech. Dále se společnost dopustila porušení zákona o odpadech tím, že nevedla průběžnou evidenci o odpadech a způsobech nakládání s nimi za zařízení s názvem „Spalovna průmyslových odpadů EKOTERMEX, a.s.“ ve smyslu vyhlášky k zákonu o odpadech. V zařízení s názvem „Třídírna a míchárna kapalných odpadů“ dále společnost nevybavila místa nakládání (soustředování) s šesti druhy nebezpečných odpadů identifikačními listy nebezpečných odpadů a provozovala zařízení „Třídírna a míchárna kapalných odpadů“ v rozporu se schváleným provozním řádem (několikanásobně překročil základní a maximální okamžitou kapacitu zařízení). Sankce byla uložena i za porušení kontrolního řádu, kdy společnost s inspekcí nespolupracovala a neposkytla ve stanovené lhůtě požadované doklady potřebné pro provedení úplného kontrolního zjištění dle zákona o odpadech. Provozovateli zařízení byla uložena pokuta ve výši 750 000 Kč, proti které se společnost odvolala. Odvolací orgán pokutu ČIŽP potvrdil.

Společnosti Purum s.r.o. byla uložena pravomocná pokuta ve výši 120 000 Kč za to, že neprovozovala zařízení „Sklad nebezpečných odpadů v areálu COLORLAK, a.s.“, v souladu s jeho schváleným provozním řádem. Společnost dále podala nepravdivé hlášení o produkci a nakládání s odpady za zařízení. Jednalo se o případ z roku 2020. V daném případě šlo o to, že společnost pouze předstírala příjem nebezpečného odpadu od společnosti EKOTERMEX, a. s. do zařízení, přestože ho fyzicky do uvedeného zařízení nepřijala. Navíc se nejednalo fakticky o deklarovaný nebezpečný odpad kat. č. 11 01 09* Kaly a filtrační koláče obsahující nebezpečné látky (jak bylo uvedeno v dokumentaci odpadu), ale o nebezpečný odpad kat. č. 16 07 09* Odpady obsahující jiné nebezpečné látky (odpad s obsahem bílého fosforu). Společnost Purum s.r.o. tento nebezpečný odpad prostřednictvím objednané přepravy předala přímo společnosti SUEZ CZ a.s. do zařízení „Logistické centrum Olomouc“. V tomto zařízení došlo dne 15. 4. 2020 k havárii, která vznikla samovznícením předmětného odpadu nesprávně deklarovaného jako kaly, ale skutečnou příčinou zahoření byl obsah fosforu v tomto odpadu.

Výbuch s následným požárem v zařízení

OI Ostrava

Dne 10. 5. 2021 došlo k výbuchu s následným požárem v zařízení společnosti SPV RECYCLING

CZ a.s. Výbuch a následný požár zapříčinilo zpracování odpadu s tonerovým prachem. Jednalo se o výbuch s následným požárem elektroodpadu a vraků aut na lince zpracování odpadů, který se rychle rozšířil na další nezpracovaný odpad v prostoru vně zařízení. Zásah hasičského záchranného sboru byl ukončen v ranních hodinách dne 11. 5. 2021.

Následnou kontrolou bylo zjištěno, že kontrolovaná osoba prioritně neprovozovala zařízení v souladu s integrovaným povolením, když v rozporu s povolením pro drcení elektroodpadů sem byly převzaty odpady obsahující látky, které při zpracování mohou způsobit zahoření (odpadní tonery). Společnost neprovedla řádně přejímku tohoto odpadu při příjmu do zařízení. Inspekce přistoupila k uložení pokuty ve výši 1 000 000 Kč, proti které podala společnost odvolání. Odvolací orgán změnil rozhodnutí inspekce a stanovil následně výši pokuty ve výši 850 000 Kč.

OI Liberec

Sankce ve výši 490 000 Kč byla uložena za neposkytnutí součinnosti při kontrole v rámci šetření podnětu. Společnost Zdemolujeme s.r.o., jak vyplynulo ze šetření podnětu, jako původce odpadů navezla min. 5 000 t stavebních odpadů z demolice hotelu Hubertus Harrachov na pozemky v k.ú. Plavy, které nebyly k této činnosti povoleny.

Nelegální nakládání s demoličními odpady pocházejícími z demolice na pozemcích v k.ú. Plavy

4.3.5 Závěry z kontrolní činnosti

V roce 2023 ČIŽP prováděla standardní kontrolní činnost spojenou s terénním šetřením v provozovnách, popř. na konkrétních lokalitách. Z hlediska nejzávažnějších a zároveň nejčastějších porušení zákona o odpadech se nejvíce inspekce setkávala s nakládáním s odpady charakteru stavebních a demoličních mimo místa určená. Nejčastěji šlo o nelegální soustředování odpadů, jejich úpravu mimo povolená místa pro nakládání s odpady, prosté návozy odpadů na pozemky, nelegální terénní úpravy či překračování kapacit nebo ukládání nevyhovujících odpadů, nelegální zbavování se odpadů původci apod. U původců odpadů přetrvávají zjištění s tříděním odpadů u zdroje. Další specifická zjištění a problémy popisují jednotlivé kapitoly u složkových úkolů.

Při kontrolní činnosti se nadále v některých případech setkáváme s problémy nejen s plněním povinností, ale i s interpretací povinností „nového zákona o odpadech“ a zákona o výrobcích s ukončenou životností, popř. prováděcích právních předpisů a jejich přechodnými ustanoveními. Nadále v praxi přetrvávají některé interpretační problémy, např. v oblasti odpad/neodpad (např. v oblasti stavebních a demoličních odpadů) nebo vedlejších produktů (zejm. v případě výkopových zemin). U těchto odpadních toků by bylo vhodné nastavit pravidla prováděcími předpisy, obdobně i pro některé potenciálně využitelné průmyslové odpady (strusky, popílky apod.). Problémy v praxi představuje také dodržování a interpretace pravidel pro zasypávání odpadů a pro recyklaci pro stavební využití, problematika mobilních zařízení pro úpravu odpadů a uplatnění jejich provozu mimo místa vzniku odpadů a problematika jejich přeshraniční přepravy. Je zjevné, že také nové evidenční povinnosti, jejichž platnost má nastat od 1. 1. 2025, bude potřeba ještě vyjasnit a legislativně ulehčit. S tímto se v praxi potýkají jak samotné firmy, tak i povolující orgány a v konečném důsledku i ČIŽP.

Kapacity inspekce pro selektivní zaměření kontrol nadále značně zatěžuje enormní množství podnětů (v mnoha případech bagatelních) a povinnost vykonávat integrované kontroly. Leckdy jsou také bezdůvodně preposílány na inspekci nevyřešené problémy či podněty od jiných úřadů, v některých případech dochází mezi úřady k nevyjasnění interpretace předpisů a kompetencí. Selektivní kontrolní činnost inspekce je tím značně omezena, dochází proto k přesunu některých kontrol na další období. Jako jiné úřady se i ČIŽP potýká s nedostatečnými lidskými zdroji, tzn. omezeným počtem inspektorů a počtem povinných kontrol. Bohužel rovněž množství environmentálních a procesních předpisů a jejich objem neustále narůstá, doba pro zavedení do praxe se zkracuje (nový předpis ruší předchozí) a vydávají se předpisy nové a stále složitější. Narůstá také počet nedůvodných stížností na činnost a podjatost inspektorů, „agresivita“ podatelů podnětů i kontrolovaných osob, zastrahování inspektorů apod. V konečném důsledku je tak celkově mnohem složitější, náročněji vymahatelné a procesně delší prosazování práva zejm. v případech, kdy inspekce cílí na složité a závažné kauzy v odpadovém hospodářství, a to jak po věcné, metodické, tak i po procesní stránce. Snaha úspěšně a rychle řešit v rámci služby státu v oblasti prosazování předpisů tak může být v některých i závažných případech objektivně ohrožena.

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že v oblasti prosazování práva, resp. v boji proti trestné činnosti související s odpady i díky pokračující osvětové činnosti ve spolupráci s Vrchním státním zastupitelstvím v Praze konají také celní orgány a Policie ČR. Daří se tak spolupracovat na závažných kauzách a za pomoci operativně pátracích prostředků, finančního šetření apod. postupně rozkrývat kauzy, ve kterých inspekce nemá dostatečné prostředky a možnosti

k odhalování systematické nelegální činnosti, popř. kdy správní trestání není pro pachatele přestupků. Nadále tak bude potřeba tuto spolupráci nejen udržovat, ale i rozvíjet a stanovit si dlouhodobé úkoly v podobě vzdělávání, osvěty, organizačních struktur, zaměření sil a prostředků, změn právních předpisů při transpozici Směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí apod., aby i tato spolupráce a činnost byla dlouhodobě efektivní a celkově se tak pozitivně spolupodílela na vnitřní bezpečnosti v oblasti společného životního prostředí a zdraví lidí v ČR.

V roce 2023 byla také problematika dozoru chemických látek ovlivněna množstvím podaných podnětů ze strany veřejnosti a orgánů veřejné správy. Jednalo se zejména o kontroly omezených látek ve směsích a předmětech (zejména problematika olova) a dále o kontroly týkající se obsahu 1,3-butadienu ve zkapalněných ropných plynech pro spotřebitelské využití. Vzhledem k poklesu lidských zdrojů v této oblasti a vzrůstajícímu množství obtížných kauz je problematické udržovat počty kontrol na hodnotách z předchozích let, navíc roste množství podnětů jak z řad veřejnosti, tak z oblasti dozoru nad trhem (Safety Gate).

V rámci Oddělení inspekční podpory a chemické bezpečnosti se osvědčuje využití bezpilotních systémů pro sběr a následné analýzy prostorových dat, včetně objemových změn navážek odpadů, zemin a jiných materiálů v čase. Získaná data slouží jako podklady zejména pro kontrolní účely, v některých případech mohou být využity v krizových situacích. V roce 2023 se oddělení účastnilo také osvětových akcí pro veřejnost (dnů otevřených dveří, akcí pro základní, střední a vysoké školy), na kterých byly prezentovány moderní technologie (bepilotní systémy, spektrometry pro screeningové analýzy atd.) využívané v rámci podpory kontrolní činnosti ČIŽP.

V rozvoji a využívání moderních technologií bude oddělení chemické bezpečnosti pokračovat v následujících třech letech např. jako aplikační garant v projektech Technologické agentury ČR, a to jak v oblasti chemie, tak v oblasti využití prostorových dat (např. družicová data, snímky, laserové skenování atd.).

4.4 Ochrana přírody a CITES

4.4.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2023

Inspektoři oddělení ochrany přírody a oddělení CITES v roce 2023 zacílili svoji činnost na prověřování situací, aktivit a subjektů, které mohou představovat ohrožení zájmů chráněných složkovými zákony o ochraně přírody a krajiny, o ochraně zemědělského půdního fondu, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, o nakládání s geneticky modifikovanými organismy, o zoologických zahradách a o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu. Kontrolní aktivity inspekce tvoří cca z 40 % kontroly plánované, navazující na předcházející zjištění a reflektující aktuální stav. Kontroly vykonávané na základě podnětů veřejnosti rovněž pokrývají cca 40 % inspekčních kapacit a zbylých cca 20 % tvoří šetření prováděná operativně na základě vlastních zjištění.

Inspektoři ochrany přírody a CITES v roce 2023 uskutečnili celkem 2 359 kontrol a šetření (nepatrně méně než v loňském roce) v rámci příslušných složkových zákonů, což při počtu 76 inspektorů odpovídá v průměru více než 31 šetřením na inspektora za rok. Dále se v oblasti své působnosti podíleli na dalších 87 kontrolách ve spolupráci s jinými odbornými složkami. Celkem v roce 2023 nabylo právní moci 849 rozhodnutí (pouze nepatrně méně než v loňském roce), z toho 624 rozhodnutí o uložení pokuty (257 za přestupky právnických a fyzických osob podnikajících a 367 za přestupky fyzických osob), 19 napomenutí, 30 rozhodnutí o omezení nebo zastavení činnosti, 147 rozhodnutí o zabavení nebo odebrání, 29 rozhodnutí o opatření k nápravě a dále bylo uloženo 17 předběžných opatření.

Úhrnná výše pravomocně uložených pokut dosáhla v roce 2023 celkem 12 668 700 Kč, což představuje nárůst o téměř 20 % oproti předchozímu roku. Z této částky 10 702 000 Kč představovaly pokuty právnickým osobám a osobám fyzickým podnikajícím, 1 966 700 Kč činily pokuty fyzickým osobám nepodnikajícím. V roce 2023 dále inspekce v oblasti ochrany přírody a CITES podala celkem čtyři oznámení orgánům činným v trestním řízení, zejména v oblasti CITES a 82 podnětů ostatním orgánům státní správy různých úrovní. Výsledky kontrolní a správní činnosti jsou ve většině sledovaných ukazatelů přibližně srovnatelné s rokem předchozím, výrazný nárůst (téměř o pětinu) lze zaznamenat u úhrnné výše uložených pokut.

Významný podíl dozorové činnosti inspekce představuje šetření podnětů občanů a spolků, které představují cenný zdroj informací zejména ve vztahu k ochraně dřevin rostoucích mimo les a ochraně zemědělského půdního fondu. V roce 2023 inspektoři řešili konkrétně 1 215 podnětů v působnosti ochrany přírody, což rovněž odpovídá počtu dosaženého v předchozím roce. V průměru tak připadlo na jednoho inspektora téměř 16 prošetřených podnětů za rok.

Nejvýznamněji se do práce oddělení ochrany přírody promítá kontrolní a správní činnost v souvislosti s dodržováním ustanovení **zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**. Na oblast ochrany přírody tradičně připadl největší podíl kontrolní (2034 z celkem 2359 šetření a kontrol) i správní (uložené pokuty za 11 557 200 Kč z celkem 12 668 700 Kč) činnosti, veškerá vydaná předběžná opatření a rozhodnutí o omezení nebo zastavení činnosti, dále téměř dvě třetiny vydaných opatření k nápravě a významná část podnětů podaných jiným orgánům státní správy. Spektrum kontrolní, správní a přestupkové činnosti v oblasti ochrany přírody je velmi široké. Více tuto oblast přibližují oddíly týkající se uskutečněných specifických úkolů a závažných případů řešených v daném roce.

Neodmyslitelnou součástí činnosti složky ochrany přírody je kontrola dodržování ustanovení **zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu**. V roce 2023 se uskutečnilo celkem 59 kontrol či šetření podle tohoto zákona, z toho 26 kontrol ve spolupráci s jinými odbornými složkami ČIŽP, zejména oddělením odpadového hospodářství a oddělením ochrany vod. Ve sledovaném období inspekce dále prošetřovala 30 podnětů, které poukazyvaly na možné porušení právních předpisů v této oblasti. Celkem 16 podnětů bylo postoupeno jiným orgánům státní správy, pokud ČIŽP došla k závěru, že dochází k porušení ustanovení zákona o zemědělském půdním fondu, k jejichž řešení nemá kompetenci. Nejvíce přijatých podnětů již tradičně odkazovalo na navážky zemin, ukládání odpadů či aplikaci kalů z čistíren odpadních vod na pozemky vedené jako zemědělský půdní fond. V roce 2023 byla za porušení ustanovení zákona č. 334/1992 Sb. uložena pokuta třem subjektům v souhrnné výši 43 000 Kč.

Inspekce v rámci své kontrolní činnosti úzce spolupracuje s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ) a prošetřuje jeho podněty. ÚKZÚZ provádí agrochemické zkoušení zemědělských půd na obsah rizikových prvků a látek na zemědělské půdě. V případě zjištění nadlimitního obsahu těchto prvků a látek v půdě podává podnět ČIŽP k prošetření kontaminace zemědělské půdy. V roce 2023 bylo na základě informací ÚKZÚZ provedeno celkem 12 kontrol na různých místech republiky. Nejvíce těchto kontrol (10) bylo provedeno na území Plzeňského kraje. ČIŽP vždy provedla kontrolu zemědělsky hospodařícího subjektu na dané lokalitě a informovala příslušné orgány státní správy o zjištění překročení rizikových prvků nebo látek dle platné legislativy.

Na úseku **CITES** má Česká republika jako chovatelská, pěstitelská a sběratelská velmoc s rozsáhlou loveckou komunitou v oblasti wildlife crime význam jako země původu, jako země cílová i tranzitní. V roce 2023 provedla ČIŽP 225 kontrol (v roce 2021 to bylo 130 kontrol, v roce 2022 pak 263 kontrol) a dalších více než 1 200 inspekčních šetření a prověřování zejména při kontrolní činnosti na hranicích (letišť, celní pošta). Inspekce rovněž na úseku CITES řešila celkem 121 podnětů (39 v roce 2021, 98 v roce 2022). Oproti roku 2022 došlo k dalšímu zintenzivnění inspekční aktivity v oblasti přestupkových i správních řízení. Inspekce uložila v roce 2023 celkem 240 pokut (z toho 231 fyzickým osobám a devět osobám právnickým a fyzickým podnikajícím), a to v celkové výši 1 003 500 Kč (z toho 646 500 Kč fyzickým osobám a 357 000 Kč osobám právnickým a fyzickým podnikajícím), tři napomenutí a deset opatření k nápravě (v roce 2022 bylo uloženo celkem 213 pokut v úhrnné výši 1 282 000 Kč). Právní moci nabylo v roce 2023 celkem 137 rozhodnutí o zabavení (v roce 2022 celkem 129).

Inspekce v roce 2023 obdržela obdobně jako v roce 2022 více než 1 000 oznámení o dovozu a vývozu, které individuálně prověřila a podle požadavků celních úřadů poskytovala i potřebnou součinnost při hraničních kontrolách.

Na **letišti Ruzyně** eviduje ČIŽP za rok 2023 celkem 367 aktivních součinností s celními úřady, což představuje stálý mírný pokles oproti minulým letům (v roce 2021 to bylo 506 součinností a v roce 2022 pak 453 součinností). Většinu nelegálního obchodu představovaly **individuální dovozy výrobků tradiční asijské medicíny**, realizované příslušníky asijských komunit. Za rok 2023 bylo odhaleno 107 případů těchto dovozů, což je cca o polovinu více než v roce 2022 a zhruba trojnásobně ve srovnání s rokem 2021. Podíl tzv. turistických importů (koráli, schránky měkkýšů, výrobky ze živočichů a části jejich těl – peří ptáků, výrobky z krokodýlí kůže, kosterní pozůstatky apod.) se omezil na jednotky případů. Setrvalý trend snižování této složky přestupkového jednání lze přičíst dlouhodobému důrazu inspekce na medializaci problematiky CITES. Inspekce také poskytuje operativně konzultace občanům, kteří se dotazují na možnosti dovozů různých předmětů ze zahraniční dovolené. V roce 2023 inspekce pokračovala v kontrolách veškerých vyvážených a dovážených dravců pro sokolnické účely. Ze živých exemplářů chráněných úmluvou CITES bylo během součinnosti Celní správy a ČIŽP v rámci kontrol vývozu zadrženo např. celkem 16 exemplářů primátů a 18 exemplářů plazů. Na poměru inspekčních aktivit a odhalených případů nelegální činnosti lze ilustrovat stále se zvyšující efektivitu spolupráce kontrolních orgánů na hranicích.

Inspekce provedla v roce 2023 celkem 616 šetření zásilek **v mezinárodním poštovním styku**, což je téměř dvojnásobek oproti roku 2022 (336 inspekčních aktivit). Porušení předpisů na úseku CITES identifikovala inspekce ve 20 případech (většinou se jednalo o výrobky z kůže a lastury, zabavena byla také medvědí žluč, sušený hmyz a produkty tradiční asijské medicíny).

Inspekce intenzivně spolupracovala s **orgány činnými v trestním řízení**. Z podaných oznámení a sdílení poznatků z inspekční činnosti se vyvinulo několik případů, které jsou aktuálně v režimu trestního šetření. Součinnost inspekce poskytovala celním a policejním orgánům zejména při převzetí exemplářů k dalším úkonům, převzetí zajištěných exemplářů do správy, poskytnutí odborných konzultací při domovních prohlídkách a vypracování odborného stanoviska. V rámci aktivit organizovaných Europolem a Interpolem inspekce ve spolupráci s Celní správou ČR pokračovala v monitoringu obchodu s úhořem říčním v tuzemsku. Po analýze výsledků z předchozích let vymezila inspekce na úseku kontrolní činnosti pro rok 2023 další priority, jimiž jsou kontroly chovů, dovozů a vývozu primátů a velkých papoušků.

Při kontrolní činnosti ve vnitrozemí bylo ČIŽP během její vlastní činnosti, ve spolupráci s Policií ČR či Celní správou ČR, případně v rámci kontrolních akcí koordinovaných Interpolem, při zjištěné nelegální činnosti zabaveno více než 35 živých exemplářů plazů, téměř 30 živých exemplářů ptáků a na 10 živých exemplářů savců (z toho jeden tygr a jeden lev).

Inspekce se v roce 2023 aktivně účastnila i **mezinárodních programů** na úseku boje proti wildlife crime. Inspektoři se zapojovali jak do jednání evropských komisí a pracovních skupin, tak i výborů Interpolu.

Kontroly dodržování ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, zákona č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, a zákona č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu jsou předmětem tematických složkových úkolů, jejichž vyhodnocení je součástí následujícího oddílu. Tyto oblasti se zatím týkají omezeného počtu (v řádu desítek) subjektů.

4.4.2 Přehled plnění složkových úkolů

Do tzv. složkových úkolů v působnosti všech oblastních inspektorátů jsou zařazeny kontroly plynoucí z mezirezortních závazků (Cross Compliance) a kontroly v rámci ucelených agend, plynoucích z dosavadních poznatků, zkušeností nebo požadavků MŽP (kontrola plnění uložených nápravných opatření, nakládání s geneticky modifikovanými organismy, kontrola zoologických zahrad).

Kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v rámci procesu Cross Compliance (CC)

V souvislosti s přidělováním zemědělských dotací inspekce realizovala kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v plánovaném rozsahu, konkrétně v uplynulém roce provedla tzv. kontrolu podmíněnosti u celkem 312 žadatelů o zemědělské dotace. Dodržování povinných požadavků na hospodaření (PPH) plynoucích ze směrnice Rady č. 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků (PPH 3), inspekce posuzovala v celkem 199 případech, u 112 subjektů kontrolovala dodržování požadavku, který vzešel ze směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť (PPH 4).

Kontroly zaměřené na plnění požadavků plynoucích z uvedených evropských směrnic a dodržování příslušných ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. jsou směřované do oblastí, kde existuje větší riziko střetu zemědělského hospodaření a chráněných zájmů. V případě PPH 3 jde o pozemky, kde může dojít k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les, do významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva nebo hnízdišť ptáků, případně o pozemky s výskytem vybraných zvláště chráněných druhů vázaných na travní porosty (modrásci, chřástal). Požadavek PPH 4 je kontrolován ve vazbě na existenci předmětu ochrany evropsky významné lokality v rámci obhospodařované plochy nebo jejího bezprostředního okolí.

Většina kontrol podmíněnosti byla uskutečněna na základě centrálně sestaveného plánu kontrol, který zahrnuje minimálně 1 % z celkového počtu žadatelů o zemědělské dotace. Tři kontroly zaměřené na dodržování požadavků plynoucích ze směrnice na ochranu volně žijících ptáků byly ve sledovaném období doplněny dodatečně na základě vlastních zjištění nebo doručeného podnětu. Ve dvou případech byla o příslušné požadavky rozšířena již plánovaná kontrola, jeden subjekt byl do plánu zařazen zcela nad rámec původního plánu.

Celkem třikrát byly v uplynulém roce při kontrolách podmíněnosti zjištěny závažné nedostatky, které byly důvodem pro podání návrhu na krácení dotace. Vždy se jednalo o kontroly doplněné mimořádně, z toho dvakrát byly původně plánované kontroly v působnosti OI Ostrava rozšířeny o další kontrolní požadavky na základě zjištění při kontrole na místě. Zjištěné porušení se týkalo nepovoleného kácení dřevin rostoucích mimo les, v jednom případě pěti jednotlivých vzrostlých dřevin, v druhém více než 1 000 m² zapojených porostů dřevin menšího vzrůstu. Výsledkem zjištěných porušení bylo podání návrhu na snížení dotace o 1 % a uložení pokuty ve shodné výši 10 000 Kč v příkazním řízení.

Kontrola třetího subjektu v působnosti OI České Budějovice byla provedena na základě doručeného podnětu. Porušení se týkalo nedodržení ochrany významného krajinného prvku vodní tok a údolní niva, a to v souvislosti s pastvou skotu. Na několika úsecích Močeradského potoka a jeho přítoků bylo zjištěno poškození koryta a přilehlé nivy pasoucím se skotem, přičemž souhrnná délka poškození byla několik set metrů vodních toků. Současně došlo k poškození tůní nedávno zbudovaných v blízkosti jednoho z přítoků, konkrétně jejich břehových hran a částí obnaženého dna. Na základě tohoto porušení byl podán návrh na snížení dotace o 1 % a dále bude uloženo opatření k nápravě a pokuta za přestupek.

Kontrolované subjekty s inspekcí obvykle spolupracují a respektují její pokyny ve smyslu provedení preventivních opatření, která by zamezila možným střetům hospodaření s veřejným zájmem v podobě ochrany přírody a krajiny.

Inspekce při kontrolách průběžně upozorňuje na vybrané chráněné zájmy a na možné rizikové aspekty zemědělské činnosti, včetně případných dopadů ve smyslu krácení zemědělských dotací. Tomu lze přičítat relativně nízký počet zjištěných porušení, zejména v posledních letech.

Kontroly nakládání s geneticky modifikovanými organismy

Kontroly nakládání s geneticky modifikovanými organismy (GMO) probíhají podle předem připraveného plánu, který vzhledem k omezenému počtu subjektů nakládajících s GMO umožňuje kontrolovat každého uživatele GMO v pravidelných intervalech. Jelikož se však počet subjektů oprávněných k nakládání s GMO každým rokem zvyšuje, je třeba přizpůsobit plánování kontrol i této skutečnosti. Především v případě subjektů nakládajících pouze v první kategorii rizika či těch, které dlouhodobě GMO na svých pracovištích pouze skladují, lze intervaly kontrol těchto subjektů prodloužit, a naopak upřednostnit provedení kontrol subjektů nakládajících ve vyšších kategoriích rizika či nově oprávněných k nakládání s GMO.

V roce 2023 bylo v této oblasti provedeno celkem 26 kontrol. V 24 případech se jednalo o kontroly uzavřeného nakládání s GMO v kategoriích rizika 1–2. Jedna z plánovaných kontrol nebyla provedena, neboť pracoviště, kde byla naplánována, řádně oznámilo Ministerstvu životního prostředí ukončení činnosti v oblasti nakládání s GMO. Při kontrolách bylo zjištěno porušení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy, pouze v jednom případě. Jednalo se o nakládání s kmeny GM myši, ke kterým nebylo kontrolovanou osobou zpracováno a Ministerstvu životního prostředí předloženo hodnocení rizika ani oznámení o nakládání s novým GMO. Kontrolovaná osoba toto pochybení bezodkladně napравила, nicméně ve věci bude vedeno řízení o přestupku.

Na základě výsledků kontroly provedené koncem roku 2022 uložila inspekce v roce 2023 jednomu subjektu napomenutí za administrativní pochybení, spočívající v nezaslání závěrečné zprávy o ukončení nakládání s GMO v zákonem stanovené lhůtě k MŽP a s tím související uvedení nepravdivých informací v ročních hlášeních o uzavřeném nakládání.

V roce 2023 byly provedeny dvě kontroly zaměřené na uvádění transgenních rostlin do životního prostředí, tzv. polních pokusů. Jak bylo uvedeno již v předchozích zprávách, došlo ze strany oprávněných subjektů k výraznému utlumení zakládání polních pokusů, v roce 2023 tak nadále pokračoval pouze dlouhodobý pokus s GM slivoněmi a pokus s GM ječmenem, zahájený v roce 2019.

Dalším typem uvádění GMO do životního prostředí jsou klinická hodnocení léčivých přípravků s využitím geneticky modifikovaných buněk. V roce 2023 bylo v rámci kontroly dvou subjektů, oprávněných jak k uzavřenému nakládání, tak k provádění klinických studií, kontrolováno dodržování zákona č. 78/2004 Sb. i v případě tohoto typu uvádění GMO do životního prostředí.

Při kontrolách uvádění GMO do životního prostředí nebylo zjištěno porušení zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy.

Kontroly zoologických zahrad

V průběhu roku 2023 bylo provedeno celkem 12 kontrol zoologických zahrad provozovaných na základě licence udělené Ministerstvem životního prostředí (MŽP). Podstatnou součástí kontrol takových zařízení tvoří nejen prověření dodržování povinností plynoucích ze zákona č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách, ale také nakládání s exempláři, chráněnými úmluvou CITES v dikci zákona č. 100/2004 Sb., a se zvláště chráněnými druhy živočichů a volně žijícími ptáky podle zákona č. 114/1992 Sb. Jelikož se většinou jedná o kontroly zařízení chovajících značné množství exemplářů a vyžadující zpracování velkého množství podkladů, včetně ověřování skutečností u jiných orgánů státní správy, nebyly dosud všechny provedené kontroly ukončeny. Z kontrol zahájených v roce 2023 nebyla v témže roce dokončena kontrola jednoho subjektu. Naopak byla dokončena jedna kontrola zoologické zahrady zahájená v roce 2022. V případě zoologických zahrad provozovaných na základě platné licence nebylo kontrolami v roce 2023 zjištěno porušení zákona č. 100/2004 Sb., zákona č. 114/1992 Sb. ani zákona č. 162/2003 Sb.

Inspekce dále spolupracovala s MŽP, kterému poskytovala informace a podklady potřebné k realizaci jeho kontrolní činnosti, a to především formou vyjádření k pravidelným kontrolám MŽP nebo k žádostem o licenci. V roce 2023 zpracovala inspekce celkem 14 vyjádření k pravidelným kontrolám MŽP a čtyři vyjádření k žádosti o udělení licence k provozování zoologické zahrady. V jednom případě se jednalo o vyjádření k žádosti subjektu, který již licenci disponuje, avšak plánuje takové změny v provozu zařízení, které vyžadují vydání nového rozhodnutí o li-

cenci k provozování zoologické zahrady.

Nedílnou částí kontrolní činnosti zaměřené na dodržování zákona č. 162/2003 Sb. byly kontroly chovatelských zařízení, která by mohla svojí činností naplňovat znaky zoologické zahrady. Kontroly zařízení tohoto typu byly provedeny na základě podnětu nebo vlastních zjištění inspekce. V roce 2023 byly provedeny kontroly celkem dvou takových zařízení.

Při kontrole těchto zařízení bylo zjištěno, že se v jednom případě jedná o zařízení, které naplňuje definici zoologické zahrady ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 162/2003 Sb. Inspekce provozovateli tohoto zařízení uložila pokutu za přestupek spočívající v provozování zoologické zahrady bez licence. Zároveň byla provozovateli zařízení uložena i pokuta za přestupky podle zákona o obchodu s ohroženými druhy. Jelikož provozovatel bezodkladně upravil provoz zařízení tak, aby nadále odpovídalo typu zařízení, které není považováno za zoologickou zahradu, nepřistoupila ČIŽP k vedení správního řízení o uzavření uvedeného zařízení pro veřejnost. Kontrolou druhého zařízení bylo zjištěno, že se jedná o zařízení, které není dle zákona č. 162/2003 Sb. považováno za zoologickou zahradu.

V roce 2023 byla rovněž ČIŽP uložena pokuta za přestupek spočívající v provozování zoologické zahrady bez licence, subjektu, jehož kontrola byla zahájena již v roce 2021. Odvolací orgán následně potvrdil rozhodnutí inspekce v této věci a rozhodnutí o pokutě tak nabylo právní moci počátkem roku 2024. S tímto subjektem bylo rovněž v roce 2023 zahájeno správní řízení o uzavření zoologické zahrady pro veřejnost z důvodu jejího provozování bez licence. Rozhodnutí v této věci nabylo právní moci rovněž až v roce 2024.

V průběhu roku 2023 byla rovněž provedena kontrola zařízení, které bylo v minulosti provozováno na základě licence k provozování zoologické zahrady, jejíž platnost uplynula koncem roku 2022. Nová licence k provozování ZOO však tomuto subjektu nebyla MŽP vydána. Provozovatel tohoto zařízení přesto provozoval zoologickou zahradu bez licence, a proto inspekce přistoupila k uzavření tohoto zařízení pro veřejnost. Rozhodnutí inspekce v této věci bylo následně potvrzeno odvolacím orgánem, rozhodnutí o uzavření zoologické zahrady pro veřejnost tak nabylo právní moci až v roce 2024. Řízení o přestupku není v tomto případě z důvodu další kontroly tohoto zařízení dosud vedeno.

Kontroly plnění opatření uložených ČIŽP podle § 66 a § 86 zákona č. 114/1992 Sb.

Mezi zásadní kompetence inspekce náleží ukládání omezení nebo stanovení podmínek pro výkon činnosti, stanovení podmínek opatření k nápravě škodlivé činnosti a ukládání náhradních opatření k nápravě. Podstatou úkolu je kontrola plnění uložených povinností a případné další kroky vedoucí k jejich vymáhání. Výběr uložených povinností ke kontrole jejich plnění probíhá ve spolupráci jednotlivých oblastních inspektorátů a ředitelství ČIŽP, účelem je průběžně prověřovat všechna vydaná rozhodnutí tohoto typu. S tématem souvisí kontrola plnění opatření uložených jinými orgány státní správy, typicky uložených náhradních výsadeb v rámci vydaných rozhodnutí o povolení kácení.

Celkem bylo ze strany inspekce provedeno 64 kontrol, přičemž téměř polovina z nich se uskutečnila v působnosti OI Ústí nad Labem a další cca pětina v působnosti OI Ostrava. Některá kontrolovaná opatření k nápravě se týkala uložené realizace náhradní výsadby dřevin, další opatření směřovala k zajištění příznivého stavu ve vztahu k ochranným podmínkám zvláště chráněných druhů, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území nebo předmětu ochrany evropsky významné lokality, obvykle v souvislosti s obhospodařováním krajiny nebo stavební činností. Uložená omezení či zákazy činnosti obvykle směřovaly k zajištění ochrany biotopů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Uložená opatření a stanovené podmínky povinné subjekty obvykle respektovaly a v rámci většiny kontrol nebylo shledáno porušení zákona. Problémy byly zjištěny při celkem 11 kontrolách v působnosti šesti oblastních inspektorátů. Na základě učiněných poznatků jsou postupně ukládány pokuty za nedodržení vydaného rozhodnutí, v jednom případě bylo z objektivních důvodů vydáno změnové rozhodnutí o uložení opatření.

Oblastním inspektorátem Liberec bylo řešeno nesplnění nápravného opatření v podobě zasypaní odvodňovací rýhy a odstranění pramenné jímky. Původcem rýhy a jímky byla společnost LIGRANIT a.s., která byla v následném řízení uznána vinnou z přestupku za nedovolený zásah do biotopu zvláště chráněného druhu rostliny, škodlivý zásah do významného krajinného prvku vodní tok a nedovolené kácení dřevin rostoucích mimo les. Kromě pokuty za přestupek bylo firmě v roce 2021 uloženo také odstranění vybudované jímky a strouhy. Za nedodržení tohoto

opatření ve stanovené lhůtě byla společnosti uložena pravomocná pokuta ve výši 40 000 Kč, přičemž v roce 2024 bude provedena další kontrola plnění uloženého opatření.

V působnosti OI Brno byla zjištěna dvě nesplněná nápravná opatření, konkrétně neprovedení výsadby 21 dřevin, uložené jako kompenzace za škodlivý zásah do významného krajinného prvku a zásah do krajinného rázu v souvislosti s kácením dřevin podél koryta toku, respektive nerealizované umístění náhradní hnízdni podložky a opatření hromových tyčí proti zranění čápů bílých, uložené na základě předchozího nedovoleného zásahu do přirozeného vývoje tohoto zvláště chráněného druhu. V obou případech bude s povinnými subjekty zahájeno řízení o přestupku.

Závažné případy tohoto typu řešil OI Ústí nad Labem. Společnosti Arbo PRO s.r.o. byla za opakovaně zjištěné nesplnění uloženého nápravného opatření uložena pravomocná pokuta ve výši 80 000 Kč. V roce 2024 bude s touto firmou zahájeno řízení k exekuci nepeněžitěného plnění. Pravomocná pokuta ve výši 20 000 Kč byla uložena podnikající fyzické osobě za nedodržení termínu seče, stanoveného rozhodnutím s ohledem na ochranu populace zvláště chráněných druhů – modrásek očkovaný a modrásek bahenní.

Jedné fyzické a jedné právnické osobě byly za neprovedení uložené náhradní výsadby uděleny pokuty ve výši 15 000 Kč a 7 000 Kč za neprovedení uložené náhradní výsadby. S jinými dvěma fyzickými osobami bylo ve věci nesplnění náhradní výsadby zahájeno řízení k exekuci nepeněžitěného plnění, jehož účelem je úřední zajištění realizace uložení náhradní výsadby a refundace vynaložených nákladů od povinné osoby. Úspěšná byla zatím jedna ze zahájených exekucí.

V neposlední řadě bylo zjištěno porušení podmínek rozhodnutí při kontrole v působnosti OI Hradec Králové. To spočívalo v nedodržení zákazu činností v EVL Orlice a Labe, což rovněž vedlo k uložení pokuty.

Celo-inspekční prověrka

Celo-inspekční prověrka se v uplynulém roce uskutečnila na území CHKO Český ráj, konkrétně ve dnech 15.–18. 5. 2023. Byla zaměřena na dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkajících se ochrany přírody a krajiny při výkonu státní správy věcně a místně příslušnými obecními úřady na území CHKO. Kontrolovanými subjekty bylo celkem 11 obecních úřadů v okresech Jičín, Mladá Boleslav a Semily a dále MěÚ Sobotka, který je obecním úřadem s rozšířenou působností. Předmětem kontroly bylo především vydávání rozhodnutí o povolení kácení dřevin, vedení přehledu pozemků vhodných k náhradní výsadbě a přehledu o veřejně přístupných komunikacích, stezkách a pěšinách, respektive dokumentace týkající se památných stromů, registrovaných významných krajinných prvků a vydávání závazných stanovisek k zásahům do těchto významných krajinných prvků (v případě ORP Sobotka).

V průběhu kontroly bylo zaznamenáno celkem 250 správních rozhodnutí, která byla v letech 2019–2023 vydána obecními úřady s působností na území CHKO, respektive 76 správních rozhodnutí vydaných MěÚ Sobotka ve stejném období. Detailně se inspekce věnovala vybraným rozhodnutím. Většina nedostatků se týkala nejčastěji kontrolovaných rozhodnutí o povolení kácení, zjištěnými nedostatky byla zpravidla nedostatečná specifikace dřevin určených k pokácení, nedostatečné odůvodnění rozhodnutí včetně vyhodnocení významu dřeviny a důvodů pro pokácení, nedostatečná specifikace náhradní výsadby nebo jiné formální (úřední) nedostatky rozhodování obecního úřadu.

Všechny kontrolované obecní úřady byly na místě poučeny o zjištěných nedostatcích, obdržely protokol o kontrole a kontakty na jim nadřízený metodický orgán, respektive odkazy na metodické pokyny MŽP. Cílem složkového úkolu bylo zlepšení a sjednocení postupu obecních úřadů na území CHKO a zajištění právní jistoty v rámci jimi prováděného výkonu státní správy. Téma kontroly výkonu státní správy tvoří nedílnou součást preventivní (metodické) činnosti oddělení ochrany přírody ČIŽP. V rozhodování některých obecních úřadů byla zjištěna větší míra pochybení, což bude předmětem dalších kontrol.

Nagojský protokol

V roce 2023 byly zahájeny dvě kontroly uživatelů genetických zdrojů podle Nagojského protokolu. Jedna z kontrol nebyla ke konci roku 2023 ukončena, neboť v rámci zjišťování skutečného stavu věci bylo třeba si vyžádat od kontrolovaného subjektu další podklady. V roce 2023 byla rovněž dokončena kontrola uživatele genetických zdrojů podle Nagojského protokolu, která byla zahájena na konci roku 2022. Porušení zákona č. 93/2018 Sb. a souvisejících evropských nařízení nebylo provedenými kontrolami zjištěno. Roční plán kontrol uživatelů vypracovává

inspekce ve spolupráci s MŽP za použití přístupu založeného na hodnocení rizik. Rovněž při kontrolách uživatelů genetických zdrojů ČIŽP úzce spolupracuje s MŽP.

CITES – potenciálně problematické subjekty

V roce 2023 se inspekce zaměřila zejména na kontroly chovatelů velkých papoušků, primátů, plazů a velkých kočkovitých šelem. Provedenými kontrolami byly nejčastěji zjištěnými nedostatky porušení zákona spočívající v nedodržení zákonných lhůt pro hlášení změn týkajících se dotčených exemplářů. Na základě svých zjištění pak příslušné oblastní inspektoráty ve spolupráci s registračními úřady a kontrolovanými subjekty koordinovaly případné narovnání zjištěných nedostatků.

Kontroly subjektů disponujících větším počtem držených exemplářů povětšinou stále probíhají, a to zejména vzhledem k velkému počtu kontrolovaných exemplářů a množství podkladů k nim náležících. Zpracování všech zjištěných skutečností a stanovení závěrů tak vyžaduje časovou náročnost přesahující období jednoho roku.

Veřejností nejsledovanějším případem bylo bezpochyby zabavení tygřic „Šarloty“ a „Antonie Ramba“, jejichž držitelé neprokázali zákonný původ zvířat. Obě byly pravomocně zabaveny a následně dočasně umístěny do specializovaného zařízení pro velké kočky Tierart Wild Animal Sanctuary v Německu, které provozuje mezinárodní nevládní organizace na ochranu zvířat Four Paws.

4. 4.3 Přehled plnění specifických úkolů

Specifické úkoly reflektují činnosti a subjekty, které představují aktuální a potenciální závažné ohrožení zájmů ochrany přírody v územní působnosti jednotlivých oblastních inspektorátů. Cílená kontrolní činnost je tak založena místní znalosti jednotlivých regionů a zaměřená na činnosti a subjekty, u kterých lze předpokládat, že představují potenciální závažné ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákony ve věcné kompetenci inspekce. Přestože rozsah specifických úkolů je mnohem širší, uvádíme zde pouze úkoly, kterým přikládáme největší důležitost, případně ty, které svým zaměřením dokládají širokou škálu činnosti OOP.

Kontroly dodržování základních a bližších ochranných podmínek maloplošných i velkoplošných zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit

Kontroly dodržování ochranných podmínek zvláště chráněných území (ZCHÚ) inspekce dlouhodobě považuje za jednu z priorit na úseku ochrany přírody a krajiny. ZCHÚ mj. přispívají ke stanovištní diverzitě krajiny a zajišťují refugia mizejících, vzácných a zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Všechny oblastní inspektoráty ČIŽP v roce 2023 uskutečnily 142 kontrol maloplošných ZCHÚ, 33 dílčích kontrol na území několika CHKO a celkem 34 kontrol evropsky významných lokalit (EVL). Inspekce se soustředila mj. na označení hranic, posouzení stavu, dodržování základních a bližších ochranných podmínek ZCHÚ při hospodaření i ze strany návštěvníků, předběžné či základní ochrany EVL a rovněž kontrolu činností nebo zásahů, které lze vykonávat pouze s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Až na výjimky se jednalo o kontroly plánované, pouze některé byly uskutečněny na základě doručeného podnětu. Řada kontrol je zaměřena současně na územní, druhovou i obecnou ochranu přírody. Níže jsou uvedena některá zjištění inspekce.

V působnosti OI Brno byla zjištěna dvě porušení ochranných podmínek chráněných území, která vedla k uložení pokuty. Podnikající fyzické osobě byla uložena pokuta 30 000 Kč v souvislosti se zřízením více než 51 ohnišť na území NPP Miroslavské kopce. Na těchto ohništích byly páleny pneumatiky a klestí. Dále byla uložena bloková pokuta ve výši 2000 Kč fyzické osobě, která prováděla navážku zeminy na území PP Cínová hora.

Celkem v sedmi případech bylo zjištěno porušení zákona v rámci kontrol OI Ostrava. Pravomocným uložením pokuty byla zatím ukončena čtyři kontrolní zjištění, včetně dvou pokut ve výši 10 000 Kč právníkům osobám za hospodaření bez výjimky v PR Hořina, respektive za užití těžké zemědělské mechanizace při hospodaření na území PP Heraltický potok a následné poškození chráněného území (CHÚ). Zbývající případy doposud nebyly dořešeny. V působnosti OI Plzeň bylo v rozporu s ochrannými podmínkami CHÚ v souvislosti s uskladněním balíků slámy na okraji PP Chodská Úhlava, umístěním mysliveckých zařízení v PR Luňáky nebo respektive zeminy v ochranném pásmu PP U Hřbitova při

stavební činnosti v blízkosti CHÚ. V prvních dvou případech byly hospodařící subjekty vyzvány ke zjednání nápravy, v souvislosti s navážkou zeminy bude zahájena kontrola vlastníka pozemku. Další dvě porušení zákona byla zjištěna v CHÚ v působnosti OI České Budějovice, následná řízení doposud nebyla ukončena.

Původně ve vztahu k zajištění ochrany biotopů ZCHD uskutečnili inspektoři OI Brno kontrolu dodržování zákonných ustanovení v souvislosti s plánovanými motokrosovými tréninky a závody ve 3. zóně CHKO Bílé Karpaty. Kontrolou bylo zjištěno, že Správa CHKO Bílé Karpaty nevydala k pořádání motocyklové soutěže výjimku ze zákazů. Inspekce proto přistoupila k vydání předběžného opatření a posléze rozhodnutí o omezení a zákazu činnosti podle § 66 zákona č. 114/1992 Sb., a to až do doby zajištění zákonného stavu.

U řady maloplošných ZCHÚ bylo při kontrole zjištěno nedostatečné nebo chybné tabulové nebo pruhové značení, které má mj. za úkol upozornit návštěvníky na existenci CHÚ a specifický ochranný režim a tím i pravidla chování. Zjištění tohoto typu jsou postupována správcům daného území (příslušným orgánům ochrany přírody). V rámci velkoplošných, zvláště chráněných územích byly kontrolovány především vjezdy a setrvání vozidel, případně dalších základních ochranných podmínek v 1. či 2. zóně CHKO. Kontroly měly v tomto případě především preventivní účinek, řešena byla dvě porušení v působnosti OI Hradec Králové a jedno v působnosti Havlíčkův Brod. U žádné z uskutečněných kontrol EVL nebylo zjištěno porušení zákona.

Kontroly zajištění zákonné ochrany vybraných památných stromů

Památné stromy (PS) představují dominanty, které mají krajinotvorný a kulturně-historický význam. Velmi často mají vzhledem k svému stáří i nedocenitelný význam ekologický. Proto je nezbytná jejich zvýšená ochrana a zajištění jejich identifikace v krajině, která může zabránit jejich případnému poškození lidskou činností. Ochrana PS je zajištěna rozhodnutím, které zakazuje zásahy do nich a jejich ochranného pásma. Případné zásahy je možné provádět pouze se souhlasem a stanovením podmínek ze strany příslušného orgánu ochrany přírody. Identifikace PS v krajině je zajištěna tabulkou s nápisem památný strom a malým státním znakem. Tyto identifikátory jsou zákonnou povinností, kterou zajišťuje příslušný správní orgán.

Kontrolami PS se v roce 2023 v různé míře zabývala většina oblastních inspektorátů, postupně byl prověřen stav a zajištění ochrany celkem 144 památných stromů, skupin stromů nebo stromořadí. Převážná část provedených kontrol neshledala porušení zákona nebo závažnější nedostatky. O většinu prověřovaných památných stromů je náležitě pečováno, požadavkům zákona odpovídá i způsob jejich vyhlášení a značení v terénu. V několika případech byly nicméně identifikovány věcné či formální nedostatky, typicky nedostatečné nebo neaktuální značení, nedostatečná péče nebo neaktualizovaný stav (neexistence) PS, které byly řešeny formou projednání s příslušnými orgány ochrany přírody.

Kontroly investičních akcí a stavební činnosti zaměřené na možné porušení zákonných ustanovení a kontroly plnění podmínek vydaných výjimek ze zákazů pro ZCHÚ a ZCHD, rozhodnutí o stanovení odchylného postupu pro volně žijící ptáky a dalších rozhodnutí místně příslušných orgánů státní správy

V působnosti většiny oblastních inspektorátů byly v různé podobě uskutečněny kontroly zaměřené na dodržování právních předpisů v souvislosti s realizací stavebních záměrů, úprav nebo rekonstrukcí. Typicky byly spojeny s kontrolou dodržování podmínek rozhodnutí nebo závazných stanovisek vydaných jinými orgány státní správy. Souhrnně se jednalo o vyšší desítky uskutečněných kontrol, které lze do této oblasti zařadit, opakovaně jsou zaznamenávána pochybení odpovědných osob.

Inspektoři OI Plzeň se zaměřili na kontrolu dodržování podmínek vydaných výjimek ze zákazů pro zvláště chráněné druhy obojživelníků a plazů, vydaných rozhodnutí o povolení kácení nebo závazného stanoviska k zásahu VKP na několika stavbách. Zatím nebyla ukončena kontrola společnosti, která v rámci výstavby výrobní haly zavezla část mokřadu, který je biotopem zvláště chráněných druhů, a tím nesplnila jednu z podmínek vydaného rozhodnutí o výjimce. Předpokládá se následné zahájení přestupkového řízení. Jiné právnické osobě již byla příkazem na místě uložena pokuta za poškození kořenových systémů čtyř vzrostlých dřevin při stavební činnosti. V několika jiných případech nebyla zjištěna pochybení. Kontrolou dodržování podmínek rozhodnutí o výjimce pro obojživelníky se zabývali inspektoři několika dalších OI, obvykle ale nebylo shledáno porušení zákona.

Kontroly podmínek uvedených ve výjimkách ze zákazů pro ZCHÚ považuje inspekce dlouhodobě za jednu z priorit na úseku ochrany přírody a krajiny. ZCHÚ svou existencí přispívají ke stanovištní diverzitě krajiny a zajišťují refugia mizejících, vzácných a zvláště chráněných živočichů, proto je nutné dodržování podmínek stanovených příslušnými

orgány ochrany přírody při činnostech v nich prováděných. Ze stejných důvodů se velké pozornosti dostává druhům rostlin a živočichů, které jsou na území České republiky ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné a které jsou z těchto důvodů zařazeny mezi druhy zvláště chráněné. Jedním z nástrojů je právně zakotvená regulace zásahů do jejich populací a biotopů.

Kontroly dodržování ochrany biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Stejně jako v předchozích letech inspekce v daném období uskutečnila celou řadu plánovaných i neplánovaných kontrol zaměřených na ochranu druhů, často v kombinaci s jinými chráněnými zájmy (ZCHÚ, EVL, VKP). Mnohé kontroly jsou uskutečněny na základě doručených podnětů, které upozorňují na možné porušení ochranných podmínek zvláště chráněných druhů.

Opakovaně se inspekce setkává s nedovolenými zásahy do přirozeného vývoje obojživelníků, ryb nebo raků v souvislosti s technickými zásahy do vodních toků, nedodržením zůstatkových průtoků nebo manipulací s vodní hladinou ve vodních nádržích. Desítky uskutečněných kontrol zaměřených na ochranu zvláště chráněných druhů souvisely se stavební činností, typicky s realizací výkopových prací nebo rekonstrukcí stávajících budov a dalších staveb. V působnosti několika OI byly zjištěny vyšší jednotky pochybení, která vedla k projednání přestupků a uložení pokuty.

Ze specifických případů lze jmenovat poškození lokality s výskytem bledulí výkopovými pracemi prováděnými pro pokládku vodovodního potrubí v působnosti OI Havlíčkův Brod. V následném řízení byla právnické osobě KLAS a.s. Čihošť uložena pokuta za přestupek ve výši 30 000 Kč. Inspektoři OI Olomouc se kromě jiného zabývali zásahem do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů v souvislosti s nedovolenou aplikací rodenticidu. Zemědělské družstvo Těšetice bylo shledáno vinným a byla mu za přestupek uložena pokuta ve výši 50 000 Kč.

Významná část kontrol je zaměřena na **dodržování ochranných podmínek zvláště chráněných druhů využívajících lidské stavby, zejména netopýrů, rorýsů, čápů a dalších ptáků**. Využívání lidských staveb ze strany zvláště chráněných druhů živočichů prosperujících v urbanizovaném prostředí je chronickým problémem. Jedná se zejména o případy kolize stavby jako biotopu zvláště chráněného druhu s jeho vnější rekonstrukcí, obvykle pláště budovy a střechy. Zvláště chráněné druhy živočichů jsou na území České republiky ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, proto je třeba právní regulace zajišťující ochranu jejich biotopů v podobě lidských staveb, které jsou z jejich strany využívány převážně jen sezónně. Důvodem využívání lidských sídel je především nedostatek přirozených biotopů těchto druhů v kulturní krajině, například starých stromů s dutinami.

Specifickým případem jsou **kontroly jeskyní, důlních děl a dalších lokalit s výskytem letounů**, kteří náleží mezi zvláště chráněné druhy živočichů a kteří tyto prostory využívají jako zimoviště nebo jako sídla letních kolonií. Dostupnost a příznivé podmínky panující v těchto prostorách jsou tedy pro přežívání populací této skupiny savců zcela klíčové. Tradičně se inspekce v roce 2023 zaměřila na jeskyně a důlní díla na území NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce a CHKO České středohoří, v územní působnosti OI Hradec Králové bylo kromě zimovišť kontrolováno i dodržování ochranných podmínek u letních kolonií netopýrů v budovách (celkem 21 kontrol). V kontrolovaných případech nebyly zaznamenány nepovolené vstupy do těchto prostor, rušení nebo usmrcování zazimovaných letounů ani poškození či jiné zásahy do zabezpečení těchto prostor. Na základě výsledku monitoringu lze mj. konstatovat pozitivní vliv nedávného zneprístupnění řady důlních děl (instalace mříží) na populace letounů.

Kontroly chovu a nakládání s exempláři CITES, jedinci ZCHD nebo volně žijícími ptáky

Kontroly zaměřené na dodržování zákonných předpisů při držení, chovu a jiném nakládání s exempláři CITES, jedinci zvláště chráněných druhů živočichů a volně žijících ptáků jsou ze strany ČIŽP prováděny pravidelně. Výběr kontrolovaných subjektů je založen na základě různých kritérií, často ve spolupráci s příslušnými krajskými úřady nebo MŽP. Často se vychází ze zjištěných nesrovnalostí v Registru CITES, z vyššího počtu zaznamenaných případů nelegálního nakládání s konkrétními druhy nebo z podnětů jiných orgánů v ČR i zahraničí. Systematicky jsou v působnosti několika OI kontrolovány zejména chovy dravců a sov, papoušků nebo pěvců, z druhů chráněných úmluvou CITES i chovatelé želv či dalších skupin plazů.

Souhrnně lze do této množiny zahrnout kontrolní činnost zaměřenou na dodržování širokého spektra zákonných požadavků z oblasti CITES, druhové i obecné ochrany přírody, tedy zejména na prokázání původu, dodržování registrační povinnosti, povinnosti nezaměnitelného označení, hlášení nabytí nebo změn, respektive dodržování podmínek stanovených předpisy, rozhodnutím o výjimce z ochranných podmínek ZCHD nebo rozhodnutím o stanovení odchylného postupu pro volně žijící ptáky.

V rámci kontrol uskutečněných v roce 2023 byly zaznamenány desítky případů nedodržení právních předpisů, nejčastěji nehlášení nebo pozdní hlášení nabytí nebo změn, případně absence nezaměnitelného označení. Méně závažná pochybení jsou shledávána v působnosti všech oblastních inspektorátů. Standardní postup spočívá v uložení nápravného opatření ve smyslu splnění zákonných požadavků a uložení adekvátní sankce, typicky formou blokové pokuty nebo příkazu na místě. Ojedinelé jsou řešeny případy se souběhem více přestupků v oblasti prokázání původu, plnění registrační povinnosti nebo nezaměnitelného označení, jejich výsledkem je uložení pokuty v řádu desítek tisíc Kč, v odůvodněných případech inspekce přistoupí k odebrání nebo zabavení nelegálně držných jedinců či exemplářů.

Kontroly držitelů dravců, sov nebo krkavcovitých ptáků se věnovali zejména inspektoři OI Hradec Králové a OI Brno. V rámci většiny kontrol nebyla shledána porušení zákonných předpisů. Výjimkou bylo neprokázání původu jednoho jedince výra velkého, umístěného v prostorách záchrané stanice Správy KRNAP. Zjevně se jednalo o jedince pocházejícího ze zajetí a sokolnický vedeného, ovšem bez nezaměnitelného označení. Inspekce tohoto jedince formálně odebrala neznámé osobě a ponechala v péči záchrané stanice.

Kontroly zaměřené na dodržování ustanovení zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

V působnosti OI Plzeň již od roku 2019 cílená kontrola provozovaných střelnic se zaměřením na kontrolu dodržování zákazu vnášení jiných látek a přípravků, než umožňují zvláštní předpisy, do ZPF. Konkrétně je předmětem kontroly prověření, zda zemina v dopadových plochách splňuje limity pro obsah olova, pro které je stanovena preventivní hodnota 60 mg na kilogram sušiny vzorku a indikační hodnota 300 mg na kilogram sušiny vzorku. V roce 2023 byly provedeny kontroly tří střelnic. Na základě rozborů z odebraných vzorků půdy bylo zjištěno, že u jedné střelnice došlo k překročení preventivní hodnoty obsahu olova v půdě. Na základě těchto zjištění byl o této skutečnosti informován příslušný orgán ochrany zemědělského půdního fondu a ÚKZÚZ. U další střelnice bylo zjištěno překročení indikační hodnoty olova v půdě a bude dále osloven ÚKZÚZ s žádostí o provedení oficiálního odběru a rozboru vzorků půdy.

U poslední střelnice byly v rámci kontroly inspektory ČIŽP odebrány vzorky zeminy a následně předány do laboratoře ČIŽP na ředitelství k provedení rozboru na obsah olova v půdě, ale tyto rozborů nebyly zatím provedeny. Dále OI Praha řešilo ve spolupráci s kolegy z oddělení odpadového hospodářství střelnici na území mokřadu.

Po uplynutí dvouletého přechodného období nabyla dne 15. 2. 2023 účinnosti právní úprava stanovená nařízením Komise (EU) 2021/57, která se týká zákazu používání olovených broků na mokřadech a v jejich bezprostřední blízkosti, a to v souvislosti se změnou nařízení REACH. Dle tohoto nařízení je zakázáno v mokřadech nebo do 100 m od nich vystřelovat a nosit olovené broky. Inspekce v rámci kontroly opět odebrala v dopadové ploše vzorky půdy, které následně předala na rozborů. Na výsledky těchto rozborů se zatím čeká.

Inspekce v této problematice řešila ukládání kalů z čistíren odpadních vod na pozemky, které jsou součástí ZPF. Zde je třeba úzká spolupráce s kolegy z oddělení odpadového hospodářství, ale nejprve je třeba zjistit, zda kal splňuje platné limity dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech. Následně jsou odebírány vzorky půdy k analýze a zjištění, zda kal nemohl případně kontaminovat zemědělskou půdu.

Dále se inspekce věnovala i dalším specifickým úkolům jako například:

- kontrolám registrovaných významných krajinných prvků a významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva (OI Praha, Ústí nad Labem);
- kontrolám dodržování zákazu komerčního využití nezpřístupněných jeskyní (OI Brno – bez porušení);
- kontrolám zadržování vody krajinně se vztahem k ochraně hnízdišť volně žijících ptáků a zvláště chráněných druhů vázaných na vodní a mokřadní biotopy (OI Brno);
- kontrolám provedení uložených náhradních výsadeb (OI Praha, Ústí nad Labem – jednotky porušení);
- kontrole oznamovací povinnosti při kácení pod elektrovedy (OI Plzeň – bez porušení);

- kontrole dodržování ochrany dřevin v souvislosti s údržbou veřejné zeleně a dalších ploch (OI České Budějovice – bez porušení);
- kontrole obecních úřadů a obcí s rozšířenou působností ve vztahu k povolování kácení dřevin a ukládání náhradních výsadeb (OI Praha, České Budějovice, Hradec Králové – častá pochybení místně příslušných OOP);
- kontrole malých vodních elektráren, se zaměřením na dodržení minimálních zůstatkových průtoků (OI Olomouc – u celkem 11 kontrol bylo porušení zjištěno jednou (v části Významné případy).

4.4.4 Významné případy

V roce 2023 se inspekce setkala s rozsáhlou škálou protiprávního chování ve sledované oblasti. Některé ze šetřených případů jsou přitom výjimečné svým rozsahem, širším dopadem nebo mohou poukazovat na nějaký nový trend v oblasti porušování předpisů na ochranu přírody. Navenek se závažná pochybení projevují zejména uložením pokuty v horní části zákonem stanoveného rozmezí. Závažné případy nezákonného jednání inspekce řešila v souvislosti s terénními úpravami a stavební činností v ZCHÚ, případně na lokalitách s výskytem zvláště chráněných druhů. Tradičně se ale v této kategorii uplatnila rozsáhlá nepovolená kácení dřevin rostoucích mimo les, případně jejich poškození neodborným ořezem. Ne náhodou jsou mezi významné zařazena i některá rozhodnutí o omezení či zákazu činnosti, typicky v souvislosti s realizací investičních záměrů.

OI Praha

Společnost Vlašimské městské lesy v rámci asanace městských lesů (stromy napadené kůrovcem) poškodila kořenový systém početné skupiny památných lip. V ochranném pásmu těchto stromů zřídila trajektorii pro přibližování dřeva a přechodnou deponii bez příslušného povolení orgánu ochrany přírody. Za toto jednání byla společnosti uložena pokuta ve výši 40 000 Kč. Nejvyšší pokuta ve výši 200 000 Kč byla uložena společnosti Real Eco Technik za zničení 4 093 m² zapojených porostů dřevin rostoucích mimo les bez příslušného povolení orgánu ochrany přírody v k.ú. Buštěhrad a Stehelčevy.

OI České Budějovice

Za nepovolené kácení 1 806 m² zapojených porostů a 13 ks dřevin rostoucích mimo les byla společnosti Adolissare uložena pokuta ve výši 130 000 Kč.

OI Plzeň

V rámci rekonstrukce komunikace a mostu přes vodní tok Chýlava prováděla Správa a údržba silnic Plzeňského kraje prostřednictvím najatého subjektu stavební práce v korytě vodního toku spojené s pojezdem techniky v toku pod mostem a v jeho okolí s následným zakalením vody, zatížením dna toku při dopravě betonu na místo stavby, případnými úkapy provozních tekutin z vozidla, stavební práce přímo prováděné z vodního toku spojené s jeho znečištěním betonem, zasypaní břehů lomovým kamenem. Uvedený vodní tok je v daném místě biotopem zvláště chráněného druhu raka kamenáče. O této skutečnosti obviněná společnost věděla, neboť k uvedenému záměru vydával stanovisko Krajský úřad Plzeňského kraje, který stanovil, že nesmí být dotčen při stavbě vodní ekosystém a biotop raka kamenáče. Za škodlivý zásah do biotopu ZCHD raka kamenáče byla Správě a údržbě silnic Plzeňského kraje uložena pokuta ve výši 150 000 Kč.

Stavební práce v korytě toku Chýlava, který je biotopem kriticky ohroženého raka kamenáče

Pojezd techniky v korytě toku Chýlava, který je biotopem kriticky ohroženého raka kamenáče

OI Ústí nad Labem

Pokuta uložena za opakované nesplnění náhradního opatření k nápravě protiprávního jednání uloženého podle § 86 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. Předmětem náhradního opatření měla být obnova funkcí rybníka v katastrálním území Ludvíkovice. Společnosti CZ GOLF INVESTMENT, a.s., byla uložena pokuta ve výši 2 000 000 Kč, kterou MŽP v rámci odvolacího řízení potvrdilo. Tato značně problematická kauza trvá již několik let. Už v roce 2015 uložila inspekce obviněné společnosti za stejné protiprávní jednání pokutu ve výši 2 000 000 Kč, kterou MŽP potvrdilo. Ani tyto vysoké pokuty nedonutily společnost CZ GOLF INVESTMENT a.s. provést náhradní opatření.

OI Hradec Králové

Společnosti Jeřábek & Vodrážka, výkrm drůbeže, spol. s.r.o., byla uložena pokuta ve výši 250 000 Kč za to, že v rámci příprav pozemků pro výstavbu nové haly pro nosnice pokácela bez povolení orgánu ochrany přírody zapojené porosty dřevin rostoucích mimo les na ploše 3 500 m², čímž současně zasáhla do přirozeného biotopu zvláště chráněných druhů živočichů slavíka obecného, tuhýka obecného, užovky obojkové a slepýše křehkého. Současně s pokutou inspekce uložila původci kácení povinnost provést náhradní opatření k nápravě protiprávního stavu spočívající v provedení výsadby 85 nových stromů geograficky původních druhů, a to na pozemcích sousedících s místem kácení. Zároveň inspekce stanovila povinnost o tyto dřeviny pečovat po dobu pěti let od jejich vysazení.

OI Havlíčkův Brod

Předmětem řízení bylo poškození přírodní památky Ptáčovské rybníky, kde byly z jednoho rybníku odstraněny sedimenty, které byly uloženy na sousední louku s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin. Zásah byl prováděn zcela bez vědomí příslušného orgánu ochrany přírody a k pracím nebylo vydáno žádné povolení. Právnická osoba Rybí líheň, spol. s r.o., v tomto případě figurovala jako návodce. Proti rozhodnutí inspekce ve výši 90 000 Kč bylo podáno odvolání, to bylo odvolacím orgánem zamítnuto a rozhodnutí inspekce bylo potvrzeno. Pravomocná pokuta ve výši 60 000 Kč byla uložena i společnosti, která stavební práce realizovala, tedy společnosti Agrostav, a.s.

Nedovolený zásah do dna Ptáčovského rybníka, odtěžení části rybníčních sedimentů

Uložení sedimentů na plochu s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin (prstnatec májový)

OI Brno

Inspekce šetřila závažné poškození kořenových systémů dřevin rostoucích jako stromořadí na ul. Zemkova a ul. Zemědělská v Brně. Správce komunikace zde při rekonstrukci konstrukčních vrstev vozovek a výměně obrubníků poškodil celkem 27 vzrostlých dřevin a způsobil tak podstatné a současně trvalé snížení plnění ekologických a společenských funkcí těchto dřevin. Za poškození dřevin rostoucích mimo les byla společnosti Brněnské komunikace a.s. uložena pokuta ve výši 70 000 Kč.

OI Olomouc

Fyzické osobě podnikající byla uložena pokuta ve výši 80 000 Kč za to, že bez souhlasu orgánu ochrany přírody v důsledku nepřiměřeného odběru vody z vodního toku Březná do přívodního náhonu na malou vodní elektrárnu oslabil ekologicko-stabilizační funkci významného krajinného prvku vodní tok v úseku dlouhém 930 m v katastrálním území Drozdov, čímž provedl škodlivý zásah. Rozhodnutí bylo vydáno s využitím institutu absorpce v součinnosti s oddělením ochrany vod. Odvolací orgán pokutu snížil na 65 000 Kč.

OI Ostrava

Společnost Kolářova chata Slavíč, s.r.o., bez jakýchkoli správních aktů dle stavebního zákona strhla původní tzv. Kolářovu chatu a zahájila výstavbu nové, neoprávněně používala pozemky určené k plnění funkcí lesa k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, provedla ve 2. zóně CHKO Beskydy navážku materiálu (deponii) minimálně 1 200 t stavebního a demoličního materiálu na ploše 1 660 m², přičemž poškodila a zničila součást přírody v CHKO Beskydy a nepovoleně vjížděla bez výjimky mimo silnice na území CHKO Beskydy. Dále bylo zjištěno, že stavební úřad a orgán státní správy lesů již uložily této společnosti pokuty za porušení stavebního a lesního zákona. ČIŽP uložila v řízení o přestupku společnosti Kolářova chata Slavíč s.r.o. pokutu ve výši 200 000 Kč za přestupky dle § 88 odst. 1 písm. a), 2 písm. c), n) zákona č. 114/1992 Sb. Společnost se vůči rozhodnutí o pokutě neodvolala, avšak po uplynutí lhůty podala podnět k přezkumu rozhodnutí. MŽP tento podnět k přezkumu zamítlo.

OI Liberec

Společnost FVE Pěkná s.r.o. coby zadavatel pokácela prostřednictvím fyzické osoby podnikající bez povolení orgánu ochrany přírody v listopadu roku 2022 souvislý zapojený porost dřevin o celkové ploše 955 m² a 178 ks dřevin rostoucích mimo les, a to na pozemku.p.č. 476, 520, 481 a 478/1 v k.ú. Kuřívody. Tímto jednáním porušila ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., podle kterého je ke kácení dřevin rostoucích mimo les nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, pokud dále není stanoveno jinak. Společnost tedy bez povolení zničila zapojený porost a skupinu dřevin rostoucích mimo les a spáchala přestupek podle ust. § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., za který jí byla uložena pokuta ve výši 220 000 Kč. Společnost FVE Pěkná se proti rozhodnutí inspekce odvolala a MŽP pokutu ČIŽP potvrdilo.

4.4.5 Závěry kontrolní činnosti

Agenda složky ochrany přírody a CITES, kterou inspekce vykonává, je mimořádně mnohotvárná a zahrnuje šest složkových zákonů: č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny; č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi; č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty; č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad; č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, a č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.

Těžiště činnosti složky ochrany přírody a krajiny České inspekce životního prostředí spočívá tradičně v kontrole dodržování ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. Na tomto úseku se inspekce v roce 2023 setkala se stovkami případů protiprávního jednání. Fyzické, ale i právnické a fyzické podnikající osoby se nejčastěji dopouštěly **nedovoleného kácení nebo poškozování dřevin rostoucích mimo les**. Rozsáhlá kácení nebo poškozování dřevin, typicky ve vazbě na stavební činnost nebo v kombinaci s jinými typy porušení zákona, významně figurují v seznamu nejvyšších uložených sankcí. Hned několik pravomocně uložených pokut za tyto přestupky přesáhlo hranici 250 000 Kč.

Podobně jako v jiných letech byly mezi závažnými případy hojně zastoupeny **nedovolené zásahy do významných krajinných prvků, biotopu nebo přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů**, převážně v souvislosti se stavební činností, terénními úpravami nebo úpravou koryt vodních toků. Pokuty přesahující 100 000 Kč byly uloženy i za nedovolené stavební úpravy budov s výskytem zvláště chráněných druhů ptáků nebo netopýřů. Opačovaně byla uložením citelných sankcí řešena protiprávní činnost spočívající v poškozování dochovaného stavu zvláště chráněných území terénními úpravami.

Specifickou součástí činnosti složky ochrany přírody jsou správní řízení o **zákazu škodlivé činnosti nebo stanovení podmínek pro výkon činnosti** dle § 66 zákona č. 114/1992 Sb. Vydaná rozhodnutí mají za cíl eliminovat probíhající škodlivou činnost a její dopady na zákonem chráněné zájmy. V roce 2023 nabylo právní moci celkem 30 rozhodnutí tohoto typu, přičemž mezi povinnými subjekty mírně převažovaly právnické osoby.

Podobného charakteru je činnost spočívající v **ukládání opatření k nápravě nebo náhradních opatření** a následná **kontrola jejich provedení**. Kontrole plnění uložených opatření se inspekce systematicky věnuje především v posledních letech. Neplnění rozhodnutím stanovených opatření ve stanovené lhůtě je pravidelně sankcionováno, v některých případech i opakovaně, pokud nedojde k nápravě protiprávního stavu. To je případ vůbec nejvyšší uložené sankce v uplynulém roce, která dosáhla samotné horní hranice zákonného rozmezí (2 000 000 Kč) a která navazuje na již dříve uloženou pokutu ve stejné výši. Důvodem je dlouhodobé neuskutečnění náhradního opatření k nápravě, které bylo před více než deseti lety uloženo v souvislosti s velmi závažnými nedovolenými zásahy do životního prostředí při výstavbě golfového hřiště.

Z hlediska počtu přestupkových a správních řízení, respektive souhrnné výše uložených pokut, je druhou nejobtížnější oblastí dozorové činnosti problematika CITES, která se prolíná s ochranou zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo obecně chráněných druhů ptáků. Závažná porušení právních předpisů jsou shledávána zejména v souvislosti s nelegálním dovozem nebo obchodováním s ohroženými druhy, ale naprostá většina projednaných přestupků se týká nedodržení zákona ve vztahu k registrační povinnosti nebo hlášení změn u exemplářů v lidské péči.

Ostatní dozorované právní předpisy se na celkovém objemu kontrolní a správní činnosti podílí spíše okrajově. Postupně se stále více uplatňují dozorové kompetence v oblasti ochrany ZPF, v odůvodněných případech se inspekce dále podílí na nápravě nežádoucího stavu v souvislosti s provozem ZOO a dále zařízení, která by mohla být zoologickou zahradou. Nezřídka se inspekce ze strany kontrolovaných osob setkává s nedostatečnou součinností při kontrole, typicky v podobě neposkytnutí požadovaných dokladů, vyjádření nebo údajů. V této souvislosti bylo právnickým i fyzickým osobám uloženo celkem sedm pokut v celkové výši 65 000 Kč.

4.5 Ochrana lesa

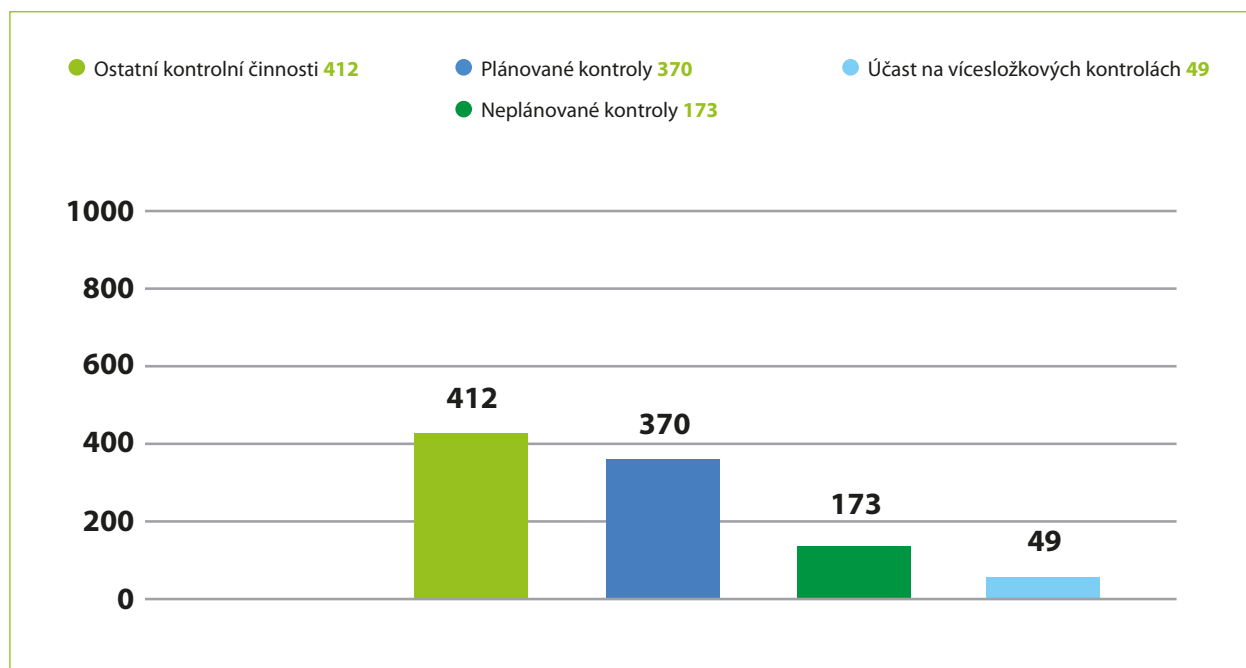
4.5.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2023

K 31. 12. 2023 bylo v oddělení ochrany lesa oblastních inspektorátů celkem 42 inspektorů. Na každého inspektora tak připadlo cca 64 000 ha dozorovaných lesů dle výměry porostní plochy uvedené ve Zprávě o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2022.

Inspekční činnost v lesích probíhala na základě obdobného právního rámce jako v letech předchozích. Byl jím především zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a vnitřní řídicí akty v rámci ČIŽP.

Inspektoři oddělení ochrany lesa (OOL) a provedli ve sledovaném období celkem 955 kontrolních akcí. Z celkového počtu bylo realizováno 370 plánovaných kontrol, 173 neplánovaných kontrol a 412 ostatní kontrolní činnosti. Stejně jako v předchozích letech proběhly terénní aktivity v podobě samotné kontroly nebo úkonů předcházejících kontrole, uskutečnila se různá šetření v rámci obdržovaných podnětů a informací, včetně spolupráce s ostatními orgány státní správy, ÚHÚL, případně Policií ČR apod. Mimo to se inspektoři OOL zúčastnili 49 vícerozložkových kontrol organizovaných ostatními složkami ČIŽP. Za vyhodnocované období bylo řešeno 174 podnětů.

Počty kontrol v roce 2023

Kontroly byly realizovány na lesních majetcích všech typů vlastnictví se zaměřením zejména na aktuální stav porostů a aktuální problémy v nich – poškození lesních porostů zvěří, poškození pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), obnova a zajištění porostů.

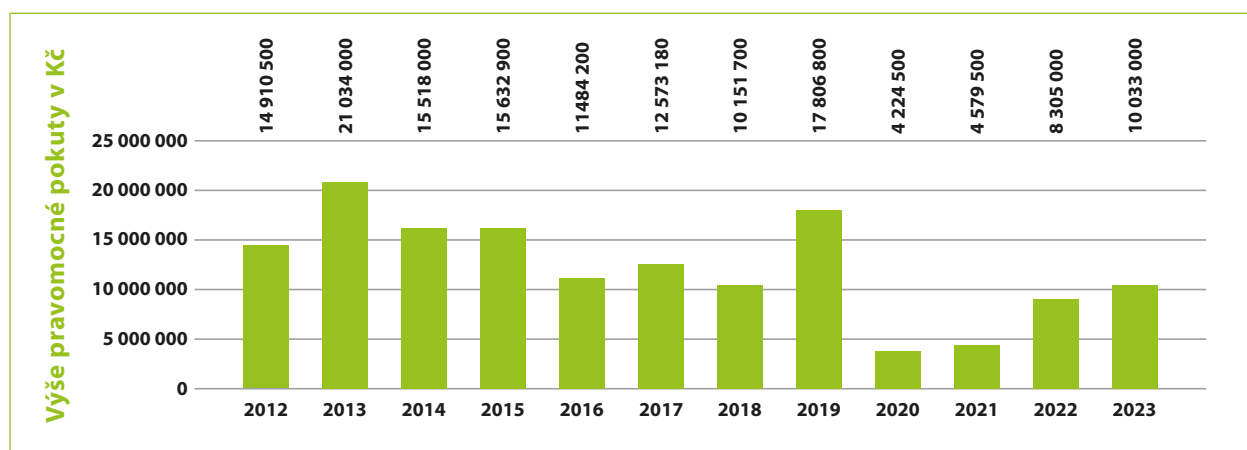
Institut pokut a ukládání opatření k nápravě byl i tentokrát v hodnoceném roce využíván v případech opakovaného nebo hrubého porušení zákonů.

V rámci ostatní inspekční činnosti bylo vypracováno 379 podkladových vyjádření k EIA posudkům a 64 ostatních stanovisek a vyjádření jak pro fyzické a právnické osoby, tak pro orgány státní správy, Policii ČR aj.

V roce 2023 bylo v rámci přestupkových řízení uloženo 65 pokut, přičemž 61 pokut nabylo právní moci ve sledovaném období. 53 pravomocných pokut bylo vydáno v roce 2023 a 8 pokut bylo vydáno v předešlém období. Celková výše pravomocných pokut činila 10 033 000 Kč. Na uložených pokutách se jednotlivá oddělení ochrany lesa podílela takto: Praha 4 045 000 Kč, České Budějovice 621 000 Kč, Plzeň 30 000 Kč, Ústí nad Labem 135 000 Kč. Hradec Králové 496 000 Kč, Havlíčkův Brod 3 143 000 Kč, Brno 475 000 Kč, Olomouc 93 000 Kč, Ostrava 915 000 Kč a Liberec 80 000 Kč.

Úhrn uložených pokut za složku je oproti roku 2022 nižší o 19 pokut. Jako příčinu lze uvést vedení závažnějších a na zpracování časově náročnějších řízení o poškození lesních majetků vzniklých nedbalostí ze strany vlastníků lesních porostů nebo cizím zaviněním.

Vývoj pravomocných pokut v letech 2012–2023

Přestupky, za které byly výše zmíněné pokuty uloženy, jsou zejména porušení předpisů při obnově lesů, poškozování pozemků určených k plnění funkcí lesa lesní dopravou, nepovolené zábory pozemků určených k plnění funkcí lesa, neplnění uložených opatření k nápravě nezákonného stavu lesního majetku apod.

Za celou složku OOL byly v roce 2023 nejvyššími pravomocnými pokutami uloženými OOL pokuty vydané OI Praha společnosti POPELÍKY s.r.o. ve výši 3 580 000 Kč za nelegální zábor lesního pozemku a nakládání s PUPFL, pokuta OI Havlíčkův Brod společnosti Lesy České republiky, s.p., ve výši 3 053 000 Kč za dlouhodobé nezpracování a neprovádění asanace kůrovcového dříví a pokuta vydaná OI Ostrava společnosti Capital Group SERVICE s.r.o. ve výši 800 000 Kč za neprovedení řádné obnovy lesa, zabránění erozi půdního krytu a neodstranění nepovolených technologií pro zasněžování svahu.

Ve sledovaném období byla rovněž vedena správní řízení o uložení opatření k nápravě, kdy bylo vydáno 64 správních rozhodnutí. Právní moci nabylo 67 opatření k nápravě, z nichž 4 opatření k nápravě byla vydána v předchozím období a ve sledovaném roce 2023 nabylo právní moci.

V hodnoceném roce byla vydána 3 napomenutí v právní moci.

Podněty podané orgánům státní správy byly celkem 4.

V hodnoceném roce bylo podáno 1 trestní oznámení, které podal OI Havlíčkův Brod ve věci vytvoření holé seče ve věci porušení § 295 zákona č. 40/2009 Sb.

Kontrolní činnost podle oblastních inspektorátů

OI Praha

V roce 2023 bylo provedeno úhrnem 72 kontrolních akcí, z nichž bylo 19 kontrol plánovaných, 41 neplánovaných a 12 ostatní kontrolní činnosti. OOL se též podílelo na řešení 9 plánovaných vícesložkových kontrol. Plánované

kontroly směřovaly zejména do obecních a soukromých lesů a byly zaměřeny na dodržování právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí v lesích. Nejčastěji byly prováděny komplexní kontroly, dále pak kontroly zaměřené na nezákonné využívání (zábory) lesní půdy, využívání lesní půdy pro rekreační aktivity, nezalesnění v zákonném termínu a kontrolu plnění opatření k nápravě. Z důvodu velkého počtu neplánovaných kontrol, podnětů a řešení složitých případů nebylo možné provést téměř polovinu plánovaných akcí. Dalším aspektem byly i rozsáhlé personální změny v druhé polovině roku 2023. Část nesplněných plánovaných akcí byla přesunuta do roku 2024, některé další byly nahrazeny aktuálnějšími.

V roce 2023 bylo provedeno 41 neplánovaných kontrol, z toho 31 na základě podnětů. Dále inspektoři OOL OI Praha spolupracovali na deseti vícesložkových kontrolách převážně v rámci řešení podnětů. Neplánované kontroly byly realizovány ve státních, obecních a soukromých lesích a týkaly se zejména těžeb, ochrany pozemků určených k plnění funkcí lesa (nepovolené zábory, skládky, terénní úpravy), zalesnění holin apod.

OI České Budějovice

V průběhu roku 2023 se uskutečnilo 157 kontrolních akcí, z toho bylo 64 kontrol plánovaných, 36 kontrol neplánovaných a 57 kontrol připadlo na ostatní kontrolní činnost. Z plánované kontrolní činnosti vyplynula řada řízení ve věci opatření k nápravě i pokut, které se převážně týkaly jak nezalesnění holin, obnovy lesních porostů, tak ochrany lesa před kůrovci, využívání PUPFL, odpadů na lesních pozemcích.

V rámci neplánovaných kontrol vznikla celá řada řízení, která byla, nebo budou zakončena rozhodnutím o pokutě za poškozování lesních pozemků těžbou dřeva a lesní dopravou, nedostatečnou ochranu lesa před kůrovci, neprovedení obnovy, nelegální využívání PUPFL. Opatření k nápravě se převážně zaměřila na téma obnovy holin. Dále OI zasílal výzvy k odstranění drobných nedostatků, které se týkaly obnovy drobných bezlesí, škod zvěří, ochrany lesa před kůrovci.

OI Plzeň

V hodnoceném období proběhlo 80 kontrol. Plánovaných kontrol bylo 34, neplánovaných 11 a 35 se týkalo ostatní kontrolní činnosti. Obsahem plánovaných kontrol byla zejména komplexní kontrola, ochrana lesního půdního fondu (zábory lesní půdy, odpad v lese), ochrana před kůrovci, obnova lesních porostů. Neplánované kontroly byly prováděny zejména na základě podaných podnětů a týkaly se převážně problematiky ochrany lesního půdního fondu (zábory lesní půdy, odpad v lese), ale i výskytu kůrovců a obnovy lesních porostů.

OI Ústí nad Labem

V hodnoceném roce 2023 bylo provedeno 92 kontrol celkem. Plánovaných kontrol bylo 61, kontrol neplánovaných 11 a 20 ostatní kontrolní činnosti. V rámci provedených kontrol bylo přijato 24 podnětů v kompetenci OOL. Čtyři kontroly byly provedeny jako účast na podnětech evidovaných ostatními složkami, především s OOP.

OI Hradec Králové

V roce 2023 provedli inspektoři 110 kontrol v lesích všech typů vlastnictví, jejichž tematické zaměření bylo nejčastěji na komplexní kontroly, ochranu lesního půdního fondu, poškození lesů těžbou, plnění opatření k nápravě. Plánovaných kontrol proběhlo 61, neplánovaných kontrol bylo 21 a 28 akcí tvořilo ostatní kontrolní činnost.

OI Havlíčkův Brod

Za rok 2023 proběhlo 137 kontrolních akcí. Plánovaně bylo provedeno 9 kontrol, neplánovaných kontrol bylo 7 a 121 kontrol připadá na ostatní kontrolní činnosti.

OI Brno

Během roku 2023 provedlo OI Brno celkem 115 dozorových akcí, z toho plánovaných 72, 16 neplánovaných a 27 akcí ostatní kontrolní činnosti. Oproti předchozímu roku zaznamenalo OI úbytek kontrol. V plánované činnosti převažují kontroly a šetření komplexní, neboť při své kontrolní činnosti vycházejí inspektoři OOL z polyfunkčního pojetí (vzájemné provázanosti) jednotlivých celospolečenských funkcí lesa a neoddělitelné vazby lesních porostů a lesní půdy, a kladou tedy důraz na komplexnost prováděného dozoru.

Z celkového počtu vykazovaných dozorových akcí jich bylo nejvíce uskutečněno na základě podnětů občanů, z vlastních zjištění OOL během dozorové činnosti a v jednom případě proběhlo šetření na základě podkladů předaných z OOP OI Ostrava. OOL se rovněž podílelo na řešení dalších osmi podnětů, jejichž garantem byla jiná oddělení ČIŽP OI Brno.

OI Olomouc

V roce 2023 bylo provedeno celkem 93 kontrol, 24 plánovaných, 3 neplánované a 66 ostatní kontrolní činnosti. Byly provedeny obsáhlejší komplexní kontroly (Lesy města Štítý, lesy Mornstein-Zierotin, Město Moravský Beroun) s větší potřebou časového fondu.

Převážná většina vykonaných neplánovaných kontrol se týkala těžeb, ochrany lesa a ochrany PUPFL, ať již v souvislosti s prováděnými nahodilými těžbami nebo s lesní dopravou. Rovněž byla řešena otázka zalesňování ploch dlouhodobě sloužících jako skládka či pastvina.

OI Ostrava

V hodnoceném období bylo provedeno 30 kontrol. Proběhlo 5 plánovaných kontrolních akcí kvůli prioritizaci časově náročnějších případů zahájených většinou na podnět a přecházejících z minulého období. Neplánovaných kontrol bylo 25, které byly zahájeny nejčastěji na základě podnětu. Porušení zákona bylo zjištěno v 7 případech, kdy 4 z nich byly projednány v prestupkovém řízení a 2 jsou stále v šetření. Neplánované kontroly se týkají zejména ochrany PUPFL, poškození lesů těžbou a obnovy lesa.

OI Liberec

V hodnoceném období bylo provedeno 69 kontrol. Plánovaných kontrol bylo provedeno 21, 2 kontroly byly neplánované a 46 akcí připadlo na ostatní kontrolní činnost.

Provedeny byly 2 neplánované kontroly a 12 kontrol bylo v rámci ostatní kontrolní činnosti provedeno formou úkonů předcházejících kontrole. Obě neplánované kontroly byly na podnět a byly zaměřeny především na opožděné zpracování nahodilé kůrovcové těžby a nadměrného poškození půdního povrchu po těžbě a přibližování dřeva.

4.5.2. Přehled plnění složkových úkolů

Složkovými úkoly pro rok 2023 byly poškození lesních porostů zvěří (u kalamitních ploch přijímání opatření k jejich minimalizaci při obnově lesa) a monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva. Předmětným úkolům byla věnována pozornost v rámci všech typů kontrolních akcí (komplexní kontroly, specifické kontroly, šetření podnětů, kontroly plnění opatření k nápravě, úkony předcházející kontrole apod.), a to v rámci zákona o kontrole a v intencích vnitřních předpisů ČIŽP, zejména Metodického pokynu OOL č. 3/2014. Kontrolovány byly lesní majetky všech typů vlastnictví.

Poznatky z provedených kontrol podle oblastních inspektorátů

OI Praha

OOL OI Praha konstatovalo, že zjištěné poškození lesních porostů zvěří bylo spíše lokálního charakteru neohrožujícího životní prostředí v lesích. V rámci kontrolní činnosti je problematika škod zvěří průběžně sledována i mimo složkové úkoly a nelze dospět k závěru, že by se situace zhoršovala, spíše se jedná o setrvalý stav. Složkový úkol Monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva nebyl OOL OI Praha hodnocen, neboť na

žádném z kontrolovaných majetků, ať již v rámci plánovaných, nebo neplánovaných kontrol, nebyly tyto škody zaznamenány.

OI České Budějovice

V rámci Jihočeského kraje se zabývalo OOL OI České Budějovice problematikou poškození lesních porostů zvěří v rámci všech komplexních kontrol, kdy v rámci těchto kontrol byl sledován výskyt škod zvěří a přijímá ochranných opatření. V případě 9 kontrol u různých typů vlastníků byl proveden podrobný průzkum na kalamitních holinách dle metodické instrukce OOL č. 1 /2023, ke stanovení postupu a vyhodnocení složkového úkolu Poškození lesních porostů zvěří. U kalamitních ploch šlo o přijímání opatření k jejich minimalizaci při obnově lesa.

V případě lesních majetků Lesů ČR, s.p., měst a obcí nebo velkých vlastníků lesů s vlastním lesním hospodářským plánem (LHP) vyplynulo z kontrol, že holiny po kalamitách jsou zalesňovány průběžně v běžných lhůtách dvou let. Meliorační a zpevňující dřeviny jsou chráněné v oplocenkách, zbytek obnovy je prováděn pomocí repelentních přípravků. Počty sazenic jsou blízké minimálním počtům stanovených ve vyhlášce č. 456/2021 Sb. Při obnově byl využíván zejména mix přirozené obnovy a přípravných dřevin. Na zkoumaných plochách byl zaznamenán především boční okus v průměrné míře od 10 do 40 %, částečné vytloukání max. do 5 %. Všechny takto kontrolované majetky byly se zvěří srnčí, daňčí. Loupání zde nebylo zaznamenáno. Škody na těchto plochách nebyly vlastníky lesa s uživateli řešeny. Kultury byly chráněny na 100 % plochy.

Významné škody okusem byly zjištěny pouze v případě obce Krašovice a u dvou soukromých vlastníků lesů, kteří neprováděli ochranu kultur proti škodám zvěří, rovněž nebyl řešen vzniklý stav s uživateli honiteb. Na těchto majetcích byl zaznamenán i zvýšený stav zvěře. V těchto konkrétních případech byla uložena opatření k nápravě, nebo byl využit institut výzvy k řešení situace počínaje ochranou kultur a konče spoluprací s uživatelem honitby. Vyrývání stromků na nově obnovených plochách nebylo významné. Na všech kontrolovaných majetcích je patrný zvýšený výskyt zvěře, bez prováděné ochrany kultur by nebylo možné dosáhnout včasné zajištění kultur. V předmětných honitbách nebyl na uživatele honiteb vyvíjen tlak na řešení škod. Rovněž státní správa myslivosti danou problematiku neřešila.

OI Plzeň

Dozorované území OI Plzeň se obecně a dlouhodobě potýká se škodami způsobenými zvěří přemnoženého jelena siky, muflona, daňka skvrnitého. Škody jelenem evropským v horizontu 20 let postupně klesají v důsledku intenzivní redukce početních stavů, druhotně způsobuje škody rovněž zvěř černa, srnčí. Drobná zvěř fakticky škody nezpůsobuje z důvodu minimálního přirozeného výskytu.

Na majetcích, kde není spárkatá zvěř výrazně přemnožená, jsou způsobené obecně škody okusem do 10 % – primárně terminální, vytloukání do 5 %, ohryz nebo loupání 5–10 %. V daném případě stačí standardní ochrana mladých lesních porostů repelenty či oplocení u „citlivějších“ dřevin. V případě výrazně přemnožené spárkaté zvěře není fakticky ochrana ani oplocením dostatečná. Navíc by bylo nutné oplocení udržovat více než 20 let, což je provozně a ekonomicky neúnosné. Reálným řešením je výrazná redukce přemnožené zvěře.

Úplně největší problémy na lesních porostech způsobuje jelen sika, který se z důvodu špatného mysliveckého hospodaření (nedostatečná redukce početních stavů) intenzivně šíří do míst, kde se v minulosti nevyskytoval, úspěšně doplňuje podhorské a vyšší polohy kraje. Velká expanze je zjevná v oblasti Českého lesa, Šumavy, Slavkovského lesa, kde v minulosti dominoval jelen evropský, který byl obtížně redukován. Území po jelenu evropském doplňuje nebo nahrazuje jelen sika. Jako velký problém lze vnímat křížení jelena evropského a jelena siky, na problematiku tohoto křížení se upozorňovalo již za minulého režimu, kdy tak činilo Ministerstvo lesního a vodního hospodářství. Uvedený problém by se měl řešit na úrovni ministerstev, k jelenu sikovi by se mělo přistupovat jako k invazivnímu živočišnému druhu, jeho výskyt by se měl zredukovat, tyto dva druhy by se měly oddělit a mělo by se zabránit jejich křížení.

Nejhorší situace je v severní části Plzeňského kraje, kde jsou lokality s výskytem jelena siky, muflona, nově se v rámci kraje šíří daňka skvrnitá. V těchto lokalitách se nedaří vlastníkovům lesa společně se státní správou lesů, státní správou myslivosti, příp. uživateli honitby početní stavy zredukovat. Vlastník lesa často ochraňuje mladé lesní porosty běžně 20 let v oplocenkách. Po oplocení však zvěř způsobí škody loupáním či ohryzem, což je pro budoucí lesní porost zcela zásadní, a destruktivní škody na obnoveném nebo obnovovaném lese. Uživatelé honiteb, kteří lesnický nehospondaří, nemají většinou zájem na tom, aby se zvěř zredukovala, aby bylo možné škody vnímat jako tolerovatelné.

Jako efektivní či částečně efektivní je výkon práva myslivosti v rámci tzv. režijních honiteb, kdy lesnické a myslivecké hospodaření zajišťuje stejná osoba. Ovšem politika Lesů ČR, s.p., zvyšovat množství režijních honiteb naráží na nedostatek loveckých kapacit, tj. na již tak extrémní časovou zátěž lesnického personálu.

Škody zvěří na OI Plzeň dlouhodobě narůstají, příp. se mění. Plocha velkého poškození lesních porostů zvěří se však trvale zvětšuje, stav lesních porostů zhoršuje. Připravovaná novela mysliveckého zákona se inspirovala zejména v saském lesním a mysliveckém zákonu, kde se daří případné škody relativně rychle a účinně řešit. V případě, že se tuto novelu nepodaří přijmout nebo bude nevhodně pozměněna, budou v Plzeňském kraji nadále existovat lokality, kde se lesnický nedá hospodařit.

V případě nepřiměřeného poškození PUPFL nebyla zjištěna žádná újma na lesních majetcích.

OI Ústí nad Labem

V lesích Karlovarského a Ústeckého kraje proběhlo šetření složkových úkolů u pěti subjektů. V případě poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dříví bylo zaznamenáno zatížení cestní sítě přepravou zpracovaného kůrovcového dříví v co nejkratším časovém sledu, zejména viditelné škody jsou na korunách stromů a výtlačích v cestní síti. Na přibližovacích linkách v porostu je vždy patrné poškození vytlačení kolejí, které je vždy po procesu v rámci potěžebních úprav asanováno.

Stav poškození porostů zvěří je v některých oblastech normalizován vzhledem k výskytu predátorů, v tomto případě vlka obecného, dále díky navýšení odlovu spárkaté zvěře v honitbách Lesů ČR, s.p. a zvýšení počtu oplocenek mladých kultur. Problémy spojené se škodami zvěří vidí OOL u společenstevních honiteb, kde nemá LČR, s.p., majoritní vlastnický podíl.

OI Hradec Králové

V Královéhradeckém a Pardubickém kraji bylo poškození lesních porostů zvěří sledováno v rámci komplexních kontrol a při 3 kontrolách zaměřených pouze na poškození lesních dřevin zvěří. K poškození lesů zvěří dochází na celém území v působnosti OI Hradec Králové. Způsobuje ho zejména spárkatá zvěř, ve významně menší míře zvěř zaječí. Přestože dochází k poškození lesních dřevin zvěří, není znemožněna obnova lesních porostů. Vlastníci lesa volí takovou druhovou skladbu dřevin a zajišťují ochranu lesních dřevin tak, aby k obnově lesního porostu došlo. Větší vlastníci část obnovovaného lesa oplocují a na zbylé části vysazují pouze nejrozšířenější dřeviny v lokalitě (často smrk nebo borovice).

Malí vlastníci lesa při obnově většinou oplocenky nepoužívají vůbec. Důsledkem těchto postupů je snížení potenciální druhové pestrosti lesních porostů. Zvěř významně poškozuje především listnaté dřeviny a jedle. Obnovní prvky s výskytem těchto dřevin jsou na celém dozorovaném území z důvodu zajištění zdárného odrůstání dřevin, nezbytně chránit oplocením. Výstavba oplocení je při srovnání s ochranou sazenic nátěrem repelentního přípravku finančně i časově náročnější. Navíc je nezbytná častá kontrola oplocení a jeho případná údržba. Vlastníci lesa proto z provozních důvodů upřednostňují obnovu lesa sazenicemi smrku nebo borovice pouze s ochranným nátěrem repelentního přípravku.

Obdobně v případě přirozené obnovy lesa dochází vlivem poškození dřevin zvěří k významnému snižování podílu jedle a listnatých dřevin. Výjimkou je buk na některých lokalitách s jeho vyšším zastoupením ve starších porostech, kde ke snižování jeho podílu v přirozené obnově již nedochází. V důsledku poškození lesních dřevin zvěří je omezovalo potenciální množství druhů lesních dřevin v obnovovaných porostech. Na poškození zvěří citlivé druhy jsou navíc často soustředěny do lokalit, které byly při obnově lesa oploceny, a nejsou tedy v lese přirozeně rozptýleny.

Při kontrolách poškození lesů lesní dopravou po těžbách dříví bylo na lesních pozemcích ve zvýšené intenzitě většinou dopravováno kůrovcové dříví. Také v roce 2023 došlo na mnoha majetcích k překročení ročního etátu, což vedlo ke zvýšenému pohybu těžké techniky po lesích, a to především z důvodu těžby kůrovcových stromů a jejich následného odvozu. S ohledem na zvýšenou potřebu dopravy dříví na lesních pozemcích bylo zjištěno ohrožení životního prostředí při vytváření dopravních tras vlastníky lesa. Dopravní trasy (cesty) vytvářely bez jakéhokoli projednání s orgány státní správy. Zjištěna byla výstavba nových tras, budování točen i rozšiřování stávajících cest. K výstavbě nebyla vedena žádná technická dokumentace, v jednom případě byla k rozšiřování cesty využita odpadní výkopová zemina. Na základě těchto zjištění byla vedena 3 přestupková řízení. Pravomocně byly uloženy pokuty ve výši 2 000 Kč a 70 000 Kč, v dalším případě se účastník řízení proti uložení pokuty ve výši 200 000 Kč

odvolal.

OI Havlíčkův Brod

V Kraji Vysočina OI Havlíčkův Brod směřoval šetření složkového úkolu Monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva zejména na existující těžební rýhy z těžební a odvozní činnosti. Ačkoli na většině šetřených katastrálních území probíhá nebo v posledních letech probíhalo intenzivní zpracování nahodilé, zejména kůrovcové těžby, nebyl zjištěn významnější rozsah poškození PUPFL v souvislosti s těžební dopravními činnostmi. Lesní cestní síť vykazovala povětšinou pouze běžné provozní opotřebení. Na některých úsecích lesních cest byly patrné jejich povýrobní úpravy. V případě nezpevněných cest šlo o jejich urovnání, v případě zpevněných také o opravu např. pomocí kameniva. Výskyt svodnic ve svažitých úsecích lesních cest byl spíše ojedinělý.

Přístup inspekce k těmto skutečnostem však nemůže být uplatňován paušálně a nelze je vždy posuzovat jako ohrožení životního prostředí. Je třeba vždy individuálně hodnotit možné dopady na lesní prostředí. Proto je nutné toto poškození cestní sítě zohlednit zejména vůči ohrožení stability porostů (narušení kořenového systému, napadení houbových patogenů a následná snížená vitalita a stabilita zejména mladších porostů) a také riziku vzniku eroze v případě svahovitého terénu.

Z tohoto pohledu nebyly během inspekční činnosti žádné významné výše jmenované negativní vlivy zjištěny. Všechny tyto nežádoucí dopady lesní dopravy jsou řešeny již přímo na místě vhodným opatřením (např. vkládáním klestu do vyklizovacích linek) nebo v rámci povýrobních úprav. Případné nedostatky jsou řešeny buď ukládáním termínu nápravy do protokolu, nebo adresovanými výzvami. Přístup vlastníků k tomuto problému se tak neliší od standardní situace a ve vlastním zájmu se tak snaží tyto škody minimalizovat.

Složkový úkol „Poškození lesních porostů zvěří“ pokrýval zejména větší majetky, typicky většinou hospodařící podle LHP, u kterých lze tento úkol provést tak, aby měl vypovídající hodnotu. U majetků o velikostech kolem 1 ha je objektivita vyhodnocení diskutabilní vzhledem k absenci nebo naopak dominanci předmětné věkové třídy porostů, diametrálně rozdílnému přístupu vlastníků k ochraně výsadeb či jednostranně převažující druhové skladbě zakládaných porostů.

Hodnoceno bylo tedy poškození okusem terminálu či bočním okusem, poškození loupáním či ohryzem, poškození vytloukáním a poškození vyrýváním. Souhrnně je možné říci, že v případě zimního okusu terminálu lze přiměřené škody okusem udržet pouze za cenu důsledného provádění nátěru repelentními přípravky (zde ale míra úspěchu výrazně závisí na kvalitě provedení, konkrétním repelentu a lokálním tlaku zvěře) u individuální ochrany. Nátěry proti letnímu okusu se prakticky neprovádí. U skupinové ochrany je opět úspěch závislý na přístupu vlastníka (pravidelná kontrola funkčnosti a opravy oplocenek). Boční okus je sice přítomen u větší části jehličnatých výsadeb, nicméně nebyl zjištěn jeho fatální rozsah. Listnaté výsadby jsou většinou chráněny skupinově a úspěch je opět závislý na výše zmíněných faktorech. Letní loupání a zimní ohryz způsobený vysokou zvěří, zejména jelenem sikou či muflonem, v rozsahu stanovém metodickou instrukcí nebyl zjištěn.

Poškození vytloukáním parohatou zvěří bylo zjištěno pouze výjimečně. Míra zájmu této zvěře je závislá na druhu dřeviny, způsobu ochrany (v případě stále funkční skupinové ochrany je toto poškození tímto eliminováno) a množství dalších tzv. pionýrských dřevin jako např. osika, jeřáb či bříza vyskytujících se v dané lokalitě. Naopak poškození vyrýváním černou zvěří nebylo zjištěno vůbec.

Výsledky složkového úkolu lze hodnotit tak, že poškození lesních porostů sice nepůsobí významné škody, ale je to pouze za cenu vysokých provozních nákladů věnovaných ochraně lesa.

OI Brno

V Jihomoravském a Zlínském kraji muselo být vzhledem k prodělání historicky nejrozsáhlejší kůrovcové kalamity, které lesy v České republice čelily v uplynulých letech, odtěženo významné procento uhynulých, především smrkových porostů, a to při maximálním využití veškeré dostupné těžební techniky. Na lesní půdu, ale i stávající porosty tak byla kladena nadměrná zátěž při provádění těžebních prací, stejně tak bylo možné očekávat zvýšené škody zvěří po provedení zalesnění (související např. s jejími nadměrnými stavy, či se snížením jejich úkrytových možností, tj. zvýšeným stresem atd.). Lze tak konstatovat, že kromě soustavného provádění intenzivní ochrany přeživších lesních porostů před kůrovci vstupují do popředí také témata zaměřená jak na ochranu lesní půdy, příp. její sanaci po provedené těžbě, tak na obnovu lesních porostů. Především obnova a následná ochrana mladých porostů před škodlivými činiteli (tedy i zvěří) je úkolem, který vzhledem ke svému rozsahu nemá v naší historii obdoby.

Je již všeobecně známo, že vysoké stavy spárkaté zvěře dlouhodobě působily a dodnes na některých místech v ČR působí značné potíže při provádění obnovy. Proto byla v uplynulých letech přijata některá opatření, vedoucí ke snížení početních stavů spárkaté zvěře a tím i škod na lesních porostech. Jedná se zejména o opatření legislativní, kdy byly např. novelou vyhlášky č. 245/2002 Sb. prodlouženy doby lovu u všech druhů spárkaté zvěře, ale např. i novela vyhlášky č. 289/2007 Sb., která umožnila uživatelům honiteb prodávat větší množství zvěřiny přímým spotřebitelům. Novelizován je též zákon o myslivosti. Přesto je problematika objektivně přemnožené zvěře stále velmi aktuální.

Na základě praxe a poznatků OOL OI Brno, získaných při provádění kontrol (s vlastníky nebo správci lesních majetků), lze konstatovat vícenásobnou přímou úměru, a sice že čím větší je majetek a množství prostředků vynakládaných na zalesnění, tím je zpravidla větší i následná péče o vznikající kultury (ale i nárosty), neboť je především přirozeným ekonomickým zájmem vlastníků takto činit kvůli minimalizaci škod. Se zmenšující se výměrou vlastnictví, tj. se snižující se ekonomickou důležitostí lesních pozemků pro jednotlivé vlastníky, není v podstatném procentu případů věnována řádná péče obnově pozemků, spočívající např. ve spoléhání se pouze na přirozenou obnovu (nesplnění parametrů zalesnění dle vyhlášky č. 456/2021 Sb.), nebo je v mnoha případech splněna pouze zákonná povinnost zalesnění v zákonné lhůtě (§ 31 odst. 6 lesního zákona), avšak bez jakékoliv následné péče, vč. ochrany proti škodám působených zvěří. Řada menších vlastníků především z řad fyzických osob má mnohdy jen „mlhavou“ nebo žádnou představu o existenci a práci odborného lesního hospodáře (OLH), případně někteří vlastníci nereflktují doporučení svého místně příslušného OLH, přičemž do komunikace s ním vstoupí až v momentě, kdy je ze strany ČIŽP zahájena kontrola.

Na tomto místě je nutno připomenout § 32 odst. 5 lesního zákona: „Vlastníci lesů, uživatelé honiteb a orgány státní správy lesů jsou povinni dbát, aby lesní porosty nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří.“ Je tedy povinností vlastníka, uživatele honitby, ale stejně tak orgánu státní správy lesa (OSSL), aby byla prováděna taková opatření, která prokazatelně snižují negativní vliv zvěře. Obecně ČIŽP považuje škody okusem za nepřiměřené při překročení hranice 20 % u potravně pro zvěř méně atraktivních (např. smrk, borovice) a 40 % u potravně atraktivních dřevin (např. jedle, dub). Parametricky se jedná o okus terminálu, přičemž v potaz je brán i okus boční, který ve větší míře může být stejně fatální z hlediska negativních dopadů na poškozené dřeviny.

Naprostá většina vlastníků lesních pozemků, což se týká především soukromého vlastnictví, v případě, že zjistí škody působené zvěří na jimi vlastněném pozemku, ať už sama, nebo prostřednictvím OLH dané škody nikterak nevypočítává a neuplatňuje po uživatelích honiteb, a to ani v případě, že sama aktivně činí opatření – např. v podobě nátěru sazenic repelentními přípravky. Konkrétní postup výpočtu škody způsobené na lesních porostech je stanoven ve vyhlášce č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody na lesích, která byla následně novelizována (vyhláškou č. 296/2018 Sb.). V případě existence škod na lesních porostech je tak jasně definovaný právní rámec pro výpočet a následné uplatnění škody (byť je otázkou, nakolik je tento výpočet adekvátní vzniklému poškození, obzvláště pak při opakovaném poškození).

Lze uvést, že škody zvěří (především je posuzován okus) na nově provedených výsadbách v současnosti dosahují akceptovatelných hodnot, a to především díky synergii vlivu prováděných opatření – převážně výstavba oplocek, u jehličnanů provádění repelentních nátěrů, ale i zvýšenému neformálnímu „tlaku“ na jednotlivá myslivecká sdružení. Zvýšené škody nad výše uvedenou procentuální hranici byly zjištěny v malém měřítku na majetku fyzických osob, které zpravidla po provedení obnovy prostřednictvím přirozeného zmlazení nevěnovaly plochám potřebnou péči, čímž zanedbaly svou zákonnou povinnost danou ust. § 32 odst. 5 lesního zákona. Na tomto místě je však nutno dodat, že zejména tam, kde aktuálně neprobíhá obnova lesních pozemků v zákonných lhůtách, lze na mnoha místech sledovat zvýšený okus na přirozeném zmlazení, které by jinak mohlo být v mnoha případech s výhodou využito pro zalesnění (typicky např. v dubových či bukových porostech 8. a vyšší věkové třídy). V případě semenáčků se jedná zpravidla o okus terminálních pupenů, v případě odrostlejších jedinců lze nalézt částečné poškození bočních větví. Během kontrol bylo nalezeno poškození sta procent bočních větví pouze ve dvou porostech (Lesy ČR, s.p., LS Rožnov p. R.), zkousání ke kmeni nebylo nalezeno na žádném kontrolovaném majetku. V převažující míře se dle učiněných zjištění jednalo o okus letní. Zvýšené škody se vyskytují zpravidla po okrajích zalesňovaných ploch či na (osluňených) okrajích starších lesních porostů s výskytem přirozeného zmlazení.

Přestože většinou není při kontrolách zaznamenáváno nepřiměřené poškození okusem zvěří na realizované obnově lesa (kultury, nálety), z důvodu výše zmíněné prováděné ochrany (mechanické, chemické) ze strany vlastníků lesa, na charakteru podrostu a přirozeném zmlazení (omezení druhové pestrosti, výrazné poškození až eliminace náletu) je rozhodně patrný silný tlak zvěře.

Významné nové škody způsobené ohryzem, loupáním, vytloukáním nebo vyrýváním nebyly během kontrol zjištěny na žádném z kontrolovaných majetků. Jednalo se vždy o případy v jednotkách ks, tj. ve velmi zanedbatelném množství.

Proběhlá, avšak v některých místech ještě dozrívající kůrovcová kalamita, způsobovala značný nárůst přepravovaného dříví a kromě zvýšených nároků na celou dopravní síť mohlo v důsledku těžby a dopravy dříví docházet také k poškození dřevin, a to odřením (kořenové náběhy, kmeny) či ulomením větví nebo zpětrháním kořenů a narušením půdy (základ pro erozi).

V rámci všech proběhlých kontrol za rok 2023 nebylo ani v jednom případě konstatováno závažné poškození PUPFL, které by mělo za následek snížení kvality lesního porostu nebo jiné omezení funkcí lesa. Pouze v jednom případě bylo konstatováno poškození erozními rýhami v rámci Zlínského kraje, které nebyly včasné asanovány, toto poškození však nebylo vyhodnoceno jako významné. Na základě provedených zjištění lze také konstatovat, že v naprosté většině případů probíhá těžba a přibližování s ohledem na klimatické podmínky. Plánování těžeb se však vzhledem k výrazné proměnlivosti počasí v zimním období (minimum dnů, kdy půda zamrzá – zejména v Jihomoravském kraji a nižších polohách Zlínského kraje) stává čím dál méně predikovatelným a obtížným. Vytvoření erozních rýh pak hrozí hlavně ve Zlínském kraji v místech flyšového podloží ve svážném území.

Všichni vlastníci a správci lesních majetků jsou během kontrol ČIŽP preventivně informováni a důrazně poučeni o nutnosti maximálního využití technologií a technických prostředků pro ochranu lesní půdy tam, kde si to podmínky žádají. Taktéž jsou poučeni o možných negativních vlivech provádění těžby, resp. dopravy dříví na lesní půdu a o nutnosti maximální péče o lesní pozemky a porosty v rámci povýrobních úprav.

OI Olomouc

OI Olomouc plnění složkového úkolu „Poškození lesních porostů zvěří“ zajistil přidělením odpovídajícího časového fondu. Nejrozšířenějším typem poškození kultur je některý druh okusu především srncí zvěří, místy sezónně zvěří vysokou. Více jsou poškozovány dřeviny v druhové skladbě kultury, které jsou méně zastoupené. Obecně je zvěří preferována jedle a listnáče. V kulturách, jejichž původ je z přirozené obnovy, je poškození od zvěře obvykle málo zřetelné, lze konstatovat, že je v únosném rozsahu. Na celkovém poškození kultur okusem má větší podíl okus boční. Poškození kultur okusem je pro posouzení nejzřetelnější v období bezprostředně po zimě. V první polovině roku je již poškození „maskováno“ čerstvými přírůsty. Na poškození se největší měrou podílí okus zimní boční.

Poškození kultur vytloukáním bylo zjištěno na navštívených plochách pouze jednotlivě, zanedbatelně. Čerstvé poškození mladých lesních porostů ohryzem nebo loupáním bylo zjištěno pouze v jednom případě v Rychlebských horách. V kulturách II. věkové třídy ČIŽP čerstvé poškození nenalezla. Ve smrkových porostech se všeobecně vyskytují v Jeseníkách a Rychlebských horách stará poškození ohryzem na porostech s dominujícím zastoupením smrku (II. věková třída a výše), která mohou způsobovat rozvrat těchto porostů. Rovněž je problematická výchova těchto porostů, protože je poškozeno starým ohryzem až 100 % stromů.

Nejrozsáhlejší plochy porostů I. věkové třídy byly zjištěny na lesním majetku Města Moravského Berouna, kde byly smrkové porosty v době kůrovcové kalamity z podstatné části vytěženy. Z toho důvodu bylo nutno předčasně vypracovat nový hospodářský plán. Došlo zde ke vzniku rozsáhlých holin, které byly zalesněny a z velké části oploceny, nebo méně ošetřeny repelenty. Z tohoto důvodu byly zjištěny škody zvěří minimální, byl nalezen zejména okus boční. U všech vlastníků je patrná snaha o využití přirozené obnovy. Těžby úmyslné holé byly zastaveny. Kde to charakter porostů dovoluje, je snaha nezalesňovat vůbec (LHC Mornstein). Všeobecně je patrná snaha o oplocování zalesněných kultur. Na některých lokalitách je oplocování kultur celkově nezbytné (Obec Žerotín – lužní les).

Lze konstatovat, že na navštívených majetcích nebyla zjištěna významná poškození lesních porostů zvěří. Neukazuje to však vzhledem k používání ochranných opatření na skutečný stav zvěře a její „tlak“ zejména na mladé lesní porosty, a to právě z důvodu nutnosti použití ochranných opatření. V rámci plnění složkového úkolu nebyl zjištěn případ, kdy by vlastník lesa ochranu kultur proti zvěři zcela zanedbával. Vlastníci jsou nuceni investovat značné prostředky do budování oplocenek a jiných prostředků ochrany.

Ke složkovému úkolu „Monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva“ představuje zpřístupnění lesa jednu z hlavních příčin, proč dochází k ovlivnění lesních ekosystémů. Při nerespektování ekologických limitů dochází k nepříznivému ovlivnění hydrologických poměrů v oblasti daného povodí a následné těžbě

dopravní erozi. Při obhospodařování lesů je k zajištění minimálního povrchového odtoku nezbytné používat co nejšetrnější těžební technologie. Při těžbě a přibližování dřeva je nutné zabráňovat soustředěnému povrchovému odtoku srážkových vod. Při nasazení těžké techniky (harvestor, vývozní souprava) je třeba přihlížet k ochraně půdy a stojícího porostu, riziko poškození půdy nastává hlavně na zamokřených půdách, kde pojezdem strojů dochází k porušení struktury půdy přitlakem stroje na zeminu. Přitlak působí nepříznivě na celkovou strukturu půdy, na výměnu plynu a pohyb vody jak v horizontálním, tak vertikálním směru. Problém může nastat při nutnosti nahodilé (kúrovcové) těžby při nevhodných hydrologických podmínkách, tehdy může při nesprávné těžbě dopravní technologii docházet k poškození přírodního prostředí s následky provázejícími změnu vodního režimu lesní půdy a následné těžbě dopravní erozi.

OI Olomouc se poškozováním lesů těžbou a přibližováním zabývá v rámci komplexních kontrol, podnětů i ostatních inspekčních šetření, v mnoha případech je těžké posuzovat přípustné poškození půdy v době jedné z největších kúrovcových kalamit, kdy jsou prováděny rekordní těžby a lesní dopravní síť je silně přetížena. V minulém roce vedl řízení se 4 subjekty a udělil 4 pokuty v celkové výši 170 000 Kč, právní moci nabyla 1 pokuta ve výši 30 000 Kč.

OI Ostrava

V rámci činnosti OI Ostrava byl úkol „Monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva“ z časových důvodů šetření nebo kontroly vykázan v roce 2023 na 8 majetcích, z toho v 7 případech se jednalo o činnost na základě podnětu. Ani v jednom případě nebylo prokázáno nepřiměřené narušení půdního krytu. V 1 případě bylo zjištěno zničení menších částí mladých lesních porostů a poškození několika málo desítek stromů, což bylo řešeno v následných řízeních. V k. ú. Kojetín u Starého Jičína bylo na lesním pozemku ve správě Lesů ČR, s.p., prokázáno zničení menších částí mladých lesních porostů a také poškození několika málo desítek stromů sedřením kůry při lesní dopravě. Věc byla řešena ve dvou přestupkových řízeních se smluvním partnerem LČR, s.p., společností Alexander Wood s.r.o. a jejím dodavatelem prací–podnikající fyzickou osobou Jiřím Palou. Pokuty byly uloženy ve výši 10 000 Kč a 3 000 Kč, přičemž u Alexander Wood s.r.o. bylo velmi významně přihlédnuto zejména k tomu, že za stejné poškození již byla pokutována smluvní pokutou ze strany Lesů ČR, s.p., v řádech desítek tisíc Kč, u Jiřího Paly bylo významně přihlédnuto k tomu, že za provedené práce mu nebyla ze strany Alexander Wood s.r.o. proplacena faktura (namísto uložení smluvní pokuty).

Poškozování lesních porostů zvěří bylo v roce 2023 kontrolováno na 3 majetcích. Ve 2 případech byly zjištěny významnější škody zejména na přirozeném zmlazení, nikoliv škody na umělé obnově. V obou těchto případech ČIŽP kladla důraz na řešení otázky zalesnění a zajištění a škody způsobené zvěří nebyly řešeny v následných řízeních.

Na majetku fyzické osoby v Krásné pod Lysou horou (okres Frýdek-Místek) bylo zjištěno značné poškození některých dřevin. Ovšem na obou lesních pozemcích zjevně několik let úspěšně docházelo k tak silné přirozené obnově, a to navíc s vícetruhovým zastoupením dřevin, že bylo zřejmé, že škody zvěří neohrozí dosažení zajištění porostů v zákonné lhůtě. Dle zjištěných informací příslušného OLH škod spárkatou zvěří za poslední roky ubylo, přispělo k tomu zrušení nedaleké přezimovací obůrky pro vysokou zvěř, kde docházelo k predaci vlky, objevují se zde tedy také velké šelmy, zatímco přibýly škody zajícem.

OI Liberec

OI Liberec složkový úkol „Poškozování lesních porostů zvěří“ plnil v rámci 12 kontrol. Všechny kontroly byly plánované. Šetření složkového úkolu pokrylo 4 550 ha celkové plochy PUPFL, která se týkala různých forem vlastnictví (lesy měst a obcí, fyzických osob, právnických osob a lesy ve vlastnictví státu, které spravují Lesy ČR, s.p.). Škody zvěří v regionu OI Liberec jsou dlouhodobým problémem podobně jako v ostatních částech České republiky. Vyskytují se víceméně ve všech kontrolovaných oblastech Libereckého kraje. Míra poškození záleží na přístupu vlastníků lesa k této problematice, dřevinné skladbě lesních porostů, na způsobu obnovy a v neposlední řadě zejména na druhích zvěře a jejich koncentraci. Tam, kde je zvěře nejvíce, i přes veškerou snahu vlastníků lesa dochází k větším škodám zvěří na lesních porostech. Jak vyplývá z kontrolních šetření, z jednotlivých druhů dřevin jsou nejvíce poškozené okusem jedle a dub, dále buk, javor, jeřáb a smrk. Vytloukáním byly poškozené modřiny a borovice. Bylo zaznamenáno staré loupání. Způsob ochrany proti škodám zvěří u jednotlivých subjektů vychází z místních zkušeností, terénu, finančních možností vlastníka lesa a druhů dřevin, které se ochraňují. V menší míře se využívají individuální ochrany. Jako nejúčinnější způsob ochrany proti škodám zvěří se jeví oplocenky. U oplocenek je důležité, aby nebyly poškozené (např. divokými prasaty nebo vývraty) a aby byly funkční, proto je nutná pravidelná kontrola. V roce 2023 nebylo zahájeno žádné správní řízení o opatření k nápravě či o udělení pokuty, které by se týkalo tohoto složkového úkolu.

Složkový úkol „Monitoring poškození PUPFL na plochách po těžbě a dopravě dřeva“ byl plněn v rámci 13 kontrol. Míra poškození PUPFL těžbou a dopravou dřeva závisí na celé řadě faktorů. Mezi nejdůležitější se řadí dřevinné a věkové složení lesních porostů, terén, únosnost půd, používané technologie při těžbě a dopravě dřeva, plochy a objemy výkonů, klimatické podmínky, za kterých se práce vykonávají, a samozřejmě na lidském faktoru. Při plnění složkového úkolu bylo nejčastěji zaznamenáno poškození cest a půdního povrchu přibližováním dřevní hmoty na odvozní místo, kdy docházelo k vyjetí různě hlubokých kolejí od lesní techniky. V některých případech těžební práce skončily teprve nedávno před termínem kontroly ČÍŽP a čekalo se na sušší období, v dalších případech těžební práce ještě nebyly dokončené, anebo byly další těžby plánované v nejbližší době. Argumentem vlastníků lesa v těchto případech jsou uzavřené smlouvy s těžebními firmami o úpravě cest a půdního povrchu po dokončení prací. V roce 2023 nezažádalo OOL žádné správní či přestupkové řízení ve věci poškození PUPFL.

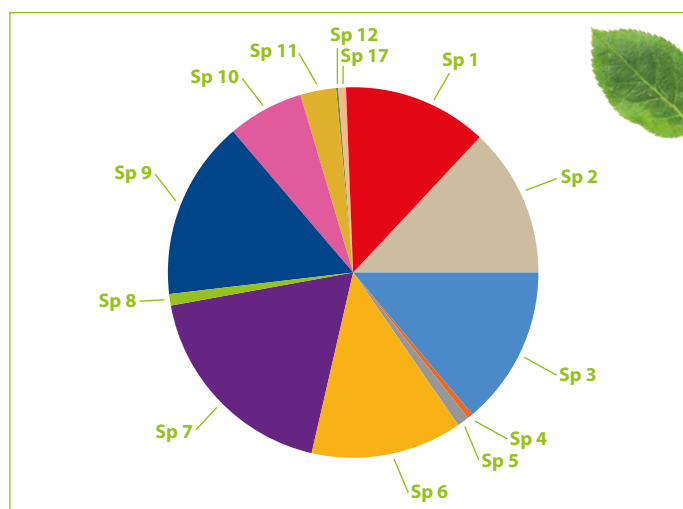
4.5.3 Přehled plnění specifických úkolů

Při plánovaných a neplánovaných kontrolách bylo z úrovně OOL OI za rok 2023 kontrolováno následujících 13 témat:

Zkratky kontrolních témat	Témata kontrol	Počty kontrol
Sp 1	Komplexní kontrola	187
Sp 2	Rozvoj biotických činitelů	193
Sp 3	Škody zvěří	194
Sp 4	Škody bobrem evropským	6
Sp 5	Používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin	14
Sp 6	Poškození lesů těžbou, přibližováním, narušením stability porostů	217
Sp 7	Ochrana LPF včetně využívání okolí dobývacích prostorů	245
Sp 8	Uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu	20
Sp 9	Obnova lesních porostů, včetně porostů po nezákonných těžbách	242
Sp 10	Dodržování závazných ustanovení LHP a LHO	109
Sp 11	Plnění opatření k nápravě ze správních rozhodnutí	55
Sp 12	Ochrana lesního půdního fondu – rekreační aktivity	2
Sp 17	Kontroly ve spolupráci s OOP podle zákona č. 114/1992 Sb.	6

Počet kontrol v roce 2023 dle tematického zaměření

Výše uvedená četnost prověřování specifických úkolů nekorresponduje s celkovým počtem kontrol napříč jednotlivými léty a z důvodů praxe, kdy mnohé kontroly obsahují i několik specifických témat současně. Je tomu tak zejména u komplexních kontrol, které jsou zaměřeny na všechna témata, jež jsou na kontrolovaném majetku aktuální. V roce 2022 činil počet kontrol specifických úkolů 1525, v roce 2023 činil 1490.

4.5.4 Významné případy

Ol Praha

V roce 2023 řešilo případ právnické osoby, společnosti POPELÍKY s.r.o., která realizovala v roce 2021 na lesních pozemcích rozsáhlé nelegální terénní úpravy ve strmém exponovaném svahu, spočívající ve vybudování cesty a navezení kamenné sutě a zeminy (odbagrování svahu, vytvoření násypů a deponie). Na lesním pozemku v k.ú. Orlické Zlákovice došlo k výše zmíněnému na ploše 3588,64 m² (celková délka terénních úprav je více než 425 m, šíře provedených terénních úprav se pohybuje v rozmezí 3–12 m, zářez do svahu je místy vysoký 1,5–3,5 m, mocnost násypů se pohybuje nejčastěji mezi 1,5–3 m) a dále na jiném parcelním čísle lesního pozemku v k. ú. Orlické Zlákovice došlo k terénním úpravám na ploše 326,98 m² (délka terénních úprav, navážky je 31,1 m a průměrná šířka 10,5 m). Neoprávněný zábor a terénní úpravy mají značný rozsah a jsou provedeny ve strmém nestabilním svahu, což již zapříčinilo významnou erozi půdy. Hlubokým zářezem ve svahu došlo k narušení celkové stability půdních horizontů a k ohrožení vegetace a okolních lesních porostů, které se staly více exponovanými a náchylnými k vývrátům a vysoušení podloží. Došlo k nežádoucím změnám reliéfu krajiny a odtokových poměrů, jako jsou např.

zrychlení a soustředění srážkových vod, vysychání obnažených částí terénu apod. OOL v této věci uložilo společnosti POPELÍKY s.r.o. pokutu podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 282/1991 Sb., a to ve výši 3 580 000 Kč. Rozhodnutí spolu se spisem bylo v prosinci 2022 v rámci odvolání předáno odvolacímu správnímu orgánu. Dne 28. 2. 2023 předmětné rozhodnutí nabylo právní moci.

OOL aktuálně projednává případ fyzické osoby týkající se lesních pozemků v k.ú. Orlické Zlákovice. Fyzická osoba zde provedla nepovolené rozsáhlé a devastační terénní úpravy v příkrém svahu u přehradě Orlík o celkové rozloze 3965,78 m². Terénní úpravy byly tvořeny místním odbagrovaným a rozhrnutým kamenitým materiálem, včetně tenké vrchní humózní vrstvy, vybagrovanými hlubokými zářezy a mocnými násypy. Vybagrované zářezy do podloží byly místy hluboké 3,5–4 m. Terénní zásah takového rozsahu narušil celkově ráz lesa, biodiverzitu a morfologii terénu, všechny jeho nezastupitelné funkce a celkově došlo k závažnému poškození lesa, který zastává mj. významnou ochrannou funkci proti erozi půdy. Případ je ve fázi zahájení přestupkového řízení a bude vydáno rozhodnutí o pokutě.

Případ fyzické osoby, které OOL OI v roce 2023 uložilo rozhodnutí o pokutě, v němž byla uznána vinnou za neoprávněné užívání lesní půdy k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, kdy zde byl vybudován vyvýšený objekt ze dřeva pro rekreaci (glamping). Toto rozhodnutí bylo potvrzeno i odborem výkonu státní správy (OVSS) a Městským soudem v Praze. Ve stejné věci bylo vydáno i rozhodnutí o opatření k odstranění zjištěných nedostatků a nápravě, kdy bylo účastníkovi uloženo odstranění nepovoleně vybudovaného objektu ze dřeva na lesním pozemku v k. ú. Petroupim. Rozhodnutí bylo potvrzeno i OVSS, následně byla účastníkem podána žaloba, které byl přiznán odkladný účinek. Zábor lesního pozemku co do plochy není nijak rozsáhlý (35 m²), nicméně se jedná především o bezprecedentní využívání lesních pozemků k výtěžné činnosti – tzv. glampingu, jenž může nevhodně inspirovat i další majitele lesních pozemků.

OI České Budějovice

OOL řešilo případ nezákonné těžby dřeva na lesních pozemcích v k.ú. Horní Pole provedené fyzickou osobou. Obviněnému byla uložena pokuta ve výši 250 000 Kč. Kontrolou zahájenou v červnu roku 2022 a v následném přestupkovém řízení provedeném v roce 2022 a 2023 ČIŽP zjistila provedení nezákonné úmyslné těžby dřeva na lesních pozemcích v k.ú. Horní Pole v NPR Zhejral, kdy vznikla holina o velikosti 1,28 ha, která byla přiřazena k již stávající holině, čímž vznikla souvislá holina o výměře 1,65 ha. Souběžně s přestupkovým řízením OOL vedlo přestupkové řízení i OOP.

Nezákonná těžba dřeva na lesních pozemcích v k.ú. Horní Pole

Případ neplnění povinností týkajících se ochrany lesa proti kůrovcům na lesních pozemcích v k.ú. Chlístov u Nadějkova, kde hospodaří fyzický subjekt. ČIŽP uložila pokutu ve výši 191 000 Kč. Kontrolou v září roku 2022 a v následném přestupkovém řízení provedeném v roce 2022 a 2023 byla zjištěna porušení právních předpisů týkajících se funkcí lesa, nebyla provedena včasná a dostatečná asanace kůrovcového dříví o objemu cca 382 m³ napadeného kalamitními škůdci lýkožroutem smrkovým a lýkožroutem lesklým, čímž umožnila dokončení vývoje nové generace kalamitních škůdců na napadených stromech.

Nezajištění včasné a dostatečné asanace kůrovcového dříví

Neoprávněné využívání PUPFL v k.ú. Kolný–uložení a skladování kompostů a sedimentů

V rámci případu společnosti DIWENDYS s.r.o., která neoprávněně využívala lesní půdy v k.ú. Kolný k jiným účelům než pro plnění funkcí lesů, bude přestupkové řízení dokončeno v průběhu roku 2024. Kontrolou provedenou v roce 2023 a v následném přestupkovém řízení, které proběhne v roce 2024, ČIŽP zjistila provedení nezákonných terénních úprav na lesním pozemku v k.ú. Kolný na ploše 1684 m². Terénní úpravy spočívaly v tom, že lesní pozemek bývalé pískovny, který měl být rekultivován zpětně pro plnění funkcí lesa, byl komerčně využíván k uložení a skladování kompostů a sedimentů z obnovy rybníka. K samotné rekultivaci dosud nedošlo.

OI Plzeň

Společnost WASTWILL, s.r.o., v dubnu 2022 provedla těžební zásah v k.ú. Přívozec, při kterém vznikla souvislá plocha holiny o výměře cca 3,41 ha. Tato holina navazuje na další plochu holiny a plochu čerstvě obnovenou (nezajištěný porost) o celkové výměře cca 1,40 ha a dále na nezajištěný lesní porost s nízkým zakmeněním o výměře celkem cca 5,10 ha. Těžební zásah nebyl předem odsouhlasen příslušným OLH ani povolen příslušným OSSL. Došlo k ohrožení životního prostředí v lesích na celkové výměře cca 9,91 ha. V souvislosti s těžebním zásahem podala ČIŽP trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu poškození lesa ve smyslu § 295 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů. Jelikož však ČIŽP obdržela vyrozumění policejního orgánu, že v dané věci je postačující uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu a že věc týkající se možného přečinu „poškození lesa“ podle citovaného paragrafu trestního zákoníku, ke kterému mělo dojít ze strany společnosti, odložil, zahájila ČIŽP se společností Wastwill, s.r.o., přestupkové řízení podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. V závěru roku 2023 bylo rozhodnutí připraveno k vydání. Návrh pokuty činí 1 000 000 Kč.

Holina vzniklá v roce 2022, která nebyla vlastníkem zalesněna

OI Plzeň dále řešil případ fyzické osoby, která za dobu od nabytí lesních pozemků do svého vlastnictví, tedy od konce roku 2019, neprovedla dostatečná opatření, která by vedla k obnově a zajištění lesního porostu na pěti holinách v k.ú. Luková u Manětína o celkové redukované ploše cca 1,20 ha, ať již vlastními silami, nebo smluvně. Za tento přestupek ČIŽP v říjnu 2023 uložila pravomocnou pokutu ve výši 30 000 Kč formou příkazu. Složitost tohoto případu spočívá převážně v problematice doručování, neboť fyzická osoba má trvalý pobyt ve Spolkové republice Německo a doručení každé písemnosti je reklamováno u České pošty.

OI Ústí nad Labem

OI Ústí nad Labem se zabýval případem fyzické podnikající osoby, která v roce 2018 vytěžila plochu cca 0,75 ha v k.ú. Čeřeniště. V březnu 2022 byla provedena kontrola zalesnění, avšak i přes zaslání Oznámení o zahájení kontroly se jí vlastník nezúčastnil. Bylo zde zjištěno neprovedení zalesnění. **OOL se dotázalo OSSL Ústí nad Labem, kdy nebyla podána žádost** o prodloužení lhůty pro zalesnění a zajištění a na základě těchto zjištění vydalo příkaz o pokutě v přestupkovém řízení na 75 000 Kč. Subjekt podal odpor prostřednictvím zástupu advokátní kanceláři. Poté bylo vydáno rozhodnutí o pokutě ve stejné výši a prostřednictvím advokátní kanceláře se vlastník lesa znovu odvolal. Na počátku roku 2023 bylo odvolání postoupeno odvolacímu orgánu, který potvrdil rozhodnutí ČIŽP v celém rozsahu. V současné době je případ u soudu.

OI Hradec Králové

OOL OI Hradec Králové se zabývalo případem společnosti SNĚŽNÍK, a.s., která dlouhodobě fragmentovala lesní porosty v souvislosti s rozvojem rekreačního využívání v oblasti Králického Sněžníku. K rozsáhlým zásahům do přírodního prostředí lesa dochází v důsledku většího množství investičních záměrů společnosti SNĚŽNÍK, a.s., z Velké Moravy. Lesy jsou rozfragmentovány zejména výstavbou sjezdových tratí s doprovodnou infrastrukturou na svazích vrchu Slamník.

V roce 2023 nabylo právní moci rozhodnutí o uložení pokuty ve výši 200 000 Kč za užití lesních pozemků k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa. Po provedení nahodilé těžby společností SNĚŽNÍK, a.s., na ploše téměř jednoho hektaru, společnost nechala odstranit lesní hrabanku až na minerální zem a vyloučila pařezy za účelem umístění investičního záměru „Čerpací stanice PS 500 – Dolní Morava“. Odstranění hrabanky je příčinou degradace půdy a s tím souvisejícím zhoršováním vlastností lesního stanoviště. V důsledku odstranění hrabanky až na minerální zem došlo ke zhoršení podmínek pro obnovu lesa a růst lesních dřevin. Škodlivý zásah, kterým došlo k ohrožení plnění funkce lesa, byl proveden na nezanedbatelné výměře lesa. Pokutovaná společnost se obhajovala mimo jiné tím, že orgán státní správy lesů následně legalizoval stav v lese a vydal rozhodnutí o dočasném odnětí plnění funkcí lesního pozemku. Řízení o odnětí však bylo zahájeno až po kontrole ČIŽP na místě. Skutečnost, že bylo ohroženo plnění funkcí lesa, v odvolacím řízení potvrdilo Ministerstvo životního prostředí. Lokalita se nachází na území ptáčích oblastí a přírodního parku.

OOL dále řešilo případ obce Libkov, která nezajistila včasné zpracování kůrovcového dříví, takže došlo k postupnému zvýšení rozsahu napadení a rozvoji populace lýkožrouta smrkového, lýkožrouta severského a lýkožrouta lesklého. To zapříčinilo vyrojení nové generace kůrovců do okolních lesních porostů. Na majetku těžba kůrovcových stromů probíhala, avšak ne s dostatečnou intenzitou. Při hospodaření v lese byly asanovány stromy, které byly napadené kůrovci již delší dobu. Proto docházelo k rozšíření kůrovce z napadených stromů do dalších porostů. Při kontrole na lesním majetku obce Libkov bylo zjištěno velké množství stojících neasanovaných kůrovcových souší, v nichž ukončil svůj vývoj kalamitní podkorní hmyz a odkud se rozšířil do okolních smrkových porostů. Vlastník lesa tak zanedbal provádění nahodilé těžby a způsobil napadení smrčů v okolí nezpracovaného kůrovcového dříví. Neprovedením jeho včasné asanace došlo k ukončení vývoje kůrovců v dříví o celkovém objemu 200 m³ a došlo k vyrojení nové generace kůrovců do okolních lesních porostů. Vlastník lesa své pochybení uznal a ihned po provedené kontrole intenzitu asanace kůrovcových stromů významně zvýšil. Ještě před zahájením přestupkového řízení asanoval všechny problematické porosty, což ČIŽP doložil. ČIŽP všechny tyto faktory zohlednila a stanovila výši pokuty na 100 000 Kč. Obec Libkov nevyužila své možnosti se odvolat a sankce nabyla právní moci v plném rozsahu.

OI Havlíčkův Brod

OOL OI Havlíčkův Brod řešilo případ společnosti Lesy ČR, s.p., která v k.ú. Štěměchy způsobila ohrožení životního prostředí tím, že jako vlastník lesního majetku dlouhodobě neprováděla zpracování a asanaci kůrovcového dříví. Konkrétně se jednalo o 7633 m³ nezpracovaného kůrovcového dříví v rámci jedné lokality v období od počátku roku 2020 až do 31. 7. 2021. Dle LHE nebyl v tomto období zpracován ani jediný kubický metr. Ve věci bylo vydáno rozhodnutí o pokutě dne ve výši 3 053 000 Kč a obviněný se následně odvolal. OVSS MŽP vydané rozhodnutí potvrdil 28. 4. 2023. Momentálně je rozhodnutí napadené soudní žalobou.

Společnosti MatPres s.r.o. byla uložena pravomocná pokuta ve výši 60 000 Kč za nesplnění uloženého opatření k nápravě ve věci založení stanoviště vhodného porostu lesních dřevin na holé ploše starší než dva roky.

Lesnímu družstvu v Polné byla uložena pokuta podle § 34 odst. 8 písm. c) zákona č. 149/2003 Sb., o obchodu s repr. materiálem lesních dřevin, ve výši 30 000 Kč, a to za chybně vedenou evidenci reprodukčního materiálu lesních dřevin. Důvodem byly nesprávné nebo neúplné údaje a nedostupné záznamy se zdůvodněním změny celkového množství sadebního materiálu o více než 10 % oproti předchozímu stavu u několika oddílů lesních dřevin v několika po sobě jdoucích letech. Rozhodnutí o pokutě nabylo právní moci 25. 10. 2023.

OI Brno

Fyzické osobě byla uložena pravomocná pokuta ve výši 100 000 Kč za přestupek ohrožení životního prostředí vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů, kterého se subjekt jako vlastník lesního majetku v k. ú. Všehovice u Tišnova dopustil tím, že nezajistil od 8. 7. 2020 (nabytí právní moci příkazu ČIŽP o přestupku) řádnou obnovu lesa na souhrnné ploše cca 3,85 ha.

Společnost AGRO Brno-Tuřany, a.s., jakožto dodavatel reprodukčního materiálu nevedla řádně evidenci o každém oddílu reprodukčního materiálu. Společnosti byla uložena pravomocná pokuta ve výši 50 000 Kč.

Lesům Města Bojkovice s.r.o. byla uložena pravomocná pokuta ve výši 100 000 Kč za přestupek ohrožení životního prostředí vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů, čehož se společnost jako nájemce lesních pozemků v k. ú. Rudimov dopustila tím, že dlouhodobě nezajistila ochranu mladých lesních porostů proti poškozování zvěří na souhrnné redukované ploše cca 1,29 ha. V důsledku tohoto opomenutí došlo k poškození lesních porostů s následkem omezení růstu nebo k úplnému zničení vysazených lesních dřevin, což vedlo k nezajištění lesních porostů v zákonné lhůtě.

OI Olomouc

Se společností DŘEVO-NAVRÁTIL s.r.o. vedl OI Olomouc přestupkové řízení ve věci nezajištění provedení těžby a dopravy dříví odpovídajícím způsobem, kterým by nedocházelo k nadměrnému poškození lesa. Za přestupek byla obviněnému uložena pravomocná pokuta ve výši 30 000 Kč.

OI dále uložil pravomocnou pokutu společnosti REPENA ve výši 30 000 Kč za nesoučinnost během kontrolní činnosti.

OI Ostrava

V roce 2023 bylo vedeno se společností Capital group SERVICE s.r.o. přestupkové řízení ve věci nezalesnění holin, neprovedení opatření k zabránění vodní eroze a nenarušování půdního krytu a neodstranění technologií pro zasněžování sjezdovky v k. ú. Dolní Lomná v CHKO Beskydy, která není povolena žádným z dotčených orgánů státní správy a je v rozporu s územním plánem obce. Dne 14. 4. 2023 bylo vydáno rozhodnutí o uložení pokuty ve výši 1 000 000 Kč, které odvolací orgán zčásti změnil, část pokuty snížil na 800 000 Kč a ve zbytku rozhodnutí potvrdil. Právní moci nabylo dne 20. 9. 2023.

OI Ostrava dále vedl přestupkové řízení s fyzickými osobami za neoprávněný zábor PUPFL a umístění stavby a provedení úpravy terénu (část moderní rekreační chaty) realizovanými v k. ú. Malenovice. V prvním projednání byly uloženy pokuty v celkové výši 700 000 Kč. Rozhodnutí bylo MŽP zrušeno a vráceno k novému projednání. Ve druhém projednání bylo vydáno rozhodnutí o uložení pokuty 500 000 Kč, které bylo MŽP potvrzeno a nabylo právní moci v lednu 2024. Řízení o uložení opatření bylo na doporučení odvolacího orgánu přerušeno do doby, než rozhodne jiný orgán státní správy.

OI Liberec

Vlastníkovi lesa, fyzické osobě, bylo pravomocným rozhodnutím uloženo opatření k nápravě, aby v součinnosti s odborným lesním hospodářem provedl zalesnění stanovištně vhodnými dřevinami a prováděl důslednou ochranu lesa proti buňení a škodám zvěří v lesním porostu v k. ú. Bzí u Železného Brodu tak, aby byla splněna platná zákonná ustanovení pro zalesnění lesní porost a byly vytvořeny podmínky pro jeho zajištění a aby byly plněny funkce lesa. Na základě pravomocného rozhodnutí, které nabylo právní moci 17. 12. 2021, byla stanovena náhradní lhůta ke splnění tohoto opatření k nápravě do 30. 6. 2022. Obviněný před vypršením náhradní lhůty převedl lesní pozemek, kterého se uložené opatření k nápravě týkalo, na jiného vlastníka lesa. ČIŽP vydala dne 14. 10. 2022 rozhodnutí, ve kterém obviněného shledala vinným, protože neprováděl důslednou ochranu lesa proti buňení a škodám zvěří na předmětném lesním pozemku v období od 17. 12. 2021 do 30. 5. 2022, za což mu byla uložena pokuta 20 000 Kč. Obviněný se proti této pokutě odvolal a odvolací orgán rozhodnutí ČIŽP potvrdil rozhodnutím s právní mocí 10. 1. 2023.

Společnosti MORAVOSPED, spol. s r.o., bylo pravomocným rozhodnutím (nabylo právní moci 15. 10. 2021) uloženo opatření k nápravě v součinnosti s odborným lesním hospodářem provést zalesnění stanovištně vhodnými dřevinami a provádět důslednou ochranu lesa proti buňení a škodám zvěří v k. ú. Chlístov u Železného Brodu a v k. ú. Bratříkov na celkové odlesněné ploše 7,18 ha v termínu do 30. 6. 2022. Obviněný před vypršením termínu převedl předmětné lesní pozemky, kterých se uložené opatření k nápravě týkalo, na jiné vlastníky lesa. ČIŽP vydala dne 7. 11. 2022 rozhodnutí, ve kterém obviněného uznala a uložila mu pokutu ve výši 60 000 Kč, protože obviněný neprováděl důslednou ochranu lesa proti buňení a škodám zvěří na předmětných lesních pozemcích. Obviněný se proti rozhodnutí odvolal a odvolací orgán rozhodnutí ČIŽP potvrdil rozhodnutím s právní mocí 9. 1. 2023.

4.5.5 Závěry kontrolní činnosti

Na úrovni složky ochrany lesa trvala dlouhodobá personální nedostatečnost, úkoly v dozoru nad stavem lesů byly proto obtížně zvládnutelné a řešily se zejména případy rozpracované, významné případy a podněty. Na jednoho inspektora připadalo cca 64 tis. ha dozorovaných lesů. Omezení terénní dozorové činnosti se nutně projevilo i ve snížení počtu přestupkových řízení o pokutě a o opatřeních k nápravě. Částečně k tomu přispěla i složitá a komplikovaná problematika některých řešených podnětů, jejichž šetření bylo časově náročné a v loňském roce zvýšilo kapacitní vyčerpání inspektorů.

Samotné kontrolní postupy jsou stále ovlivněny faktory, které přetrvávají z minulosti, tj. kontrolní postupy jsou složitější vzhledem ke komplikovanému zjišťování stavu věci, kdy vlivem rychle se měnící situace chybí relevantní podklady. Také následná přestupková řízení jsou stále náročnější vzhledem k tomu, že některé případy vyžadují podrobnější znalost další legislativy, a to především na úseku stavebního zákona či odpadového hospodářství. Dalším problémem je rozhodovací a povolovací činnost některých správních orgánů a úřadů (např. stavební úřady, orgány státní správy lesů apod.), které mnohdy jednájí proti zájmům ochrany lesa a životního prostředí.

Vedle dozívajících problémů v ochraně lesů hlavně kvůli působení hmyzích škůdců jsou přestupky v podobě neoprávněného využití lesní půdy k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, ukládání odpadů, terénních úprav, staveb či jiných neoprávněných záborů trendem prakticky setrvalým. Důsledkem kalamity podkorního hmyzu došlo ke vzniku mimořádně rozsáhlých holin, jejichž zalesnění a následné zajištění porostu je objektivně náročné nejen z hlediska přírodního, ale též ekonomického a časového. Současné početní stavy druhů spárkaté zvěře mohou výrazně ztěžovat úsilí v obnově holin. Dle informací z třetího cyklu Národní inventarizace lesů v ČR jsou nejvíce poškozovány porosty v severní a severozápadní části republiky, hraniční oblasti východu ČR a oblasti Jihomoravského, Zlínského, Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Důležitý krok proto představuje plánovaná novelizace zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, což by mělo významně přispět k řešení stavů zvěře.

V roce 2023 nedošlo v oblasti nepovolených těžeb dříví k významnému navýšení aktivit, zřejmě z důvodu celkového nedostatku dříví na trhu.

Oddělení ochrany lesa se bude i nadále věnovat kontrolám zaměřených na používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin v mechanizačních prostředcích na lesních pozemcích. Pokračujícím trendem v kontrolní činnosti bude průběžná kontrola poškození a záborů lesní půdy, škod zvěří stejně jako obnovy lesa na vytěžených plochách (holinách) vzniklých po kůrovcové kalamitě.

Jako důležité OOL vnímá udržování, resp. prohlubování spolupráce s místně příslušnými orgány státní správy lesů a myslivosti, a to především z důvodu vzájemné informovanosti a vyloučení dualit v rámci prováděné kontrolní a správní činnosti. Kontroly reprodukčního materiálu jsou již řadu let prováděny v součinnosti s ÚHÚL a spolupráce na tomto úseku je funkční a bezproblémová.

Významným pokrokem je běžící proces dovybavení OOL OI přístroji s globálním navigačním satelitním systémem a pořízení bezpilotního zařízení, které je schopno provádět snímání v obtížně přístupných terénech a na rozsáhlejších plochách. Tato technologie umožňuje zpřesnění výsledků kontrolní činnosti, a tudíž i obhajitelnosti výstupů činnosti před odvolacím orgánem, případně soudem.

Pozitivní úlohu OOL vidí v osvětové činnosti v podobě častého informování vlastníků lesů o jejich povinnostech.

4.6 Účast ČIŽP na řešení havárií v roce 2023

Centrální evidence havárií na vodách v roce 2023

Podle zákona o vodách vede ČIŽP od roku 2002 centrální evidenci havárií. V roce 2023 bylo do této evidence zapsáno 237 havárií, které naplnily ve své skutkové podstatě definici havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

Havárie způsobené dopravou zaznamenávají i nadále každoroční pokles. V roce 2023 jich bylo evidováno 52, což představuje 21 % z celkového počtu případů. Úhyn ryb byl v tomto roce průvodním jevem ve 34 případech, což představuje 14 % z celkového počtu. I v tomto ukazateli došlo k poklesu oproti předchozímu roku.

Ke znečištění podzemních vod došlo ve třech případech, ve dvou dalších případech došlo současně ke znečištění podzemních i povrchových vod. Původce havárie byl znám u 146 případů.

ČIŽP samostatně šetřila nebo se na šetření aktivně podílela v 82 případech.

Během roku 2023 byly inspekci nahlášeny další havárie, které nebyly začleněny do centrální evidence havárií z důvodu nevýznamného rozsahu, bez dopadu na jakost vod.

Rozdělení havárií podle příčin v roce 2023

Příčina havárie	Počet havárií	%
lidský faktor	65	27,5
technický faktor	37	15,6
lidský + technický faktor	37	15,6
přírodní faktor	28	11,8
lidský + přírodní faktor	8	3,4
lidský + technický + přírodní faktor	1	0,4
nezjištěna	61	25,7
CELKEM	237	100

Rozdělení havárií podle uniklých látek v roce 2023

Skupina látek	Počet havárií	%
ropné látky	111	46,8
odpadní vody	16	6,7
chemické látky mimo těžkých kovů	22	9,3
kaly a nerozpuštěné látky	7	3,0
zemědělská činnost	13	5,5
potravinářské produkty	1	0,4
kyslíkový deficit	5	2,1
ostatní látky	13	5,5
nezjištěna	49	20,7
CELKEM	237	100

Z případů, u kterých se v roce 2023 ČIŽP aktivně zúčastnila řízení činnosti při havárii na povrchových vodách, lze uvést požár v areálu CVP Galvanika s. r. o., který vypukl dne 9. 6. 2023 na provozu 03 Ždánice, pravděpodobně z důvodu vady na elektroinstalaci, a který způsobil rozsáhlé škody nejen v areálu společnosti. Při jeho hašení unikly silně zásadité hasební vody obsahující další závadné látky do toku Trkmanka. ČIŽP se několik dní po požáru podílela na monitorování kvality vody v toku.

Požár v areálu CVP Galvanika s.r.o.–provoz Ždánice

4.7 Integrované agendy

Základem činnosti ČIŽP v rámci integrovaných agend je Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC–Integrated Pollution Prevention and Control). Jedná se o preventivní a progresivní způsob regulace průmyslových a zemědělských činností ve vztahu k životnímu prostředí (ŽP), který je nadstavbou separátního složkového přístupu a strategie koncových technologií. Ty odstraňovaly vzniklé znečištění na výstupu převážně pomocí odlučovačů, filtrů či jiných čistících zařízení, což často vedlo vzhledem k ochraně ŽP jako celku jen k přenosu znečištění z jedné složky ŽP (ovzduší, odpady, voda) do druhé. Hlavní důraz klade IPPC na preventivní přístup, kdy se zabráňuje jak znečištění ŽP již před jeho vznikem volbou vhodných výrobních postupů a technologií, tzv. nejlepších dostupných technik (BAT – Best Available Techniques), tak využíváním látek co nejvíce šetrných k ŽP.

Tento integrovaný přístup k ochraně ŽP jako celku je na ČIŽP za koordinace a spolupráce zkušených inspektorů specializovaných na tyto agendy, tzn. koordinátorů integrovaných agend (KIA), zabezpečován odbornými složkami technické ochrany ŽP inspekce (ochrana ovzduší, odpadové hospodářství a ochrana vod).

Základní činností v této oblasti je činnost dozorová (kontrolní). Další podstatná a preventivní je činnost nedozorová spočívající např. ve vydávání odborných vyjádření inspekce (v rámci EIA, IPPC, EMAS atd.).

4.7.1 Právní základ činnosti v oblasti integrovaných agend

Inspekce v oblasti integrovaných agend zajišťuje výkon státní správy, který je na ni delegován právními předpisy na ochranu ŽP, v platném a účinném znění a přímo účinnými nařízeními EU, zejména zákony:

- č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých dalších zákonů (zákon o IPPC),
- č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů (zákon o IRZ),
- č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů,
- č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP a o změně některých souvisejících zákonů,
- nařízením Evropského parlamentu a rady (ES) č. 166/2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR – European Pollutant Release and Transfer Register).

4.7.2 Přehled plnění úkolů v oblasti integrovaných agend, dozor (kontroly)

Plnění plánu (programu) kontrol oblastními inspektoráty

Pro plnění plánu kontrol oblastními inspektoráty na daný rok je stěžejní „Program běžných kontrol“. Program kontrol, jenž obsahuje informaci o plánovaných kontrolách zařízení a informaci o odborné složce ochrany životního prostředí, která bude v daném roce u daného zařízení kontrolována. Program běžných kontrol je obdobou plánů odborných technických složek ochrany životního prostředí na daný rok a koresponduje s nimi.

Program běžných kontrol je rozpracováván z tzv. „Plánu kontrol IPPC zařízení“, který se sestavuje na pevné období tří let a každoročně se aktualizuje. Plán kontrol IPPC zařízení byl zpracován na základě stanovení rizikivosti zařízení na období tří let, tj. 2023 až 2025, čímž navázal na plány pro období 2014–2016, 2017–2019, 2020–2022. Pro rok 2023 tento plán zahrnoval 1 485 aktivních IPPC zařízení s IP. Plán kontrol též reflektuje (zahrnuje) složkové úkoly odborných oddělení na těchto zařízeních.

Plán (program) kontrolní činnosti byl v roce 2023 v případě potřeby operativně pozměněn, došlo k přesunu kontrolovaných subjektů mezi pololetími nebo náhradám.

Plán (program) kontrol OI v rámci integrovaných agend byl ve stanoveném počtu dodržen (viz dále).

Integrované agendy

Činnost odborných složek ČIŽP v rámci integrovaných agend je zahrnuta v předešlých kapitolách (4.1, 4.2, 4.3 a příp. 4.4–4.6).

Prioritou kontrol zařízení v působnosti zákona o IPPC je akceptování ustanovení daných zejména § 19 b, § 20 b, § 34 a § 37 tohoto zákona v rámci implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích ze dne 24. 11. 2010. Dle těchto ustanovení je mimo jiné nutné dodržet dobu mezi dvěma kontrolami na místě (jeden až tři roky dle rizikivosti zařízení). Tímto jsou kladeny značné nároky na frekvenci a rozsah kontrol i na další činnost inspekce v této oblasti.

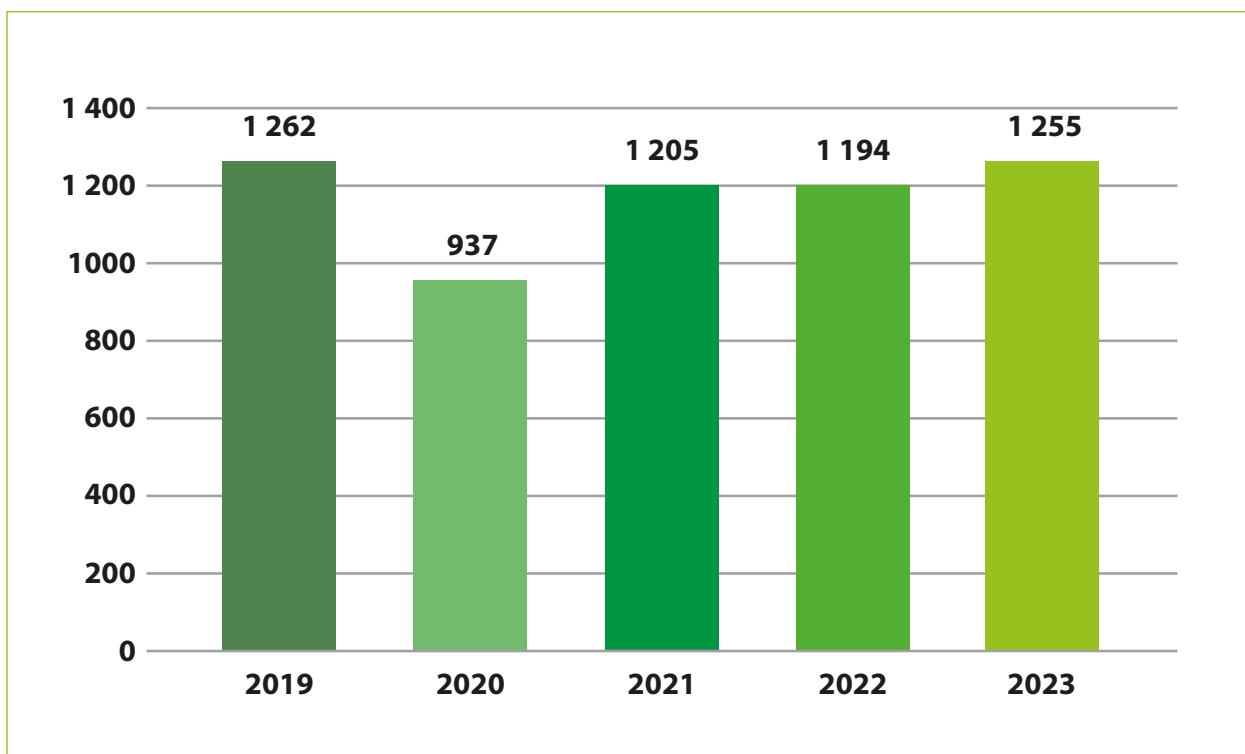
Program všech kontrol v rámci integrovaných agend na rok 2023, který byl zpracován na základě plánu kontrol, byl stanoven na 1 032 kontrol. Reálně bylo inspektory v roce 2023 provedeno 1 255 kontrol. Zde je započteno i provedení mimořádných kontrol zejména na základě podnětů, mediálních kauz na základě havárií nebo nestandardního provozu, ale i případné provedení opakovaných kontrol na stejných zařízeních, např. při závažném porušení závazných podmínek IP (cca 21 %). Program byl splněn.

Inspekce v rámci své působnosti v oblasti integrovaných agend v roce 2023 provedla celkem 1 255 kontrol, zahájila 169 správních/přestupkových řízení, vydala 164 rozhodnutí a příkazů a na základě celkem 159 rozhodnutí v právní moci (i z minulých období) uložila pokuty v souhrnné výši 10 437 620 Kč. Z toho u tří rozhodnutí v právní moci byl využit trest napomenutí a jednou upuštění od trestu. Dále bylo pravomocně vydáno jedno rozhodnutí o nápravných opatřeních.

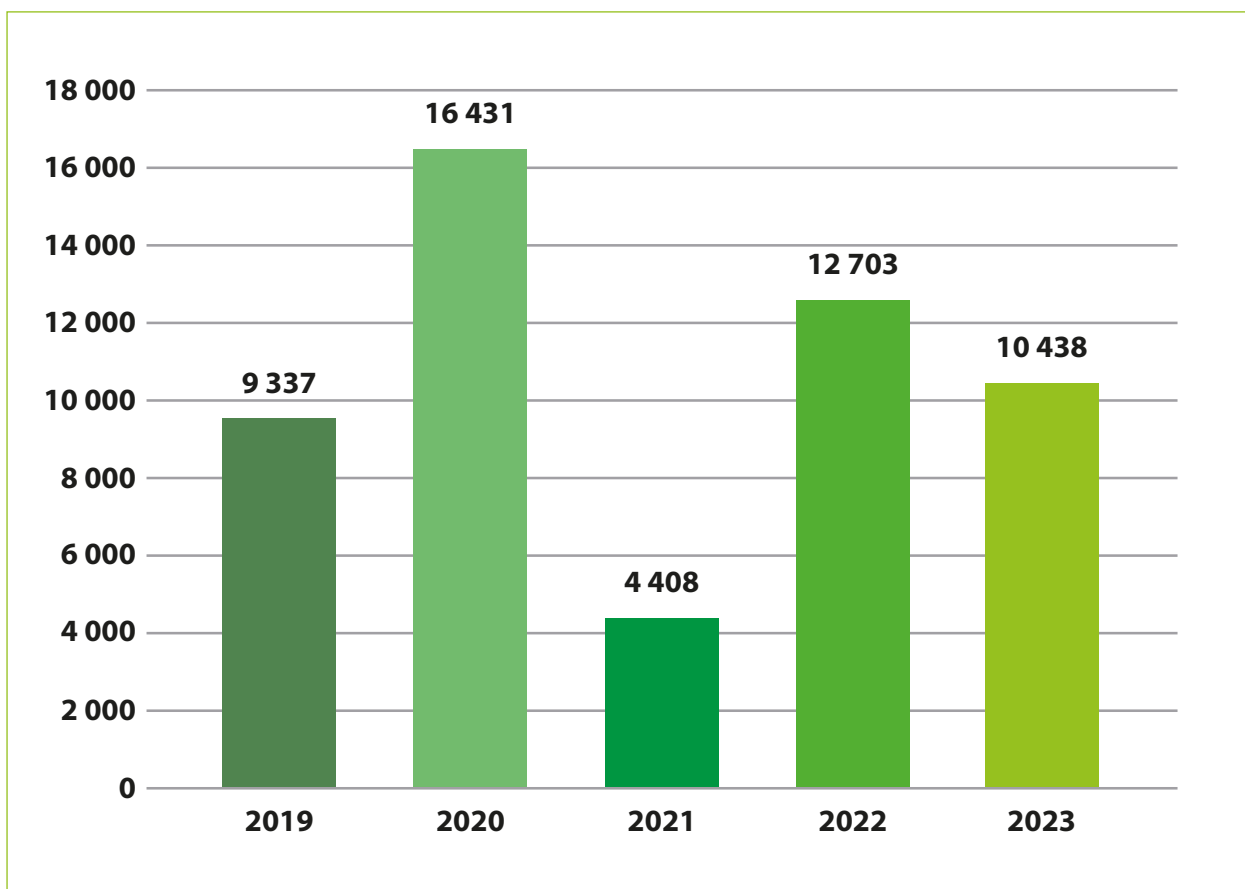
Rozmezí výše uložených pokut v právní moci se vzhledem k integrovaným agendám pohybovalo od 5 000 Kč do 1 800 000 Kč (pravomocně uložené společnosti FCC Regios, a.s., provozující zařízení „Skládka S-003 REGIOS v k.ú. Úholičky“).

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci, svodně za integrované agendy, činila cca 65 600 Kč.

Počty kontrol v rámci integrovaných agend

Výše pokut uložených v rámci integrovaných agend v tis. Kč

Integrovaná prevence (zákon č. 76/2002 Sb.)

Program běžných kontrol v rámci integrované prevence (zákon č. 76/2002 Sb.) na rok 2023, který byl zpracován na základě plánu kontrol, byl stanoven na 676 kontrol. V oblasti integrované prevence provedla inspekce v rámci své působnosti v roce 2023 celkem 863 kontrol na IPPC zařízení–Program běžných kontrol byl tedy splněn. Zejména na základě těchto kontrol bylo zahájeno 133 správních/přestupkových řízení, vydáno 136 rozhodnutí a příkazů a na základě celkem 132 rozhodnutí v právní moci byly uloženy pokuty v souhrnné výši 10 042 620 Kč. Z toho u tří rozhodnutí v právní moci byl využit trest napomenutí a jednou upuštění od trestu. Dále bylo pravomocně vydáno jedno rozhodnutí o nápravných opatřeních.

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci v tomto období v rámci integrované prevence činila cca 76 100 Kč.

Hlavní kontrolní zjištění

Inspekce kontrolami zjistila porušení právních předpisů na ochranu ŽP a neplnění závazných podmínek provozu IP, která se zejména týkala například:

- **Ochrany vod:**

- vypouštění odpadních vod bez povolení či po uplynutí jeho platnosti,
- nadlimitní vypouštění odpadních vod všeho druhu,
- překročení povoleného množství odběru podzemních či povrchových vod,
- nakládání se závadnými látkami na vodohospodářsky nezabezpečené ploše,
- neprovedení monitoringu (např. průsakových vod skládky před jejich odvozem na ČOV, kvality vod v kontrolních vrtech),
- neprovedení zkoušek těsnosti.

- **Ochrany ovzduší:**

- překročení emisí polutantů (např. oxid uhelnatý, siřičitý),
- nepoužívání biotechnologických přípravků,
- neprovedení monitoringu skládkového plynu či porušení provozního řádu spočívajícího i v netěsnostech nebo nenapojení plynosběrných studní skládky (na kogenerační jednotku).

- **Hospodaření s odpady:**

- nesprávné nakládání s nebezpečnými odpady (odpad podobný komunálnímu), předání odpadu neoprávněné osobě, nevedení evidence, chybná hlášení o produkci a nakládání s odpady, neohlášení přenosu látek v odpadech, nedostatečné dokladování kvality přijímaných odpadů (odpadních olejů) u NO,
- ukládání na tělese skládky i jiných odpadů než povolených,
- neprovozování dle provozních řádů (technické podmínky provozu aj.) atd.

- **Nesplnění ohlašovací povinnosti dle zákona o IPPC:**

změn IP,

zpráv o plnění závazných podmínek IP,

mimořádných situací,

neohlášení měření v požadovaném termínu.

- **Dalších porušení:**

nesoulad schválených dokumentů s popisem zařízení,

překročení povolené kapacity zařízení,

provoz bez IP.

Největší podíl přestupků tvořila v roce 2023 porušení podmínek integrovaných povolení nebo porušení integrovaných povolení přímo schválených provozních řádů/plánů (97 %), poté neplnění ohlašovacích povinností (2,3 %). Zbytek tvořily přestupky za neoznámení přechodu integrovaného povolení. Do první skupiny dle zákona o IPPC patří i přestupky spočívající v provozování zařízení bez platného integrovaného povolení.

Samostatnou kapitolou průběžně zůstává problematika změn složkových zákonů a jejich promítnutí do IP.

Integrovaný registr znečišťování (zákon č. 25/2008 Sb.)

Z hlediska dodržování zákona o IRZ bylo v roce 2023 inspekcí provedeno 279 kontrol, z toho v rámci integrovaných kontrol (dle zákona o IPPC) bylo provedeno 241 kontrol, 38 kontrol IRZ bylo samostatných. Naplánováno bylo 271 kontrol, plán byl tedy splněn. Celková částka uložených pokut v právní moci za nedodržení ohlašovacích povinností do IRZ činila 395 000 Kč. Při počtu 27 pravomocných rozhodnutí byla průměrná výše pokuty 14 600 Kč.

Ukládané sankce se stejně jako v předchozích letech pohybovaly v dolní hranici zákonného rozpětí, které je max. do 500 000 Kč, a to od 5 000 Kč do 40 000 Kč (pravomocně uložené společnosti VETROPACK MORAVIA GLASS a.s., provozovna Kyjov).

Přestupky dle zákona č. 125/2008 Sb. lze rozdělit do tří skupin. Nejčetnější skupinou byly v roce 2023 přestupky spočívající v uvedení nesprávných údajů do IRZ hlášení (podíl 50 %), pak následovala skupina přestupků spočívající v neohlášení úniků a přenosů znečišťujících látek nebo odpadů nebo v pozdním ohlášení těchto údajů (33,3 %). Poslední skupinou pak byly přestupky spočívající v nevedení evidence dle zákona č. 25/2008 Sb. (16,7 %).

Je téměř pravidlem, že velcí provozovatelé zařízení (např. s vydaným IP) plní povinnosti dané příslušnou legislativou podstatně lépe než ostatní subjekty, zejména např. malá a střední průmyslová zařízení a zemědělské provozny. Na základě kontrolní činnosti inspektorů v oblasti IRZ lze ale konstatovat, že se celkově povědomost o povinnostech vyplývajících z příslušné legislativy a její dodržování stále lepší.

Ekologická újma (zákon č. 167/2008 Sb.)

Přestupkové řízení ve vazbě na zákon o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů zatím nebylo zahájeno žádné, a to ani z důvodu absence příslušných přestupků k některým povinnostem vyplývajícím ze zákona.

V roce 2023 inspekce provedla celkem 113 kontrol dodržování zákona o předcházení ekologické újmě. Plán 85 kontrol byl splněn. Předložena byla základní hodnocení rizika. Přestupek nebyl zjištěn žádný.

Inspekce dále v roce 2023 přijala 6 žádostí o uložení preventivních nebo nápravných opatření dle zákona o ekologické újmě, kdy došlo k zahájení správního řízení na žádost podatele k uložení preventivních nebo nápravných opatření podle tohoto zákona ve věci předcházení nebo odstranění následků možné ekologické újmy. Dále v roce 2023 řešila řízení o uložení nápravných opatření zahájená v předchozích letech. V roce 2023 bylo ukončeno řízení o uložení nápravných opatření zahájené v roce 2021 na žádost tří spolků ve věci havárie na řece Bečva z roku 2020, kdy v řízení nebyla prokázána újma na povrchových vodách a z důvodu absence dat před havárií u chráněných druhů volně žijících živočichů nebylo dalším dokazováním možno žádostem vyhovět a žádosti byly z těchto důvodů zamítnuty.

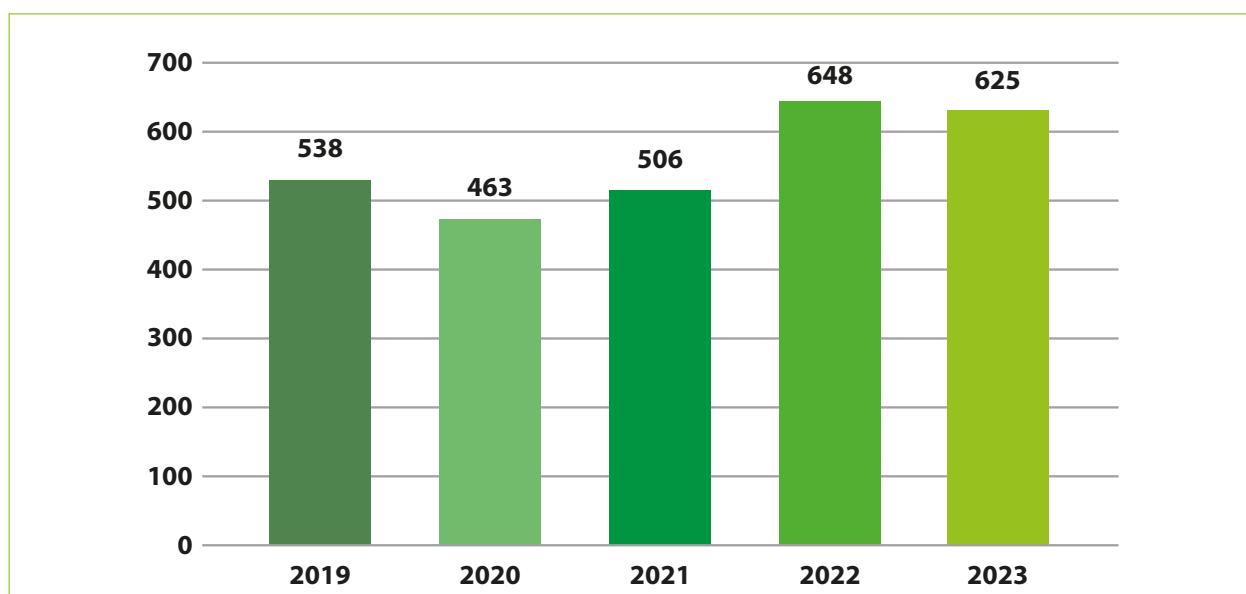
Oddělení integrovaných agend – OIA

Specializovaní koordinátoři integrovaných agend oddělení integrovaných agend za úzké spolupráce s odbornými odděleními technické ochrany ŽP provedli, zúčastnili se, spolupracovali nebo koordinovali provedení 625 kontrol na zařízeních a provozovnách. Tento počet zahrnuje jak kontroly dle zákona o integrované prevenci (236), tak i dle zákona o IRZ (276) a též zákona o předcházení ekologické újmě (113). Ve sledovaném období bylo přímo KIA zahájeno celkem 64 správních/přestupkových řízení. Počet rozhodnutí (včetně příkazů), která nabyla právní moci v roce 2023, bylo 56, přičemž celková výše pokut v právní moci činila 2 798 620 Kč. V roce 2023 nebylo využito uložení trestu napomenutím, v jednom případě došlo k upuštění od trestu (přestupek z období „covid“ opatření). Rozhodnutí o zastavení provozu nebo rozhodnutí za nesoučinnost dle kontrolního řádu nebylo vydáno žádné a ani žádné nenabylo ve sledovaném období právní moci.

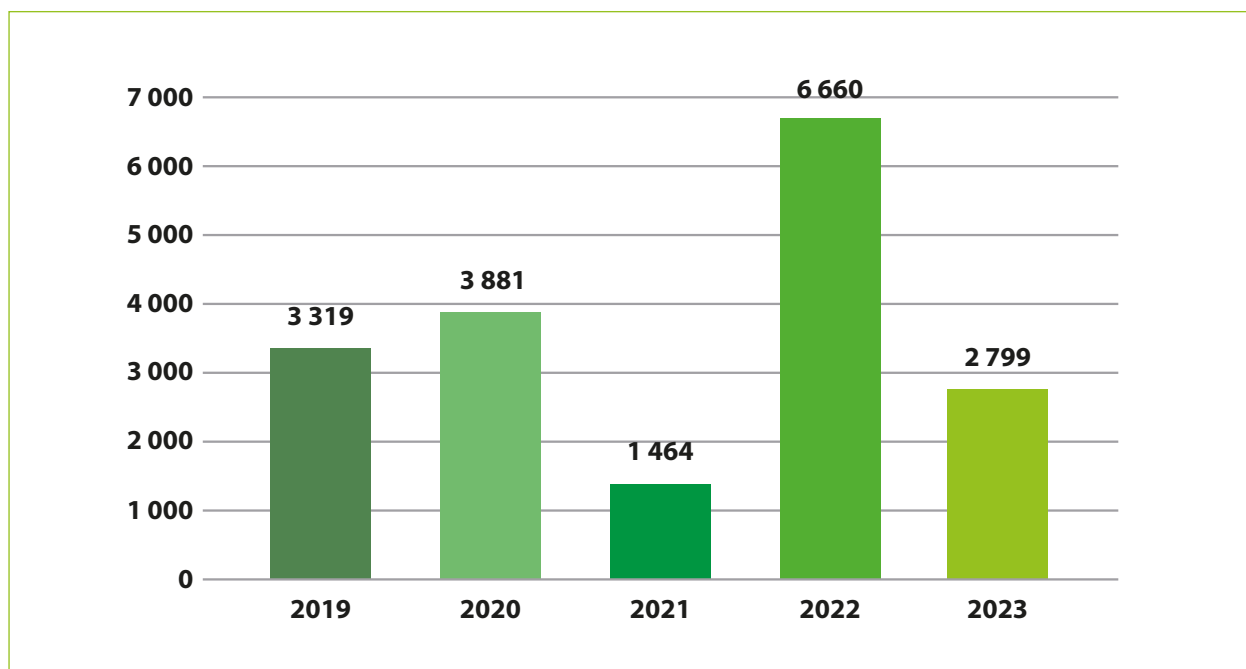
Rozmezí výše uložených pokut v právní moci se zde pohybovalo ve výši od 5 000 Kč do 954 640 Kč (pravomocně uložené společnosti KRONOSPAN CR, spol. s r.o., provozující zařízení „KRONOSPAN–Výroba dřevotřískových desek“).

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci v tomto období činila cca 50 000 Kč.

Počty kontrol provedených OIA

Výše pokut uložených OIA v tis. Kč

Složkové úkoly (základní) pro OIA

Tzv. integrované kontroly byly prováděny jako:

- KC, celková kontrola–kontrola celého integrovaného povolení (IP) s možností kontroly složkových zákonů,
- KSL, složková kontrola–kontrola jedné až dvou složek IP s možností kontroly dalších složkových zákonů,
- KIR, kontrola IRZ (vedení evidence a případného ohlašování do Integrovaného registru znečišťování dle zákona č. 25/2008 Sb., resp. E-PRTR dle Nařízení ES č. 166/2006),
- KEU, kontrola ekologické újmy–v rámci zákona o předcházení ekologické újmě, tj. dodržování povinností dle zákona č. 167/2008 Sb. a NV č. 295/2011 Sb. (finanční zajištění, základní, příp. podrobné hodnocení rizik),
- KSP, specifická kontrola (doplňující příznak pro typ předchozích kontrol), např. zařízení „podezřelého“ z provozu bez IP, kontrol na základě úkolů z MŽP apod.
- Provádělo se i více kontrol společně, např. KC+KIR, KSL+KEU, KC+KIR+KEU nebo KIR+KEU.

Specifické úkoly

Mezi specifické úkoly provedené v roce 2023 patřily primárně specifické kontroly (KSP), tzn. kontroly zařízení, zda nespádají pod IPPC, dále kontroly dle úkolu z MŽP (u všech plánovaných kontrol zařízení se statutem přímé vypouštění budou zkontrolovány minimálně podmínky pro toto vypouštění) a dále kontroly všech typů dle úkolů k aktuální problematice v regionu (např. kontroly na zařízeních, kde v minulosti docházelo k závažným porušením zákona o integrované prevenci, haváriím, mediálně sledovaných atd.).

Havárie

Koordinátoři integrovaných agend spolupracovali při řešení 12 havárií nebo nestandardních provozů na IPPC zařízeních, např. na OI Ostrava a OI Liberec. Souhrnná data o haváriích jsou uvedena v kapitole 4.6.

Podněty

Koordinátoři integrovaných agend se řešení podnětů a petic aktivně účastní, a to zejména u případů dotýkajících se působnosti vícesložkových oddělení. Jejich hlavním úkolem bylo právě zajištění koordinovaného přístupu při řešení těchto případů. Souhrnná data o podnětech jsou uvedena kapitole 3.1.

Zprávy o kontrole

Inspekce je povinna dle § 20b, odst. 9 zákona o IPPC v návaznosti na každou kontrolu na místě vypracovat vedle protokolu o kontrole zprávu, která obsahuje popis kontrolního zjištění a závěry o případných dalších opatřeních, tzn. zprávu o kontrole. Dále je dle § 20b, odst. 11 tohoto zákona třeba též zveřejnit tuto zprávu prostřednictvím informačního systému integrované prevence (IS IPPC), spravovaného MŽP, a to do čtyř měsíců od uskutečnění výkonu kontroly na místě. Zprávu je možné ovšem zpracovat nejdříve po uplynutí lhůty k podání námitek proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu dle § 13 zákona č. 255/2012 Sb. o kontrole.

Jednotlivé oblastní inspektoráty tyto zprávy o kontrole v příslušných termínech na IS IPPC vyvěšují. V roce 2023 bylo do IS IPPC vloženo celkem 708 zpráv o kontrole ČÍŽP (průběžných a konečných), z toho 700 zpráv o kontrole ČÍŽP v konečné verzi.

4.7.3 Nedozorová činnost ČÍŽP v oblasti integrovaných agend

Tato činnost zahrnuje zejména tvorbu odborných vyjádření:

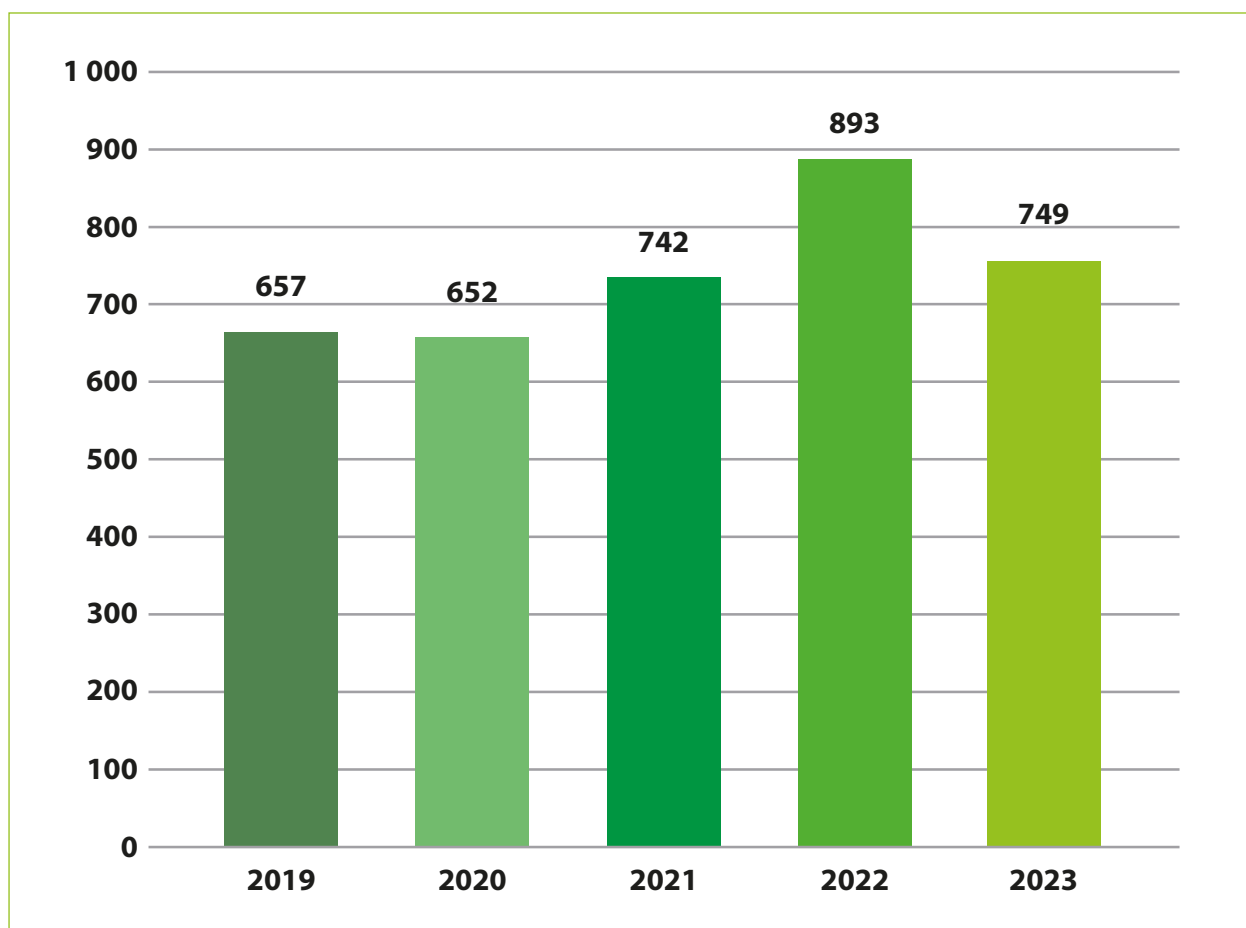
- v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí, tj. EIA/SEA,
- k žádostem o vydání integrovaných povolení nebo ke změnám IP či jejich přezkumů,
- k systému environmentálního managementu a auditu – v rámci registrace EMAS, EMS,
- v rámci programu bezpečný podnik (BP),
- v rámci územního a stavebního řízení, k projektové dokumentaci,
- k povolení provozu IPPC zařízení z hlediska ochrany ovzduší a schválení provozních řádů,
- k ekologickým auditům,
- v rámci žádostí o informace dle zákona č. 123/1998 Sb., zákona č. 106/1999 Sb. apod.

EIA/SEA–svodná data za inspekci

V roce 2023 bylo inspekci zpracováno celkem 749 vyjádření k záměrům, dokumentacím, posudkům, oznámením o koncepci a k návrhům koncepce v rámci procesu EIA/SEA. Oproti loňskému roku se jedná zhruba o 16% pokles vydaných vyjádření (893).

Potvrzuje se trend častějšího využívání oznamovatelů nebo předkladatelů § 15 zákona č. 100/2001 Sb., o předběžném projednání s ČÍŽP.

Vydaná vyjádření ČIŽP v rámci procesu RIA/SEA za posledních pět let

Obecně v předmětech záměrů převažují obchodní skladové komplexy, dopravní stavby, stavby obytných komplexů, rozšíření a modernizace farem. Jako největší problém u staveb, kde se předpokládá realizace na zemědělské půdě, shledáváme zábor bonitně nejcennějších půd.

Další problém vyvstává u záměrů, kde není specifikováno konkrétní využití hal, tudíž předložené rozptylové studie nehodnotí komplexně stav, který skutečně nastane po realizaci záměru při jeho samotném provozování. Rozptylové studie tak hodnotí pouze dopravní zatížení související s provozem záměru. Není-li jednoznačně stanoveno, k jakému účelu budou haly sloužit, resp. jaká konkrétní činnost v nich bude probíhat, nelze řádně posoudit vlivy záměru na jednotlivé složky životního prostředí, přičemž skutečné využití hal může být – a často bývá – nakonec zcela odlišné.

Dle inspekce by záměry obchodních firem (oznamovatelů) budovat výrobní prostory (navíc bez konkrétního určení) a skladovací prostory na orné půdě neměly převážít nad veřejným zájmem ochrany ZPF. Vzhledem k tomu, že se na území celé ČR nacházejí nevyužívané průmyslové a zemědělské areály (viz národní databáze brownfieldů), je v zájmu ochrany životního prostředí využívat primárně právě tyto lokality.

Významné případy EIA

OI Plzeň

Ve svém vyjádření k oznámení záměru „Odpadová bioplynová stanice Vejprnice – změna vstupních surovin“ navrhla ČIŽP, aby vzhledem k dosavadním zkušenostem oddělení ochrany ovzduší s obdobnými technologiemi byl záměr podroben dalšímu posouzení podle zákona č. 100/2001 Sb. Ve stávající již plně funkční bioplynové stanici s platným povolením provozu byla navržena částečná změna vstupních surovin, aby bioplynová stanice zpraco-

vávala i odpady (z velké části vedlejší produkty živočišného původu a odpady živočišného původu (kuchyňské zbytky z jídelen). Vzhledem k projektované kapacitě zařízení bude činnost záměru spadat podle zákona o IPPC ve znění pozdějších předpisů do kategorie 6.5. Provozování záměru bude možné jen s pravomocným integrovaným povolením.

Dalším projednávaným záměrem bylo oznámení realizace přeložky silnice I/27 v úseku Švihov–Klatovy o celkové délce cca 6,2 km. Celá trasa navržené přeložky silnice I/27 je situována v ochranném pásmu (PHO) 3. stupně toku Úhlavy jako vodního zdroje povrchové vody pro úpravnu vody Plzeň–Homolka. Zpracovatel oznámení záměru se vůbec nezabýval otázkou, zda záměr neporušuje stanovená opatření či povinnosti uvedené v rozhodnutí, kterým bylo toto pásmo vyhlášeno v r. 1985. Navíc trasa přeložky prochází i vnějším ochranným pásmem 2. stupně vodního zdroje podzemní vody pro vodovod ve Štěpánovicích a v těsné blízkosti Štěpánovického rybníka, což zpracovatel oznámení nekomentoval z hlediska ochrany jakosti vod. Z těchto důvodů ČIŽP požadovala další posouzení záměru podle zákona č. 100/2001 Sb.

OI Ostrava

Ostravský inspektorát se zabýval záměrem na odstranění kalových polí v Ostravě-Kunčičkách, odstranění popílkových rybníků (R1, R2, R3) – kalových polí pomocí navážky inertního materiálu v rámci revitalizace území. ČIŽP požadovala celý proces zejména proto, že realizace záměru je dle ČIŽP bezdůvodná, navíc se jedná o problémového provozovatele z hlediska nakládání s odpady. Následovala tři předjednání záměru a konzultace. Posuzování bylo ukončeno.

OI Ostrava se dále vyjadřoval k rozšíření záměru Zařízení k využívání odpadů–jedlých olejů a tuků. Jedná se o zpracování jedlých olejů na surovinu pro průmysl – zahřívání, sedimentace, separace odstředivou silou; kapacita 33 885 t/rok. ČIŽP měla připomínky z hlediska OOO, OOV, nebyly vyhodnoceny kumulativní vlivy, přestože záměr byl předjednan (dle § 15 zákona č. 100/2001 Sb.), ČIŽP požadovala celý proces. Posouzení skončilo závěrem zjišťovacího řízení, že záměr nemá významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví a nebude posuzován.

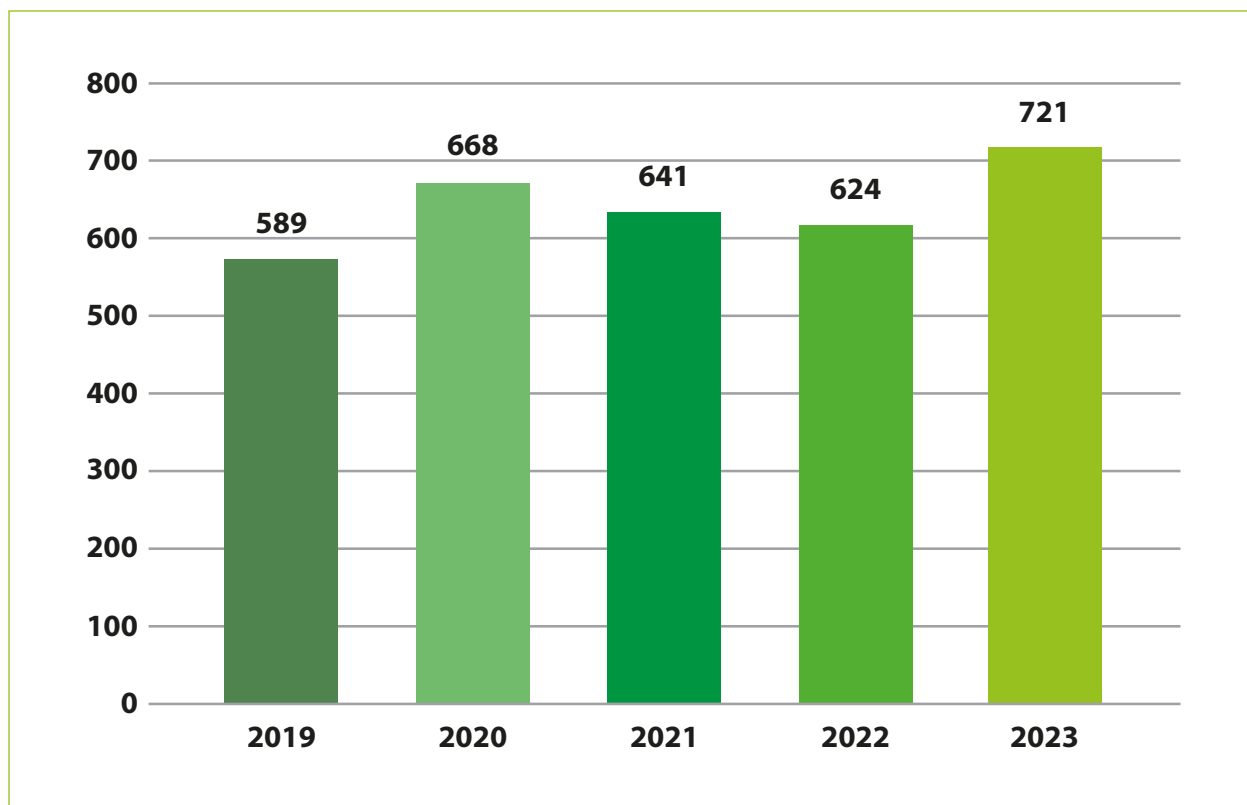
Žádosti o vydání integrovaného povolení a změny

ČIŽP v oblasti integrované prevence aktivně spolupracuje s krajskými úřady, přičemž tato spolupráce zahrnuje i vydávání vyjádření k IP, k podstatným změnám IP (mnohem častěji), a rovněž i k přezkumům IP.

Za rok 2023 bylo celkem inspekci zpracováno 721 vyjádření k žádostem o vydání integrovaného povolení nebo jejich změnám. Oproti loňskému roku se jedná zhruba o 15% nárůst vydaných vyjádření (624). U několika případů se zástupci ČIŽP zúčastnili i ústních jednání k žádosti o vydání nebo změnu IP.

Vydaná vyjádření ČIŽP k žádostem o vydání nebo změnu IP za posledních pět let

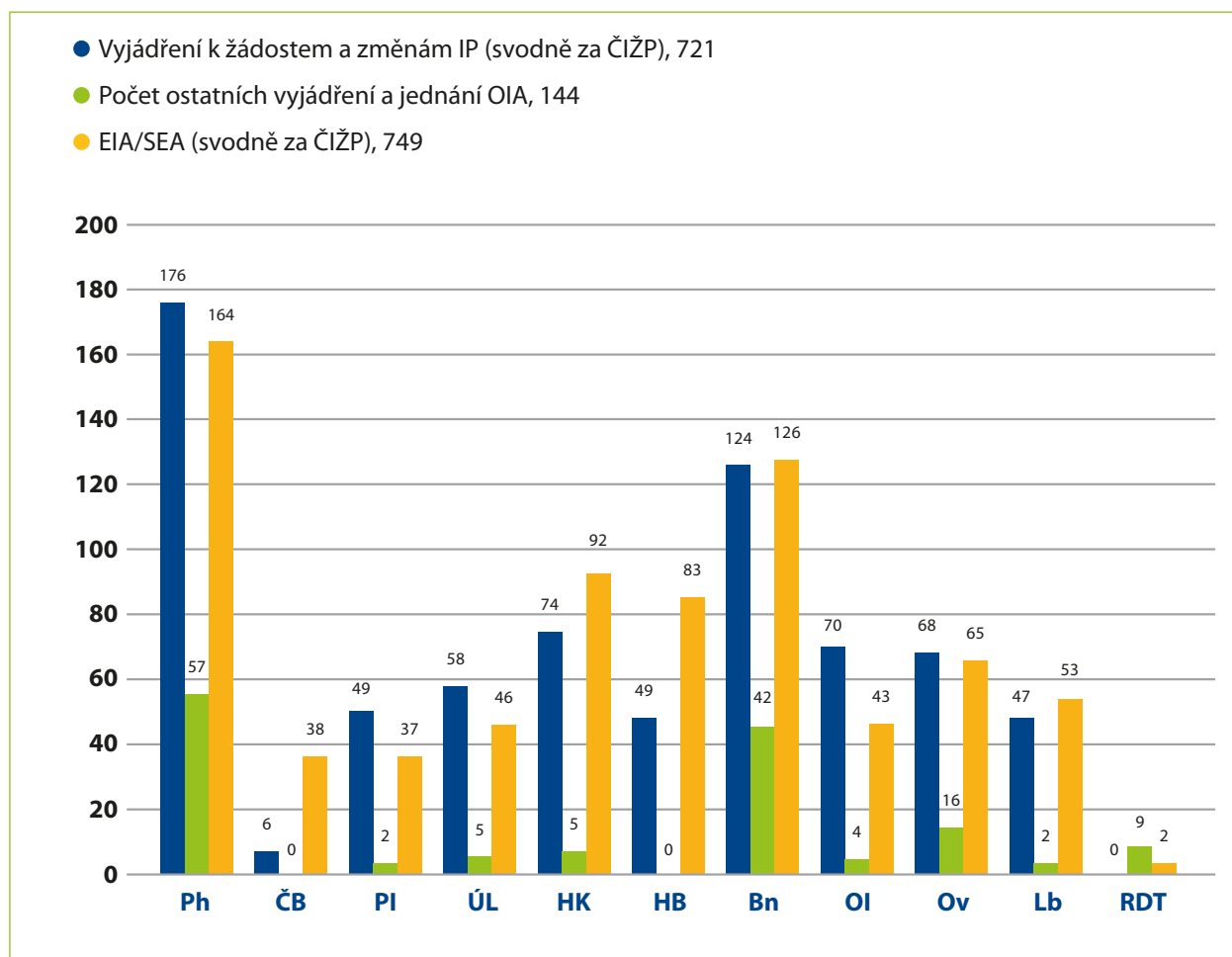
Ve vyjádřeních ke změnám IP týkajících se rozšiřování kapacity skládek inspekce zaujala jednotný názor a stále v nich poukazuje na změnu legislativy v oblasti nakládání s odpady a na zákaz ukládání směsných komunálních odpadů do skládek od roku 2030, kdy by se množství ukládaných odpadů mělo významně snížit (60% recyklace). Z těchto důvodů se proto důsledně prověřuje, proč provozovatelé usilují o rozšíření skládek, neboť v zájmu ochrany ŽP by činnost těchto zařízení měla být postupně utlumována.

Ostatní odborná vyjádření

Koordinátoři integrovaných agend na jednotlivých OI a na ředitelství ČIŽP dále vypracovali nebo spolupracovali na dalších 144 vyjádřeních (v rámci certifikace EMAS, v rámci programu bezpečný podnik, k ekologickým auditům aj.), jak je uvedeno v grafu níže.

Vyjádření vydaná koordinátory integrovaných agend (OI a ředitelství ČIŽP)

4.7.4 Významné případy z kontrolní činnosti

OI Havlíčkův Brod

Provozovatel KRONOSPAN CR, spol. s r.o., zařízení „KRONOSPAN – Výroba dřevotřískových desek“ v roce 2018 opakovaně překročil hodnotu povoleného maximálního denního odběru povrchové vody z řeky Jihlavy. Tímto jednáním nedovoleně odebral 9 101 m³ povrchové vody. Po celý měsíc srpen roku 2018 byla hodnota průtoku v řece Jihlavě pod hodnotou Q364 a provozovatel byl povinen přerušit odběr povrchové vody, přesto neoprávněně odebral celkem 14 765 m³ povrchové vody z řeky Jihlavy. Těmito skutky provozoval výše uvedenou provozovnu v rozporu s integrovaným povolením. Inspekce uložila provozovateli v novém projednání přestupků dle zákona č. 76/2002 Sb. (po předchozím zrušení a vrácení k novému projednání odvolacím orgánem) pokutu ve výši 954 640 Kč. Sankce byla potvrzen odvolacím orgánem. Z kraje roku 2024 provozovatel využil mimořádný opravný prostředek a podal podnět k přezkumu potvrzujícího rozhodnutí MŽP a současně podal u Městského soudu správní žalobu proti rozhodnutí MŽP.

OI Ostrava

Provozovatel AGRO PRODUKCE s.r.o. provozoval zařízení pod názvem „Farma pro chov nosnic Oldřišov“ nejdříve část roku 2021 bez příslušného povolení vyjmenovaných zdrojů znečišťování ovzduší uvedených v příloze č. 2 zákona č. 201/2012 Sb. a po překročení kapacity–limitní hodnoty pak část roku 2021 bez příslušného integrovaného povolení. Inspekce provozovateli uložila pokutu dle zákona o IPPC ve výši 250 000 Kč.

OI Olomouc

Provozovatel Bergasto s.r.o., provozoval zařízení „Dekontaminační plocha Loučka“ v rozporu s integrovaným povolením tím, že nakládal v zařízení s nebezpečným odpadem, který nebyl v seznamu přijímaných odpadů uvedených v integrovaném povolení, dále přijímal odpady, které nesplňovaly požadované kvalitativní parametry pro přijetí do zařízení, nakládal s odpady v zařízení takovým způsobem, že zvyšovalo riziko negativních vlivů na životní prostředí a provozoval zdroj znečišťování ovzduší v rozporu se schváleným provozním řádem. Inspekce uložila provozovateli dle zákona o IPPC pokutu ve výši 150 000 Kč.

OI Liberec

Provozovatel AAH Czech s. r. o. provozoval zařízení „Výroba PUR pěny“ v rozporu s IP. Porušení IP se dopustil tím, že nezabránil úniku závadných látek do toku Svitávka, neprovedl zkoušky těsnosti skladovacích nádrží, uvedl nesprávné údaje při plnění ohlašovací povinnosti do IRZ dle zákona č. 25/2008 Sb., nepředložil protokoly z jednorázových měření emisí v souladu se zákonem č. 201/2012 Sb. Inspekce uložila provozovateli ve společném řízení o přestupcích trest pokuty dle zákona o IPPC ve výši 150 000 Kč.

OI Ostrava

Provozovatel AVELI ECO s.r.o. provozoval zařízení „Řízená skládka odpadů TKO Dvorce–Rejchartice“ rozporu s IP tím, že přijal v roce 2020 několik tisíc tun odpadu, aniž by skutečné vlastnosti tohoto odpadu splňovaly podmínky pro jeho přijetí do zařízení skladu zemin stanovené v seznamu druhů odpadů provozního řádu zařízení skladu zemin. Dále v roce 2020 neprovedl roční monitoring skládky ve stanoveném rozsahu integrované podmínky, konkrétně v roce 2020 společnost neprovedla ověření procentuálního zaplnění skládky a neověřila dodržování figury (zejména sklon svahů) dle schválené projektové dokumentace a dále neověřila celkovou deformaci skládky s ohledem na následnou rekultivaci. Dále také neohlásila Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje změnu v užívání, způsobu provozu nebo rozsahu zařízení, která by mohla mít důsledky pro životní prostředí, když neprovedla ohlášení změny v provozu zařízení týkající se skladování odpadu. Inspekce provozovateli uložila pokutu dle zákona o IPPC ve výši 150 000 Kč.

4.7.5 Závěry

Lze konstatovat, že ve většině případů se konkrétní pochybení provozovatelů při dalších kontrolách již neopakují. Celkový pokles zjištěných porušení, je způsoben jednak větší disciplinovaností provozovatelů, jednak také četností kontrol na zařízeních s vydaným IP. V každém zařízení byla inspekce na kontrole již minimálně třikrát (většinou však vícekrát), což nutně vede k nižšímu počtu zjištěných porušení – valná většina „chronických nedostatků“ zařízení již byla odhalena, provozovateli napravena a inspekcí případně sankcionována. Zjištěná porušení mají proto charakter spíše nahodilých, často i méně významných stavů.

V rámci kontrol bývají zjištěny nesrovnalosti v popisech zařízení, proto po kontrole inspekce poskytuje zpětnou vazbu krajskému úřadu, který následně tyto nesrovnalosti v rámci přezkumu může napravit. Obdobně je to i v případech již nerelevantních nebo „zastaralých“ podmínek, kdy např. v integrovaných povoleních přetrvávají odkazy na neplatnou legislativu, zejména v oblasti odpadového hospodářství a v oblasti ochrany vod.

Legislativní nedostatečnost

Jako problematická stále jeví legislativní nedostatečnost v případě řešení podnětů na zápach.

Dále se jeví jako problematická určitá legislativní neujasněnost ve vztahu odpadní vody (dle zákona č. 254/2001 Sb.) a kapalných odpadů na bázi vody (odpadní vody dle zákona č. 541/2020 Sb.). Tento problém se ukázal i při projednávání a řešení vstupních limitů pro odpadářské zařízení, které je současně vodním dílem – biologickou čistírnou odpadních vod. Původce odpadu může elegantně obejít provozní řád a vykázat odpad jako odpadní vodu, která jde mimo veškerou evidenci, co se týká kvality, pouze je zaznamenáno množství.

V oblasti ekologických škod (újem) dle zákona č. 167/2008 Sb. je problematické, že neexistuje databáze základních a podrobných hodnocení rizik. Provozovatelé si tato hodnocení ukládají tzv. do šuplíku. Navíc za nevypracování základního, popř. podrobného hodnocení rizik dle současného předpisu nelze uložit trest, neboť v zákoně č. 167/2008 Sb. absentuje příslušný přestupek k této povinnosti uvedené v § 14 odst. 1 tohoto zákona. V roce 2023 se inspekce podílela na novelizaci zákona č. 167/2008 Sb.

Poznatky z kontrol

Pokud jsou při kontrole na místě k dispozici všechny vyžádané podklady, je ve spisu případu (v elektronické spisové službě) pouze několik dokumentů. Pokud ale provozovatel není schopen na místě vše doložit a posílá pak dokumenty postupně, popř. jej ještě ČIŽP musí (i opakovaně) vyzývat k předložení dalších chybějících podkladů, může se počet dokumentů ve spisu počítat na desítky. Vkládání množství dodatečně poskytnutých podkladů zvyšuje zátěž KIA, popř. i dalších členů kontrolní skupiny.

Spolupráce mezinárodní a tuzemská, prevence

Důležitou činností inspektorů OIA byla v roce 2023 též přeshraniční spolupráce se Slovenskem (MŽP SR a SIŽP) v rámci BAT fóra. Dále se tradičně koordinátoři integrovaných agend i v roce 2023 v rámci možností aktivně podíleli na činnosti v technických pracovních skupinách zejména při MŽP („Kraje a integrovaná prevence“) a při MPO („Fórum pro výměnu informací o BAT“).

Inspekce aktivně a efektivně spolupracuje s dalšími orgány státní správy, zejména s krajskými úřady, které provozování jednotlivých zařízení dle zákona o integrované prevenci povolují. Cílem této vzájemné spolupráce je snaha o zvyšování kvality IP, o soulad IP s aktuálním stavem zařízení, o formulaci jednotlivých závazných podmínek provozu vzhledem k jejich vymahatelnosti a tímto o zabezpečení vysoké úrovně ochrany ŽP. Postupný nárůst počtu změn IP má ovšem za následek zvyšující se náročnost prováděných kontrol, která v oblasti integrované prevence vyžadují zejména preciznost přípravy a dostatečný časový prostor.

Inspekce se ale v rámci své činnosti nezaměřuje striktně jen na ukládání pokut, dbá na prevenci a využívá i tzv. měkké metody.

5 Etika a integrita, protikorupční aktivity, řešení stížností a ochrana dat

5.1 Etika a integrita

Pravidla etiky

Pravidla etiky státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru vykonávajících činnosti podle § 5 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (ZSS), jsou stanovena ZSS, zejména § 77 odst. 1 a 2 a § 81, a služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 13/2015 ze dne 14. prosince 2015 (dostupným zde: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/sluzebni-predpisy.aspx?q=Y2hudW09MTA%>) platným do 31. 12. 2023. Článek 9 služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu je pak věnován předcházení rizikům korupce a podvodu a nežádoucím vnějším vlivům, jež by mohly ohrozit řádný výkon služby. Pravidla etiky zaměstnanců v pracovním poměru jsou stanovena zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 303 a § 304.

Mezi dokumenty, kterými se zaměstnanci ČÍŽP v oblasti etického jednání rovněž řídí, patří Pravidla etiky a zásady chování a vystupování zaměstnanců Ministerstva životního prostředí, který je uveřejněn na internetových stránkách ČÍŽP v sekci „Protikorupční program“ (<https://www.cizp.cz/cizp/protikorupcni-program>).

Účelem pravidel etiky platných v ČÍŽP je, aby všichni zaměstnanci vědomě a aktivně dodržovali etické zásady při plnění určených úkolů a chránili zájmy státu. Zaměstnanci jsou v oblasti pravidel etiky pravidelně školeni a s novými dokumenty jsou prokazatelně seznamováni. Za dodržování pravidel etiky zodpovídá představený každého organizačního útvaru ČÍŽP.

Hlášení podezření ze spáchání protiprávního jednání

S nabytím účinnosti zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (ZOO), ČÍŽP jako povinný subjekt zavedla vnitřní oznamovací systém, který byl interně do praxe aplikován směrnicí ČÍŽP č. 15/2023, ve znění pozdějších předpisů, o ochraně oznamovatelů a souvisejících interních opatření v ČÍŽP. Vnitřní oznamovací systém nahradil dosavadní funkční opatření související s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání, včetně korupčního jednání, zavedený ve smyslu nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.

Ředitel ČÍŽP ve smyslu § 9 odst. 2 písm. b) ZOO ČÍŽP pověřil příslušnou osobu a zastupující příslušnou osobu. Příslušná osoba přijímá a vyřizuje oznámení, které podal státní zaměstnanec zařazený v ČÍŽP, jiný zaměstnanec zařazený v ČÍŽP nebo osoba vykonávající v ČÍŽP dobrovolnickou činnost, odbornou praxi nebo stáž. ČÍŽP tedy vylučuje přijímání oznámení od osoby, která pro povinný subjekt nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost podle § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) ZOO.

Oznámení lze podat následujícími způsoby:

- 1) Telefonicky nebo osobně po předchozí dohodě s příslušnou osobou.
- 2) Písemně:
 - Na e-mailovou adresu: prosetrovatel@cizp.cz
 - V případě zaslání oznámení prostřednictvím podatelny ČÍŽP, poštovních či kurýrních služeb vždy řádně uzavřenou zásilku viditelně označit textem „NEOTVÍRAT–OZNÁMENÍ PRO VNITŘNÍ OZNAMOVACÍ SYSTÉM–POUZE K RUKÁM PŘÍSLUŠNÉ OSOBY“.
 - Písemné oznámení vhozené do označené schránky umístěné v nemonitorovaném prostoru vpravo od hlavního vstupu do sídla ČÍŽP (tato možnost byla v roce 2024 zrušena).

Zaměstnanci mají na webu ČIŽP v sekci „Vnitřní oznamovací systém“ (<https://www.cizp.cz/cizp/vnitri-oznamovaci-system>) k dispozici informace o vnitřním informačním systému, základní informace pro oznamovatele, kontakty na příslušné osoby a taktéž odkaz na vnější oznamovací systém, který zastřešuje Ministerstvo spravedlnosti. Případně může oznamovatel přímo kontaktovat orgány činné v trestním řízení.

5.2 Protikorupční program

Interní protikorupční program České inspekce životního prostředí (IPP ČIŽP) vychází z požadavků vlády ČR, které jsou opakovaně formulovány v usneseních vlády, přijímaných koncepcích a akčních plánech. Aktuálním výchozím dokumentem je Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023–2026, která představuje střednědobý strategický protikorupční dokument vlády shrnující základní východiska vládní protikorupční politiky. Na koncepci navazuje Akční plán boje proti korupci na roky 2023 a 2024, který je prvním z akčních plánů, které provádí Vládní koncepci boje proti korupci na léta 2023 až 2026.

IPP ČIŽP je souborem postupů a opatření k řízení korupčních rizik, jež jsou zaměstnanci povinni dodržovat. Jeho cílem je v maximální míře omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání v ČIŽP a ochránit majetek a zájmy státu. IPP ČIŽP tvoří pět základních částí: Vytváření a posilování protikorupčního klimatu; Transparentnost; Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol; Postupy při podezření na korupci; Vyhodnocování interního protikorupčního programu. Aktuálně platný IPP ČIŽP je vždy zveřejněn na internetových stránkách ČIŽP v sekci „Protikorupční program“ (<https://www.cizp.cz/cizp/protikorupcni-program>).

Plnění IPP ČIŽP je v pravidelných intervalech vyhodnocováno a uváděno do souladu s protikorupční politikou vlády ČR a MŽP. V ČIŽP jsou identifikována korupční rizika na úroveň jednotlivých odborů a nastavena pravidla pro jejich řízení. Stanoveny jsou rovněž postupy pro oznamování korupčního jednání a procesy k omezení předpokladů vzniku korupčního jednání. Zaměstnanci jsou s dokumenty a postupy v oblasti protikorupční politiky seznamováni a pravidelně jsou v této oblasti vzděláváni.

V rámci úsilí o maximální transparentnost ČIŽP zveřejňuje smlouvy v souladu se zákonem o registru smluv a dále smlouvy a faktury prostřednictvím rezortní platformy Otevřená Data MŽP. Dvakrát ročně zveřejňuje ČIŽP na svých internetových stránkách v podsekcí „Poradní orgány ČIŽP“ (<https://www.cizp.cz/cizp/poradni-organy-cizp>) seznam poradců a poradních orgánů.

V uplynulých letech nebyl na ČIŽP zaznamenán žádný případ korupce. Rovněž žádné smlouvy s partnery a dodavateli nebyly ukončeny nebo nebyly obnoveny z důvodu porušení etiky nebo předpisů týkajících se korupce.

5.3 Řešení stížností

Stížnosti proti nevhodnému chování nebo postupu ČIŽP

ČIŽP v rámci své činnosti prošetřuje také stížnosti podané na základě ustanovení § 175 odst. 4 správního řádu, a to jak stížnosti proti postupu správního orgánu, tak stížnosti proti nevhodnému chování úředních osob. Informace k podávání stížností má ČIŽP zveřejněny na svých internetových stránkách v sekci „Obraťte se na nás“ (<https://www.cizp.cz/obratte-se-na-nas>).

Stížnosti proti nevhodnému chování zaměstnanců nebo proti postupu jednotlivých útvarů oblastních inspektorátů či ředitelství ČIŽP tvoří důležitou zpětnou vazbu, která pomáhá organizaci zlepšovat její práci. Aby bylo stížnost možné řádně prošetřit, je nutné, aby obsahovala jasné a srozumitelné informace o tom, čeho (jakého konkrétního

postupu) se týká a v čem stěžovatel spatřuje nevhodné chování či nesprávný postup. Po řádném a objektivním posouzení ČIŽP učiní závěr, zda stížnost shledává důvodnou, částečně důvodnou nebo nedůvodnou. V případech, kdy je stížnost shledána důvodnou nebo částečně důvodnou, jsou přijata opatření k nápravě, prevenci opakování nevhodného postupu a zlepšení výkonu státní správy.

V roce 2023 ČIŽP přijala celkem 41 stížností, z nichž 37 bylo shledáno nedůvodnými. Dvě stížnosti pak byly shledány částečně důvodnými a dvě stížnosti byly shledány důvodnými. Celkový přehled přijatých stížností rozdělený dle jednotlivých oblastních inspektorátů a ředitelství je uveden v následující tabulce. Oproti předchozímu roku se jedná o zřetelné navýšení počtu řešených stížností, přesto však došlo ke snížení poměru stížností důvodných či částečně důvodných. Tento trend svědčí o zvýšeném zájmu veřejnosti o řádný výkon státní služby.

Počty stížností proti nevhodnému chování inspektorů nebo proti postupu OI ČIŽP v roce 2023 řešených jednotlivými oblastními inspektoráty, případně ředitelstvím ČIŽP

Oblastní inspektorát	počet přijatých stížností	z toho shledaných		
		důvodnou	částečně důvodnou	nedůvodnou
Praha	5	0	0	5
České Budějovice	3	1	0	2
Plzeň	9	0	0	9
Ústí nad Labem	2	0	0	2
Hradec Králové	2	0	0	2
Havlíčkův Brod	0	0	0	0
Brno	1	0	0	1
Olomouc	3	0	0	3
Ostrava	2	0	0	2
Liberec	3	1	0	2
Ředitelství	11	0	2	9
Celkem	41	2	2	37

5.4 Ochrana dat a soulad s legislativou

Za rok 2023 ČIŽP neobdržela ani jednu stížnost, její jednání či postupy nebyly předmětem stížností na porušení soukromí, obchodního tajemství, ztráty dat či neoprávněného zveřejnění údajů. Rovněž nedošlo ze strany ČIŽP k žádnému neplnění zákonů či regulací v sociální (pracovně-právní) oblasti nebo v oblasti používání produktů a služeb.

V roce 2023 ČIŽP uhradila:

- na pokutách za dopravní přestupky: 0, Kč,
- náklady dovolacího řízení v souvislosti se zrušením uložené pokuty: 0, Kč.

V roce 2023 nebyl vystavený žádný platební výměr související s porušením rozpočtové kázně.

Hradecká

DIESE
STÄT VON HABER
DIE GESTUTTE
EER. IN GROßER
KRANCKHEIT
FAHRE VEHREN
DIEH SEBASTIAN
BERICHTEN
LASSEN

711

6 Výběrová řízení a dodavatelský řetězec v roce 2023

ČÍŽP je jednou z resortních organizací Ministerstva životního prostředí, která dodržuje pravidla pro centrální nákup státu (systém centralizovaného zadávání veřejných zakázek) a současně je veřejným zadavatelem, který při zadávání veřejných zakázek dodržuje řadu zákonných i vlastních předpisů (podrobněji viz webová stránka: www.cizp.cz/cizp/verejne-zakazky).

Dodavatelský řetězec

Dodavatelský řetězec představuje především stálý outsourcing:

- správy a údržby budov,
- úklidových a recepčních služeb,
- zajišťování osobních ochranných pracovních pomůcek,
- servisu tiskáren,
- servisu služebních vozidel,
- servisu a oprav přístrojového vybavení odborných složek,
- IT zakázek, servisní a systémové podpory.

Oddělení veřejných zakázek (OVZ) také administruje veřejné zakázky týkající se aktuálně potřebných odborných školení a nákupů přístrojové techniky pro inspektory, přispívající ke zkvalitnění výkonu inspekční činnosti.

V roce 2023 bylo na základě veřejných zakázek administrovaných OVZ uzavřeno 28 smluv v celkovém finančním objemu převyšujícím 10 200 000 Kč bez DPH. Mezi nejvýznamnější a objemově největší veřejnou zakázku patřila veřejná zakázka dělená na části s názvem: „Zajištění recepčních služeb v administrativních budovách ČÍŽP“ v hodnotě 3 614 400 Kč bez DPH pro Oblastní inspektorát ČÍŽP v Praze, v Plzni a v Havlíčkově Brodě.

Dalšími významnými veřejnými zakázkami pak byly „Zajištění letenek, jízdenek, ubytování a souvisejících služeb pro ČÍŽP“ v hodnotě 1 900 000 Kč bez DPH, „Rekonstrukce PZTS (Elektrický Zabezpečovací Systém a Elektrická Požární Signalizace, včetně grafické nadstavby v Oblastním inspektorátu ČÍŽP Ostrava“ v hodnotě 1 191 401 Kč bez DPH a „Rekonstrukce plynové kotelny OI Plzeň“ v hodnotě 976 237 Kč bez DPH.

V roce 2022 byl na ČÍŽP zaveden Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“) k poskytování laboratorních služeb a geologického průzkumu pro ČÍŽP. Je rozdělen do čtyř kategorií, a to odpadové hospodářství, ochrana vod – odpadní a povrchové vody, ochrana vod – podzemní vody a horninové prostředí a chemické látky ve výrobcích. Laboratorní službou se rozumí kvalifikovaný odběr plyných, pevných a kapalných vzorků podle kategorie DNS a dále jejich kvalifikovaná analýza. V rámci DNS bylo v roce 2023 uzavřeno 8 zakázek.

Ověřování environmentálních vlivů, pracovněprávních postupů a dopadů na společnost u dodavatelů

ČIŽP se v co nejširším rozsahu snaží uplatňovat při zadávání veřejných zakázek zásady sociálně odpovědného zadávání a environmentálně odpovědného zadávání. Veřejné zakázky dělí na části tak, aby byla umožněna účast i menším dodavatelům, vyhrazuje veřejné zakázky pro dodavatele zaměstnávající zdravotně postižené a zahrnuje do veřejných zakázek environmentální požadavky.

Environmentální požadavky ČIŽP standardně uplatňuje v jednotlivých veřejných zakázkách. Tento princip byl využit zejména u veřejných zakázek na poskytování úklidových služeb, výmalb vnitřních prostor, čištění fasády a dalších. Veřejná zakázka s názvem „Poskytování úklidových služeb v budově oblastního inspektorátu ČIŽP v Ostravě“ zahrnovala např. požadavek na „ekologicky šetrný výrobek“.

Ve veřejných zakázkách s názvem „Poskytování úklidových služeb v budově oblastního inspektorátu ČIŽP v Ostravě“ a „Zajištění recepčních služeb v administrativních budovách ČIŽP“ byla veřejná zakázka vyhrazena pouze pro dodavatele, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením–tzv. vyhrazené zakázky, kdy dodavatel musí ve své nabídce doložit potvrzení od úřadu práce o splnění tohoto kritéria.

Při screeningu dodavatelů v sociální oblasti veřejné zakázky byla vždy u vybraného dodavatele mimo běžnou kontrolu, tj. splnění zákonných požadavků a požadavků zadavatele, provedena kontrola splnění podmínky vyhrazené zakázky pro dodavatele zaměstnávající na chráněných pracovních místech alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců.

7 Zaměstnanecké prostředí a lidské zdroje

ČIŽP považuje péči o zaměstnance za zásadní hodnotu a základ své odbornosti. Základním přístupem je bezprostřední kontakt vedení se zaměstnanci ve všech oblastních inspektorátech, důraz na soustavné vzdělávání zaměstnanců a bezpečnost práce. Strategie řízení lidských zdrojů se orientuje zejména na controlling a reporting řízení lidských zdrojů a na profesní růst a rozvoj zaměstnanců.

Klíčovou změnou v roce 2023 bylo jmenování nového vedoucího služebního úřadu, zrušení odboru personálního a právního a vznik odboru vnitřních služeb, součástí kterého je i oddělení personální. Jedním z hlavních úkolů bylo, v souvislosti s novelou zákona o státní službě č. 384/2022 Sb. účinné k 1. 1. 2023, vypsání výběrových řízení na osm současných ředitelů odborů. Vzhledem k věkovému průměru zaměstnanců ČIŽP probíhala již i v roce 2023 citelná obměna zaměstnanců z důvodu odchodů zkušených zaměstnanců do starobního důchodu.

K 31. 12. 2023 měla ČIŽP 536 zaměstnanců, z toho bylo 307 žen a 229 mužů. Zaměstnanci ČIŽP pracují na ředitelství, oblastních inspektorátech v 10 regionech a na dvou pobočkách. Většina zaměstnanců působí v odborných profesích inspektorů (77,4%) a má vysokoškolské vzdělání (82,5 %). Zaměstnanci s praxí u ČIŽP vyšší než 10 let tvoří 58,6 % zaměstnanců.

ČIŽP má státní zaměstnance, jejichž pracovní-právní oblast je upravena zákonem o státní službě (ZSS) a zaměstnance v pracovním poměru, jejichž práva a povinnosti upravuje zákoník práce (ZP).

Počty zaměstnanců /reálné počty/ podle regionu (inspektorátu)

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zaměstnanců absolutně k 31. 12.	557	546	540	533	536
Praha a střední Čechy	62	62	63	59	59
České Budějovice	39	36	37	34	37
Plzeň	43	43	40	43	43
Ústí nad Labem	50	52	50	50	47
Hradec Králové	44	44	43	41	41
Havlíčkův Brod	38	36	36	35	35
Brno	55	51	50	50	51
Olomouc	36	34	30	32	32
Ostrava	46	48	47	47	44
Liberec	33	30	31	29	30
Ředitelství (V Praze)	111	110	113	113	117

Počty zaměstnanců rozčleněné dle typu pracovního poměru a pracovních smluv

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zaměstnanců k 31. 12. celkem	557	546	540	533	536
Procento zaměstnanců, na které se vztahuje kolektivní smlouva/dohoda	100	100	100	100	100
Zaměstnanci ve vrcholovém managementu: vedení + ředitelé odborů /státní zaměstnanci/	17	17	16	16	16
z toho žen	2	2	2	3	3
z toho mužů	15	15	14	13	13
Odborní zaměstnanci /státní zaměstnanci/	446	421	439	412	415
z toho žen	229	213	216	214	218
z toho mužů	217	208	223	198	197
Zaměstnanci podpůrných profesí /zaměstnanci v pracovním poměru/	94	108	101	105	105
z toho žen	86	92	85	86	86
z toho mužů	8	16	16	19	19
Pracovní poměr na dobu neurčitou	504	505	528	486	512
z toho plný úvazek	490	496	519	477	506
z toho částečný úvazek	14	9	9	9	6
Pracovní poměr na dobu určitou*	53	41	12	47	24
z toho plný úvazek	52	40	12	47	23
z toho částečný úvazek	1	1	0	0	1
Počet ŽEN k 31. 12.	317	307	301	303	307
Pracovní poměr na dobu neurčitou (ženy)	278	278	294	277	279
z toho plný úvazek	266	269	286	268	273
z toho částečný úvazek	12	9	8	9	6
Pracovní poměr na dobu určitou (ženy)	39	29	7	26	28
z toho plný úvazek	38	29	7	26	25
z toho částečný úvazek	1	0	0	0	3
Počet MUŽŮ k 31. 12.	240	239	239	230	229
Pracovní poměr na dobu neurčitou (muži)	226	227	234	209	219
z toho plný úvazek	224	226	233	209	219
z toho částečný úvazek	2	1	1	0	0
Pracovní poměr na dobu určitou (muži)	14	12	5	21	10
z toho plný úvazek	14	11	5	21	9
z toho částečný úvazek	0	1	0	0	1

* Doba určitá – dle § 21 ZSS se přijímají státní zaměstnanci, kteří dosud úspěšně nevykonali úřednickou zkoušku, na dobu určitou.

Jakmile státní zaměstnanci složí úřednickou zkoušku, mění se jim doba určitá na dobu neurčitou.

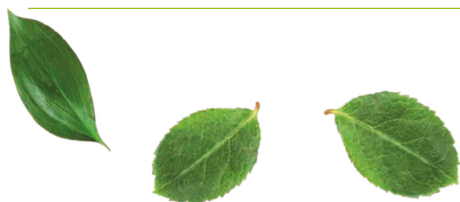

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2023

Vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
Základní	1	0	1	0,2 %
Střední odborné	0	5	5	0,9 %
Úplné střední	2	10	12	2,2 %
Úplné střední odborné	9	60	69	12,9 %
Vyšší odborné	1	6	7	1,3 %
Vysokoškolské	216	226	442	82,5 %
Celkem	229	307	536	100 %

Trvání pracovního poměru zaměstnanců – stav k 31. 12. 2023

Doba trvání	počet	%
Do 5 let	133	24,8 %
Do 10 let	89	16,6 %
Do 15 let	77	14,4 %
Do 20 let	80	14,9 %
Nad 20 let	157	29,3 %
Celkem	536	100 %

7.1 Personální řízení

Přístup k zaměstnancům ČIŽP se řídí zákoníkem práce a zákonem o státní službě a je dále upraven interními předpisy. Mezi klíčové interní směrnice patří zejména:

- Kolektivní dohoda a kolektivní smlouva,
- Pracovní řád České inspekce životního prostředí (účinnost od 1. 5. 2012),
- Platový řád (účinnost od 1. 6. 2012),
- 14/2012 Směrnice o vzdělávání zaměstnanců ČIŽP (účinnost od 20. 4. 2022),
- 3/2015 Služební předpis k aplikaci pracovního řádu České inspekce životního prostředí na služební poměry státních zaměstnanců podle zákona o státní službě (účinnost 10. 8. 2015),
- 10/2015 Služební předpis upravující aplikaci zákona o státní službě v České inspekci životního prostředí (účinnost od 4. 12. 2015),
- 1/2019 Směrnice o odměňování státních zaměstnanců (účinnost 7. 2. 2019) včetně doplňku s účinností od 1. 5. 2024,
- 10/2019 Služební předpis, kterým se stanoví postup při provádění služebního hodnocení státních zaměstnanců zařazených v České inspekci životního prostředí (účinnost 7. 11. 2020),
- 17/2023 Služební předpis, kterým se vydává vnitřní systemizace České inspekce životního prostředí ve znění novely č. 2 s účinností k 1. 3. 2024.
- 24/2022 Metodický pokyn – Šetření spokojenosti zaměstnanců (účinnost od 1. 11. 2022)
- 25/2022 Služební předpis – Adaptační proces (účinnost od 1. 11. 2022)
- 26/2022 Metodický pokyn – Řízení inovačních podnětů zaměstnanců (účinnost od 1. 11. 2022)
- 27/2022 Politika lidských zdrojů (účinnost od 1. 11. 2022)

Zaměstnávání

Vzhledem k charakteru činnosti nabízí ČIŽP především kvalifikovaná pracovní místa. Klíčové je udržení zaměstnanců, které je měřeno ukazatelem dobrovolné fluktuace.

Na konci roku bylo v ČIŽP neobsazeno 33 systemizovaných míst. Aktuálním úkolem vedení ČIŽP zůstává stabilizace a rozvoj klíčových profesí. Průměrné procento dobrovolné fluktuace je v ČIŽP stále relativně nízké – 6,52 %, oproti minulému období však opět roste.

Proměny stavu zaměstnanců jsou monitorovány pravidelným interním reportingem a vyhodnocovány vedením. Pracovní a služební místa jsou obsazována veřejným výběrovým řízením. V rámci cíle zvýšit obsazenost ČIŽP proběhlo 89 výběrových řízení na obsazení služebních míst a 24 výběrových řízení na obsazení pracovních míst.

Činnost oddělení personálního se v roce 2023 zaměřovala na kvalitní a včasnou realizaci legislativních změn v oblasti pracovního práva, zákona o státní službě, mezd a vzdělávání.

Celkový počet a poměr nových zaměstnanců a míra fluktuace zaměstnanců 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zaměstnanců přijatých v roce celkem	54	43	33	46	52
z toho žen	39	28	21	24	30
do 30 let	9	5	6	8	7
ve věku 30–50	22	16	12	12	18
ve věku nad 50 let	8	7	3	4	5
z toho mužů	15	15	12	22	22
do 30 let	3	5	2	6	5
ve věku 30–50	6	6	6	14	14
ve věku nad 50 let	6	4	4	2	3
Počet zaměstnanců absolutně k 31. 12.	557	546	540	533	536
Celkový počet zaměstnanců, kteří opustili zaměstnání v daném roce	50	55	46	51	49
z toho mužů	19	16	18	26	26
do 30 let	2	1	1	3	1
ve věku 30–50	6	7	4	7	12
ve věku nad 50 let	11	8	13	16	13
z toho žen	31	39	28	25	23
do 30 let	5	4	5	4	6
ve věku 30–50	16	16	13	13	9
ve věku nad 50 let	10	19	10	8	8
% dobrovolné fluktuace *	6	6,4	4,4	5,6	6,52
(Očišťuje se o nucené odchody vč. z organizační změny, odchody do důchodu, odchody z důvodu úrazu, úmrtí)	6		4,4	5,6	6,52
% celkové fluktuace zaměstnanců	9	10,1	8,5	9,6	9,2
Celkový počet rozvázaných pracovních poměrů v daném období (roce) × 100 / průměrný evidenční stav zaměstnanců v daném roce.	9		8,5	9,6	9,2

*Jedná se o ukončené služební pracovní poměry ze strany zaměstnanců. Nejsou zde zahrnuty dobrovolné odchody do důchodů, ukončené služební pracovní poměry ze strany zaměstnavatele (ukončení ve zkušební době, odvolání z místa vedoucího), skončení služebního poměru ze zákona, ukončené služební pracovní poměry uplynutím doby určité.

Přehled ekonomických, zdravotních a sociálních benefitů zaměstnanců (mimo důchodové zabezpečení), které se týkají zaměstnanců na dobu neurčitou s plným pracovním úvazkem 2022

	Zaměstnanci ve vrcholovém managementu (vedení + vedoucí odborů) (státní zaměstnanci)	Zaměstnanci – odborní zaměstnanci (státní zaměstnanci)	Zaměstnanci podpůrných profesí (zaměstnanci v pracovním poměru)
Průměrný měsíční počet zaměstnanců v roce	16	415	105
Kolektivní smlouva	ANO	ANO	ANO
% zaměstnanců, na které se vztahuje kolektivní smlouva	100%	100%	100%
Životní pojištění zaměstnanců	NE	NE	NE
Příspěvek na zdravotní péči	ANO	ANO	ANO
Invalidní pojištění, pojištění proti trvalým následkům úrazů	NE	NE	NE
Rodičovské volno	dle ZP	dle ZP	dle ZP
Finanční podpora penzijního připojištění	ANO	ANO	ANO
Zvýšené odstupné pro ukončení pracovního poměru z důvodu organizační změny dané kolektivní smlouvou	NE	NE	NE
Životní pojištění manažerů, pojištění pracovní neschopnosti	NE	NE	NE
Indispoziční volno (5 dnů/rok)	ANO	ANO	ANO
13. plat	NE	NE	NE
Příspěvek na stravování	ANO	ANO	ANO
Služby spojené se závodním stravováním	NE	NE	NE
Ochranné nápoje a vitaminové preparáty	NE	NE	NE
Příspěvek na dětskou rekreaci	ANO	ANO	ANO
Příspěvek na rodinnou rekreaci	ANO	ANO	ANO
Práce se seniory	NE	NE	NE
Jubilejní odměny	ANO	ANO	ANO
Školné na studium zaměstnanců VŠ	NE	NE	NE
Příspěvek na kulturní a sportovní činnost	ANO	ANO	ANO
Odměny a dary –peněžní	ANO	ANO	ANO
Odměna za pracovní pohotovost (ze zákona), není benefit	NE	NE	NE
Sociální výpomoci	ANO	ANO	ANO
Prodloužení ročního nároku na dovolenou o 1 týden v kalendářním roce nad základní výměru	NE	NE	NE
Bezúročné půjčky	ANO	ANO	ANO

Rozmanitost a rovnost příležitostí

Česká inspekce životního prostředí je organizace, která respektuje rovné příležitosti mužů a žen. Při výběru zaměstnanců je přihlíženo především k odbornosti uchazečů. Platová transparentnost je zajištěna platovými tarify. Rovnost platů vychází ze systému služebního hodnocení zaměstnanců.

Jednotlivá oddělení jsou v organizaci genderově, věkově i z hlediska získané praxe velmi různorodá. Organizační kultura nepřipouští žádnou formu přímé ani nepřímé diskriminace podporující genderové stereotypy. Limitujícím faktorem je pouze do určité míry specifická struktura kandidátů na volné pozice, kdy díky centrálně stanovené tarifní struktuře není nabízené platové ohodnocení příliš zajímavé pro kandidáty ve středním věku s praxí. V pracovním řádu je uveden požadavek pracovní kázně a zachování pravidel zdvořilosti a ohleduplnosti.

ČIŽP podporuje rovné příležitosti v organizaci, flexibilní pracovní dobu s případně zkráceným pracovním úvazkem, čímž usnadňuje všem zaměstnancům bez rozdílu možnost sladění soukromého a pracovního života.

Absolvování e-learningového kurzu rovné příležitosti bylo i v roce 2023 vyžadováno po všech nově příchozích zaměstnancích.

Vztahy zaměstnanců a vedení ČIŽP

Státní zaměstnanci a zaměstnanci v služebním/pracovním poměru mají oddělenou kolektivní dohodu/smlouvu, kolektivní dohoda/smlouva se vztahuje na všechny zaměstnance ČIŽP.

Standardně vedení ČIŽP komunikuje se zaměstnanci především systémem porad, doplňovaným o další komunikační platformy, jež usnadňují dostupnost informací, jakými jsou e-mail či Intranet, na kterém zaměstnanci najdou např. všechny vnitřní normy ČIŽP či informace o organizačních a personálních změnách.

Složení řídicích orgánů a skladba kategorií zaměstnanců 2023

	muži	ženy	celkem
Zaměstnanci ve vrcholovém managementu (vedení + ředitelé odborů) /státní zaměstnanci/	13	3	16
Zaměstnanci – odborní zaměstnanci /státní zaměstnanci/	197	218	415
Zaměstnanci podpůrných profesí /zaměstnanci v pracovním poměru/	19	86	105
Celkem	229	307	536

7.2 Vzdělávání

V roce 2023 proběhla následující povinná školení:

- Vstupní vzdělávání úvodní (počet účastníků 41)
- Vstupní vzdělávání následné (počet účastníků 15)
- Zkoušky odborné způsobilosti dle zákona o přestupcích č. 250/2019 Sb. (počet účastníků 13)
- Specializační vzdělávání inspektorů (počet účastníků 34)
- Úřednické zkoušky (počet účastníků 34)

Do uvedeného počtu nejsou zahrnuta ze zákona povinná školení, kterých se v uplynulém roce zúčastnilo celkem 1 456 zaměstnanců. Tato školení členíme na:

- BOZP vedoucí zaměstnanci (počet účastníků 31)
- BOZP zaměstnanci (počet účastníků 192)
- PO vedoucí zaměstnanci (počet účastníků 31)
- PO zaměstnanci (počet účastníků 192)
- První pomoc (počet účastníků 29)
- Řidiči (počet účastníků 495)
- Práce ve výškách (počet účastníků 444)
- Ochrana utajovaných informací (počet účastníků 38)

Za období roku 2023 proběhlo celkem 1167 e-learningových povinných školení v oblasti potírání korupce ve státní správě, ochrany osobních údajů dle nařízení GDPR a dalších právních předpisů, kybernetické bezpečnosti a rovných příležitosti žen a mužů v ČR a EU.

V roce 2023 bylo v rámci 126 prezenčních kurzů a konferencí proškolen celkem 897 zaměstnanců. Do uvedeného počtu jsou zahrnuty vzdělávací akce, které členíme na:

- kurzy interní: hromadná školení ČIŽP (počet akcí 10, počet účastníků 492),
- kurzy externí: individuální školení (počet akcí 7683, počet účastníků 146),
- konference (počet akcí 24, počet účastníků 111).

Zaměstnanci ČIŽP mají přístup k on-line vzdělávací platformě Rentel, která kromě povinných kurzů nabízí i širokou škálu volitelných školení. Mezi nejoblíbenější školení patřily komunikační a měkké dovednosti. E-learningového vzdělávání volitelného se zúčastnilo 27 zaměstnanců.

V důsledku aktuální bezpečnostní situace zůstává oblast kybernetické bezpečnosti prioritou i pro rok 2024. V průběhu roku proběhlo zároveň několik vln on-line školení zaměřených na aktuální rizika kyberprostoru a obranu před možným napadením počítačových systémů, kterých zaměstnanci ČIŽP účastnili.

7.3 Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Principy zajišťující bezpečnost práce

Bezpečnost práce a ochrana zdraví patří k zásadním prioritám ČIŽP. Směrnice Organizace a řízení BOZP upravuje zejména činnosti odborných zaměstnanců ČIŽP, kteří pracují ve velmi pestrém a náročném prostředí různorodých firem a lokalit, kde kontrolují provoz se zdroji znečištění či vyšetřují poškození nebo ohrožování životního prostředí.

Stav BOZP je prověřován každoroční komplexní prověrkou, kterou zajišťuje externí firma a následně probíhá kontrola plnění směrnic zajišťujících bezpečnost práce zaměstnanci ČIŽP.

ČIŽP provádí pravidelná bezpečnostní školení zaměstnanců a všichni jsou seznamováni s platnými obecnými i interními předpisy bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Všichni zaměstnanci ČIŽP jsou vybaveni ochrannými pracovními pomůckami, které splňují pro jejich pracovní činnost maximální zabezpečení dle norem a při jakémkoliv náznaku poškození jsou vyměňovány za nové.

Otázky bezpečnosti práce jsou součástí kolektivních dohod a smluv. Na bezpečnost práce, dle ustanovení v kolektivní smlouvě, resp. kolektivní dohodě, dohlíží Výbor odborové organizace ČIŽP, který zastupuje všechny zaměstnance ČIŽP a řeší otázky BOZP s vedením ČIŽP. Pravidelně se účastní roční komplexní prověrky stavu BOZP, kontroluje evidenci a hlášení pracovních úrazů aj.

Úrazovost, promeškané dny a absence

Vysokou efektivitu řízení BOZP a kázeň zaměstnanců ilustruje velmi nízká úrazovost, kdy v roce 2023 došlo pouze ke třem pracovním úrazům. Hlavní příčinou pracovních úrazů bylo nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského faktoru. V letech 2015–2023 nedošlo k žádným smrtelným úrazům ani nemocem z povolání. Na všech pracovištích jsou důsledně zaznamenávány všechny úrazy, včetně šetření příčiny jejich vzniku.

Hodnoty úrazovosti, nemocnosti, zameškaných dnů a absencí zaměstnanců ČIŽP

jednotka		2019			2020			2021			2022			2023		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Průměrný měsíční počet zaměstnanců v roce	absolutní číslo	243	310	553	237	309	546	239	301	540	230	303	533	229	307	536
Počet všech pracovních úrazů	absolutní číslo	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	1	3	2	1	3
Počet registrovaných pracovních úrazů vedoucích k pracovní neschopnosti v délce minimálně 3 dnů (GRI Injury)	absolutní číslo	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkový počet závažných pracovních úrazů vedoucích k hospitalizaci delší než 5 dní	absolutní číslo	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkový počet dní absence z důvodu úrazu a onemocnění z povolání (GRI lost day)	dny/směny	0	0	0	0	88	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hodnoty úrazovosti, nemocnosti, zameškaných dnů a absencí zaměstnanců ČIŽP

	jednotka	2019	2020	2021	2022	2023
Úrazová četnost (Počet registrovaných pracovních úrazů na 100 zaměstnanců) (Cz norma)	relativní číslo	0,00	0,18	0,00	0,00	0,37
Průměrný počet zameškaných kalendářních dnů na jeden registrovaný pracovní úraz (Average number of lost days per registered injury)	absolutní číslo	0,00	88,00	0,00	0,00	19,5
Absence z důvodu nemoci, pracovního i nepracovního úrazu (% z celkového odpracovaného času) (Cz norma)	%	4,63	6,19	4,32	5,00	4,8
Míra neplánované absence Absence z důvodu neplánovaných absencí: nemoci, pracovního i nepracovního úrazu (% z plánovaného časového fondu) (GRI Absentee rate)	%	3,84	5,67	3,77	4,3	4,2
Procento pracovní neschopnosti; Poměr počtu zameškaných kalendářních dnů pracovní neschopnosti krát 100 k počtu kalendářních dnů násobený počtem zaměstnanců (GRI Lost day rate)	%	0,00	4,84	3,52	3,1	2,67
LTIFR (Lost Time Injury Frequency Rate) Reprezentuje počet úrazů po nejméně třech dnech pracovní neschopnosti dělený celkovým počtem odpracovaných hodin vyjádřených v milionech hodin.	absolutní číslo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

8 Energetická a materiálová náročnost činnosti ČIŽP

ČIŽP veškerou spotřebovanou energii nakupuje od dodavatelů, jejichž výběr je prováděn v rámci systému centralizovaného zadávání veřejných zakázek. Dodavatelem elektrické energie byla EP Energy Trading, a.s., zemního plynu Pražská plynárenská a.s.

Cílem ČIŽP je snižování spotřeb jednotlivých energií, jejichž spotřeby jsou ovlivněny klimatickými podmínkami. Spotřeba benzínu a nafty je ovlivněna počtem kontrol a vzdáleností kontrolovaných objektů. ČIŽP nepoužívá významné množství žádných surovin ani materiálů.

V roce 2023 byly vyhotoveny energetické audity a průkazy energetické náročnosti budovy pro všechny objekty, kterých je ČIŽP majitelem. Z těchto podkladů vyplynula opatření, jejichž realizací dochází postupně ke snížení odebíraných energií. V roce 2023 byla rekonstruována plynová kotelná na OI Plzeň.

Nezávisle na těchto opatřeních ČIŽP provádí dílčí opatření ke snížení energetické náročnosti – např. instalaci úsporných žárovek a zářivek nebo nákup úsporných spotřebičů s vyšší energetickou účinností.

V roce 2023 proběhla obměna vozového parku, konkrétně se jednalo o obměnu 8 vozidel s benzinovým palivem, která splňují EURO 6, za vozidla, která splňovala EURO 2. Touto obměnou se snížily emise CO₂ a hluková zátěž. V dalších letech předpokládáme postupnou obměnu cca 15 % osobních vozidel používajících paliva ropného původu za vozidla s alternativním pohonem.

Nakládání s odpady je řízeno samostatnou interní směrnicí. Odpadem z činnosti ČIŽP je tříděný (separovaný) odpad, komunální odpad a velkoobjemový odpad – např. vyřazený nábytek, baterie, elektroodpad, zářivky, žárovky apod. V roce 2023 inspekce obdržela OSVĚDČENÍ O PŘÍNOSU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZA ROK 2023 za zpětný odběr a následnou recyklaci. Odpady jsou předávány k likvidaci regionálním odběratelským firmám. Odpadní vody jsou vypouštěny do veřejné kanalizace.

Hmotnost odpadu (kg) ČIŽP a způsob likvidace – přehled za 5 let

Celková produkce	2019		2020		2021		2022		2023	
	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady
Znovuvyužití (využití v jiném procesu) papír, plast, sklo	37	41 950	25	32 095	4 625	17 127	425	23 166	4 140	19 395
Spalování / komunální odpad		43 560		18 456	0	17 701	0	12 381	0	10 672

Množství ostatních odpadů je určováno zejména směsným odpadem (zaměstnanci se na pracovištích také stravují), obaly od objednaných a doručených zásilek (papíry do tiskáren, notebooky, hygienické potřeby atd.). Navíc na ředitelství je umístěno sběrné místo pro tříděný odpad – papír, plasty, sklo, tetrapaky a kovy, sloužící i pro dva sousední objekty, kde je ČIŽP částečným vlastníkem – ostatní jsou byty.

Spotřeba energie, paliv a vody ČIŽP – přehled za 5 let

	Druh paliva nebo energie	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023
Nakoupené a spotřebované zdroje energie	benzin	l	61 791	37 465	39 092	49 910	51 415
	nafta	l	50 120	36 425	34 245	38 414	39 494
	elektřina*	kWh	592 471	437 085	511 851	461 062	440 971
	zemní plyn	m ³	80 866	82 249	98 712	81 339	72 373
	tepelná energie	GJ	2 032	1 517	2 430	1 041	1 620
Spotřeba pitné vody z komunální dodávky vody nebo jiné vodárenské služby		m ³	6 840	3 934	3 803	4 041	4 369

* Původ elektřiny dodávané ČIŽP jako konečnému zákazníkovi od společnosti EP ENERGY TRADING a.s. byl v roce 2023: z uhlí 47,50 %, v jaderných zařízeních 40,95 %, ze zemního plynu 5,86 %, ze zdrojů využívajících obnovitelné zdroje včetně záruk původu 5,45 %, ze zdrojů využívajících druhotné energetické zdroje 0,13 %, z ropy a ropných produktů 0,11 %, z ostatních zdrojů 0,01 %.

9 Ekonomika

V roce 2023 ČIŽP hospodařila s konečným rozpočtem výdajů ve výši 539 869,48 tis. Kč. Z toho konečný rozpočet mzdových výdajů včetně příslušenství a FKSP byl ve výši 393 123,93 tis. Kč, konečný rozpočet běžných výdajů byl ve výši 84 659,05 tis. Kč a konečný rozpočet výdajů evidovaných v programovém financování činil 62 086,504 tis. Kč.

9.1 Čerpání prostředků v roce 2023

Čerpání neinvestičních výdajů na rok 2023

Čerpání výdajů na platy a příslušenství

České inspekci životního prostředí byly pro rok 2023 schváleny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 275 411,16 tis. Kč, z toho na platy zaměstnanců pod služebním zákonem ve výši 234 522,16 tis. Kč, na platy zaměstnanců v pracovním poměru ve výši 37 853,04 tis. Kč. Ostatní platy za provedenou práci byly schváleny ve výši 3 035,96 tis. Kč.

V průběhu roku došlo k rozpočtovým úpravám, kdy byl rozpočet po změnách na platy zaměstnanců pod služebním zákonem navýšen na 235 776,85 tis. Kč. Rozpočet po změnách u platů zaměstnanců v pracovním poměru byl snížen na 36 149,53 tis. Kč. Rozpočet na platy zaměstnanců v pracovním poměru byl navýšen o nároky z nespotebovaných výdajů ve výši 5 956,33 tis. Kč, u zaměstnanců pod služebním zákonem byly zapojeny nároky ve výši 12 144,84 Kč a u ostatních platů za vykonanou práci byly zapojeny NNV ve výši 2 789,08 tis. Kč.

Konečný rozpočet a skutečně vyčerpané prostředky k 31. 12. 2023 jsou zobrazeny v níže uvedené tabulce.

v Kč

Ukazatel	Rozpočet konečný	Čerpání	Zůstatek k 31. 12. 2023
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	41 536 323,00	39 267 217,00	2 269 106,00
Platy zaměstnanců na služebních místech	240 914 090,00	237 720 033,00	3 194 057,00
Výdaje na ostatní platby za provedenou práci	5 825 035,00	5 294 896,00	530 139,00
Povinné pojistné na SZ	73 120 558,00	69 452 633,00	3 667 925,00
Povinné pojistné na VZP	26 440 938,00	25 203 982,00	1 236 956,00
Základní příděl FKSP	5 286 984,00	5 286 984,00	0,00
Celkem mzdové výdaje	393 123 928,00	382 225 745,00	10 898 183,00

Počet zaměstnanců k 1. 1. 2023 byl 478 ve státní službě a 93 v pracovním poměru. Celkový schválený limit počtu zaměstnanců byl 571.

V průběhu roku došlo na základě A-hlavičky č. 1000000978 a č. 2000000071 k úpravám, po kterých byl konečný počet zaměstnanců 570, z toho 94 počet zaměstnanců v pracovním poměru a 476 ve státní službě.

Skutečný přepočtený počet zaměstnanců byl k 31. 12. 2023 ve výši 531,32, v tom počet zaměstnanců ve státní službě 440,93 a počet zaměstnanců v pracovním poměru 90,39.

Jak vyplývá z předloženého rozboru zaměstnanosti a čerpání prostředků na platy za rok 2023, schválené limity prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci nebyly překročeny.

Čerpání ostatních běžných provozních výdajů

v Kč

Ukazatel	Rozpočet konečný	Čerpání	Zůstatek k 31. 12. 2023
Ostatní běžné neinvestiční výdaje	84 659 046,47	72 811 333,35	11 847 713,12

Čerpání výdajů evidovaných v informačním systému programového financování

V rámci programu rozvoj a obnova MTZ byly ČIŽP z rozpočtu MŽP převedeny prostředky ve výši 10 mil. Kč. Z nároků bylo dále započteno 52,08 mil. Kč. Konečný rozpočet byl ve výši 3,72 mil. Kč u neinvestičních prostředků a 58,37 mil. Kč u investičních prostředků.

Čerpání prostředků v rámci programu Rozvoj a obnova MTZ v roce 2023 je zobrazeno v níže uvedené tabulce.

v Kč		
Ukazatel	SR	NNV
Investiční	5 139 305,60	24 068 501,10
Neinvestiční	0,00	2 515 267,90

Čerpání prostředků programového financování dle jednotlivých akcí za rok 2023

Neinvestiční výdaje

v Kč

Název akce	Rozpočet konečný	Skutečnost	Nevyčerpano
Vícefaktorová autentifikace uživatelů (čipové karty)	4 906,40	0,00	4 906,40
Obnova personální výpočetní techniky	3 714 874,18	2 515 267,90	1 199 606,28
Celkem neinvestiční výdaje	3 719 780,58	2 515 267,90	1 204 512,68

Investiční výdaje

v Kč

Název akce	Konečný rozpočet	Skutečnost	Nevyčerpano
Vícefaktorová autentifikace uživatelů (čipové karty)	1 426 798,00	0,00	1 426 798,00
IDM–správa uživatelských identit a rolí	111 321,00	111 320,00	1,00
Zabezpečení a řízení tisku (Safe Q)	700 000,00	0,00	700 000,00
Rekonstrukce LAN sítě na OI	3 887 682,84	120 290,94	3 767 391,90
Centrální agendový informační systém (CAIS)	23 950 262,50	8 749 812,50	15 200 450,00
Náhrada telefonních ústředěn systémem Voip	1 800 000,00	0,00	1 800 000,00
Obnova serverové infrastruktury na OI	3 595 648,10	3 595 648,10	0,00
Šifrovací přenos dat	1 189 430,00	1 189 430,00	0,00
Systém pro správu IP adresního prostoru	164 181,15	0,00	164 181,15
Licence Windows server	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00
Pořízení licencí MS SOL server	1 000 000,02	0,00	1 000 000,02
Obnova ESXi serverů (havárie)	4 234 879,00	4 234 879,00	0,00
Licence „MS 2022 User Call“	870 000,00	0,00	870 000,00
Povýšení licence Flowmon z ADS-S na ADS-B	796 736,60	796 736,60	0,00
Agregovaná akce ČIŽP	3 263,40	0,00	3 263,40
OI Brno–rekonstrukce vzduchotechnického zařízení	420 000,00	0,00	420 000,00
Náklady na zprovoznění objektu Lázně Kynžvart	88 790,00	0,00	88 790,00
Rekonstrukce kanalizace a vodovodní přípojky Lázně Kynžvart - havarijný stav	381 169,00	381 169,00	0,00
Povýšení stupně zabezpečení pro OI Brno, České Budějovice, Havlíčkův Brod a Ostravu–napojení na SCO Policie ČR	961 135,67	961 135,67	0,00
Lázně Kynžvart–instalace koncového zařízení EZS Trade Fides	91 000,00	90 999,99	0,01
Rekonstrukce plynové kotelny OI Plzeň	1 181 247,00	1 181 247,00	0,00
Terénní automobily 11 ks	8 722 349,02	7 359 308,00	1 363 041,02
ČIŽP nákup wallboxů	1 355 000,00	0,00	1 355 000,00
Výměna chladicích jednotek serverů ŘDT	328 140,00	328 139,90	0,10
Nákup licence Dron DJI Terra pro offline	107 690,00	107 690,00	0,00
Celkem investiční výdaje	58 366 723,30	29 207 806,70	29 158 916,60

9.2 Celkové zhodnocení příjmů

Celkové příjmy ČIŽP činily v roce 2023 celkem 1 940 870 Kč. Nejvyšší příjmy ČIŽP tvořily především pojistné náhrady, náklady řízení, exekuce a pořádkové pokuty.

Přehled příjmů podle rozpočtových položek

Položka druhová	Rozpočet upravený	Skutečnost
2132–Příjmy z pronájmu	350 000	0
2310–Příjmy z odprodeje	0	12 900
2322–Příjmy z pojistných náhrad	0	1 096 380
2324– Náklady řízení, exekuce	500 000	782 800
2329–Ostatní příjmy	0	48 760
4132–Převody z ostatních vlastních fondů	0	30
Celkem příjmy	850 000	1 940 870

Rozbor příjmů plynoucích z prodeje nemovitého majetku, mimorozpočtových prostředků aj.:

- 2132** – Na této rozpočtové položce je příjem z pronájmu kancelářských prostor na Oblastním inspektorátu Havlíčkův Brod a Liberec, který byl v roce 2023 ukončen. Nebyl tak realizován žádný příjem. Tento stav je trvalý a nebyl tak ani rozpočtován ve výhledu pro rok 2024.
- 2310** – Na této rozpočtové položce je příjem za odkup nepotřebného majetku a osobních ochranných pracovních pomůcek.
- 2322** – Na této rozpočtové položce jsou příjmy za pojistná plnění – náhrady od pojišťoven.
- 2324** – Na této rozpočtové položce je příjem z nákladů řízení, exekucí a pořádkových pokut.
- 2329** – Na této rozpočtové položce je zahrnutá refundace od ČSSZ na úhradu za poskytnutí pracovního volna souvisejícího s akcí pro děti a mládež za rok 2022, která ale na depozitní účet byla převedena až v roce 2023 a byla tak odvedena do příjmů SR.
- 4132** – Na této rozpočtové položce je příjem za nevyčerpané mzdové prostředky za období 12/2022.

10 Účetní závěrka k 31. 12. 2023

Rozvaha

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
AKTIVA CELKEM			970 980 836.75	379 730 587.91	591 250 248.84	570 124 015.16
A.	Stálá aktiva		858 294 338.16	379 730 587.91	478 563 750.25	463 800 696.36
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		73 820 691.91	37 466 494.57	36 354 197.34	25 938 057.80
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Software	013	30 774 159.14	20 233 784.40	10 540 374.74	10 971 451.30
3.	Ocenitelná práva	014	183 000.00	181 696.00	1 304.00	1 387.00
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	17 051 014.17	17 051 014.17	0.00	0.0
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	25 812 518.60	0.00	25 812 518.60	14 965 219.50
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0.00	0.00	0.00	0.0
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		784 473 646.25	342 264 093.34	442 209 552.91	437 862 638.56
1.	Pozemky	031	12 527 113.00	0.00	12 527 113.00	12 527 113.00
2.	Kulturní předměty	032	11 491.00	0.00	11 491.00	11 491.00
3.	Stavby	021	518 513 504.72	171 669 190.82	346 844 313.90	354 175 673.91
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	139 083 409.94	69 450 908.76	80 863 012.16	69 184 737.80
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	101 143 993.76	101 143 993.76	0.00	0.0
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	1 963 622.85	0.00	1 963 622.85	1 963 622.85
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	0.00	0.00	0.00	0.00
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0.00	0.00	0.00	0.0
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Dlouhodobé půjčky	067	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Pořízený dlouhodobý finanční majetek	043	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0.00	0.00	0.00	0.0
IV.	Dlouhodobé pohledávky		0.00	0.00	0.00	0.0
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0.00	0.00	0.00	0.0

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
B.	Oběžná aktiva		112 686 498.59	0.00	112 686 498.59	106 323 318.80
I.	Zásoby		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Pořízení materiálu	111	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Materiál na skladě	112	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Materiál na cestě	119	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Nedokončená výroba	121	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Polotovary vlastní výroby	122	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Výrobky	123	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Pořízení zboží	131	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Zboží na skladě	132	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Zboží na cestě	138	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Ostatní zásoby	139	0.00	0.00	0.00	0.0
II.	Krátkodobé pohledávky		73 249 931.50	0.00	73 249 931.50	70 164 953.44
1.	Odběratelé	311	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Směnky k inkasu	312	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 886 865.47	0.00	3 886 865.47	2 805 888.27
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	68 406 724.53	0.00	68 406 724.53	66 450 472.53
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	-3 729.13	0.00	-3 729.13	62 117.50
10.	Sociální zabezpečení	336	0.00	0.00	0.00	0.0
11.	Zdravotní pojištění	337	0.00	0.00	0.00	0.0
12.	Důchodové spoření	338	0.00	0.00	0.00	0.0
13.	Daň z příjmů	341	0.00	0.00	0.00	0.0
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0.00	0.00	0.00	0.0
15.	Daň z přidané hodnoty	343	0.00	0.00	0.00	0.0
16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0.00	0.00	0.00	0.0
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0.00	0.00	0.00	0.0
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0.00	0.00	0.00	0.0
19.	Pohledávky ze správy daní	352	0.00	0.00	0.00	0.0
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0.00	0.00	0.00	0.0
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	356	0.00	0.00	0.00	0.0
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358	0.00	0.00	0.00	0.0
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0.00	0.00	0.00	0.0
24.	Pevné termínové operace a opce	363	0.00	0.00	0.00	0.0
25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0.00	0.00	0.00	0.0
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0.00	0.00	0.00	0.0
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0.00	0.00	0.00	0.0
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0.00	0.00	0.00	0.0
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0.00	0.00	0.00	0.0
30.	Náklady příštích období	381	883 076.98	0.00	883 076.98	762 201.98

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
B.	Oběžná aktiva		112 686 498.59	0.00	112 686 498.59	106 323 318.80
31.	Příjmy příštích období	385	0.00	0.00	90.00	0.0
32.	Dohadné účty aktivní	388	0.00	0.00	0.00	0.0
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	76 993.65	0.00	76 993.65	84 183.16
III.	Krátkodobý finanční majetek		39 436 567.09	0.00	39 436 567.09	36 158 365.36
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Jiné cenné papíry	256	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Jiné běžné účty	245	38 000 902.69	0.00	38 000 902.69	34 506 463.29
6.	Účty státních finančních aktiv	247	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Běžný účet	241	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Běžný účet FKSP	243	1 435 664.40	0.00	1 435 664.40	1 650 874.07
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225	0.00	0.00	0.00	0.0
15.	Ceniny	263	0.00	0.00	0.00	1 028.00
16.	Peníze na cestě	262	0.00	0.00	0.00	0.0
17.	Pokladna	261	0.00	0.00	0.00	0.0

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA CELKEM			591 250 248.84	570 124 015.16
C.	Vlastní kapitál		484 875 456.52	469 034 528.18
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		488 994 891.33	488 994 891.33
1.	Jmění účetní jednotky	401	727 357 406.25	727 357 406.25
2.	Fond privatizace	402	0.00	0.00
4.	Kurzové rozdíly	405	0.00	0.00
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-238 435 713.18	-238 435 713.18
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	-28 185.74	-28 185.74
7.	Opravy předcházejících účetních období	408	101 384.00	101 384.00
II.	Fondy účetní jednotky		1 435 664.40	1 623 395.07
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 435 664.40	1 623 395.07
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	0.00	0.00
III.	Výsledek hospodaření		-5 246 352 772.31	-4 777 562 154.69
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-468 790 617.62	-426 740 245.75
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0.00	0.00
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	-4 777 562 154.69	-4 350 821 908.94
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření		5 240 797 673.10	4 755 978 396.47
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222	-1 940 876.32	-2 064 643.98
2.	Zvláštní výdajový účet	223	486 760 152.95	448 146 627.39
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227	0.00	0.00
4.	Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	404	4 755 978 396.47	4 309 896 413.06
D.	Cizí zdroje		106 374 792.32	101 089 486.98
I.	Rezervy		0.00	0.00
1.	Rezervy	441	0.00	0.00
II.	Dlouhodobé závazky		0.00	0.00
1.	Dlouhodobé úvěry	451	0.00	0.00
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0.00	0.00
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0.00	0.00
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0.00	0.00
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456	0.00	0.00
6.	Dlouhodobé směňky k úhradě	457	0.00	0.00
7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0.00	0.00
8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0.00	0.00
9.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0.00	0.00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
III.	Krátkodobé závazky		106 374 792.32	101 089 486.98
1.	Krátkodobé úvěry	281	0.00	0.00
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0.00	0.00
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0.00	0.00
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0.00	0.00
5.	Dodavatelé	321	0.00	0.00
6.	Směnky k úhradě	322	0.00	0.00
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	37 997.94	85 105.00
8.	Závazky z dělené správy	325	689 639.99	691 240.00
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0.00	0.00
10.	Zaměstnanci	331	0.00	0.00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	18 866 909.00	17 679 671.00
12.	Sociální zabezpečení	336	6 727 091.00	6 644 998.00
13.	Zdravotní pojištění	337	2 903 212.00	2 867 063.00
14.	Důchodové spoření	338	0.00	0.00
15.	Daň z příjmů	341	0.00	0.00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	1 538 320.00	1 474 113.00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	0.00	0.00
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0.00	0.00
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	40 560 311.00	39 970 352.60
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	30 511 625.00	28 822 525.00
21.	Přijaté zálohy daní	351	0.00	0.00
22.	Přeplatky na daních	353	0.00	0.00
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354	0.00	0.00
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0.00	0.00
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357	0.00	0.00
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359	0.00	0.00
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0.00	0.00
28.	Pevné termínové operace a opce	363	0.00	0.00
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0.00	0.00
30.	Závazky z finančního zajištění	366	0.00	0.00
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0.00	0.00
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0.00	0.00
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0.00	0.00
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0.00	0.00
35.	Výdaje příštích období	383	0.00	0.00
36.	Výnosy příštích období	384	0.00	0.00
37.	Dohadné účty pasivní	389	0.00	0.00
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	4 539 686.39	2 854 419.38

Výkaz zisku a ztráty

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		471 362 490.47	0.0	429 585 854.37	0.00
I.	Náklady z činnosti		471 327 111.55	0.0	429 241 760.65	0.00
1.	Spotřeba materiálu	501	6 748 574.14	0.0	7 656 277.49	0.00
2.	Spotřeba energie	502	6 939 510.78	0.0	5 559 553.69	0.00
3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Prodané zboží	504	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Aktivace oběžného majetku	507	0.00	0.0	0.00	0.00
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0.00	0.0	0.00	0.00
8.	Opravy a udržování	511	4 702 966.00	0.0	5 275 448.95	0.00
9.	Cestovné	512	4 671 878.51	0.0	3 807 071.63	0.00
10.	Náklady na reprezentaci	513	292 373.75	0.0	252 414.40	0.00
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516	0.00	0.0	0.00	0.00
12.	Ostatní služby	518	33 755 081.05	0.0	29 319 877.17	0.00
13.	Mzdové náklady	521	284 726 649.00	0.0	260 598 514.00	0.00
14.	Zákonné sociální pojištění	524	94 656 823.00	0.0	87 291 854.00	0.00
15.	Jiné sociální pojištění	525	0.00	0.0	0.00	0.00
16.	Zákonné sociální náklady	527	10 519 997.00	0.0	8 039 763.00	0.00
17.	Jiné sociální náklady	528	0.00	0.0	0.00	0.00
18.	Daň silniční	531	0.00	0.0	0.00	0.00
19.	Daň z nemovitostí	532	1 460.00	0.0	2 596.00	0.00
20.	Jiné daně a poplatky	538	652 423.00	0.0	216 082.00	0.00
21.	Vratky nepřímých daní	539	0.00	0.0	0.00	0.00
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0.00	0.0	351.40	0.00
23.	Jiné pokuty a penále	542	10 600.00	0.0	18 100.00	0.00
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543	0.00	0.0	0.00	0.00
25.	Prodaný materiál	544	0.00	0.0	0.00	0.00
26.	Manka a škody	547	39 780.50	0.0	0.00	0.00
27.	Tvorba fondů	548	5 286 984.00	0.0	5 213 562.00	0.00
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	14 324 461.87	0.0	13 601 940.00	0.00
29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552	0.00	0.0	0.00	0.00
30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553	0.00	0.0	0.00	0.00
31.	Prodané pozemky	554	0.00	0.0	0.00	0.00
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555	0.00	0.0	0.00	0.00
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	0.00	0.0	0.00	0.00
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557	0.00	0.0	0.00	0.00
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	3 665 123.25	0.0	2 170 825.01	0.00
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	332 425.70	0.0	217 529.91	0.00
II.	Finanční náklady		35 378.92	0.0	344 093.72	0.00
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Úroky	562	26 133.00	0.0	338 936.42	0.00
3.	Kurzové ztráty	563	9 245.92	0.0	5 157.30	0.00
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Ostatní finanční náklady	569	0.00	0.0	0.00	0.00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
III.	Náklady na transfery		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	575	0.00	0.0	0.00	0.00
IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	581	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	582	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	584	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Náklady z ostatních sdílených daní a poplatků	586	0.00	0.0	0.00	0.00
V.	Daň z příjmů		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Daň z příjmů	591	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595	0.00	0.0	0.00	0.00
B.	VÝNOSY CELKEM		2 571 872.85	0.0	2 845 608.62	0.00
I.	Výnosy z činnosti		2 560 682.98	0.0	2 556 665.62	0.00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	0.00	0.0	0.00	0.0
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	704 275.79	0.0	892 633.43	0.0
3.	Výnosy z pronájmu	603	0.00	0.0	291 913.31	0.0
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	0.00	0.0	0.00	0.0
5.	Výnosy ze správních poplatků	605	0.00	0.0	0.00	0.0
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607	0.00	0.0	0.00	0.0
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0.00	0.0	0.00	0.0
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0.00	0.0	0.00	0.0
10.	Jiné pokuty a penále	642	572 613.19	0.0	530 078.00	0.0
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643	0.00	0.0	0.00	0.0
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644	0.00	0.0	0.00	0.0
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645	0.00	0.0	0.00	0.0
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646	4 200.00	0.0	385 000.00	0.0
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647	0.00	0.0	0.00	0.0
16.	Čerpání fondů	648	0.00	0.0	0.00	0.0
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	1 279 594.00	0.0	457 040.88	0.0
II.	Finanční výnosy		11 189.87	0.0	288 943.00	0.00
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Úroky	662	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Kurzové zisky	663	1 971.42	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	665	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Ostatní finanční výnosy	669	9 218.45	0.0	288 943.00	0.00
III.	Výnosy z daní a poplatků		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Výnosy z majetkových daní	636	0.00	0.0	0.00	0.00
7.	Výnosy z energetických daní	637	0.00	0.0	0.00	0.00
8.	Výnosy z daně silniční	638	0.00	0.0	0.00	0.00
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639	0.00	0.0	0.00	0.00

IV.	Výnosy z transferů		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů	675	0.00	0.0	0.00	0.00
V.	Výnosy ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	681	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	682	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	684	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Výnosy z ostatních sdílených daní a poplatků	688	0.00	0.0	0.00	0.00
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	631	-468 790 617.62	0.0	-426 740 245.75	0.00
2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	639	-468 790 617.62	0.0	-426 740 245.75	0.00

Kontakty

Ředitelství:

Česká inspekce životního prostředí
Na Břehu 267/1a
190 00 Praha 9
tel.: 222 860 111
podatelna@cizp.cz
Pohotovost CITES: +420 731 405 056
ID datové schránky: zr5efbb

Oblastní inspektoráty

PRAHA

Wolkerova 40/11
160 00 Praha 6
tel.: 233 066 111
ph.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 313
ID datové schránky: 4dkdzty

PLZEŇ

Klatovská tř. 48
301 22 Plzeň
tel.: 377 993 411
pl.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 350
ID datové schránky: 82bdy9x

HRADEC KRÁLOVÉ

Resslova 1229
500 02 Hradec Králové
tel.: 495 773 111
hk.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 205
ID datové schránky: skvdzan

ČESKÉ BUDĚJOVICE

U Výstaviště 16, P. O. BOX 32
370 21 České Budějovice
tel.: 386 109 111
cb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 133
ID datové schránky: v3cdzr7

ÚSTÍ NAD LABEM

Výstupní 508/9
400 07 Ústí nad Labem
tel.: 475 246 011
ul.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 388
ID datové schránky: c6vdzus

pobočka KARLOVY VARY

Závodní 152
360 18 Karlovy Vary-Tašovice
tel.: 353 237 330
kv.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 378
ID datové schránky: c6vdzus

HAVLÍČKŮV BROD

Bělohradská 3304
580 01 Havlíčkův Brod
tel.: 603 197 644
hb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 166
ID datové schránky: htkdzar

BRNO

Lieberzeitova 14
614 00 Brno
tel.: 545 545 111
bn.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 100
ID datové schránky: 6umdzr3

pobočka ZLÍN

tř. Tomáše Bati 3792
760 01 Zlín
bn.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 100
ID datové schránky: 6umdzr3

OLOMOUC

Tovární 1059/41
779 00 Olomouc
tel.: 585 243 410
ol.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 265
ID datové schránky: k93dzrd

OSTRAVA

Valchařská 72/15
702 00 Ostrava
tel.: 595 134 111
ov.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 301
ID datové schránky: fmwdzsv

LIBEREC

1. máje 858/26
460 02 Liberec
tel.: 485 340 888
lb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 723 083 437
ID datové schránky: 2kndzy8

Zkratky a vysvětlivky

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BAT	Nejlepší dostupné techniky
BČOV	Biologická čistírna odpadních vod
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
BPS	Bioplynová stanice
BRO	Biologicky rozložitelné odpady
BSK	Biologická spotřeba kyslíku
CC	Cross Compliance: politický nástroj pro zavedení minimálních standardů v oblastech ochrany veřejného zdraví, zdraví a pohody zvířat, zdraví rostlin a v oblasti životního prostředí (ochrana půdy, vod, biodiverzity apod.)
CIS	Centrální informační systém
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), Washingtonská úmluva
CLP	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČRS	Český rybářský svaz
ČSO	Česká společnost ornitologická
DPB	Díly půdních bloků
ECA	Sdělení Evropské komise „Opatření EU ke zlepšení dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí a správy věcí veřejných v této oblasti“
EDS/SMVS	Evidenčně dotační systém a správa majetku ve vlastnictví státu
EEA	European Economic Area (Evropský hospodářský prostor)
EEZ	Elektrická a elektronická zařízení
EFTA	European Free Trade Association (Evropské sdružení volného obchodu)
ECHA	European Chemicals Agency (Evropská agentura pro chemické látky)
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)

EkÚ	Ekologická újma
EL	Emisní limit
EMAS	Systém environmentálního řízení a auditu
EMS	Systémy environmentálního managementu
EO	Ekvivalentní obyvatelé
ES	Emisní strop
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, polská inspekce životního prostředí
GMO	Geneticky modifikované organismy
GMVR	Geneticky modifikované vyšší rostliny
GRI	Standard organizace Global Reporting Initiative
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHSK	Chemická spotřeba kyslíku
IA	Integrované agendy
IMPEL	Sít environmentálních inspekčních orgánů zemí Evropské unie
IP	Integrované povolení
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRI	Impel Review Initiative (Dobrovolné hodnocení jednotlivých organizací zapojených do mezinárodní sítě inspekcí a agentur, které se zabývají ochranou životního prostředí)
IRZ	Integrovaný registr znečištění
IS IPPC	Informační systém IPPC
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
IZS	Integrovaný záchranný systém
KHS	Krajská hygienická stanice
KIA	Koordinátoři integrovaných agend
KRNAP	Krkonošský národní park
KÚ	Krajský úřad

LČR	Lesy České republiky, s. p.
LHE	Lesní hospodářská evidence
LHP	Lesní hospodářský plán
LHO	Lesní hospodářské osnovy
LS	Lesní správa
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MVE	Malá vodní elektrárna
MZE	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NNV	Nároky nespotřebovaných výdajů
NO	Nebezpečné odpady
NP	Národní park
NPČS	Národní park České Švýcarsko
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NPŠ	Národní park Šumava
ODP	Potenciál ohrožování ozonové vrstvy
OEEZ	Odpadní elektrická a elektronická zařízení
OEREŠ MŽP	Odbor environmentálních rizik a ekologických škod
OI	Oblastní inspektorát
OLH	Odborný lesní hospodář
OI	Oblastní inspektorát
OIA	Oddělení integrovaných agend
OOH	Oddělení odpadového hospodářství
OOL	Oddělení ochrany lesa

OOP	Oddělení ochrany přírody
OOV	Oddělení ochrany vod
ORP	Obec s rozšířenou působností
OVSS	Odbor výkonu státní správy
PCB	Polychlorované bifenyly
PCDD/PCDF	Polychlorované dibenzodioxiny a polychlorované dibenzofurany
PČR	Policie České republiky
PM	Právní moc
PO	Požární ochrana
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
RAPEX	Rapid Alert System of Non-Food Products (Rychlý výstražný informační systém Evropské unie o nebezpečných spotřebitelských výrobcích nepotravinářského charakteru)
REACH	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky
RL	Regulované látky
rVKP	Registrovaný významný krajinný prvek
ŘDT	Ředitelství ČIŽP
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SEA	Hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)
SEZ	Staré ekologické zátěže
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SIŽP	Slovenská inspekce životního prostředí
SKO	Směsné komunální odpady
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TZL	Tuhé znečišťující látky
TZS	Technické zabezpečení skládky
ÚČOV	Ústřední čistírna odpadních vod

ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
VKP	Významný krajinný prvek
VLS ČR	Vojenské lesy a statky České republiky, s. p.
ZCHD	Zvláště chráněné druhy
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	Zákon o ochraně přírody a krajiny
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZSS	Zákon o státní službě
ŽP	Životní prostředí

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

cizp.cz

